

KOKOUSTIEDOT**Aika 7.6.2024 klo 9:00 - 10:43****Paikka Ravintola Priimus, auditorio Pruuvi, Taulumäentie 45, 40720 Jyväskylä****OSALLISTUJAT**

Päätöksentekijät

Jäsen

*Mika Kiuru
*Tenho Tornberg
*Tapani Mäki
*Pentti Mäkinen, pj
*Pentti Niekka
*Matti Pöppönen
*Jenny Riivali
Petri Turunen
*Tytti Vänskä
*Pekka Kataja

Jäsen

Merja Lahtinen, 2.vpj
*Tomi Lampinen
*Antti Manninen
*Helena Salminen
*Kalle Kuusimäki
*Leena Laurila
Pekka Pitkäranta
*Jari Hyvärinen, 1. vpj
Jonna Ortju
*Erkki Paananen

Jäsen

Eija Syrjälä
*Hannu Inkeroinen
*Raija Nieminen
*Riikka Purola
*Heli Räisänen
*Paula Vulli
*Janne Karanta
*Jari Flyktman

Muut osallistujat

*Tom Nevanpää, hallituksen pj
*Emilia Lakka, hallituksen 1. vpj
*Tuula Peltonen, hallituksen 2. vpj
Juha Paananen, hallituksen jäsen
*Sirkku Ingervo, hallituksen jäsen, saapui klo 9.15 V 14 aikana
*Kari Kotiranta, hallituksen jäsen
*Erja Laaksonen, hallituksen jäsen
*Santeri Lohi, hallituksen jäsen
Hannu Rantanen, hallituksen jäsen

*Pekka Kataja, tarkastuslautakunnan pj
*Pentti Niekka, tarkastuslautakunnan vpj
*Yrjö Damskäg, tarkastuslautakunnan jäsen
Susanna Sinisaari-Kaislo, tarkastuslautakunnan jäsen
Ulla Tommola, tarkastuslautakunnan jäsen
Marko Hytönen, tarkastuslautakunnan jäsen
Pirjo Käpylä, tarkastuslautakunnan jäsen

*Anssi Tuominen, kuntayhtymän johtaja
*Piia Rissanen, talous- ja hallintojohtaja
*Anu Tokila, kehittämisjohtaja
*Pirjo Kauhanen, tulosaluejohtaja, rehtori, Ammattiopisto Gradia
*Samuli Laitinen, tulosaluejohtaja, rehtori, Gradia-lukiot
*Katriina Vikström, henkilöstön edustaja

*Sonja Julkunen, hallintopäällikkö, sihteeri

*Maarit Kylmälahti, henkilöstöpäällikkö
*Jenni Hyvärinen, viestintä- ja markkinointipäällikkö
*Eija Nieminen, talouspäällikkö
Taru Kinnari, talouspäällikkö
*Mirkku Auranen, talousasiantuntija
*Timo Tourunen, pääluottamusmies
*Jyrki Heinänen, pääluottamusmies
Juha-Matti Väätäinen, pääluottamusmies
*Pia Järvinen-Vriehink, johdon ja hallinnon assistentti

*Olli Puttonen, pj., Jyväskylän Lyseon lukio
*Rebekka Laihonen, vpj., Jyväskylän Lyseon lukio
*Veronika Laihonen, pj., Schildtin lukio
*Mikael Klemetti, pj., JAMO ry

ALLEKIRJOI-
TUKSET

Pentti Mäkinen
Puheenjohtaja

Sonja Julkunen
Sihteeri

KÄSITELLYT ASIAT V 9-21

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Aika ja paikka

Allekirjoitukset Riikka Purola
Pöytäkirjantarkastaja

Jenny Riivali
Pöytäkirjantarkastaja

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI
NÄHTÄVÄNÄ

Alka ja paikka

Viimeistään 14.6.2024 Jyväskylän koulutuskuntayhtymän internet-
sivuilla www.gradia.fi/valtuusto

PÖYTÄKIRJA-
OTTEET OIKEAKSI
TODISTAA

Sonja Julkunen, sihteeri

Valtuusto

KOKOUSTIEDOT

Aika 7.6.2024 klo 9:00

Paikka Ravintola Priimus, auditorio Pruuvi, Taulumäentie 45, 40720 Jyväskylä

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

9 § Kokouksen avaus	1
10 § Nimenhuuto ja ääniluettelon hyväksyminen	2
11 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
12 § Käsittelyjärjestys	4
13 § Pöytäkirjan tarkastus	5
14 § Tarkastuslautakunnan arviointikertomus Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2023	6
15 § Tilintarkastuskertomus vuodelta 2023	8
16 § Vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksyminen (hallitus) ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille (valtuusto)	9
17 § Gradian hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden hankinta, optiovuosien käyttöönotto	14
18 § Kuntayhtymän talousarvion toteuma ajanjaksolta 1.1.-30.4.2024	16
19 § Hallituksen ja valtuuston kokousaikataulu syksyille 2024	18
20 § Kiireelliset asiat	19
21 § Kokouksen päättäminen	20
Valitusosoitus	21

9 Kokouksen avaus

Valtuusto 9 , 7.6.2024

Kuntayhtymän hallintosäännön 86 §:n mukaan kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Hallintosäännön 94 §:n mukaan puheenjohtaja johtaa asioiden käsittelyä ja pitää huolta järjestyksestä valtuuston kokouksessa. Hallintosäännön 95 §:n mukaan puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan tehtävistä kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan hallintosäännön 96 §:n mukaisesti kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

Valtuusto on kokouksessaan 26.5.2023 V 10 valinnut toimikaudelle 2023-2025 puheenjohtajaksi Pentti Mäkisen sekä 1. varapuheenjohtajaksi Pia Bärlundin sekä 2. varapuheenjohtajaksi Merja Lahtisen. Valtuuston kokouksessaan 15.12.2024 V 42 myöntänyt Pia Bärlundille eron 1. varapuheenjohtajan tehtävästä ja valinnut hänen tilalleen 1. varapuheenjohtajaksi Jari Hyvärisen.

Päätös Valtuuston puheenjohtaja Pentti Mäkinen avasi kokouksen.

10 Nimenhuuto ja ääniluettelon hyväksyminen

Valtuusto 10 , 7.6.2024

Hallintosäännön 93 §:n mukaan läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan jäsenkuntien mukaisessa aakkosjärjestyksessä.

Perussopimuksen 5 §:n mukaan äänivallan perusteena on tuhat ääntä.

Äänivalta jakautuu kolmessa edellisessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä vahvistettujen jäsenkunnista olevien rahoituslain mukaisessa tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevien opiskelijoiden lukumäärän suhteessa.

Kunnan valitsemien jäsenten äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.

Äänivaltaa jaettaessa desimaaliluvut pyöristetään seuraavaan täyteen ylempään kymmenysosaan.

Päätös Suoritettiin nimenhuuto ja hyväksyttiin nimenhuudon perusteella laadittu ääniluettelo V liite A.

11 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Valtuusto 11 , 7.6.2024

Hallintosäännön 93 §:n mukaan todettuaan läsnä olevat valtuutetut, puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Perussopimuksen 9 §:n mukaan valtuuston kokouskutsu on vähintään kaksi (2) viikkoa ennen kokousta lähetettävä valtuuston ja hallituksen jäsenille sekä jäsenkuntien kunnanhallituksille.

Perussopimuksen 8 §:n mukaan yhtymävaltuusto on päätösvaltainen kun enemmän kuin puolet jäsenkunnista ja äänimäärästä on kokouksessa edustettuina ja vähintään 2/3 valtuutetuista on läsnä.

Päätös Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

12 Käsittelyjärjestys

Valtuusto 12 , 7.6.2024

Hallintosäännön 98 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Päätös Hyväksyttiin esityslistan mukainen asioiden käsittelyjärjestys.

13 Pöytäkirjan tarkastus

Valtuusto 13 , 7.6.2024

Hallintosäännön 107 §:n mukaisesti valtuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa. Valtuusto valitsee myös kaksi pöytäkirjan varatarkastajaa.

Yhtymävaltuusto valitsee pöytäkirjan tarkastajat ja varatarkastajat.

Päätös Valittiin Riikka Purola ja hänen varalleen Matti Pöppönen sekä Jenny Riivali ja hänen varalleen Heli Räisänen.

GRADIA/670/00.02.02/2024

**14 Tarkastuslautakunnan arviointikertomus Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
Gradian toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2023**

Lisätietoja: Sonja Julkunen, p. 040 341 5252, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Tarkastuslautakunta 46, 3.5.2024

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän ja -konsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kuntayhtymässä ja -konsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kuntayhtymän ja -konsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kuntayhtymän tai -konsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä ja -konsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2023 osalta perehtynyt arviointisuunnitelmansa ja työohjelmansa mukaisesti kuntayhtymän toimintoihin. Tilivelvolliset viranhaltijat selvittivät 25.-26.4.2024 tarkastuslautakunnalle kuntayhtymän tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä tulosalueidensa toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista vuoden 2023 osalta.

Puheenjohtaja

Tarkastuslautakunta valmistelee ja päättää hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2023 ja lähettää sen yhtymävaltuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto päättää pyytää arviointikertomuksen yhteenvetokohdassa esitetyistä havainnoista hallituksen selvitykset tai kommentit niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2024 syyskauden valtuuston kokouksissa.

Päätös

Hyväksyttiin puheenjohtajan päätösesitys ja hyväksyttiin liitteenä oleva T

liite nro 1 arviointikertomus vuodelta 2023.

Valtuusto 14 , 7.6.2024

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta hyväksyi arviointikertomuksen vuodelta 2023 (**T liite nro 1**) ja lähettää sen yhtymävaltuuston käsiteltäväksi.

Valtuusto päättää pyytää arviointikertomuksen yhteenvedokohdassa esitetyistä havainnoista hallituksen selvitykset tai kommentit niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2024 syyskauden valtuuston kokouksissa.

Päätös

Hyväksyttiin tarkastuslautakunnan päätösesitys.

GRADIA/672/00.02.02/2024

15 Tilintarkastuskertomus vuodelta 2023

Lisätietoja: Sonja Julkunen, p. 040 341 5252, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Tarkastuslautakunta 48, 3.5.2024

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Jos tilintarkastaja havaitsee, että kuntayhtymän hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen, tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä asiasta tilivelvolliseen kohdistuva muistutus. Muistutusta ei voi kohdistaa valtuustoon.

Kuntayhtymän tilintarkastaja JHT, KHT Minna Havia-Niemi selostaa kokouksessa tarkastuslautakunnalle esiteltävää tilintarkastuskertomusta vuodelta 2023.

Puheenjohtaja

Tarkastuslautakunta päättää merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2023 ja saattaa tilintarkastuskertomuksen valtuustolle tiedoksi siinä yhteydessä kun päätetään vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Päätös Hyväksyttiin puheenjohtajan päätösesitys ja merkittiin tiedoksi **T liite nro 2** tilintarkastuskertomus vuodelta 2023.

Valtuusto 15 , 7.6.2024

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta saattaa tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2023 (**T liite nro 2**) valtuustolle tiedoksi siinä yhteydessä kun päätetään vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Päätös Hyväksyttiin tarkastuslautakunnan päätösesitys.

GRADIA/429/00.02.01/2024

16 Vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksyminen (hallitus) ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille (valtuusto)

Lisätietoja: Anssi Tuominen, puh. 040 341 5100, etunimi.sukunimi@gradia.fi
Piia Rissanen, puh. 040 341 5323, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 35, 26.3.2024

Kuntalain 113 §:n mukaan kuntayhtymän hallituksen on laadittava tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kuntayhtymän hallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Kuntayhtymän tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kuntayhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kuntayhtymässä ja kuntayhtymäkonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kuntayhtymän tai kuntayhtymäkonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. (Kuntalaki 115 § 1 mom)

Jyväskylän koulutus kuntayhtymä Gradia muodostuu viidestä tulosalueesta: Ammattiopisto-Gradia, Gradia-lukiot, Gradia-kiinteistöt-liikelaitos, Gradia-ravintolat sekä hallinto ja kehittäminen-tulosalue. Kuntayhtymä omistaa tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelut Oy:n (100%), joten tilinpäätökseen on sisällytetty myös konsernitilinpäätös.

Vuosi 2023 oli Gradiassa talouden ja toiminnan sopeuttamisen vuosi. Vuonna 2022 käytyjen yhteistoimintaneuvotteluiden toimet konkretisoituivat vuoden aikana monella eri tavalla: organisaatiomallia kevennettiin ja uusi tulosalue ja oppilaitos Ammattiopisto Gradia aloitti toimintansa, henkilöstömäärä pieneni 99 henkilöllä, uusia toimintatapoja luotiin ja opeteltiin, useista kiinteistöistä luovuttiin ja sitouduttiin tiukkoihin taloustavoitteisiin. Lopputuloksena kuntayhtymän talous saatiin vuoden aikana tasapainotettua ja kuntayhtymän vuoden 2023 tulos on

melkein 6,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kuntayhtymän ulkoiset toimintatuotot olivat 103,6 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 2,4 %. Gradian ulkoisista tuotoista melkein 90 % (89,1 milj. euroa) on toisen asteen koulutuksen valtionosuustuloja. Loput kuntayhtymän toimintatuotot (14,5 milj. euroa) ovat erilaisia myynti- ja maksutuottoja, vuokratuloja sekä tukia ja avustuksia.

Kuntayhtymän toimintakulut olivat yhteensä 88,0 milj. euroa. Talouden sopeuttamistoimenpiteiden myötä kustannuksia saatiin pienennettyä edelliseen vuoteen verrattuna 4,2 milj. euroa (-4,5 %), vaikka yleinen kustannus- ja palkkatason nousu oli normaalia suurempaa. Kuntayhtymän suurin toimintakuluerä ovat henkilöstökustannukset 61,8 milj. euroa, jotka ovat 70 % kokonaiskustannuksista. Mikäli henkilöstökuluja suhteutetaan Gradian ulkoisiin tuottoihin, on suhdeluku 60 %, mikä myös kertoo talouden tasapainosta. Toiseksi suurin kuluerä ovat palveluiden ostot 11,1 milj. euroa, aineiden ja tarvikkeiden ostot 9,1 milj. euroa ja muut toimintakulut (sis.esim leasingvuokrat ja muut ulkoiset vuokrat) 5,8 milj. euroa.

Kuntayhtymän toimintakate, eli toimintatuottojen ja -kulujen erotus oli 15,6 milj. euroa. Kuntayhtymän sitovat vuosikatetavoitteet (=kuntayhtymä ilman liikelaitosta sekä liikelaitos erikseen) saavutettiin ja koko kuntayhtymän vuosikate oli 15,1 milj. euroa. Kuntayhtymän poistot ja arvonalentumiset olivat 10,0 milj. euroa, jonka jälkeen kuntayhtymän tilikauden tulos on 5,1 milj. ylijäämäinen.

Kuntayhtymän tilikauden tulokseen ei sisälly rahastojen käyttöä. Poistoeron muutos on 1,4 milj. euroa, jonka jälkeen Jyväskylän koulutus kuntayhtymä Gradian tilinpäätös 31.12.2023 osoittaa ylijäämää 6,5 milj. euroa. Kuntayhtymän talousarviossa ylijäämäksi oli arvioitu 2,7 milj. euroa. Odotettua parempaan tulokseen vaikuttivat merkittävästi ammatillisen koulutuksen rahoitus päätös, erilaiset kertaerät kiinteistöjen ja kaluston myynnistä sekä talouden sopeuttamistoimilla saavutetut toimintakulujen säästöt.

Kuntayhtymän tilinpäätös vuoden investoinnit olivat talouden sopeuttamisen vuoksi myös poikkeuksellisen pienet. Investointeihin oli talousarviossa varattu 1,4 milj.euroa. Toteutuneet investointimenot olivat alle 0,4 milj. euroa. Investointimenojen leikkaus pienensi kuntayhtymän poistoja, jolla oli positiivinen vaikutus kuntayhtymän tilikauden ylijäämään.

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli vuoden lopussa 137,0 milj. euroa. Oman pääoman arvo on 89,7 milj. euroa, josta edellisten tilikausien kertynyttä ylijäämää on 32,8 milj. euroa. Kuntayhtymän omavaraisuusaste on hyvällä tasolla (78 %). Kuntayhtymä ei nostanut vuoden 2023 aikana uusia lainoja. Lainakanta oli vuoden lopussa suunnitellun mukainen 16,7 milj. euroa.

Koulutuskuntayhtymän tilinpäätös on laadittu kuntalain säännösten mukaisesti. Toimintakertomuksessa on esitetty valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Lisäksi toimintakertomus sisältää henkilöstöraportin. Tilinpäätös- ja toimintakertomus vuodelta 2023 on liitteenä H liite nro 1.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta ja johtaja allekirjoittivat liikelaitoksen vuoden 2023 tilinpäätöksen johtokunnan kokouksen jälkeen 14.3.2023 ja jättivät sen tilintarkastajien tarkastettavaksi ja yhtymähallitukselle yhdistettäväksi kuntayhtymän tilinpäätökseen.

Liite:

- H liite 1, 26.3.2024 Gradian tilinpäätös 2023

Kuntayhtymän johtaja

Kuntayhtymän hallitus päättää:

1. esittää kuntayhtymän valtuustolle tilikauden 2023 tuloksen käsittelemistä seuraavasti:

Kuntayhtymän vuoden 2023 tilikauden tulos on 5 084 117,58 euroa. Tästä esitetään vähennettäväksi poistoeroa yhteensä 1 387 814,42 euroa. Poistoero koostuu kokonaisuudessaan Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen poistoeron vähennyksestä.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kuntayhtymän tilikauden ylijäämäksi muodostuu 6 471 932,00 euroa, joka esitetään siirrettäväksi edellisten tilikausien yli-/alijäämitilille.

2. päivätä ja allekirjoittaa vuoden 2023 tilinpäätöksen (sähköinen allekirjoitus). Allekirjoituksen jälkeen tilinpäätökseen voidaan tehdä tekniluonteisia tarkennuksia ja korjauksia.

3. jättää tilinpäätöksen tilintarkastajan tarkastettavaksi ja saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen yhtymävaltuuston käsiteltäväksi.

—
KÄSITTELY

Erja Laaksonen esitti, että tilinpäätöksessä eritellään kaikki ne kohdat, joissa henkilöstömenoja on korvattu ostopalveluilla. Tuula Peltonen

kannatti Laaksosen esitystä.

Koska oli tehty pohjaesityksestä poikkeava, kannatettu esitys, tuli suorittaa äänestys. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä. Esitys äänestystavasta hyväksyttiin.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä äänet jakautuivat seuraavasti:

Kuntayhtymän johtajan pohjaesitys (JAA): Nevanpää, Lakka, Paananen, Ingervo, Kotiranta, Lohi, Rantanen (7)

Laaksosen esitys (EI): Laaksonen, Peltonen (2)

Puheenjohtaja totesi äänestyksen jälkeen, että kuntayhtymän johtajan pohjaesitys tuli äänin 7-2 kokouksen päätökseksi.

Päätös Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys äänin 7-2.

Merkittiin pöytäkirjaan kokoustauko klo 15.07-15.17.

Tarkastuslautakunta 49, 3.5.2024

Kuntayhtymän vastuullinen tilintarkastaja JHT, KHT Minna Havia-Niemi antaa tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2023 tarkastuslautakunnan kokouksessa 3.5.2024.

Puheenjohtaja

Tarkastuslautakunta saattaa tilintarkastuskertomuksen valtuustolle tiedoksi ja tekee vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä koskevan ehdotuksen valtuustolle.

Päätös Hyväksyttiin puheenjohtajan päätösesitys.

Tarkastuslautakunta päätti ehdottaa kuntayhtymän valtuustolle, että tilintarkastajan esityksen mukaisesti vuoden 2023 tilinpäätös hyväksytään ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtävälueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.2023 - 31.12.2023.

Valtuusto 16 , 7.6.2024

Hallitus ja tarkastuslautakunta

Hallitus

Kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja allekirjoittivat tilinpäätöksen (**H liite nro 1**) kokouksen jälkeen sähköisesti ja jättivät sen tilintarkastajalle tarkastettavaksi ja tarkastuslautakunnan arvioitavaksi. Allekirjoituksen jälkeen tilinpäätökseen voitiin tehdä teknisiä tarkennuksia ja korjauksia.

Kuntayhtymän hallitus esittää kuntayhtymän valtuustolle tilikauden 2023 tuloksen käsittelemistä seuraavasti:

Kuntayhtymän vuoden 2023 tilikauden tulos on 5 084 117,58 euroa. Tästä esitetään vähennettäväksi poistoeroa yhteensä 1 387 814,42 euroa. Poistoero koostuu kokonaisuudessaan Gradia-kiinteistöliiketoiminnan poistoeron vähennyksestä.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kuntayhtymän tilikauden ylijäämäksi muodostuu 6 471 932,00 euroa, joka esitetään siirrettäväksi edellisten tilikausien yli-/alijäämätileille.

Tarkastuslautakunta

Valtuusto merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedoksi. Valtuusto päättää, että tilintarkastajan esityksen mukaisesti vuoden 2023 tilinpäätös hyväksytään ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.2023 - 31.12.2023.

Päätös

Hyväksyttiin hallituksen ja tarkastuslautakunnan päätösesitykset.

GRADIA/669/00.02.02/2024

17 Gradian hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden hankinta, optiovuosien käyttöönotto

Lisätietoja: Sonja Julkunen, p. 040 341 5252, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Tarkastuslautakunta 50, 3.5.2024

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön. Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastaja toimii tehtävässään virkavastuulla. Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian valtuusto valitsi kokouksessaan 25.5.2022 § 6 Jyväskylän koulutuskuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden tuottajaksi BDO Audiator Oy:n sen tekemän kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella vuosiksi 2023-2024. Samalla valtuusto päätti, että sopimus voi jatkua yhtymävaltuuston erillisellä päätöksellä neljällä erillisellä optiovuodella 2025-2028. Päätös optiovuosien käytöstä on tehtävä yhtymävaltuustossa 30.6.2024 mennessä.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia ostaa lakisääteistä JHT-tilintarkastusta enintään 30 tarkastuspäivää tarkastuskaudessa. Optiokausilla sovelletaan tehdyn sopimuksen ehtoja.

Puheenjohtaja

Tarkastuslautakunta päättää ehdottaa yhtymävaltuustolle, että Gradia käyttää hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden hankintapäätökseen sisältyvän optiokauden ja jatkaa hallinnon ja talouden tarkastuspalveluhankintaa vuosille 2025 - 2028 BDO Audiator Oy:n kanssa.

Päätös Hyväksyttiin puheenjohtajan päätösesitys.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tilintarkastaja Eija Kokko-Petäjärvi oli poissa kokouksesta esteellisenä (palvelussuhdejäävi) klo 9.32-9.35.

Merkittiin pöytäkirjaan kokoustauko klo 9.36-10.00.

Valtuusto 17 , 7.6.2024

Tarkastuslautakunta

Valtuustolle päättää, että Gradia käyttää hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden hankintapäätökseen sisältyvän optiokauden ja jatkaa hallinnon ja talouden tarkastuspalveluhankintaa vuosille 2025 - 2028 BDO Audiator Oy:n kanssa.

Päätös Hyväksyttiin tarkastuslautakunnan päätösesitys.

GRADIA/767/00.02.01/2024

18 Kuntayhtymän talousarvion toteuma ajanjaksolta 1.1.-30.4.2024

Lisätietoja: Piia Rissanen, puh. 040 341 5323, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 52, 21.5.2024

Gradian vuoden 2024 muuetussa talousarviossa (kuntayhtymän valtuusto 23.2.2024 §6) on kirjattu, että kuntayhtymän vuoden 2024 talousarvion toteumaa raportoidaan kuntayhtymän hallitukselle kuukausittain.

Kuntayhtymän huhtikuun kirjanpito on hallituksen esityslistan julkaisun hetkellä yhä avoinna, joten kuntayhtymän talouden toteuma (tuloslaskelma, investoinnit, sijoitusten kehitys) ajanjaksolta 1.1.-30.4.2024 esitellään tarkemmin kokouksessa. Vuoden ensimmäinen neljänneksen tuloksen ja tietojen perusteella voidaan kuitenkin jo todeta, että kuntayhtymän taloustilanne on jatkunut vakaana ja ennakoidaan, että valtuustoon nähden sitova kuntayhtymän vuosikatetavoite tullaan saavuttamaan.

Kuluvana vuonna virallinen talouden ja toiminnan osavuosisraportointi tehdään ainoastaan 30.6.2024 tilanteesta ja käsitellään hallituksen elokuun kokouksessa.

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus merkitsee asian tiedoksi.

—

KÄSITTELY

Keskustelun kuluessa kuntayhtymän johtaja teki muutetun päätösesityksen:

Kuntayhtymän johtajan muutettu päätösesitys:

Hallitus merkitsee asian tiedoksi ja saattaa sen valtuustolle tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan muutettu päätösesitys.

Valtuusto 18 , 7.6.2024

Hallitus

Valtuusto merkitsee kuntayhtymän talousarvion toteuman 1.1.-30.4.2024 tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin hallituksen päätösesitys.



GRADIA/545/00.02.01/2024

19 Hallituksen ja valtuuston kokousaikataulu syksyille 2024

Lisätietoja: Sonja Julkunen, p. 040 341 5252, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 44, 25.4.2024

Hallituksen ja valtuuston syksyn 2024 kokousaikatauluksi esitetään seuraavaa:

Hallitus

- to 29.8.2024 klo 15, Jämsä
- pe 27.9.2024 n. klo 12 valtuuston kokouksen jälkeen
- to 24.10.2024 klo 15
- to 21.11.2024 klo 15
- pe 13.12.2024 n. klo 12 valtuuston kokouksen jälkeen

Valtuusto

- pe 27.9.2024 klo 9 talousarvioseminaari
- pe 13.12.2024 klo 9

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus hyväksyy kuntayhtymän johtajan päätösesityksen kokousajankohdista ja saattaa valtuuston kokousajankohdat tiedoksi valtuustolle.

Päätös

Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys sillä muutoksella, että pe 13.12. kokoukset siirtyvät pidettäväksi to 19.12.2024.

Valtuusto 19 , 7.6.2024

Syksyn 2024 kokousajankohdat

Valtuusto

- pe 27.9.2024 klo 9 talousarvioseminaari
- to 19.12.2024 klo 9

Hallitus

Valtuusto merkitsee kokousajankohdat tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin hallituksen päätösesitys.

20 Kiireelliset asiat

Valtuusto 20 , 7.6.2024

Kuntalain 95 §:n mukaan, jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen vaikka ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

Päätös Todettiin, että kiireellisenä käsiteltäviä asioita ei ollut.

21 Kokouksen päättäminen

Valtuusto 21 , 7.6.2024

Päätös Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.43.

VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet

Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa

Pykälät

V 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21

Muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät

V -

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella
Valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
PL 640, 13111 Hämeenlinna
Puhelinvaihde:0295642200
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Kunnallisvalitus, pykälät V 16, 17

Valitusaika -- päivää

Hallintovalitus, pykälät V -

Valitusaika -- päivää

Muu valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite

Pykälät V -

Valitusaika -päivää

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua päätöksen lähettämisestä tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Kuntayhtymän jäsenkunnan sekä sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäville, ei oteta lukuun valitusaikaa laskettaessa.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite Pykälät V

Valitusasiakirjat on toimitettava 1): nimi, osoite ja postiosoite Pykälät V

Lisätietoja

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusohje liitetään pöytäkirjaotteeseen.

1) Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle Liitetään pöytäkirjaan



Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Gradia Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using Gradia Sign

Päiväys / Date: 10.06.2024 15:15:46 (UTC +0300)

Sonja Julkunen

Organisaation varmentama (Gradia-käyttäjätunnus)
Certified by organization (Gradia user account)
Certified by organization

Päiväys / Date: 10.06.2024 16:09:24 (UTC +0300)

Riikka Purola

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
*SMS PIN [+358***41]*

Päiväys / Date: 12.06.2024 12:08:27 (UTC +0300)

Pentti Mäkinen

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
*SMS PIN [+358***13]*

Päiväys / Date: 12.06.2024 16:46:30 (UTC +0300)

Jenny Riivali

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
*SMS PIN [+358***98]*

Valtuusto

KOKOUSTIEDOT

Aika 7.6.2024 klo 9:00

Paikka Ravintola Priimus, auditorio Pruuvi, Taulumäentie 45, 40720 Jyväskylä

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

- V liite A 7.6.2024	1
- T liite nro 1 Gradia Arviointikertomus 2023	4
- T liite nro 2 Tilintarkastuskertomus Gradia 2023	36
- H liite nro 1, 26.3.2024 Gradian tilinpäätös 2023_vers 20240416	39

KUNTA	ÄÄNI- VALTA	Pai- kalla	J hvj	JÄSEN		ÄÄNI- MÄÄRÄ
Hankasalmi	11,2	1	j	Mika	Kiuru	11,2
1 jäsen			hvj	Harri	Hämäläinen	0,0
		1			Yhteensä	
Joutsa	9,4	1	j	Tenho	Tornberg	9,4
1 jäsen			hvj	Pekka	Lankia	0,0
		1			Yhteensä	
Jyväskylä	750,8	1	j	Tapani	Mäki	125,1
7 jäsentä			hvj	Jouni	Kosonen	0,0
		1	pj.	Pentti	Mäkinen	125,1
			hvj	Tarja	Hyötyläinen	0,0
		1	j	Pentti	Niekka	125,1
			hvj	Leila	Saikkonen	0,0
		1	j	Matti	Pöppönen	125,1
			hvj	Elli	Veijanen	0,0
		1	j	Jenny	Riivali	125,1
			hvj	Mimori	Fellman-Närhi	0,0
			j	Petri	Turunen	0,0
			hvj	Maija	Putkonen	0,0
		1	j	Tytti	Vänskä	125,1
			hvj	Amir	Soltanpanah	0,0
		6			Yhteensä	
Jämsä	63,3	1	j	Pekka	Kataja	15,8
5 jäsentä			hvj	Taika	Olin	0,0
			2.vpj	Merja	Lahtinen (ilm. esteestä)	0,0
			hvj	Ville	Erkkilä	0,0
		1	j	Tomi	Lampinen	15,8
			hvj	Susanna	Sinisaari-Kaislo	0,0
		1	j	Antti	Manninen	15,8
			hvj	Elina	Koivumäki	0,0
		1	j	Helena	Salminen	15,8
			hvj	Aki	Lemmetyinen	0,0
		4			Yhteensä	
Keuruu	21,7	1	j	Kalle	Kuusimäki	10,9
2 jäsentä			hvj	Auli	Rannikko	0,0
		1	j	Leena	Laurila	10,9
			hvj	Pasi	Kovanen	0,0
		2			Yhteensä	
Kuhmoinen	3,5		j	Pekka	Pitkäranta (ilm. esteestä)	0,0
1 jäsen			hvj	Päivi	Malin	0,0
		0			Yhteensä	
Laukaa	63,8	1	1.vpj	Jari	Hyvärinen	31,9
4 jäsentä			hvj	Pasi	Puupponen	0,0
			j	Jonna	Ortju	0,0
			hvj	Pasi	Honkonen	0,0
		1	j	Erkki	Paananen	31,9
			hvj	Kirsi	Nieminen	0,0
			j	Eija	Syrjälä	0,0
			hvj	Simo	Pannula	0,0

		2			Yhteensä	
Luhanka	1,2	1	j	Hannu	Inkeroinen	1,2
1 jäsen			hvj	Marjo	Merivirta	0,0
		1			Yhteensä	
Muurame	38,3	1	j	Raija	Nieminen	12,8
3 jäsentä			hvj	Arto	Liikanen	0,0
		1	j	Riikka	Purola	12,8
			hvj	Luka	Linqvist	0,0
		1	j	Heli	Räisänen	12,8
			hvj	Petri	Pukari	0,0
		3			Yhteensä	
Petäjävesi	14,0	1	j	Paula	Vulli	14,0
1 jäsen			hvj	Risto	Paakkunainen	0,0
		1			Yhteensä	
Toivakka	9,9		j	Päivi	Pitko (ilm. esteestä)	0,0
1 jäsen		1	hvj	Janne	Karanta	9,9
		1			Yhteensä	
Uurainen	12,9	1	j	Jari	Flyktman	12,9
1 jäsen			hvj	-	-	0,0
		1			Yhteensä	
	1 000	23				996,5
Kuntayhtymän hallitus						
Jäsen				Varajäsen		
*Tom Nevanpää, pj.				Matti Similä		
*Emilia Lakka, 1. vpj.				Risto Rönnberg		
*Tuula Peltonen 2. vpj.				Jani Maukonen		
*Kari Kotiranta				Pipsa Häkkänen		
Juha Paananen				Mirja Hirvensalo		
*Erja Laaksonen				Janne Andersin		
*Santeri Lohi				Annamaija Itäranta-Salminen		
Hannu Rantanen (ilm. esteestä)				Ella Sahala		
*SirKKu Ingervo, saapui klo 9.15				Emmaliina Västinen		
Kuntayhtymän tarkastuslautakunta						
Jäsen				Varajäsen		
*Pekka Kataja, pj.				Lauri Virtanen		
*Pentti Niekka, vpj.				Iiris Ilmonen		
*Yrjö Damskägg				Minna Häkkinen		
Susanna Sinisaari-Kaislo				Timo Taskinen		
Ulla Tommola				Helena Kukkamo		
Marko Hytönen				Henry Träff		
Pirjo Käpylä				Raisa Kinnunen		
Muut luottamushenkilöt, viranhaltijat ja työntekijät sekä opiskelijakuntien edustajat						
*Anssi Tuominen, kuntayhtymän johtaja						
*Piia Rissanen, talous- ja hallintojohtaja						
*Anu Tokila, kehittämisjohtaja						
*Pirjo Kauhanen, tulosaluejohtaja, rehtori Ammattiopisto Gradia						
*Samuli Laitinen, tulosaluejohtaja, rehtori Gradia-lukiot						
*Katriina Vikström, opettaja, henkilöstön edustaja						

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023

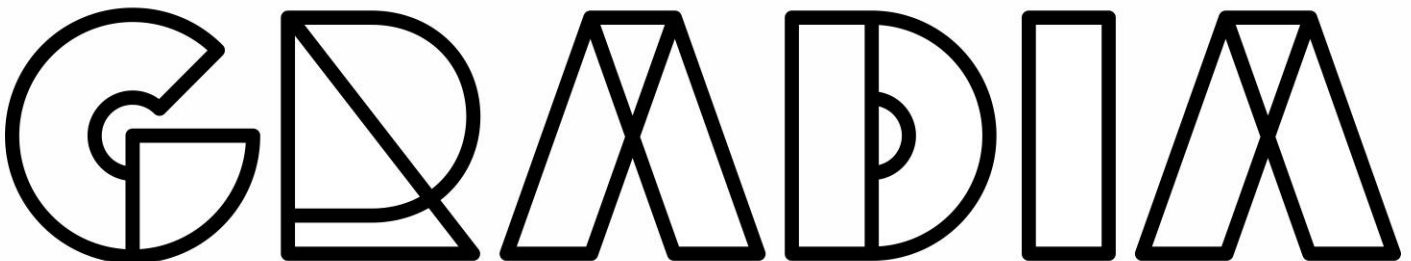
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian valtuustolle



GADIA

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunta.....	3
2. Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	3
3. Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi	4
4. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	4
4.1 Taloudellinen asema	4
4.2 Tilikauden taloudellinen tulos ja sen käsittely	6
4.3 Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	7
4.3.1 Gradian yhteiset tavoitteet	9
4.3.2 Ammattiopisto Gradia.....	11
4.3.3 Gradia-lukiot.....	16
4.3.4 Hallinto ja kehittäminen.....	18
4.3.5 Gradia-ravintolat	20
4.3.6 Gradia-kiinteistö-liikelaitos	21
4.3.7 Gradia-koulutuspalvelut Oy	23
5. Henkilöstö	25
6. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta.....	27
7. Yhteenveto	29



1. Tarkastuslautakunta

Kuntayhtymän tarkastuslautakunta vuosiksi 2021–2025 on valittu yhtymävaltuustossa 15.10.2021 seuraavasti:

Varsinainen jäsen

Pekka Kataja, puheenjohtaja
Pentti Niekka, varapuheenjohtaja

Yrjö Damskäg
Ulla Tommola
Pirjo Käpylä
Susanna Sinisaari-Kaislo
Marko Hytönen

Varajäsen

Lauri Virtanen
Vuokko Lehtonen/Iiris Ilmonen
15.12.2023 alkaen
Minna Häkkinen
Helena Kukkamo
Raisa Kinnunen
Timo Taskinen
Henry Träff

Lautakunnan sihteerinä on toiminut Jyväskylän koulutuskuntayhtymän (myöhemmin kuntayhtymä) hallintopäällikkö Sonja Julkunen. Kuntayhtymän vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Minna-Havia Niemi BDO Oy:stä.

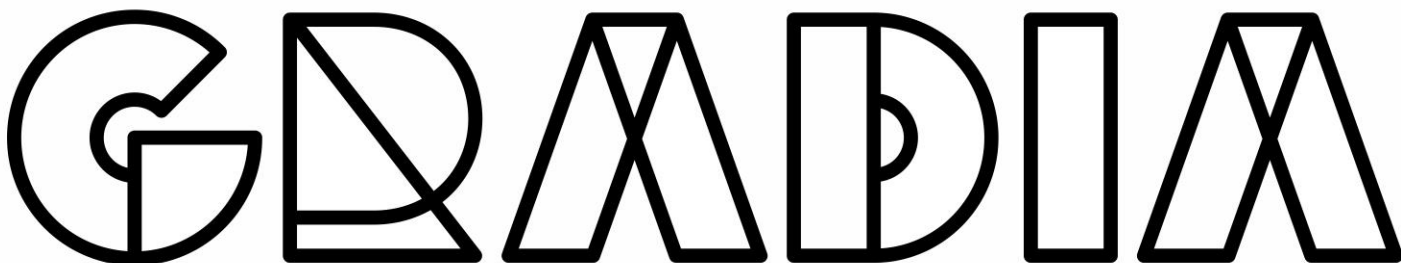
Tarkastuslautakunta on pitänyt 10 tilivuoteen 2023 kohdistunutta kokousta. Kokouksissaan 25.4.2024 ja 26.4.2024 tarkastuslautakunta kuuli selostukset Jyväskylän koulutuskuntayhtymän toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä. Kokouksessaan 3.5.2024 tarkastuslautakunta hyväksyi vuoden 2023 arviointikertomuksen luovutettavaksi edelleen valtuustolle.

2. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Yhtymävaltuuston valtuustokaudelle 2021–2025 valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko yhtymävaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kuntayhtymässä ja konsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lisäksi uutena tehtävänä 1.6.2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa KuntaL 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Lautakunta on tutustunut ennalta laaditun arviointisuunnitelman mukaisesti eri koulutusaloihin haastatteleamalla johtavia luottamushenkilöitä, henkilöstön edustajia, viranhaltijoita ja opiskelijoita sekä perehtymällä pöytäkirjoihin ja kuntayhtymän sisäisen verkon tietotarjontaan sekä tutustumalla eri toimipisteisiin arviointikäyntien yhteydessä. Keskeisimpänä arviointilähteenä oli koulutuskuntayhtymän vuoden 2023 tilinpäätös ja toimintakertomus. Kuluneena vuonna tarkastuslautakunnan toiminnassa on painottunut sopeuttamistoimien



vaikutusten kartoittaminen ja heijastusvaikutusten arviointi opetustoimintaan ja -laatuun. Opiskelijoiden kuulemista on jatkettu oppimisympäristöjen ja tehtyjen sopeuttamistoimien vaikutusten kartoittamiseksi. Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet on otettu huomioon lautakunnan työskentelyssä.

3. Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Kuntayhtymän valtuusto on 26.5.2023 § 6 käsitellyt vuoden 2022 arviointikertomuksen. Valtuusto päätti pyytää arviointikertomuksen yhteenvetokohdassa esitetyistä havainnoista hallituksen selvitykset tai kommentit niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2023 syyskauden valtuuston kokouksissa.

Kuntayhtymän valtuusto on 29.9.2023 § 21 käsitellyt hallituksen antaman laajan ja asiallisen selvityksen arviointihavainnoista.

4. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.1 Taloudellinen asema

Kuntayhtymän vuosikatteen muodostui 15,1 milj. euroa (8,4 milj. euroa vuonna 2022), mikä oli 3,3 milj. euroa budjetoitua parempi. Tilikauden tulos oli 5,1 milj. euroa (-2,0 milj. euroa vuonna 2022) ja tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjauksen jälkeen 6,5 milj. euroa. Ulkoiset toimintatuotot lisääntyivät 2,4 % (2,5 milj. euroa) edellisvuodesta. Opiskelijatuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,3 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen ja aikuisten perusopetuksen valtionosuus kasvoi yhteensä 1,2 milj. euroa. Myös lukiokoulutuksen valtionosuus kasvoi 1,1 milj. eurolla. Myyntituotot jäivät vuoden 2022 tasolle. Myyntituotot olivat 6,7 milj. euroa ja tuotot jäivät talousarviosta 0,6 milj. euroa.

Viimeisen kymmenen vuoden jaksolla Gradian käyttötalous on ollut vain kahtena vuonna tasapainossa. Gradian taloutta ovat rasittaneet toisen asteen koulutusleikkaukset, isot investoinnit ja henkilöstömäärän kasvu. Talouden tervehtyttäminen käynnistettiin syksyllä 2022 yhteistoimintaneuvotteluilla. Henkilöstöä vähennettiin merkittävästi irtisanomisten kautta ja määräaikaista työsuhhteita sekä eläköityneiltä vapautuneita työsuhhteita ei täytetty. Edellä mainitun lisäksi kuntayhtymän organisatorakennetta kevennettiin yhdistämällä Gradia Jyväskylän ja Jämsän 1.8.2023 alkaen.

Vuoden 2023 talousarvioon (ulkoinen) nähden toimintatuotot toteutuivat 1,6 milj. euroa suunniteltua paremmin ja toimintakulut toteutuivat 1,7 milj. euroa alle talousarvion. Talousarviossa ennakoitu tilikauden 1,6 milj. euron tulos toteutui 5,1 milj. euroa ylijäämäisenä.



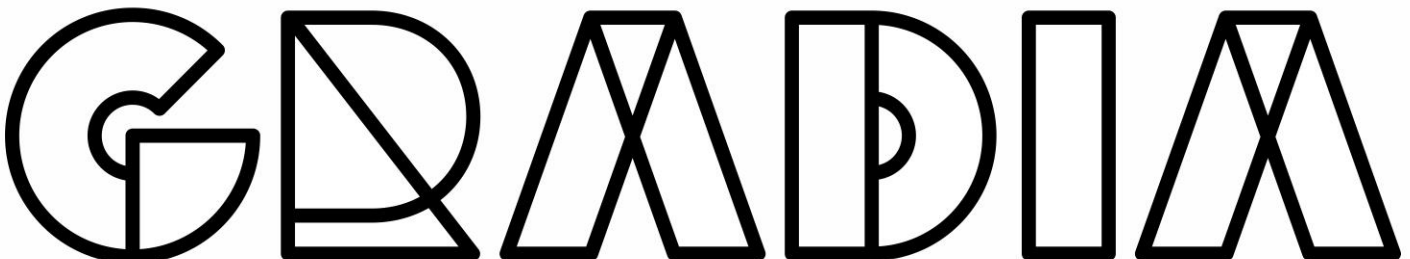
Talousarviossa varauduttiin poistoerojen ja rahastokirjausten jälkeen 2,7 milj. euron ylijäämään. Toteutuma oli 6,5 milj. euroa ylijäämää, mikä oli 3,7 milj. euroa ennakoitua parempi.

Tilikauden tuloksen ja taloussuunnitelman 2024–2026 perusteella tarkasteltuna kuntayhtymän talous on saatu sopeuttamistoimenpiteiden avulla tasapainoon. Tuloslaskelman ja taseen tunnusluvut kohentuivat vuodesta 2022 merkittävästi. Vuosikate kattoi poistot 151 % (81 % vuonna 2022) ja toimintatuottojen osuus toimintakuluista on 118 % (110 % vuonna 2022). Poistotaso putoaa hieman alle 10 milj. euron vuosina 2024–2026. Ennusteen mukaan vuosikate/poistot -tunnusluku olisi 125 % vuonna 2024, 106 % vuonna 2025 ja 103 % vuonna 2026. Poistotaso on edelleen korkea ja suunnitelmavuosina 2025–2026 poistojen taso on lähes vuosikatteen suuruinen. Vuonna 2023 toteutetut investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella.

Kuntayhtymän keskeisiä tuloslaskelma- ja tasearvoja:

	31.12.2022	31.12.2023
Tuloslaskelma (ulkoinen ja sisäinen)	milj. euroa	milj. euroa
Toimintatuotot	138,3	139,7
Toimintakulut	129,4	124,1
Henkilöstökulut	66,6	61,8
Vuosikate	8,4	15,1
Poistot	10,4	10
Tilikauden tulos	-2	5,1
Tilikauden yli/alijäämä	-0,9	6,5
Tase; vastaava		
Rahat ja pankkisaamiset	5,9	14,6
Tase; vastattavaa		
Rahastot	36,7	36,7
Edellisten tilikausien ylijäämä	33,7	32,8
Tilikauden yli/-alijäämä	-0,9	6,5
Varaukset ja poistoero	18,3	16,9
Lainat rahoituslaitoksilta, pitkäaikainen	16,7	14,7

Kuntayhtymän tase on kokonaisuudessaan vielä vahva ja pitkäaikainen lainamäärä on laskenut 2,0 milj. euroa. Lainakanta oli 16,7 milj. euroa vuonna 2023 (21,8; 2022). Lainanhoitokate 7,0 (3,0; 2022) osoittaa tulorahoituksen riittävyyden lainanhoitoon parantuneen merkittävästi. Rahavarat ovat lisääntyneet vuoden 2023 aikana 8,7 milj. eurolla.



Yhteistoimintaneuvotteluiden vaikutukset

Gradian syksyn 2022 yhteistoimintaneuvotteluilla tavoiteltiin 7,5 miljoonan euron kustannusvähennystä vuodelle 2023. Neuvotteluiden lopputuloksena päätettiin irtisanoa 60 henkilöä (lopullinen luku oli 58), joista 36 oli opetushenkilöstöä ja 24 hallinto- ja tukipalveluhenkilöstöä. Henkilöstömäärän todettiin vähenevän lisäksi 77 henkilöllä siten, että 42 päätyvää määräaikaista tehtävää ei jatketa ja 35 eläköityvän tehtävää ei täytetä. Muuta työtä irtisanomisen vaihtoehtona tarjottiin 13 henkilölle. Heistä jokainen otti tarjotun työn vastaan. Irtisanoutumiset konkretisoituivat kevään 2023 aikana. Irtisanomiset kohdennettiin kaikkiin organisaatiotasoihin: ylimpään johtoon, esihenkilöihin sekä työntekijöihin.

4.2 Tilikauden taloudellinen tulos ja sen käsittely

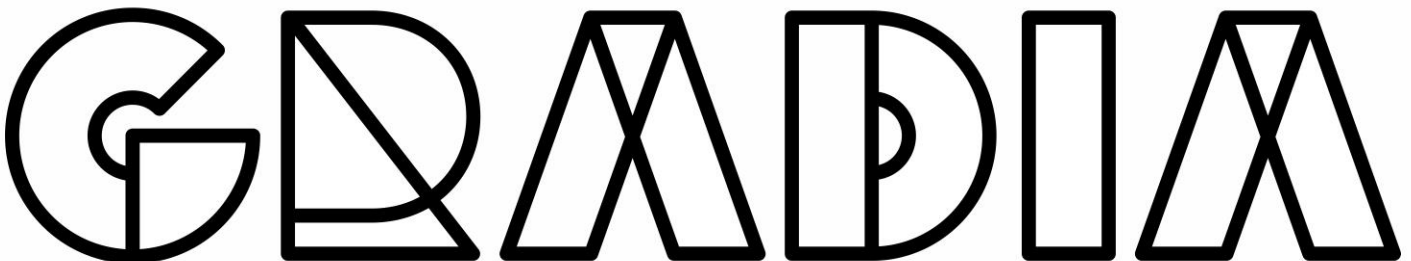
Kuntayhtymän tilikauden 2023 tulos on 5.084.117,58 euroa. Hallitus esittää tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

- vähennetään poistoeroa 1.387.814,42 euroa,
- kirjattavaksi edellä mainitun toimenpiteen jälkeen edellisten vuosien yli/alijäämätilille ylijäämää 6.471.932 euroa.

Säästöjen aikaansaamiseksi päätettiin rakenteellisista uudistuksista siten, että lakautettiin erilliset Gradia Jyväskylä - ja Gradia Jämsä -tulosalueet, joiden tilalle perustettiin yksi yhteinen Ammattiopisto Gradia, joka aloitti toimintansa 1.8.2023 alkaen. Jämsän kaupungin näkemyksen mukaan päätöksellä on rikottu järjestämissopimusta. Asiasta on käynnissä hallinto-oikeusmenettely.

Gradian vuoden 2023 tilinpäätös toteutui huomattavasti suunniteltua positiivisemmin. Gradiassa talouden sopeuttaminen aloitettiin vuonna 2022 ja päätetyt toimet sekä uudet käytänteet toimeenpantiin pääosin vuonna 2023. Toimet olivat raskaita, mutta perusteltuja talouden tasapainoon saamiseksi. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että koulutuksen laadun, opiskelijoiden ja henkilöstön tyytyväisyyden sekä oppilaitoksen vetovoimaisuuden riittävä taso tulee taata myös jatkossa.

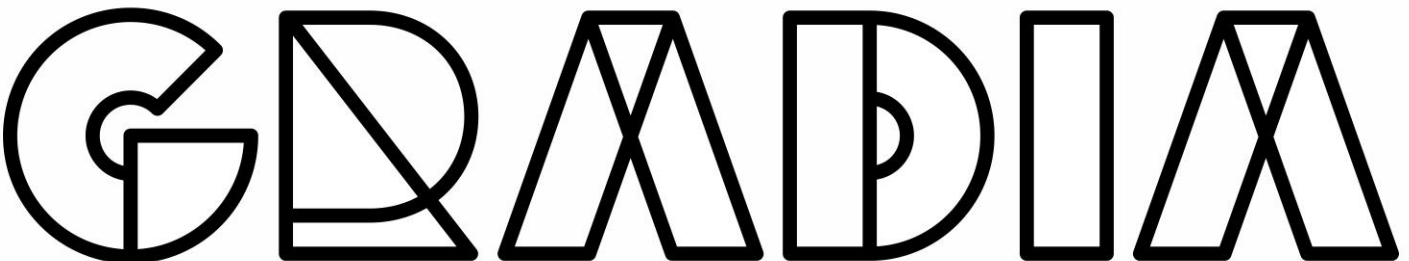
Kuntayhtymän kertynyt ylijäämä vuoden 2023 lopussa on 39,3 milj. euroa. Kuntayhtymän ylijäämä taloussuunnitelmakaudella 2024–2026 on arviolta yhteensä 6,6 milj. euroa. Kuntayhtymällä ei ole kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaista alijäämän kattamisvelvoitetta. Talousarvion 2024 ja -suunnitelman 2025–2025 mukaan lainamäärä alenee taloussuunnitelmakaudella yhteensä noin 6,0 milj. euroa, mikäli taloussuunnitelman mukainen vuosikatetavoite toteutuu ja talouden tasapaino säilyy. Kuntayhtymän lainakanta on vuoden 2026 lopussa 10,7 milj. euroa. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että kuntayhtymän tulee jatkossa varmistua siitä, että taloussuunnitelmakaudet ovat ylijäämäisiä ja varautua taloudenhoidossa julkisen talouden rahoitusrakenteen muutoksiin.



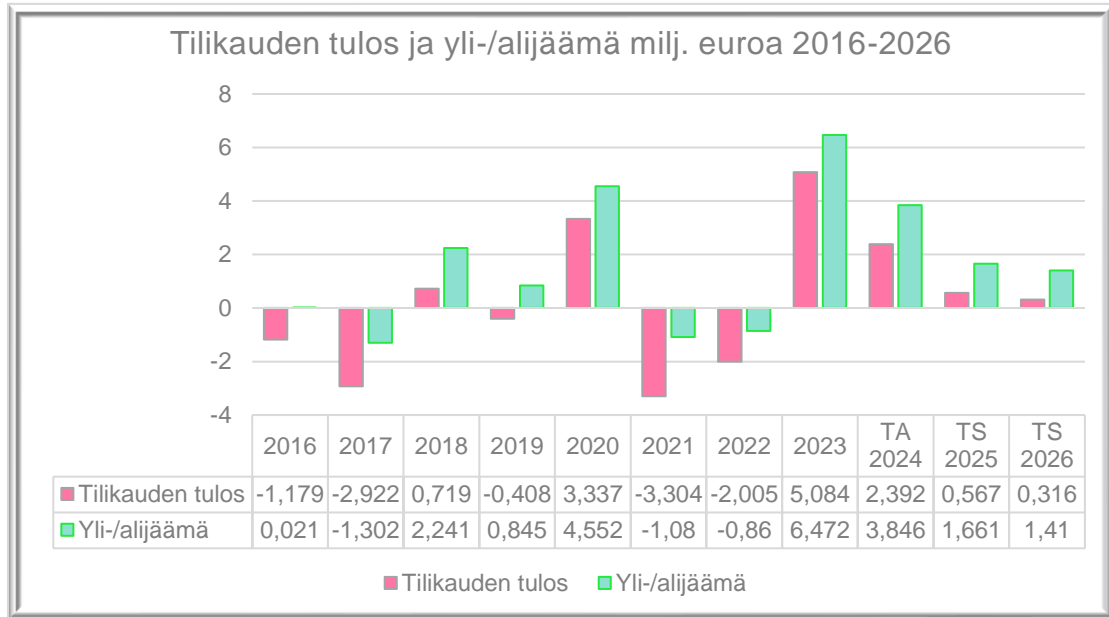
4.3 Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Keskeisiä huomioita vuoden 2023 toiminnasta sekä tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta olivat:

- Gradian strategia päivitettiin. ”Astetta parempi tulevaisuus” strategia 2024–2027 kuvaa parempaa ja toivottua positiivista näkymää tulevaisuutteen. Strategian toiminnalliset kärjet ovat: 1) Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija, 2) Vaikuttava elinkumppani, 3) Hyvinvoivat gradialaiset ja 4) Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö.
- Taloutta tasapainotettiin vähentämällä henkilöstöä merkittävästi sekä keventämällä organisaatorakennetta yhdistämällä Jyväskylän ja Jämsän ammatilliset oppilaitokset yhdeksi oppilaitokseksi. Oppilaitosten yhdistäminen aiheutti jännitteen kuntayhtymän ja Jämsän kaupungin yhteistyöhön.
- Ammatillisen koulutuksen ja aikuisten perusopetuksen valtionosuudet kasvoivat yhteensä 1,2 milj. euroa. Myös lukiokoulutuksen valtionosuus kasvoi 1,1 milj. eurolla. Valtionosuuden kehitykseen liittyy huomattavan paljon epävarmuutta. Kuntayhtymän henkilöstön määrä väheni vuoden aikana 99:llä (v. 2022 alenema 81, v. 2021 kasvu 34 henkilöä, v. 2020 kasvu 27 henkilöä, v. 2019 kasvu 5 henkilöä, v. 2018 alenema 8, v. 2017 alenema 55).
- Kuntayhtymän talousarviossa oli varauduttu 1,6 milj. euron tulokseen, kun toteutuma oli 5,1 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä 6,5 milj. euroa oli talousarviossa ennakoitua 3,7 milj. euroa parempi. Toimintatuotot lisääntyivät 2,5 milj. euroa (2,4 %) vuodesta 2022 ja toimintakulut vähenivät 4,2 milj. euroa (-4,5 %). Vuonna 2023 ei nostettu lainaa.
- Epävakaas toimintaympäristössä jatkui niin turvallisuuden kuin talouden ja yleisen hyvinvoinnin/pahoinvoinnin sektoreilla. Venäjän hyökkäyssota jatkui jo toista vuotta. Opiskelijoiden levottomuus ja erilaiset käytöshäiriöt ovat lisääntyneet. Hyvinvointialueiden talouden epätasapainolla on merkittäviä vaikutuksia julkisen talouden rahoitusjärjestelmään.
- Kumulatiivista ylijäämää on taseessa vuoden 2023 ylijäämä huomioon ottaen 39,3 milj. euroa. Kuntayhtymän ylijäämän kertymän taloussuunnitelmakaudella 2024–2026 on arviolta olevan yhteensä vähintään 6,6 milj. euroa, ja näin ollen kuntayhtymällä ei ole kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaista alijäämä kattamisvelvoitetta.
- Suunnitelmanmukaiset poistot vähenivät 0,36 milj. euroa. Vuonna 2023 vuosikate kattoi poistot 151 %. Vuonna 2024 vuosikate/poistot -tunnusluku olisi 125 %, 106 % vuonna 2025 ja 103 % vuonna 2026.



Kuvio 1. Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä 2016–2023, talousarvio 2024 sekä taloussuunnitelma 2025–2026.

**Vuoden 2023 talousarvion sitovat taloudelliset tavoitteet:**

1. Kuntayhtymän vuosikate ilman liikelaitosta vähintään 3,626 milj. euroa.
Kuntayhtymän toteutunut vuosikate ilman liikelaitosta 5,829 milj. euroa.
Tavoite toteutui.
2. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen vuosikate vähintään 8,151 milj. euroa.
Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen vuosikate oli 9,258 milj. euroa.
Tavoite toteutui.

Vuoden 2023 investointien sitovuustaso määriteltiin seuraavasti:

1. Rakennusinvestointien ja irtaimistohankintojen kokonaismäärä ilman mahdollisia investointiavustuksia ja -varauksien purkua on enintään 1,365 milj. euroa.
Vuoden 2023 toteutuneet investoinnit olivat yhteensä 0,374 milj. euroa.
Tavoite toteutui.

Vuoden 2023 rahoituksen sitovuustaso määriteltiin seuraavasti:

1. Lainakannan muutos enintään 5,523 milj. euroa.
Vuoden 2023 lainakannan muutos oli 5,1 milj. euroa.
Tavoite toteutui.



Toiminnalliset tavoitteet

Strategiatavoitteet

Gradian strategia vuosille 2020–2024 hyväksyttiin kuntayhtymän valtuustossa talousarvion 2020 hyväksymisen jälkeen. Tilinpäätöksessä on selostettu vuoden 2024 toiminnallisten tavoitteiden toteutumista uuden strategian luokittelun mukaisesti.

”Uusi yhdessä 2020+” -ohjelmassa on kolme strategista päätavoitetta: Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija, osuvaa osaamista työelämään nyt ja tulevaisuudessa sekä hyvinvoiva ja kestävästi toimiva Gradia-yhteisö. Kunkin päätavoitteen sisällä on määritelty yhteiset tavoitteet, joita on yhteensä 17.

Yhteiset tavoitteet

Vuoden 2023 talousarviossa toiminnalliset tavoitteet oli määritelty Gradian yhteiset tavoitteet -otsakkeen alle. Kaikkia oppilaitoksia koskevat seuraavat tavoitteet:

- aloittaneiden opiskelijoiden määrän lisäys
- tutkinnon suorittaneiden määrän lisäys
- eronneiden opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista -suhteen alentaminen
- eronneeksi katsottujen opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista –suhteen alentaminen.

Toimintakertomuksessa on selostettu kohta kohdalta talousarviossa hyväksytyjen toimenpiteiden toteutuminen. Seuraavassa käsitellään tulosalueiden ja liikelaitoksen toimenpiteiden 2023 toteutumaa yksityiskohtaisemmin.

Tilinpäätösasiakirjoihin sekä tulosalueisiin ja liikelaitoksiin tutustumisen perusteella tarkastuslautakunta esittää omassa arviointikertomuksessaan lähinnä niitä asioita, joihin se on yksityiskohtaisemmin tutustunut tai joita sen mielestä ei ole riittävästi tuotu esille toimintakertomuksessa.

Toiminnallisten tavoitteiden määrittely on selkeää ja esitetty muodossa, jossa toteumatieto voidaan esittää varsin täsmällisesti.

4.3.1 Gradian yhteiset tavoitteet

Kuntayhtymälle on asetettu koko Gradiaa koskevat yhteiset tavoitteet. Toteuma on esitetty oppilaitostulosalueittain taulukkomuodossa ja toteutunutta kehitystä on sanallisesti analysoitu.

Ammattiopiston Gradian perustutkinnon suorittaneiden määrä laski 70 opiskelijalla edelliseen vuoteen nähden. Laskua tapahtui eniten ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suorit-



taneiden määrissä. Osatutkintojen suorittaneiden määrä sen sijaan kasvoi. Aikuisten koulutautumisessa on suuntauksena osatutkintojen suorittaminen. Tutkintojen määrä väheni lukioidissa 15 opiskelijalla, mitä selittää se, että vuonna 2022 valmistui koronapandemian jäljiltä poikkeuksellisen paljon opiskelijoita. Heillä tutkinnon suorittaminen oli venynyt 3,5–4 vuoteen. Aikuislukioista vuoden 2023 aikana valmistui 56 opiskelija eli kuusi opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2022. Muutosta selittää aloittajamäärän kasvu.

Eronneiden opiskelijoiden osuus oli tavoitteen mukaisesti aleneva Jyväskylän aikuislukiota lukuun ottamatta. Positiivisen kehityksen taustalla ovat toimenpiteet, joilla on vahvistettu opintoihin kiinnittymistä ja opintojen loppuunsaattamista, kuten joustavat opetusjärjestelyt, tukiopeus sekä opetusvalmiuksia tukevat opinnot. Eronneiden määrään vaikuttaa myös laajennetun oppivelvollisuuden tuleminen toiselle asteelle. Eronneiden ja eronneeksi katsottujen luvut eivät ole enää täysin vertailukelpoisia oppivelvollisten ja ei-oppivelvollisten välillä. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä käytetään uuden strategian mukaisia mittareita, eikä tietoja enää tulla esittämään nykyisellä tavalla.

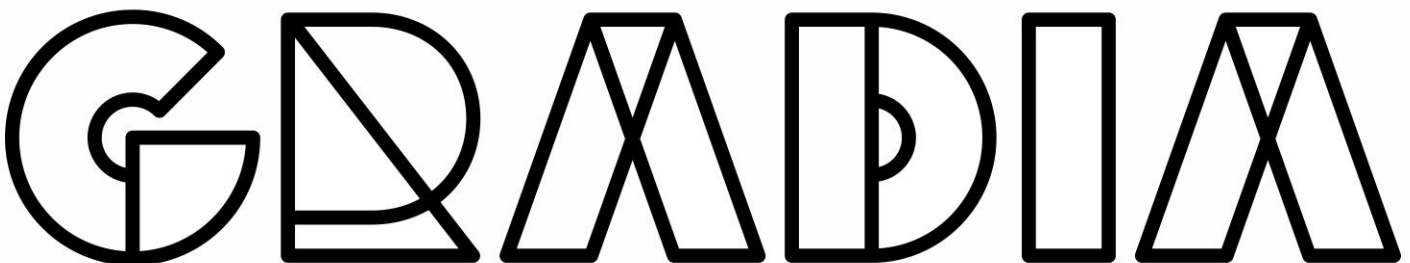
Koulutuksen järjestämisen kannalta keskeisin tavoite, aloittaneiden opiskelijoiden määrän lisäys, toteutui vain osittain. Ammattipisto Gradiassa opiskelijoiden määrä väheni 107:llä, Jyväskylän Lyseon ja Schildtin lukioiden opiskelijoiden määrä sitä vastoin lisääntyi 22:lla ja aikuislukion opiskelijoiden määrä pysyi lähes edellisen vuoden tasossa (-1). Aloittaneiden opiskelijoiden kokonaismäärä väheni (-86). Ammattiopisto Gradiassa aloittaneiden määrä laski toisena perättäisenä vuonna. Muutosta selittää pääasiassa supistunut jatkuvan haun tarjonta ja sisäänotto, mikä näkyy erityisesti perustutkintojen ja erikoisammattitutkintojen aloittaneiden määrässä.

Muut havainnot

Talous

Gradian talouden sopeutustoimet aloitettiin toukokuussa 2022 hallituksen hyväksymän ramin mukaisesti. Sopeuttamistoimia jatkettiin syksyllä yhteistoimintamenettelyn kautta hyvässä hengessä henkilöstön kanssa. Henkilöstövahvuus 1.5.2022 oli 1138, kun vuodenvaihteessa 2022 oli 1041 ja vuoden 2023 lopussa 942 työntekijää (-99). Henkilöstökulut alenivat vuodesta 2022 yhteensä 4,9 milj. euroa (-7,3 %).

Gradia ammatillinen koulutus oli 2,2 milj. euroa ylijäämäinen. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulos oli 1,0 milj. euroa ja ylijäämä 2,4 milj. euroa. Toimintatuotot (sis/ulk) kasvoivat 0,7 milj. euroa ja toimintakulut vastaavasti vähenivät 0,3 milj. euroa vuoteen 2022 verrattuna. Vuosikatetta kertyi 9,3 milj. euroa, joka kasvoi edellisvuodesta 1,0 milj. euroa.



Investointeja toteutettiin vain 0,37 milj. eurolla eli 6,5 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Investointien vuosikeskiarvo on ollut noin 10 milj. euroa 10 viimeisen vuoden aikana. Vuoden 2023 aikana toteutuneet investoinnit huomioiden, investointien 10 vuoden vuosikeskiarvo putoaa noin 9,0 milj. euroon. Suunnitelmavuosien 2024–2026 investoinnit vaihtelevat 3,9–4,5 milj. euron välillä. Poistot asettuvat hieman alle 10 milj. euron tasolle 2030-luvulle saakka. Lainakanta 16,7 milj. euroa on edelleen korkea. Lainaa lyhennettiin 5,1 milj. eurolla vuonna 2023 ja suunnitelmavuosina 2024–2026 lainaa lyhennetään 2,0 milj. euron vuosivauhdilla. Kuntayhtymän tase on vahva 137,0 milj. euroa. Taseen vahvuus selittyy pitkälti massiivisella 111 milj. euron rakennuskannalla.

Koulutuskuntayhtymän talouden riskitekijöinä ovat erityisesti valtionosuusrahoituksen tason heikentyminen julkisen sektorin mahdollisten rahoitusjärjestelyjen seurauksena sekä talouden suhdannevaihtelut. Talouteen vaikuttavat myös oppilasmäärän väheneminen ikäluokkien pienentyessä, oppilaitosten välinen kilpailu opiskelijoista sekä massiivisen rakennuskannan ylläpitäminen.

4.3.2 Ammattiopisto Gradia

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän valtuusto päätti vuoden 2023 talousarvion hyväksymisen yhteydessä lakkauttaa Gradia Jämsän tulosalueen toiminnan 1.8.2023 alkaen. Ammatillinen koulutus jatkuu Jämsässä osana Ammattiopisto Gradiaa.

Vuonna 2023 uutena koulutuksen käynnistettiin eMerkonomi-koulutus, jossa opiskelu tapahtuu kokonaisuudessaan verkko-opintoina. Tarjontaan lisättiin myös Kiinteistöautomaatio -tutkinnon osa, joka toteutetaan yhteistyössä kiinteistöpalvelu- ja sähköalan kanssa. Keväällä 2023 saatiin englanninkieliseen ravintola- ja cateringalan perustutkintoon järjestämislupa. Musiikkiteknologian koulutuksen alkamista valmisteltiin syyskaudella. Lokakuussa 2023 käynnistettiin Pirkanmaan hyvinvointialueen pelastusyksikön työntekijöille perustason ensihoitajakoulutus oppisopimuskoulutuksena yhteistyössä Attendon kanssa.

Ammattiopisto Gradian opiskelijatunnusluvut osoittavat, että toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuivat osittain. Opiskelijamäärässä tavoite saavutettiin, mutta suoritettujen perustutkintojen sekä erikoisammattitutkintojen määrät jäivät alle tavoitteen. Koulutussopimuspaikkojen määrässä pysyttiin lähes vuoden 2022 tasossa. Opiskelijaliikkuvuus jäi selvästi alle tavoitteen. Opiskelijapalautteen arvosana on pysynyt varsin korkeana ja siinä päästiin lähes tavoitteeseen. Oppisopimuskoulutusten määrä kasvoi edelleen ja uusia alkaneita oppisopimuksia oli yhteensä 1.740, joista koulutussopimuksesta oppisopimukseen tapahtuvia siirtymiä on 440, jossa kasvua edellisestä vuodesta 7 %. Oppisopimuskoulutuksen avulla uuden työsuhteen saaneita on 503 eli noin 30 % kaikista uusista alkaneista oppisopimuksista



oli työllistäviä. Suosituimpia oppisopimuksella suoritettuja tutkintoja ovat sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, puuteollisuuden ammattitutkinto ja lähiesimiestyön ammattitutkinto. Työllistymisaste valmistuneilla oli vain 63 % (59 % v. 2022). Tulos tulee noin kahden vuoden viiveellä, joten muutoksen syihin ei voi pureutua.

Ammattiopisto Gradian tunnusluvuista voidaan todeta mm. seuraavaa:

- Opiskelijamäärä (opinto-oikeuksia kalenterivuoden aikana) oli 17.016, tavoite oli 15.369 *toteutui*
- Suoritettujen ammatillisten perustutkintojen määrä oli 1743, tavoite oli 1.770 *ei toteutunut*
- Suoritettujen ammattitutkintojen määrä 583, tavoite oli 543 *toteutui*
- Suoritettujen erikoisammattitutkintojen määrä oli 249, tavoite oli 270 *ei toteutunut*
- Koulutusopimuspaikkojen määrä oli 1.972, ei tavoitetta, 1.987 vuonna 2022
- Oppisopimuspaikkojen määrä oli 775, ei tavoitetta, 779 vuonna 2022
- Valmistuneiden työllistyminen oli 63 %, tavoite oli 68 % *ei toteutunut*
- Opiskelijaliikkuvuus oli 153, tavoite oli 205 *ei toteutunut*
- Opiskelijapalaute oli 4,0 tavoite oli 4,2 *ei toteutunut*.

Ammattiopisto Gradian tulos toteutui talousarviota paremmin, kun ylijäämä oli 2,2 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion 1,2 milj. eurolla. Edellisen vuoteen verrattuna tulos parani noin 5,0 milj. eurolla, mitä selittää erityisesti ammatillisen koulutuksen VOS-tulo, mikä toteutui 1,5 milj. euroa suunniteltua paremmin. Ulkoisten myyntituottojen talousarvio ei toteutunut, koska Kenian tilauskoulutuksen määrä jäi ennakoitua pienemmäksi. Myös kotimaisia teollisuuden ja rakentaminen koulutuksia peruuntui tai siirtyi seuraavalle vuodelle. Toimintakulut toteutuivat hieman budjetoitua pienempänä. Henkilöstökustannusten osuus toimintatuotoista oli 51,4 %, kun osuus edellisenä vuonna oli 56 %. Toimintakulut toteutuivat kokonaisuudessaan 3,8 milj. euroa pienempänä vuoteen 2022 verrattuna. Maksuttomuuden kustannukset olivat suunnitellun mukaiset 739.644 euroa. Suurimman osan kustannuksista muodostivat oppivelvollisten henkilökohtaiseen käyttöön hankitut kannettavat tietokoneet. Investointeja ei toteutettu lainkaan vuonna 2023.

Gradia Jämsästä irtisanottiin vuonna 2022 yhteensä 45 eli joka viides työntekijä. Loppukevällä 2022 aloitettiin laboratorioalan koulutukselle uusien tilojen rakentaminen A-rakennukseen. Kun tilat saatiin noin 85 prosenttisesti valmiiksi, koulutus-kuntayhtymän hallitus päätti laboratorioalan koulutuksen lakkauttamisesta. Tämän jälkeen Keski-Suomessa ei ole enää laboratorioalan koulutusta.



Ammatillinen koulutustarjonta

Jämsässä toimivia koulutusaloja ovat mm. terveys- ja hyvinvointiala, kasvatus- sähkö- ja autoala, liiketoiminta, logistiikka, puutarha- ja metsäala. Laboratoriokoulutus lakkautetaan Jämsästä, vaikka koulutukseen on asianmukaiset tilat ja laboratorioalan työntekijöille on kysyntää alueella. Terveystieteiden alalle ei saada riittävästi opiskelijoita, vaikka valmistuneet työllistyisivät hyvin. Kasvatusalan opiskelijoita on yhteensä 162 ja koulutusalan veto-voima on hyvä. Koulutusalan suorittaneita siirtyy matkailu- ja kaupan alalle.

Liiketoiminta-alan hakijamäärä on pysynyt vakaana. Liiketoiminta-alan työtehtäviin työllistytään hyvin ja myös jatko-opintoihin hakeudutaan. Autoalalta valmistuneet opiskelijat työllistyvät kohtuullisen hyvin laajasti eri tehtäviin. Jämsän toimipisteessä on hyvät opetus-tilat. Jämsän toimipisteessä on 56 logistiikka-alan opiskelijaa. Jatkuvan haun kautta tulee hyvin opiskelijoita ja opiskelijamäärää pyritään kasvattamaan. Logistiikka-ala on suuri ja toimii kolmessa työpisteessä.

Sähköalalla koulutetaan sähkö- ja rakennusautomaatioasentajia. Sähköalalla on hyvä työllisyystilanne ja koulutukseen hakeudutaan hyvin. Puutarha-alalle hakeudutaan hyvin. Viherala työllistää hyvin Keski-Suomessa. Ammattiopisto Jämsällä on kaikkien metsäosamaisalojen opetusluvut. Konekantaa on pudotettu, mutta vastaavasti konekanta on hyvä ja koneet on hankittu leasingilla. Työtä tehdään metsäyhtiöille. Opintoalojen keskinäistä yhteistyötä (mm. sähkö-, metsä- ja logistiikka-ala) pidetään vahvuutena ja ketteryytenä. Koulutusaloilla on positiivisen tekemisen meininki.

Keuruulla järjestetään sosiaali- ja terveysalan lähihoitaja- ja hoiva-avustajakoulutusta. Myös opiskelijat toivovat koulutuksen jatkumisen myös Keuruulla. Gradia toimii vuokratiloissa Keuruun alakoululla. Koulutuksen jatkuminen Keuruulla on tarkastelussa vuosittain.

Oppisopimus ja työelämälähtöisyys ovat järjestettävän koulutuksen keskiössä. Lähipäiviä koululla on noin kaksi päivää viikossa ja muutoin opiskellaan työelämässä. Opetuksessa käytetään moodle-oppimisalustaa. Yhteistyömuotojen luomista on toteutettu työelämälähtöisesti mm. Keuruunseudun toimijoiden kanssa. Työyksiköt saavat lisäresurssia asiakaslähtöisesti ja tarpeen mukaista toimintaa asiakkailleen. Työelämäyhteistyö tukee opiskelijaa oppimisprosessissa ja teorian sisäistämässä sekä kytkemisessä käytännön tehtäviin. Tapahtumia toteutetaan yhteistyössä erilaisten toimijoiden kanssa ja näin opiskelijat oppivat toimimaan verkostoissa. Keuruun kaupungin kanssa on kumppanuussopimus ja kumppanuutta arvioidaan opiskelijavolyymien perusteella. Sote-koulutusta on pidetty paikallisesti tärkeänä.

Kankaan luovalta kampukselta valmistuvat käsityöläiset, vaatetus- ja tekstiilialan ammatillaiset sekä valokuvaajat. Opiskelijoita on tällä hetkellä noin 400, joista erityisen tuen opiskelijoita on noin 25 %. Media-alan ja taideteollisen alan koulutusten suosio on hyvä ja kaluste- ja sisustusala on vetovoimainen. Kankaan tiloilla on voimassa vuokrasopimus vuoden



2025 loppuun ja jatkosopimuksesta neuvotellaan. Koulutusosalalla on tilojen osalta erityisiä tarpeita mm. pajaratkaisut, purunpoisto ja ilmastointi. Kestävän kehityksen kampus koetaan toimivana ja turvallisena, vaikka tilat ovat niukat ja laajasti yhteiskäytössä.

Media-alan koulutusohjelmia ovat media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto, ammatitutkinto ja media-alan erikoisammattitutkinto. Valokuvauksen ja kuvataiteen opintoja tarjotaan myös muille media-alan opiskelijoille sekä pienempiä osaamiskokonaisuuksia myös muille opiskelijoille.

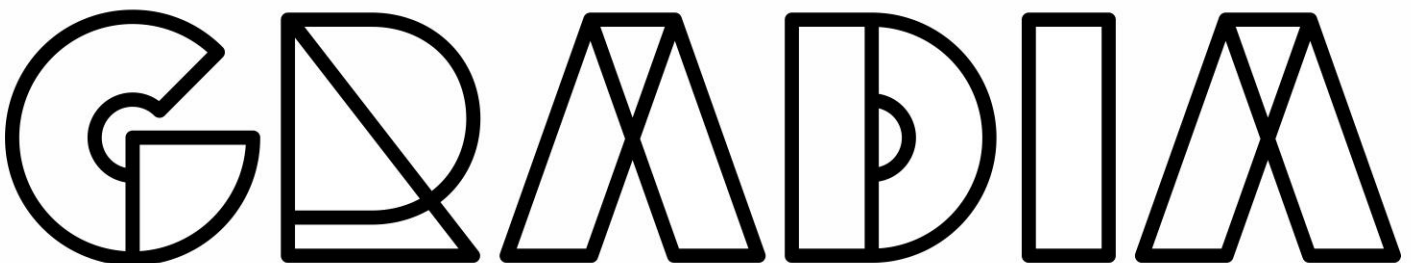
Taideteollisuusalan perustutkinnosta valmistuvat tekstiiliartesaani, kaluste- ja sisustusalan artesaani. Koulutukseen hakeudutaan jatkuvan haun kautta. Metallisepän osaamisalaa ei ole puhtaasti tarjolla vaan koulutusta sisältyy kalustealan koulutukseen. TE-koulutuksena on saatu käsityötaidon ohjaamisen tutkinnonosa, sisustusprojektin toteuttaminen ja 3D-mallinnuksen tutkinnonosa. Tekstiili- ja muodin koulutusalan tutkintonimike määräytyy tutkinnon osan mukaan kuten vaatturi, ompelija ja muotiassistentti (HOKS).

Suomalainen musiikkikampus on Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian muodostama musiikin, tanssin ja soveltavan taiteen kehittämissyhteisö. Suomalaisella musiikkikampuksella voi osallistua lisäksi yhteisiin produktioihin, tapahtumiin sekä oppilaitoksen järjestämille asiantuntijavierailulle sekä verkottua eri musiikkitapahtumiin.

Suomalaisella musiikkikampuksella opiskelee noin 1600 opiskelijaa. Gradia tarjoaa Musiikkikampuksella musiikkialan perustutkintokoulutusta, jossa on mahdollisuus opiskella muusikoksi pop/jazz-musiikin, klassisen musiikin, hip hopin, musiikkiteknologian tai musiikki-teatterin opintolinjalla. Koulutus on hyvin instrumenttilähtöistä. Keväällä valmistuva ensimmäiset hip hop muusikot ja musiikkiteatterilinjan opiskelijat.

EduFutura Jyväskylä (Jamk, Jyväskylän yliopisto ja Gradia) on oppimisen, tutkimuksen ja kehittämisen osaamiskeskittymä, missä opiskelija voi valita opintotarjottimelta opintoja. Vuosittain noin 100 opiskelijaa opiskelee korkeakoulupoluilla. Valtakunnallista näkyvyyttä ja maakunnallista yhteistyötä tarvitaan, jotta saadaan riittävästi hakijoita. Yhteistyö mahdollistaa sen, ettei opiskelijoista kilpailla, un opiskelija voi valita, mitä opintotarjottimelta haluaa opiskella. Gradialla on hyvä pitovoima ja vahva opinto-ohjaus ja näin ollen keskeyttämisprosentti on alhainen.

Ammattiopisto Gradian vuosi 2023 oli 2,2 milj. euroa ylijäämäinen. Kustannusrakenne on sisäisten kulujen osalta raskas; tilavuokrat ovat 13 milj. euroa, joista 12,2 milj. euroa sisäisiä vuokria. Sisäisen palvelun kustannukset ovat myös suuret 13,0 milj. euroa. Henkilöstökulujen osuus on 38,8 milj. euroa eli 54,1 % toimintakuluista ja sisäisten kulujen osuus 35,1 %. Tarkastuslautakunta näkee, että pääsääntöisesti tavoitteet ovat toteutuneet hyvin.



Opiskelijapalaute

Jämsän toimipisteen opiskelijoiden näkemyksen mukaan liiketoiminta-alalla suoritetaan usein kaksoistutkinto, kun ammatti- ja lukio-opinnot tukevat hyvin toisiaan. Opinnot suoritetaan 3–4 vuodessa. Lähihoitajaopintoja suoritetaan osin etänä. Läsnaolo-opiskelun positiivisena puolena koetaan mahdollisuus erilaisten alojen työharjoitteluun verrattuna oppisopimuskoulutukseen.

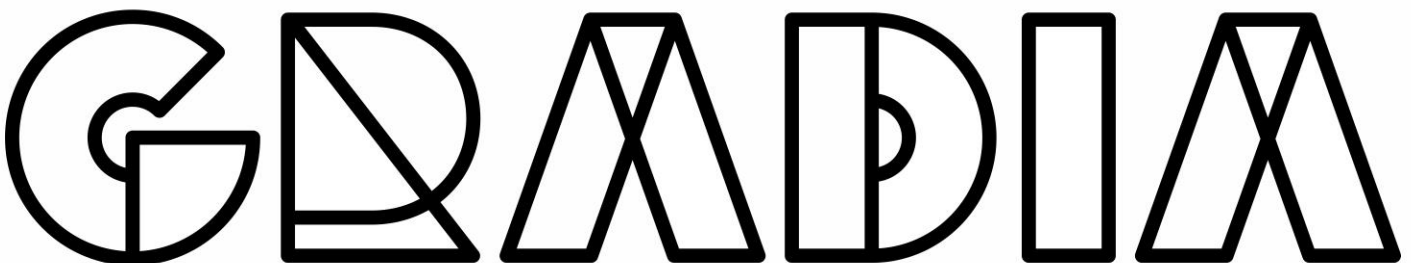
Autoalalla on mahdollisuus harjoitella yrittäjyyttä NY-yrittäjänä. Opettajat tarkkailevat toimintaa ja työ tapahtuu koulun tiloissa. Autoalan opiskelijoita suurin osa valmistuu ajallaan. Metsäällä tehdään paljon työtä metsässä. Metsäala on monipuolinen ja Jämsä tarjoaa monenlaista pätevyitysmahdollisuuksia. Ammatilliset opettajat ovat osaavia ja viihtyvät työssään. Oppiaineiden osalta toivotaan joustavuutta, kun osa opinnoista on paljolti 9-luokan kertausta. Logistiikka-alalla opettajat ovat myös osaavia ja kokeneita. Opetus on selkeää. Ensimmäisen vuoden loppupuolella pääsee käytännön harjoitteluun, kun ajokortti on saatu. Opettajat auttavat harjoittelupaikan saamisessa.

Opiskelijoiden mukaan terveydenhuolto toimii ja aikoja saa hyvin terveydenhoitajalle. Ruoan laatu on heikentynyt, mutta verrattuna keskuskeittiön kouluruokaan ruoka on hyvää. Poissaolojen suhteen kontrolli on löysää ja tunnille voi tulla milloin vain. Sääntöjen noudattamiseen ja aikatauluista kiinni pitämiseen toivotaan jämäkkyyttä.

Suomalaisen musiikkikampuksen opiskelijat ovat motivoituneita ja pitävät musiikin opetusta sekä opetustiloja hyvinä. Opiskelijoiden mukaan instrumentin harjoittelu on tärkeä osa opiskelua, ja opiskelijat kokevat sen vaihteluna koulupäivään. Opiskelijat kokevat, että harjoitteluun on hyvin aikaa ja vapaita harjoittelutiloja on saatavilla. Harjoittelu koetaan ns. työnä ja on hienoa, että saa soittaa myös yhdessä.

Opiskelu vaatii paljon omaehtoista opiskelua, omaa vastuuta opinnoista sekä harjoittelua. Ohjattua opiskelua on vähemmän. Opintoihin liittyy myös harjoittelua musikaaleissa ja teattereissa, mihin vain opiskelijan osaaminen riittää. Produktioita pidetään hienoina kokemuksina ja niihin on mahdollisuus osallistua omasta instrumentista riippumatta.

Opiskelijoiden mukaan tiedotusta on tarpeen lisätä esimerkiksi infotilaisuuksien osalta. Jatkosuunnitelmina opiskelijoilla on mm. jatko-opinnot ja musiikin opettaminen. Opiskelijat näkevät, että tutkinnon jälkeen on paljon mahdollisuuksia, mikä on opiskelijasta itsestä kiinni tulevaisuuden suhteen.



4.3.3 Gradia-lukiot

Gradia-lukiot muodostuvat Jyväskylän Lyseon lukiosta, Schildtin lukiosta ja Jyväskylän aikuislukiosta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt lukioille erityiset koulutustehtävät, mikä on osoitus opetuksen järjestäjän osaamisesta. Schildtin lukiossa nämä erityistehtävät ovat urheilupainotteinen opetus ja musiikki-ilmaisupainotteinen opetus sekä Lyseossa englanninkielinen IB Diploma Programme.

Vuonna 2023 koronan aiheuttamaa oppimisvajetta pyrittiin paikkaamaan Takaisin raiteille II- ja Takaisin raiteille III -hankkeissa mm. resurssiopettajien työn sekä pajoiminnan kautta. Lisäksi erityisopetuksen ja opinto-ohjauksen resurssia lisättiin kyseisellä hankerahoituksella. Opiskelijoiden hyvinvointia pyrittiin myös lisäämään oppilaitosten kuraattorien, psykologien ja muun koulun henkilöstön yhteistyönä.

Gradia-lukioiden tuloskorttitavoitteet toteutuivat. Ylioppilastutkintoja suoritettiin 844, kun tavoite oli 790. Vuonna 2022 tutkintoja suoritettiin 870. Gradia-lukioiden vetovoima on jatkunut hyvänä, ja kevään 2023 yhteishaussa ensisijaisia hakijoita oli noin 90 aloituspaikkaa enemmän. Kevään 2024 yhteishakuun Gradia-lukioihin lisättiin 20 aloituspaikkaa.

Valtio jatkoi lukioiden yksikköhintarahoituksen alimitoittamista kustannuspohjaan verrattuna, ja lukiokoulutuksen nykytasoinen järjestäminen oli edelleen riippuvainen Jyväskylän kaupungin tuesta. Tuki oli riittävällä tasolla vuonna 2023. Jyväskylän kaupungin tuki vuodelle 2024 pieneni 0,6 milj. euroa 1,1 milj. euroon. Gradia-lukioiden vuoden 2024 talousarvio on kuitenkin valmisteltu niin, ettei Gradian yleiskatteista valtionosuutta kohdenneta Gradia-lukioihin lukiokoulutuksen yksikköhintaan perustuvan valtionosuuden lisäksi. Jyväskylän kaupungin lukiotuen merkitys Gradia-lukioiden tulorakenteeseen on merkittävä.

Tilinpäätöksessä 2023 Gradia-lukioille kertyi ylijäämää 430.000 euroa (ed. v. 57.000 euroa ylijäämää). Talousarvio oli laadittu 0-tulokseen. Odotettua parempi tulos johtui mm. henkilöstökulujen 0,33 milj. euron ja palveluiden ostojen (ulkoisen) 0,45 milj. euron alittumisesta. Vastaavasti sisäiset palvelujen ostot ylittivät talousarvion 0,15 milj. eurolla ja aineet ja tarvikkeet 0,25 milj. eurolla. Toimintatuotot olivat 21,2 milj. euroa. Toimintakuluiksi muodostui 20,6 milj. euroa ja alitusta talousarvioon nähden 0,45 milj. euroa.

Jyväskylän kaupunki rahoitti lukiota 1,7 milj. eurolla vuonna 2023, mutta tukea leikkautti 35 % vuodelle 2024. Vuoden 2023 talousarvio on valmisteltu niin, ettei Gradian yleiskatteista valtionosuutta kohdenneta Gradia-lukioihin lukiokoulutuksen yksikköhintaan perustuvan valtionosuuden lisäksi, jolloin Jyväskylän kaupungin lukiotuen merkitys Gradia-lukioiden tulorakenteessa korostuu. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että Jyväskylän kaupungin tuki on jatkossakin aivan välttämätön. Tuen merkittävä leikkaaminen jo nykyisellään riittämättömästä tasosta merkitsee opetustarjonnan merkittävää supistamista.

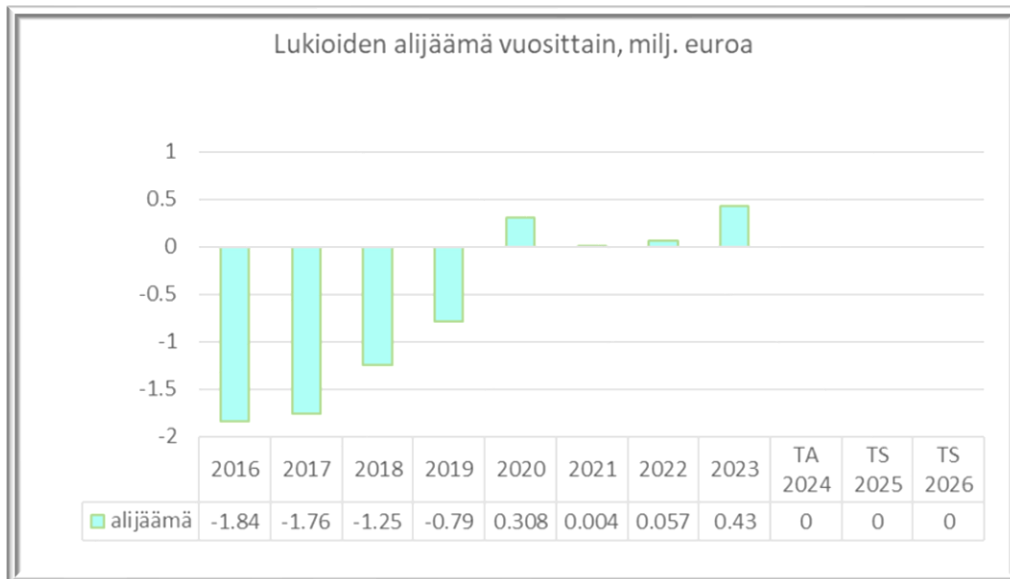


Lukion tunnusluvuista voidaan todeta mm. seuraavaa:

- Opiskelijamäärä (opinto-oikeuksia kalenteriv.) oli 5.239, tavoite oli 5.105 *toteutui*
- Suoritettuja ylioppilastutkintoja oli 802, tavoite oli 735 *toteutui*
- Opiskelijapalaute (INKA) oli 3,95, (3,95 v. 2022), tavoite 4 ei *toteutunut*
- Tutkinnon läpäisy 3,5 vuodessa (päivälukiot) 86 %, (88 % v. 2022), tavoite 80 % *toteutui*.

Lukion osalta seurataan taseeseen kertynyttä ja vielä kertyvää alijäämää. Alijäämän määrä on 31.12.2023 tilanteessa 13,2 milj. euroa.

Kuvio 2. Lukiokoulutuksen tuloskehitys vuosina 2016–2023 sekä talousarvio 2024 sekä taloussuunnitelma 2025–2026.



Johtamisjärjestelmä

Gradia-lukioiden johtamisjärjestelmää on uudistettu lukuvuoden 2021–2022 aikana ja uusi hallintomalli on astunut voimaan 1.8.2022. Uusi johtamisjärjestelmä käsittää seitsemän apulaisrehtoria ja yhden tulosaluejohtajan. Uudistus on otettu vastaan myönteisesti. Yhteistyö eri tasoilla on selkiytynyt ja tuplaroolit ovat poistuneet. Vastuualueita on jaettu lukioiden sisällä kolmelle apulaisrehtorille.

Henkilöstöpalaute

Henkilöstön edustajien palautteiden mukaan perustoiminta sujuu ja henkilöstö keskittyy opiskelijoihin. Sopeuttamistoimien seurauksena opettajien työmäärä on lisääntynyt samalla kun oppilasmäärä on pysynyt samana. Huolena on, kun henkilöstöä on vähemmän, miten työtehtävät saadaan hoidettua. Henkilöstön työtä lisää myös se, että oppilaiden häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt. Lisäksi henkilöstö tekee etätöitä, jolloin henkilöstöä on koulun

GRADIA

tiloissa vähemmän. Tavoitteena on, että työpanosta saadaan kohdennettua enemmän oppilastyöhön, eikä niinkään hallinnollisiin tehtäviin. Wilmaan tehdyt uuden organisaation muutokset ovat aiheuttaneet lisätyötä henkilöstölle.

Lukiopuolella muutosten vaikutukset ovat kohtuullisen vähäiset, mutta odotetaan Jyväskylän kaupungin ratkaisuja. Uusi organisaatiomalli toimii pääosin hyvin, mutta käytänteiden yhdenmukaistaminen vaatii vielä toimenpiteitä. Ristiriitaa ammatillisella puolella aiheuttaa opettajien työmäärän jakautuminen. Toiveena on, että työ jakautuisi tasaisemmin ja näin ollen koulutussuunnitteluprosessi vaatii vielä kehittämistä. Opetuksen tulisi palvella opiskelijaa, mutta työpaikalla olevan oppimisen ohjaukseen sekä henkilökohtaiseen kohtaamiseen jää vähemmän aikaa. Toiveena on toiminnan vakiinnuttaminen.

Tarkastuslautakunta suositaa henkilöstön lisäresurssin osoittamista Wilman ajantasaistamiseksi vastaamaan uutta organisaatorakennetta.

4.3.4 Hallinto ja kehittäminen

Yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksena Gradian sisäiset palvelut päätettiin tiivistää siten, että 1.1.2023 alkaen sisäiset palvelut ovat nimeltään Hallinto ja kehittäminen -tulosalue, joka koostuu kahdesta toimintayksiköstä aiemman kolmen sijaan. Osana yhteistoimintaneuvotteluita päädyttiin lakkauttamaan opiskelijapalveluiden toimintayksikkö kokonaisuudessaan ja järjestämään tarvittavat palvelut muutoin kuntayhtymäkehikossa. Uusi, aiempaa huomattavasti pienempi ja tiiviimpi, hallinto ja kehittäminen -tulosalue palvelee koko kuntayhtymän henkilöstöä, opiskelijoita ja muita asiakkaita tehtäväkenttensä mukaisesti.

Gradian hallintopalvelut jakautuvat tukipalveluihin, talouspalveluihin ja henkilöstöpalveluihin. Hallintopalvelut vastaa myös hankintojen ja turvallisuuden toiminnoista. Kehittämispalveluihin kuuluvat hanke- ja kv-palvelut, digipalvelut, viestintä- ja markkinointipalvelut sekä opiskelijapalveluita. Yksikön toimintatuottoja kertyi 0,3 milj. euroa ennakoitua enemmän ja toimintakulut alittivat talousarvion 0,2 milj. eurolla. Tilikausi toteutui 1,25 milj. euroa ylijäämäisenä.

Talousarvion mukaan hallinto ja kehittäminen tulosalueen henkilöstömäärän odotettiin olevan vuoden 2023 aikana 114 henkeä, kun henkilöstömäärä oli 131 vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan tulosalueella työskenteli 117 henkilöä, joista 106 oli vakituisia ja 11 määräaikaista työntekijää. Uudistetussa ja tiivistetyssä hallinto ja kehittämisspalveluiden tulosalueella toteutettiin prosessien yksinkertaistamista, digitalisointia, palveluiden priorisointia ja karsintaa vastaamaan supistunutta henkilöstömäärää ja uuden organisaation tarpeita.



Viestintä- ja markkinointipalvelut

Viestintä- ja markkinointipalvelut –tiimi tukee kaikkia Gradian tulosalueita. Tiimin tehtävänä on kuntayhtymän ulkoisen ja sisäisen viestinnän ja markkinoinnin suunnittelusta, toteuttamisesta sekä kehittämisestä vastaaminen yhdessä oppilaitosten ja muiden yksiköiden kanssa.

Viestinnän ja markkinoinnin lähtökohtana on Gradian strategia. Markkinoinnin tavoitteet Gradia-tasolla ovat: brändimielikuva ja tunnettuus vahvistuvat ulkoisesti ja sisäisesti sekä vetovoimaisuus kasvaa: Gradia on kiinnostava ja haluttu opiskelupaikka ja yhteistyökumppani. Merkittävin tehtävä on koulutusmarkkinointi ja erityisesti vetovoimatekijöiden kuvaaminen.

Verkkosivut ja sosiaalinen media on keskeisimpiä markkinoinnin ja viestinnän välineitä. Tiimi tuottaa uutiskirjeitä sidosryhmille sekä videoita. Gradia.fi -verkkosivujen on katseltu 1,4 milj. kertaa 1.1. – 20.9.2023. Verkkosivujen ulkoasun ja koulutushaun uudistus on tehty vuoden 2023 aikana. Verkkosivut ovat toimivat ja tavoittavat helposti. Sosiaalisessa mediassa tavoitetaan noin 0,5 milj. henkilöä. Johdon viestinnän tukena Meidän intrassa toteutetut johdon infot ovat hyvin suosittuja. Viestintä- ja markkinointipalvelut osallistui keväällä Elinkeinoelämän keskusliiton opiskelijatarinakokonaisuuteen, jossa esiteltiin yhteistyö-organisaatioissa töissä olevia Gradian opiskelijoita.

Kansainvälinen liikkuvuus ja hankkeet

Ammattiopisto Gradian ja Gradia-lukioiden nykyinen kansainvälisyystoiminta organisoidaan Euroopan Unionin rahoittaman Erasmus+ ohjelman mukaisesti ja toiminta rahoitetaan Erasmus-ohjelman kautta. Kv-toiminta käsittää opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuudet sekä kansainväliset kehittämishankkeet. Erasmus+ ohjelma mahdollistaa liikkuvuusjaksot lähes kaikkialle maailmaan. Gradia toteuttaa liikkuvuuksia Eurooppaan, joista suosituimpia ovat Saksa, Espanja ja Alankomaat. Euroopan ulkopuolisena kohteena on Kanada. Gradialla on hyvin laaja yhteistyöverkosto Euroopan laajuisesti.

Oppilaitos vastaa käytännön järjestelyistä ja rahoituksella katetaan lähes kaikki opiskelijoiden liikkuvuusjaksosta aiheutuvat kustannukset. Rahoituksella katetaan matkustus- ja majoituskustannukset sekä päivärahat. Opiskelija voi suorittaa liikkuvuusjaksolla jonkin tutkinnon osan tai työskennellä. Gradialla on Erasmus+ akkreditointi eli Gradia täyttää kansainväliset laatu/pätevyyskriteerit. Yhteistyöhankkeissa (KA2) on mahdollista kattaa rahoituksella myös palkkakustannuksia osallistuvan henkilökunnan työtunneista. Gradiassa on käynnissä tällä hetkellä viisi Erasmus +KA2 -hanketta.

Kuntayhtymän toteuttamien talouden sopeuttamistoimien myötä hallinto ja kehittäminen -tulosalueen henkilöstömäärä on pudonnut vuoden 2023 alusta 19 henkilöllä eli noin joka neljäs työntekijä on vähentynyt.



4.3.5 Gradia-ravintolat

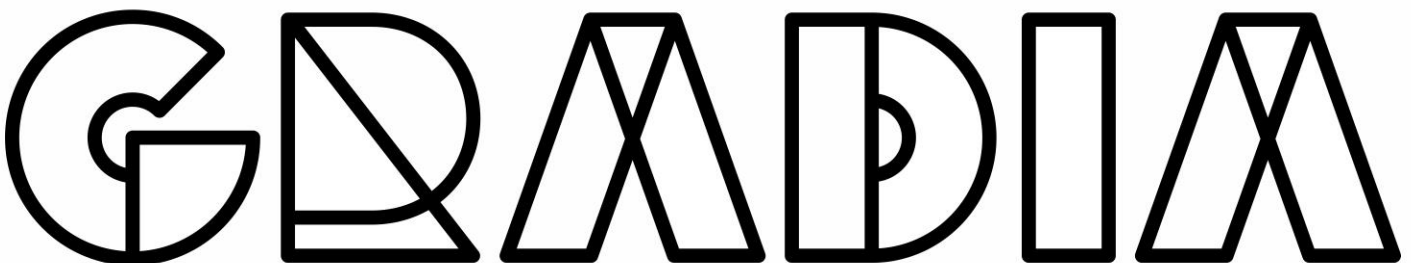
Kuntayhtymän Gradia-ravintolat –tulosalue vastaa kattavasti koko koulutus kuntayhtymän opiskelija- ja henkilöstöruokailusta. Palveluja tuotetaan lisäksi yhteistyökumppaneille. Gradia-ravintoloiden perustehtävää on myös toimia ammattiopiston opiskelijoiden ammatillisesti esimerkillisenä ja oppimista tukevana oppimisympäristönä sekä työelämän oppimispaikkana. Tämä korostuu erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden koulutuksessa. Myös omaa henkilöstöä koulutettiin oppisopimuksen kautta. Vuonna 2023 neljä henkilöä suoritti kokon ammattitutkintoon valmistavia opintoja. Tutkinnot valmistuvat vuoden 2024 aikana. Opiskelijaravintoloissa on myös ulkoista palvelutoimintaa, jonka tuotoilla katetaan kiinteistä kuluja. Työhyvinvointityöhön sisältyy molemminpuolinen arviointi ja jatkuva parantaminen sekä esihenkilötyö, mikä on osa arjen jokapäiväistä toimintaa. Työjärjestelyillä ja osa-aikatyön mahdollistamisella tuetaan työssäjaksamista.

Vuonna 2023 opiskelija-aterioita valmistettiin 3.500–5.000 ateriaa/pv. Gradia-ravintolan liikevaihto vuonna 2023 oli 5,25 milj. euroa, josta Gradian osuus on 3,1 milj. euroa. Tulot toteutuivat 375.000 euroa arvioitua suurempana. Tulokseksi muodostui 175.000 euroa, josta ei tehty aiemmista vuosista poiketen palautusta oppilaitoksille. Opiskelija-aterian hinnaksi muodostui 4,39 euroa/toteutunut eli syöty ateria. Ulkoisen tulonhankinnan osuus on 2,0 milj. euroa eli 38 % liikevaihdosta. Gradia-ravintoloiden henkilöstömäärä on 41, joista 37 on kokaikaista.

Toimintakulut olivat 5,1 milj. euroa, kun talousarviossa määräraha oli 4,8 milj. euroa. Henkilöstökulut olivat 1,7 milj. euroa. Vuokrat olivat noin 1,0 milj. euroa ja sisäisten palveluiden ostot 0,6 milj. euroa. Aineet ja tarvikkeet ylittyivät 0,4 milj. eurolla.

Gradia-ravintoloiden asiakkaina ovat toisen asteen opiskelijat ja henkilöstö sekä Jyväskylän Steinerkoulu ja Ammattiopisto Spesia. Gradia-ravintolat toimivat oppimisympäristö- ja työelämäjaksojen työpaikkana eri opintolinjoille. Ravintolalla on ympäristövastuullinen Ekokompassi-ympäristön laatujärjestelmä. Vuonna 2023 valmistauduttiin seuraavaan vuonna 2024 toteutettavaan auditointiin. Toiminnassa seurataan sähkön- ja vedenkulutusta, pyritään vähentämään lautastähteitä sekä viestimään vastuullisuudesta. Lisäksi Gradia-ravintolat ottivat käyttöön Jamix Menu sovelluksen, josta asiakkaat näkevät ruokalajien CO2-arvot ja voivat valita vastuullisia aterioita.

Gradia-ravintoloilla on neljä tuotantokeittiötä ja viisi palvelukeittiötä. Aterioita tuotetaan 3.500–5.000 ateriaa päivässä. Työyhteisö on erityinen ja monikulttuurinen. Henkilöstömäärä vuodenvaihteessa oli 40 ja supistuu vuoden 2024 aikana 36 vakituiseen työntekijään. Henkilöstön työssäjaksamista tuetaan monipuolisesti, kun työtä tehdään pienenevin resurssein. Eläköityviltä vapautuvia paikkoja ei ole lupa täyttää. Ruoanvalmistustyö on fyysisesti raskasta ja työhyvinvointikyselyn mukaan työstä ei ehdi palautua vapaalla. Sisäisten vuokrien sekä hallinnon kustannukset olivat yhteensä 1,6 milj. euroa eli 31,4 % kustannuksista



vuonna 2023. Sisäisten palveluiden kustannukset ovat kolminkertaistuneet Gradia-ravintoloiden osalta viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Elin-
tarvikkeiden suuruus oli 1,5 milj. euroa, jonka osuus toimintakuluista on 29 %. Elin-
tarvikkeet hankitaan Hanselin kilpailuttamalla sopimuksella ja sopimustoimittaja on Kesko. Elin-
tarvikkeissa suositaan saatavuuden mukaan kotimaista ja mm. kauraa käytetään riisin sijaan. Luomutuotteiden osalta ollaan portaalla neljä ja määrällisesti merkittävimpiä käytettyjä luomutuotteita ovat aamupuurohiutaleet, kuitattu herne sekä maito ja piimä. Kas-
visruokaa on tarjolla vaihtoehtona ja lisäksi on kasviruokapäiviä. Ravitsemussuositukset huomioidaan ruokalistojen laadinnassa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Gradia-ravintoloiden toiminta on hyvin organisoitua ja kannattavaa sekä ateriakustannusten hinta on erittäin maltillinen. Gradia-ravintoloilla on merkittävä perustehtävä toimia opiskelijoiden ammatillisesti esimerkillisenä oppimisympäristönä ja työelämän oppimispaikkana.

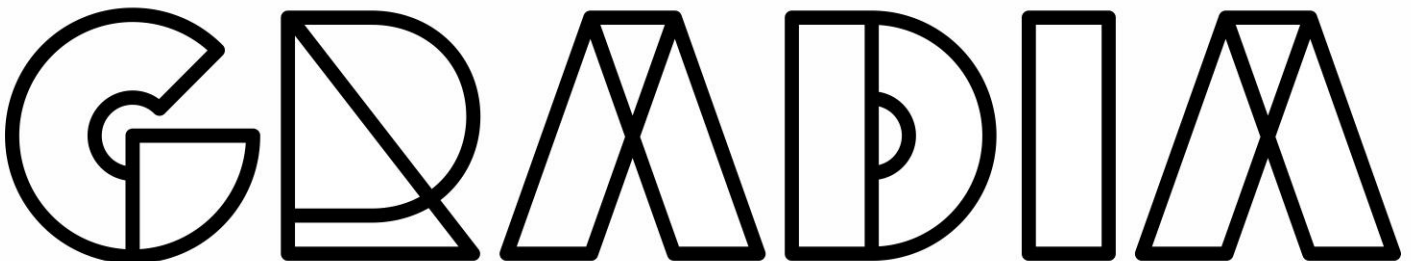
Gradia-ravintolan sisäiset vuokrat ja hallinnon kustannukset ovat kolminkertaistuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana ja kustannukset ovat tällä hetkellä lähes kolmannes Gradia-ravintoloiden toimintakuluista. Sisäinen laskutus tulisi toteutua käytön mukaisesti.

Vapautuvia vakinaisia toimia ei ole lupa täyttää, vaikka työ on hyvin hektistä ja työhyvinvointikyselyn mukaan raskaasta työstä ei ehdi palautua vapaalla. Henkilöstöstä neljännes on vähentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana, vaikka toimintavolyymissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

4.3.6 Gradia-kiinteistöt-liikelaitos

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos vastaa kuntayhtymän rakennusinvestoinneista ja kiinteistöjen ylläpidosta. Kiinteistönpitoa ohjaavat strategiset periaatteet, joiden tavoitteena on varmistaa toimitilojen korkea laatu. On tavoiteltu myös edullisia vuokratukustannuksia, joista on livetty. Tarpeettomista kiinteistöistä pyritään luopumaan.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen rakennusten tekninen nykyarvo on 234 milj. euroa ja kuntu-
toluokka 82 % (tavoite 75 %). Rakennusten huoneistopinta-ala oli vuoden 2023 lopussa 121.848 hum². Vuokratiloja on käytössä kaikkiaan 16.054 hum². Merkittävin vuokratila on musiikin ja tanssin opetuksen tilat Musiikkikampuksella ja kulttuurialan opetuksen käyttöön vuokratut tilat Kankaan kampuksella sekä Gradia-lukion tilat. Kiinteistömässstä tyhjiä tiloja on 6,4 % (9,7 % vuonna 2022) ja tilankäytön tehokkuus, m²/opiskelijamäärä on 12,5, kun se oli 13,5 vuonna 2022.



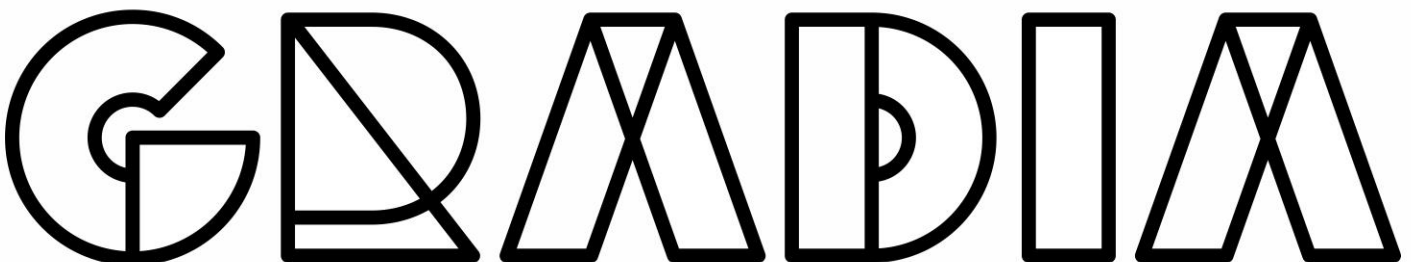
Kuntayhtymän kiinteistöomaisuudesta on pidetty hyvää huolta. Gradia-kiinteistöt on vienyt läpi mittavan kiinteistöinvestointiohjelman viimeisen 15 vuoden aikana, jossa erityistä huomiota on kiinnitetty Terve talo -kriteerien noudattamiseen, kiinteistöjen elinkaaren hallintaan, energiatehokkuuteen sekä tilojen yhteiskäyttöön ja muuntojoustavuuteen. Investointiohjelmaan kuuluvien hankkeiden yhteydessä on tähdätty myös tilatehokkuuteen teettämällä tilatarveselvityksiä oppilaitostulosityksiköiden kanssa. Tilankäytön tehostamista jatkettiin vuonna 2023 edelleen liikelaitoksella laaditun Kiinteistöjen kehittämissuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Investointeja rajoitettiin vuodelle 2023 syksyn 2022 yhteistoimintaprosessin seurauksena. Keski-Suomen hyvinvointialueelle on vuokrattu toimitiloja 1.100 m².

Syksyn 2022 yhteistoimintamenettelyn seurauksena kiinteistöliikelaitoksen henkilöstö väheni 25 %:lla. Vuoden 2023 lopussa henkilöstömäärä oli 32. Vuoden 2023 aikana rakennettiin uudet toimintatavat ja prosessit uudistuksen läpiviemiseksi. Kaikilla toteutetuilla toimenpiteillä tähdätään toiminnan tehostamiseen, energiatehokkuuteen ja tilatehokkuuteen ja näiden avulla kustannusten karsimiseen kestävä kehityksen arvojen mukaisesti.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen taloudelliset tavoitteet toteutuivat ja vuoden 2023 tulokseksi muodostui 2,38 milj. euroa. Liikelaitos ylitti vuosikatetavoitteensa 1,1 milj. eurolla. Toteutuma oli 9,26 milj. euroa, kun tavoite oli 8,15 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,31 milj. eurolla ja toimintakuluissa syntyi säästöä 0,81 milj. euroa talousarvioon nähden. Sähkön ja kaukolämmön hinnannousu ei toteutunut niin suurena kuin talousarvion valmistelussa arvoitiin.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Olosuhdeanalytiikan ja tilojen käyttöä mittaavaa anturointia ei toteutettu. Tilankäyttö tehostettiin kiinteistöjä ja osakkeita myymällä ja ulosvuokrauksella. Gradian hiilitiekartan toimenpiteitä toteutettiin mm. yhdenmukaistamalla yleisten tilojen jätteiden syntypisteiden lajittelua sekä jätemääräraportti lisättiin Intraan kaikkien nähtäville. Jätteiden kierrätystavoite toteutui Kukkulan ja Kankaan yksiköitä lukuun ottamatta.

Investointeja toteutettiin poikkeuksellisen vähän talouden sopeuttamistoimenpiteiden ja tavoitteiden vuoksi. Liikelaitoksen toteuttamien investointien ja irtaimistohankintojen määrä oli 0,37 milj. euroa, kun talousarviossa oli varattu 1,37 milj. euroa. Irtaimistohankintojen osuus toteutuneista investoinneista oli 178.000 euroa. Merkittävimmät investoinnit olivat Jämsän A-rakennuksen laboratoriohankkeen loppuun saattaminen 82.000 euroa ja Harjun A-rakennuksen A2 osan sisäilmakorjausten suunnittelu- ja rakennuttamiskustannukset 78.000 euroa. Jämsän Koulutien C-rakennuksen peruskorjaukseen oli budjetoitu 0,5 milj. euroa, mutta hanke päätettiin suunnitteluvaiheessa keskeyttää, koska kiinteistöstrategian päivittäminen on kesken. Vuoden 2023 investointimäärärahoja käytettiin vain 27 %.



Gradian varallisuus on kiinni mittavassa rakennuskannassa. Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäiset vuokratulot yhteensä kaikista toimintakuluista (sis/ulk) on 14,7 % (13,4 vuonna 2022) ja sisäiset vuokrat ulkoisista toimintakuluista 20,8 % (18,8 % vuonna 2022). Sisäisten vuokratulujen suhteellinen osuus toimintakuluista on kohonnut entisestään tilanteessa, jossa vuoden 2022 merkittävimmät sopeuttamistoimet kohdistuivat henkilöstön vähentämiseen.

Tarkastuslautakunta kehottaa huomioimaan vuokratason kohtuullistamisen osana kiinteistöstrategian valmistelua. Nykyisin omien kiinteistöjen sisäiset vuokrat ovat huomattavasti korkeammat kuin vastaavien tilojen markkinavuokrat. Tarkastuslautakunnan mukaan vajaan käytöllä olevat tilat on saatava taloudellisesti hyödynnettyä esimerkiksi organisaation ulkopuolelle vuokraamalla tai luopumalla tarpeettomista kohteista.

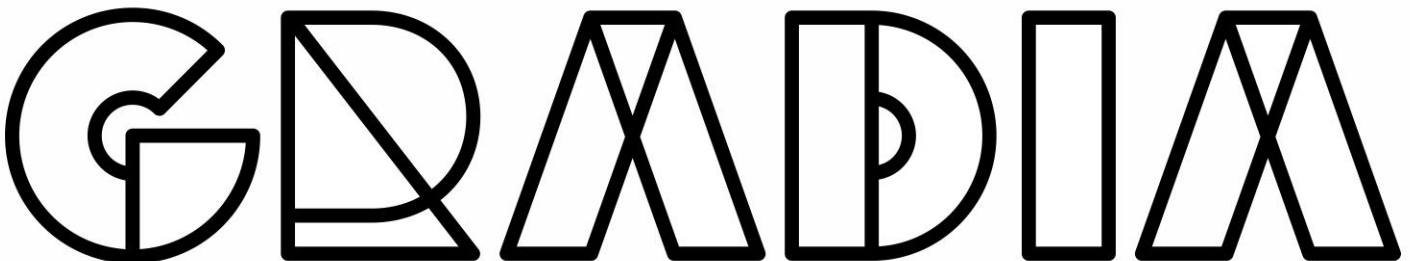
Liikelaitoksen toiminta

Tarkastuslautakunta kävi keskustelun Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan puheenjohtajan kanssa. Puheenjohtaja kertoi, että kuntayhtymän taloustilanne on vaikuttanut kiinteistöt-liikelaitoksen toimintaan. Liikelaitoksen puolella on organisaatiota uudistettu ja henkilöstöä on vähennetty 10 henkilöllä osana talouden sopeuttamista. Henkilöstö on sitoutunut säästötoimenpiteisiin ja säästöratkaisujen etsimiseen. Talouden tilanne näyttää nyt hyvältä ja vuoden 2023 on ylijäämäennuste noin 2,0 milj. euroa, mikä selittyy mm. varovaisella lämmityskustannusten budjetoinnilla.

Nykyinen kiinteistöstrategia on hyväksytty vuonna 2021 ja tavoitteena kiinteistöjen osalta on, että jatkossa kiinteistömässä olisi 100.000 m², kun tällä hetkellä kiinteistömässä on noin 140.000 m². Korona muutti tilatarpeita ja näin ollen on käynnissä uuden kiinteistöstrategia 2030 valmistelu. Tässä huomioidaan muuttunut tilojen käyttötarve mm. etätyön lisääntymisen vuoksi. Kiinteistöstrategialuonnos tulee syksyllä 2024 käsittelyyn. Kankaan kampuksen toimintojen uudesta toimipaikasta ei ole vielä tietoa. Asia ratkaistaan strategian valmistelun yhteydessä. Tiloista luopuminen edellyttää jollain aikataululla myös tilojen myyntiä. Koulutilojen myynti on tunnistettu haastavaksi. Positiivista kuitenkin on, että kiinteistöt sijaitsevat logistisesti hyvillä paikoilla. Liikelaitoksen tiloja on vuokrattu tällä hetkellä hyvinvointialueelle. Kuntayhtymän johtaja vastaa myös Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtamisesta. Liikelaitoksen johtamisen ratkaisuun ei ole suunnitteilla muutoksia ja ratkaisuun on oltu tyytyväisiä.

4.3.7 Gradia-koulutuspalvelut Oy

Gradia-koulutuspalvelut Oy on Gradian 100 % omistama tytäryhtiö, jonka tehtävä on toimia kilpailuilla koulutusmarkkinoilla. Yhtiö tuottaa koulutukset pääosin Gradialta ostetuilla resursseilla. Yhtiön liikevaihto tilikaudella 2023 oli 2,9 milj. euroa (2,54 milj. euroa v. 2022).



Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 14,3 %. Talousarvion liikevaihtotavoite oli 3,0 milj. euroa. Asiakastavoitteesta jäätin 9,3 %, mutta vastaavasti opiskelijatyöpäivät toteutuivat 12 % tavoitetta parempana.

Tilikauden aikana toteutettiin ennätysmäärä yhteishankinnan Rekrykoulutuksia (27 kpl). Yhteistyökumppaneina olivat muun muassa Jyki Oy, Valtra Oy Ab, Kuljetusliike Taipale Oy, ISS Palvelut Oy, Valio Oy ja Sakupe Oy. Ravintola-alalla ja puhtauspalvelualalla toteutettiin usean työnantajan yhteisrekrytoinnit. Hyvästä koulutuskysynnästä huolimatta toimintavuotta haastoi rakentamisen toimialojen merkittävä volyymin lasku ja alkanut taantuma, jonka ennakoidaan jatkuvan seuraavan tilikauden ajan. Tilannetta on vakauttanut ELY-keskuksen kapasiteettisopimukset ja yhteishankintasopimukset.

ELY-keskukset ovat suurin koulutuksen hankkija. ELY-keskus rahoittaa Rekry-koulutuksesta 70 %. Sopimuksen ensimmäisen kahden tilikauden mittainen jakso päättyi vuoden vaihteessa 2022. Sopimukseen sisältyi kahden vuoden optiomahdollisuus, joka ELY-keskus hankki tilikausille 2023–2024. Vuodelle 2023 voimassa olevaa sopimuskantaa on 3,6 milj. euroa. Työvoimakoulutuksen %-osuus liikevaihdosta oli 84 %, kun tavoite oli 85 %. Opiskelijapalautteiden keskiarvo oli 4,1 (asteikolla 1–5) eli tavoitteen mukainen ja samaa tasoa kuin vuonna 2022.

Gradia-koulutuspalvelut Oy on myyntiyhtiö eli myy koulutuspalveluita ja ostaa koulutukset pääosin kuntayhtymästä (1,9 milj. euroa). Vuonna 2023 käynnistettiin omaa koulutus tuotantoa ja kouluttajiksi on palkattu rakennus- ja teollisuusalan opettajia. Vuonna 2023 toteutui ennätysmäärä 28 yhteishankintakoulutusta. Opiskelijatyöpäivien määrä 33.627 ylitti asetetun tavoitteen. Yhtiö jakoi osinkoa omistajalle 40 % vuoden 2023 tuloksesta. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on 29,9 %. Yhtiöllä on sijoitusvarallisuutta 0,9 milj. euroa, jota voidaan käyttää kassan tukemiseen. Koulutusten käynnistäminen on organisoitu tehokkaaksi. Kun yritys ostaa koulutuksen, koulutus saadaan käyntiin kahdeksan viikon kuluttua tilauksesta.

Vuoden 2024 talousarvio rakennettiin maltillisesti 2,4 milj. euroon, kun ennuste on 1,8 milj. euroa. Taantuma on tällä hetkellä erityisesti rakennusalan syvä ja rakentamisen alalta haudutaan täydennyskoulutuksiin hankkimaan lisäosaamista. Koulutustarjonta on vähäistä tällä hetkellä ja tulee supistumaan vielä syksyllä. Tällä hetkellä on suunnitteilla vain viisi projektia, kun ELY-keskus on supistanut rahoitustaan.

Gradia-koulutuspalvelut Oy:n vuosi 2023 toteutui lähes suunnitellusti ja kysyntään vastattiin palkkaamalla henkilöstöä. Yhtiön toimintaympäristössä on tapahtumassa merkittäviä muutoksia. ELY-keskus on päättänyt leikata alkuperäisiä koulutusostoja vuodelta 2024 noin 40 %, mikä tarkoittaa lähes 1,0 milj. euron ostojen vähennystä. TE-palveluiden uudistus lisää epävarmuutta, kun Jyväskylän alue jakautuu kolmeen itsenäiseen palvelualueeseen. Samaan aikaan koulutusalan kilpailu kiristyy.



5. Henkilöstö

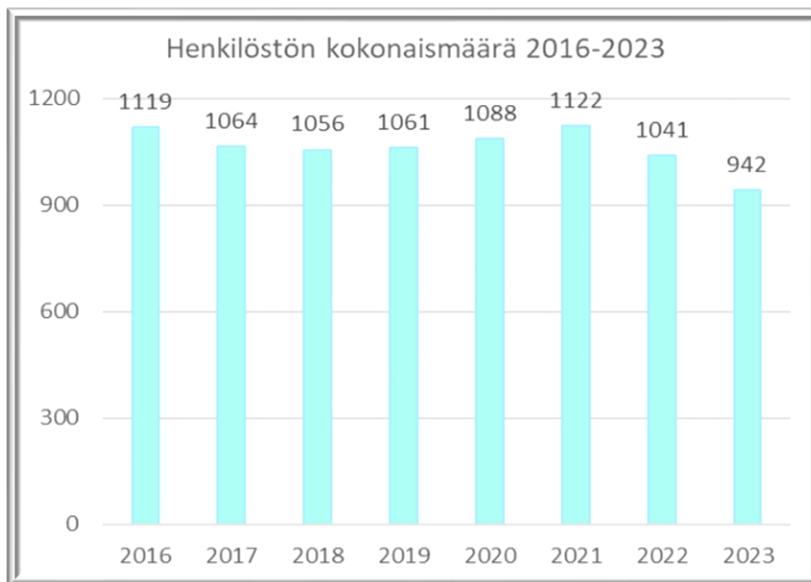
Kuntayhtymän tilinpäätökseen sisältyy laaja henkilöstöraportti. Raportti valottaa monipuolisesti kuntayhtymän henkilöstöön liittyviä asioita. Raportti antaa vuosi- ja vertailevaa tietoa mm. henkilöstön määrästä, henkilöstökustannuksista, rakenteesta, eläköitymisestä, koulutustasosta, johtamisesta, työhyvinvoinnista sekä työntajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta.

Kuntayhtymän henkilöstömäärä väheni mittavien sopeutustoimien seurauksena 99 työntekijällä vuodesta 2022. Sairaspoissaolojen määrä väheni edellisvuodesta -10,2 % ja tapaturmien määrä -11 %. Sairaspoissaolojen taustalla on Terveystalo Oy:n työterveystietojen perusteella talouden sopeuttamistoimien heijastevaikutukset henkilöstön jaksamiseen, ja hyvinvointikokemuksiin sekä prosessiin liittynyt pahoinvointi ja henkilöstövähennyksistä aiheutunut työn kuormittavuus.

Kehityskeskustelujen määrä kasvoi edelleen ja HR-järjestelmään kirjattujen ja rekisteröityjen keskustelujen määrä oli 799 (ed. vuonna 669) eli 76 %. Kehityskeskustelujen käymiseen on yhtenäinen malli ja keskustelujen merkitys toiminnan kehittämisen kannalta on merkittävä.

Kuntayhtymän palveluksessa olevan henkilöstön määrä vuoden lopussa oli 942 henkilöä, (ed. vuonna 1.041). Henkilöstöstä vakinaisia oli 877 ja määräaikaista 65. Välittömästi opetustyössä työskentelee 79,8 % henkilöstöstä. Työntekijää kohden kirjattuja koulutuspäiviä kertyi 2,19 päivää eli yhteensä 2.067 pv (v. 2022 4,22 päivää 4.395).

Kuvio 3. Henkilöstön määrän kehitys vuosina 2015–2023.



G R A P I A

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2023 oli yhteensä 10.568 päivää, mikä on 11,2 kalenteripäivää henkilöä kohti, kun vuonna 2022 sairauspoissaoloja oli 11.763 päivää (11,3 päivää/henkilö).

Eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat erilaiset mielenterveyden häiriöt (22 %), kun niiden osuus poissaoloista oli 13 % vuonna 2022. Työterveydenhuollon tilastojen perusteella 130 työntekijälle kirjattiin mielenterveyteen liittyvä diagnoosi, mikä on lähes 14 % Gradian nykyisestä henkilöstömäärästä. Sairauspoissaolojen syitä ja kohdentumista seurataan systemaattisesti työterveyshuollon ja kuntayhtymän yhteisessä ohjausryhmässä ja niiden taustoihin päästään kiinni varhaisessa vaiheessa tiiviin työterveyshuoltoyhteistyön avulla. Kuntayhtymässä henkilöstön sairauspoissaolot ovat olleet alhaisia ja sairastaminen on ollut koulutustoimialalle keskimääräisissä määrissä.

Sairauspoissaolojen palkkakustannukset kuntayhtymälle olivat viime vuonna noin 1,46 milj. euroa, mikä on vähemmän (-7,9 %) kuin edellisvuonna (1,6 milj. euroa). Lisäksi kustannuksia aiheutui sijaisten palkkaamisesta. Tapaturmien aiheuttamat sairausajan palkkakustannukset olivat yhteensä 37.269 euroa (v. 2022 40.141). Liukkaat kulkuväylät ja alustat sekä erilaiset aineet aiheuttivat valtaosan työssä aiheutuneista tapaturmista.

Työterveyshuollon kustannukset olivat 0,35 milj. euroa, mikä on huomattavasti vähemmän kuin edellisvuonna (0,47 milj. euroa). Työterveyshuollon kustannukset laskivat -25,4 %:a edellisestä vuodesta osana talouden sopeuttamistoimia.

Työntekijöiden koulutuspäiviä kertyi 2.067 päivää (2022; 4.395 pv) eli 2,19 päivää/henkilö (2022; 4,22 pv). Koulutuspäivien määrä on laskenut merkittävästi, jota selittää osin koulutuspäivien puutteellinen dokumentointi ja webinaarien yleistyminen.

Henkilöstöstä 166 henkilöä (18 % koko henkilöstöstä) saavuttaa henkilökohtaisen eläkeiän vuoteen 2029 mennessä. Eläköitymisten vaikutus on otettava huomioon riittävän ajoissa henkilöstösuunnittelussa.

Henkilöstökulut olivat 62 milj. euroa eli 70,2 % (75,7 vuonna 2022) toimintakuluista. Henkilöstökulut vähenivät edellisvuodesta -7,9 % (4,88 milj. euroa).

Koulutuskuntayhtymä on suuri työnantaja ja henkilöstö on sen tärkein resurssi. Henkilöstöä siirtyy lähivuosina huomattava määrä eläkkeelle ja tämä luo haastetta osaan henkilöstön rekrytointiin, mutta antaa mahdollisuuksia henkilöstösuunnittelulle. Työelämän osaamisvaatimukset muuttuvat, mikä edellyttää henkilöstön täydennyskoulutuksen korostamista toiminnassa. Tarkastuslautakunta korostaa työhyvinvointiin ja henkilöstön jaksamiseen liittyvien toimien tärkeyttä. Työterveydenhuollon tilastojen perusteella 130 työntekijälle kirjattiin mielenterveyteen liittyvä diagnoosi, mikä on lähes 14 % Gradian nykyisestä henkilöstömäärästä.



6. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Tilinpäätökseen sisältyy selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa vuonna 2015. Kuntayhtymän tehtävät on järjestettävä siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta, josta vastaavat kaikki tilivelvolliset toimielimet, viranhaltijat ja esimiehet.

Syksyllä 2022 toteutettiin vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä tunnistettiin viisi kriittistä riskiä: tietojärjestelmien käytettävyyden ja jatkuvuuden riskit, yhteisöllisyyden murentuminen, väkivallan uhka, kustannusten nousu ja asetettuihin tavoitteisiin yltämättömyys.

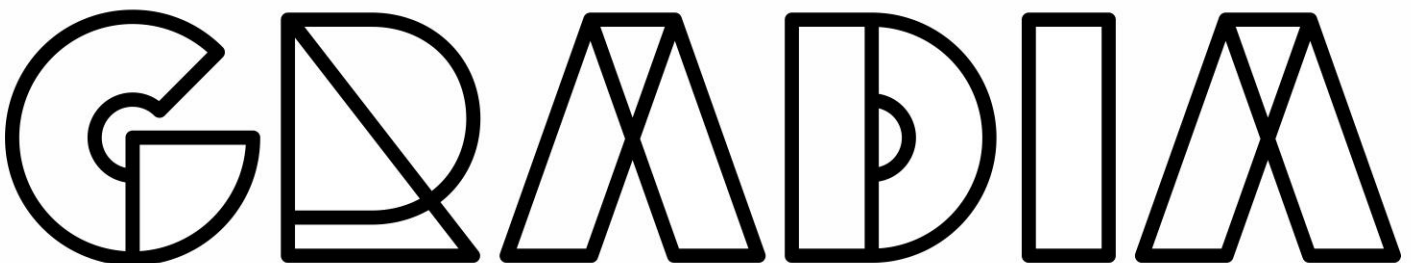
Tietojärjestelmiin ja tietosuojaan liittyvät riskit on tunnistettu kuntayhtymässä yhtenä kriittisimpänä riskinä. Edellä mainittuja riskejä on seurattu kuntayhtymän tietosuojatyöryhmässä, joka koostuu eri alojen ammattilaista ja kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa. Tietosuojatyöryhmä osallistui 9.11.2023 Digi- ja väestötietoviraston TAISTO-harjoitukseen, joka on Suomen suuri digitaalisen turvallisuuden harjoitus. Tietosuojatyöryhmä on luonut uuden tietosuojakoulutuksen vuoden 2022 aikana, joka kaikkien kuntayhtymän työntekijöiden tulee suorittaa huhtikuun 2023 loppuun mennessä.

Kuluneen vuoden aikana oppilaitoksissa on esiintynyt häiriökäyttäytymistä ja levottomuus on lisääntynyt. Väkivallan riskin voidaan todeta kasvaneen ja näihin tilanteisiin on varauduttu ohjeistamalla henkilökuntaa, harjoittelemalla uhkatilanteita ja poliisin kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä. Kaikkiin häiriötilanteisiin on puututtu ja tehty yhteistyötä oppilaitosten, viranomaisten sekä perheiden kanssa.

Talouden osalta kustannustason nousun riski nähdään toteutuneen. Yhteistoimintamenettelyn ja sopeuttamistoimenpiteiden seurauksena koulutuskuntayhtymän toimintakulut laskivat 4,5 % vuoteen 2022 verrattuna. Kustannustason nousuun ovat vaikuttaneet globaalit haasteet, maailmanlaajuinen inflaatio ja poikkeukselliset korkeat palkankorotukset.

Koulutuskuntayhtymän ammatillisessa koulutuksessa toteutettiin mittavia muutoksia, kun oppilaitokset yhdistyivät ja henkilöstömäärä väheni merkittävästi. Samalla yhä suurempi osa opiskelijoista tarvitsi aiempaa enemmän ohjausta ja tukea sekä häiriökäyttäytyminen lisääntyi. Opetus ja ohjaus kuitenkin järjestettiin niin, että tunnuslukujen valossa tehtävästä suoriuduttiin. Riskinä on, että koulutusten vetovoimaisuus kärsii mittavista muutoksista.

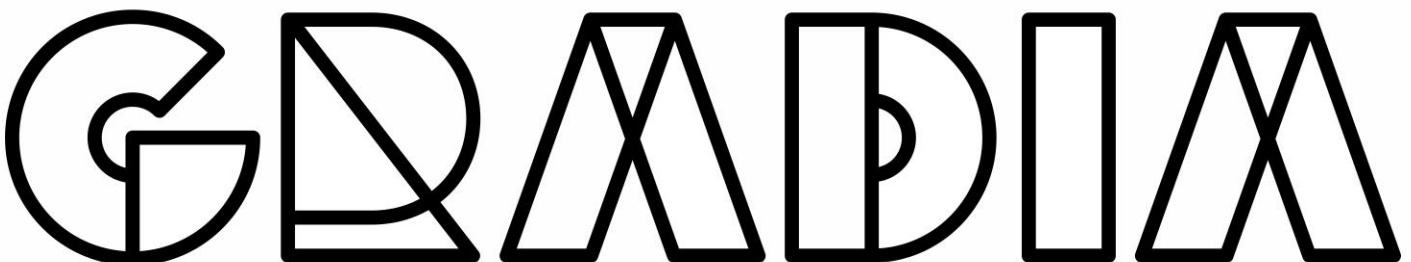
Kuntayhtymän sisäinen tarkastus on ostettu tilintarkastusyhteisö KPMG Oy:ltä. Sisäinen tarkastuksen (KPMG Oy) kohde vuonna 2023 oli sisäinen valvonta ja kontrolliympäristö muuttuvassa tilanteessa. Tarkastuskohteen perustana oli vuoden 2022 aikana päätetyt so-



peuttamistoimenpiteet sekä organisaatiomuutokset. Tehtyjen organisaatiomuutosten yhteydessä on tärkeä varmistaa, että sisäinen valvonta toimii edelleen. Tarkastus suositettiin kahteen osa-alueeseen: organisaatiomuutoksen vaikutus ammatillisen koulutuksen tehtäväkiviin ja sisäisiin ohjeisiin sekä taloushallinnon sisäisen valvonnan prosesseihin. Tarkastuksen johtopäätöksenä todettiin, sisäisen tarkastuksen ajankohta oli juuri Ammattiopisto Gradian organisaatiomuutoksen aikaan, joten tarkastuksessa ei voitu tutkia uudistuksen vaikutuksia operatiiviseen toimintaan. Suosituksena oli, että uudistuksen seurantaan tulisi kohdistaa jälkiseurantaa. Sisäisen tarkastuksen raportti on käsitelty hallituksessa 15.12.2023.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia huomioi päätöksissään, toiminnassaan sekä talouden ja hallinnon prosesseissaan korruption ja lahjonnan torjunnan. Tähän on viitattu myös Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeessa (Kohta 8. Väärinkäytösten ehkäisy ja tunnistaminen). Lisäksi kuntayhtymä turvaa ihmisoikeuksien toteutumista toiminnassaan ja päätöksenteossään perustuslain 22 §:n mukaisesti. Kuntayhtymän hallitus hyväksyi kokouksessaan 15.4.2021 § 52 Gradian eettiset periaatteet, jossa on kootusti esitetty päätöksenteon, toiminnan ja hallinnon säännöt ja ohjeet.

Tarkastuslautakunta pitää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoa riittävänä. Tarkastuslautakunta suositaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan lähes 10 vuotta vanhan ohjeen päivittämistä toimintaympäristössä tapahtuneiden muutoksen vuoksi.

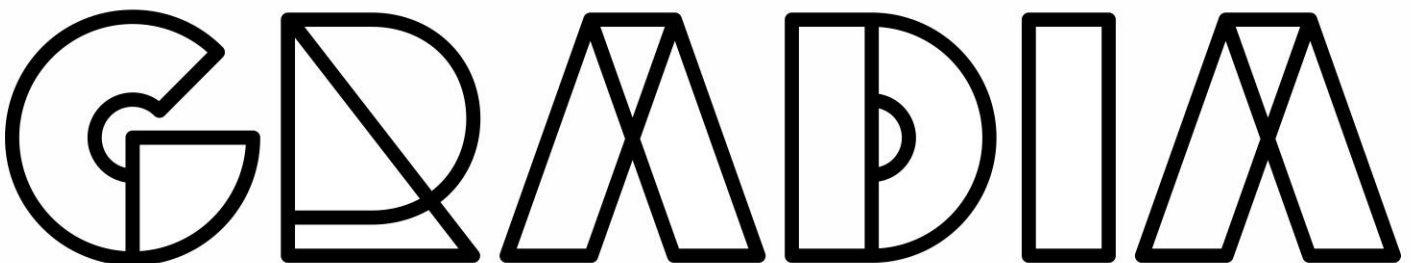


7. Yhteenveto

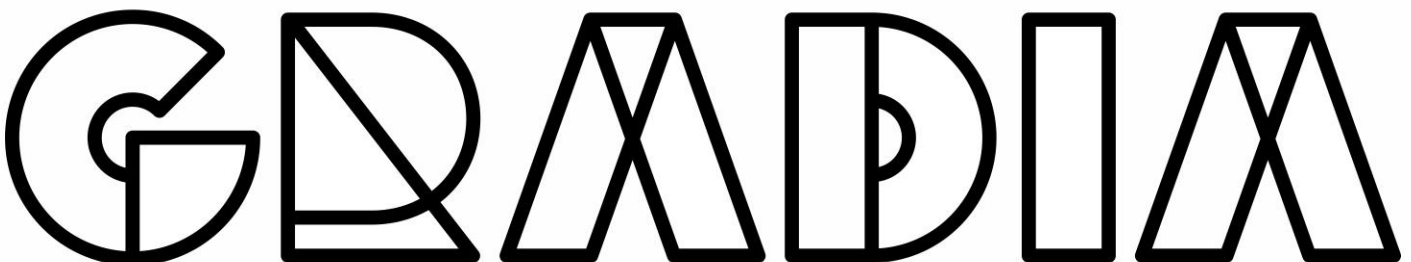
Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kuntayhtymän talous on saatu oikealle uralle vaikuttavien sopeuttamistoimenpiteiden avulla. Taloutta kuvaavat tunnusluvut täyttävät tasapainoisen talouden tunnusmerkit. Tarkastuslautakunta muistuttaa opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnin sekä opetuksen laadun ja vaikuttavuuden huomioimisen tärkeyttä osana talouden kokonaisuutta. Talouden tasapainossa pysyminen haasteita aiheuttavat muun muassa koulutuksen rahoitusjärjestelmän ennustettavuuden vaikeus, oppilasmäärän riittävyys/ikäluokkien pieneneminen ja massiivinen kiinteistökanta.

Tarkastuslautakunta esittää yhteenvetona seuraavat kuntayhtymän toimintaan ja talouteen liittyvät huomiot:

- **Kuntayhtymän talousarviossa oli varauduttu 1,6 milj. euron tulokseen, kun toteutuma oli 5,1 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä 6,5 milj. euroa oli talousarviossa ennakoitua 3,7 milj. euroa parempi. Toimintatuotot lisääntyivät 2,5 milj. euroa (2,4 %) vuodesta 2022 ja toimintakulut vähenivät 4,2 milj. euroa (-4,5 %). Vuonna 2023 ei nostettu lainaa.**
- **Vuonna 2023 toteutetut investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella.**
- **Kumulatiivista ylijäämää on taseessa vuoden 2023 ylijäämä huomioon ottaen 39,3 milj. euroa. Kuntayhtymän ylijäämän kertymän taloussuunnitelmakaudella 2024–2026 on arviolta olevan yhteensä vähintään 6,6 milj. euroa, ja näin ollen kuntayhtymällä ei ole kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaista alijäämä kattamisveloitetta.**
- **Ammatillisen koulutuksen ja aikuisten perusopetuksen valtionosuudet kasvoivat yhteensä 1,2 milj. euroa. Myös lukiokoulutuksen valtionosuus kasvoi 1,1 milj. eurolla. Valtionosuuden kehitykseen ja muuhun tulorakenteeseen liittyy huomattavan paljon epävarmuutta, minkä vuoksi vuoden 2025 talousarvio olisi syytä laatia varovaisuuden periaatteen mukaisesti. Kuntayhtymän henkilöstön määrä väheni vuoden aikana 99:llä.**
- **Säästöjen aikaansaamiseksi päätettiin rakenteellisista uudistuksista siten, että lakautettiin erilliset Gradia Jyväskylä - ja Gradia Jämsä -tulosalueet, joiden tilalle perustettiin yksi yhteinen Ammattiopisto Gradia, joka aloitti toimintansa 1.8.2023 alkaen. Jämsän kaupungin näkemyksen mukaan päätöksellä on rikottu järjestämissopimusta. Asiasta on käynnissä hallinto-oikeusmenettely.**



- Toiminnallisten tavoitteiden määrittely on selkeää ja esitetty muodossa, jossa toteamatieto voidaan esittää varsin täsmällisesti.
- Ammattiopisto Gradian vuosi 2023 oli 2,2 milj. euroa ylijäämäinen. Kustannusrakenne on sisäisten kulujen osalta raskas; tilavuokrat ovat 13 milj. euroa, joista 12,2 milj. euroa sisäisiä vuokria. Sisäisen palvelun kustannukset ovat myös suuret 13,0 milj. euroa. Henkilöstökulujen osuus on 38,8 milj. euroa eli 54,1 % toimintakuluista ja sisäisten kulujen osuus 35,1 %. Tarkastuslautakunta näkee, että pääsääntöisesti tavoitteet ovat toteutuneet hyvin.
- Gradia Jämsästä irtisanottiin vuonna 2022 yhteensä 45 eli joka viides työntekijä. Loppukevällä 2022 aloitettiin laboratorioalan koulutukselle uusien tilojen rakentaminen A-rakennukseen. Tilat saatiin noin 85 prosenttisesti valmiiksi, kun koulutuskuntayhtymän hallitus päätti laboratorioalan koulutuksen lakkauttamisesta. Tämän jälkeen Keski-Suomessa ei ole enää laboratorioalan koulutusta.
- Jyväskylän kaupunki rahoitti lukiota 1,7 milj. eurolla vuonna 2023, mutta tukea leikattiin 35 % vuodelle 2024. Vuoden 2023 talousarvio on valmisteltu niin, ettei Gradian yleiskatteista valtionosuutta kohdenneta Gradia-lukioihin lukiokoulutuksen yksikköhintaan perustuvan valtionosuuden lisäksi, jolloin Jyväskylän kaupungin lukiotuen merkitys Gradia-lukioiden tulorakenteessa korostuu. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että Jyväskylän kaupungin tuki on jatkossakin aivan välttämätön. Tuen merkittävä leikkaaminen jo nykyisellään riittämättömästä tasosta merkitsee opetustarjonnan merkittävää supistamista.
- Tarkastuslautakunta suosittaa henkilöstön lisäresurssin osoittamista Wilman ajantasaistamiseksi vastaamaan uutta organisaatorakennetta.
- Kuntayhtymän toteuttamien talouden sopeuttamistoimien myötä hallinto ja kehittäminen -tulosalueen henkilöstömäärä on pudonnut vuoden 2023 alusta 19 henkilöllä eli noin joka neljäs työntekijä on vähentynyt.
- Gradia-ravintolan sisäiset vuokrat ja hallinnon kustannukset ovat kolminkertaisuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana ja kustannukset ovat tällä hetkellä lähes kolmannes Gradia-ravintoloiden toimintakuluista. Sisäinen laskutus tulisi toteutua käytön mukaisesti. Vapautuvia vakinaisia toimia ei ole lupa täyttää, vaikka työ on hyvin hektistä ja työhyvinvointikyselyn mukaan raskaasta työstä ei ehdi palautua vapaalla. Henkilöstöstä neljäsnes on vähentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana, vaikka toimintavolyymissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.



- **Sisäisten vuokratulujen suhteellinen osuus toimintakuluista on kohonnut entisestään tilanteessa, jossa vuoden 2022 merkittävimmät sopeuttamistoimet kohdistuivat henkilöstön vähentämiseen. Tarkastuslautakunta kehottaa huomioimaan vuokratason kohtuullistamisen osana kiinteistöstrategian valmistelua. Nykyisin omien kiinteistöjen sisäiset vuokrat ovat huomattavasti korkeammat kuin vastaavien tilojen markkinavuokrat.**
- **Gradia-koulutuspalvelut Oy:n vuosi 2023 toteutui lähes suunnitellusti ja kysyntään vastattiin palkkaamalla henkilöstöä. Yhtiön toimintaympäristössä on tapahtumassa merkittäviä muutoksia. ELY-keskus on päättänyt leikata alkuperäisiä koulutusostoja vuodelta 2024 noin 40 %, mikä tarkoittaa lähes 1,0 milj. euron ostojen vähennystä. TE-palveluiden uudistus lisää epävarmuutta, kun Jyväskylän alue jakautuu kolmeen itsenäiseen palvelualueeseen. Samaan aikaan koulutusalan kilpailu kiristyy.**
- **Eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat erilaiset mielenterveyden häiriöt (22 %), kun niiden osuus poissaoloista oli 13 % vuonna 2022. Työterveydenhuollon tilastojen perusteella 130 työntekijälle kirjattiin mielenterveyteen liittyvä diagnoosi, mikä on lähes 14 % Gradian nykyisestä henkilöstömäärästä. Sairauspoissaolojen syitä ja kohdentumista seurataan systemaattisesti työterveyshuollon ja kuntayhtymän yhteisessä ohjausryhmässä ja niiden taustoihin päästään kiinni varhaisessa vaiheessa tiiviin työterveyshuoltoyhteistyön avulla. Kuntayhtymässä henkilöstön sairauspoissaolot ovat olleet alhaisia ja sairastaminen on ollut koulutustoimialalle keskimääräisissä määrissä.**
- **Henkilöstöstä 202 henkilöä (19,4 % koko henkilöstöstä) saavuttaa henkilökohtaisen eläkeiän vuoteen 2029 mennessä. Eläköitymisten vaikutus on otettava huomioon riittävän ajoissa henkilöstösuunnittelussa.**



Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 yhtymävaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää edellä yhteenvetokohdassa esitetyistä havainnoista hallituksen selvitykset tai kommentit niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2024 syyskauden valtuuston kokouksissa.

Jyväskylässä 3. päivänä toukokuuta 2024

Pekka Kataja
puheenjohtaja

Pentti Niekka
varapuheenjohtaja

Yrjö Damskägg
jäsen

Pirjo Käpylä
jäsen

Ulla Tommola
jäsen

Marko Hytönen
jäsen

Susanna Sinisaari-Kaislo
jäsen



TILINTARKASTUSKERTOMUS

Jyväskylän koulutus kuntayhtymän yhtymävaltuustolle

Olemme tarkastaneet Jyväskylän koulutus kuntayhtymän hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2023. Tilinpäätös sisältää kuntayhtymän taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kuntayhtymän liikelaitoksen erillistilinpäätöksen. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kuntayhtymän hallituksen ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Kuntayhtymän hallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kuntayhtymän hallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntayhtymäkonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kuntayhtymän hallitus ja johtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kuntayhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus ja johtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kuntayhtymän hallitus ja johtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon kuntayhtymän sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta.

Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja yhtymävaltuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tarkastuksen tulokset

Kuntayhtymän hallintoa on hoidettu lain ja yhtymävaltuuston päätösten mukaisesti.

Kuntayhtymän sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kuntayhtymän tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Tampereella sähköisen allekirjoituksen päivänä

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Havia-Niemi
JHT, KHT

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

38

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Gradia Sign-järjestelmällä / This document has been electronically signed using Gradia Sign

Gradian valtuuston kokouksen 7.6.2024 pöytäkirja-MERGED.pdf / 1c359423-9648-4a19-b43e-dd698a642bf5 / sivu/page 65(239)

 visma sign

www.vismasign.com

Hallitus 26.3.2024
H liite nro 1

Valtuusto 7.6.2024

Tilinpäätös ja toimintakertomus

2023

GRADIA

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus	1
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
1.1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.1.3 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa	9
1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	9
1.1.5 Kuntayhtymän henkilöstö	12
1.1.6 Muut ei-taloudelliset asiat	12
1.2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	12
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	16
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	16
1.3.2 Toiminnan rahoitus	18
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	20
1.5 Kokonaistulot ja –menot	22
1.6 Kuntayhtymäkonsernin toiminta ja talous	23
1.6.1 Koulutuskuntayhtymäkonserni	23
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	23
1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	23
1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	24
1.7 Kuntayhtymän tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	26
2. Talousarvion toteutuminen	27
2.1 Tavoitteiden toteutuminen	27
2.1.1 Gradian yhteiset tavoitteet	27
2.1.1.1 Gradian yhteiset toiminnalliset tavoitteet	31
2.1.2 Ammattiopisto Gradia	35
2.1.2.1 Ammattiopisto Gradian toiminnalliset tavoitteet	38
2.1.3 Gradia-lukiot	45
2.1.3.1 Gradia-lukioiden toiminnalliset tavoitteet	47
2.1.4 Hallinto ja kehittäminen	50
2.1.4.1 Hallinto ja kehittäminen -tulosalueen toiminnalliset tavoitteet	51
2.1.5 Gradia-ravintolat	54
2.1.5.1 Gradia-ravintolat toiminnalliset tavoitteet	55
2.1.6 Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	58
2.1.6.1 Gradia-kiinteistöt-liikelaitos toiminnalliset tavoitteet	59
2.1.7 Gradia-koulutuspalvelut Oy	61
2.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosien toteutuminen	62
2.3 Investointien toteutuminen	71
2.3.1 Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit	71
2.3.2 Irtaimistohankinnat	72
2.4 Rahoitusosan toteutuminen	73
2.5 Yhteenveto talousarvion toteutumisesta sitovuustasoittain	75
3. Henkilöstöraportti 2023	76
3.1 Henkilöstömäärät ja rakenne	76
3.2 Henkilöstökustannukset	81
3.2.1 Palkkauksen rakenne	81
3.3 Henkilöstön eläköityminen	83
3.3.1 Ennakoitu eläkkeelle siirtyminen	83
3.4 Henkilöstön kouluttautuminen ja koulutus	84
3.5 Työhyvinvointi, terveydellinen toimintakyky ja sairauspoissaolot	85

4. Tilinpäätöslaskelmat	91
4.1 Tuloslaskelma	91
4.2 Rahoituslaskelma	92
4.3 Tase	93
4.4 Konsernilaskelmat	95
5. Tilinpäätöksen liitetiedot	99
5.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	99
5.1.1 Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	99
5.1.2 Kuntayhtymän tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	99
5.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	99
5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	100
5.3 Tasetta koskevat liitetiedot	102
5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	102
5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	104
5.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	106
5.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	107
5.6 Muut liitetiedot	108
6. Eriytetyt tilinpäätökset	109
6.1 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tilinpäätös	109
6.2 Liikelaitoksen vaikutus kuntayhtymän talouteen	143
6.3 Muut eriytetyt laskelmat	145
7. Kuntayhtymän allekirjoitukset ja merkinnät	147
LIITE 1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	148
LIITE 2 Kehittämishankkeet 31.12.2023	149
LIITE 3 Päättäneet hankkeet 30.6. – 30.12.2023	152
LIITE 4 Mittariseloste / Gradian tulokortit	164
LIITE 5 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulokortti	166

Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat näkyneet kaikille lisääntyneinä säiden ääri-ilmiöinä, mutta sitä kautta myös yleisenä ympäristötietoisuuden kasvuna. Keskustelu energianhinnasta on myös avannut ihmisten silmiä omien käyttäytymismallien osalta. Gradian toiminnassa tavoitellaan hiilineutraaliutta 2030-luvulle tultaessa. Tämä vaikuttaa sekä organisaation toimintaan että koulutuksen sisältöihin ja sen tuottamaan tulevaisuuden osaamiseen.

Useat Gradian jäsenkunnat sopeuttivat talouttaan ensimmäisenä toimintavuonna hyvinvointialueiden aloittamisen jälkeen. Erityisesti Jyväskylän kaupungin säästötoimenpiteet heijastuivat Gradiaan, koska kaupunki leikkasi vuoden 2024 lukiotukea ja tukea taiteen perusopetukselle. Keskustelu kuntarahoituksesta oli vilkasta loppuvuonna ja loi epävarmuutta opiskelijoiden ja henkilöstön keskuuteen tulevista resursseista.

Valtakunnallista julkista keskustelua ohjasi keskustelu uusien hyvinvointialueiden käynnistymisestä. Hyvinvointialueiden talous ei ollut tasapainossa oikein millään alueella ja vaikka uudistus ei kosketa suomalaista koulutusjärjestelmää suoraan, niin sillä tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia julkisen talouden rahoitusjärjestelmään ja siitä syystä myös koulu maailman tulee seurata tiiviisti uudistuksen kehitystä ja vaikutuksia.

Gradian talouden tasapainottaminen jätti jälkensä kuntayhtymän ja jäsenkunta Jämsän keskinäisiin suhteisiin. Jämsän kaupunki ei hyväksynyt talouden tasapainottamistoimenpiteitä siltä osin kuin toimenpiteet koskivat Jämsässä olevia toimintoja. Toisaalta Jämsän kaupunki ei ole missään vaiheessa esittänyt korvaavia toimenpiteitä talouden sopeuttamiseksi, saati ilmoittautunut rahoittajaksi.

Gradia kutsui välittömästi tilanteen kärjistyttyä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Jämsän kaupungin edustajat keskustelemaan käytettävissä olevista vaihtoehdoista tilanteen ratkaisemiseksi. Johtaja Tiina Silander ja opetusneuvos Mari Pastila-Eklund (Keski-Suomen järjestämislupien vastuuhenkilö) olivat vierailulla Gradiassa 17.1.2023. Jämsän kaupunki ei lopulta lähettänyt edustajia tapaamiseen.

Gradian hallituksessa on ollut vuoden aikana useita äänestyspäätöksiä, jotka ovat liittyneet suoraan talouden tasapainottamiseen tai sivunneet siihen liittyviä päätöksiä. Jämsän kaupunki on tehnyt päätöksistä oikaisuvaatimuksia ja vienyt päätöksiä hallinto-oikeuteen. Hämeenlinnan hallinto-oikeudesta odotetaan ratkaisuja vuoden 2024 jälkimmäisellä puoliskolla.

Jämsän kaupunki on teettänyt syksyn aikana Jämsän ammatillisen koulutuksen yhteistyövaihtoehdoista erillisselvityksen ammattikasvatusneuvos Timo Karkolalla. Selvityshenkilö on kuullut myös Gradian edustajia.

Jännitteinen tilanne ja haastava keskusteluyhteys on kestänyt kohta 1,5 vuotta. Jämsän toimipaikan henkilöstö on katsonut tulevaisuuteen luottavaisesti ja rauhallisesti, joskin edelleen pettymys on ollut suuri toimintamallin muuttumisesta ja käytettävissä olevien resurssien leikkaamisesta. Ja toisaalta monessa asiassa on menty eteenpäin ja Ammattiopisto Gradia on mahdollistanut monipuolisemmat palvelut Jämsän alueen työ- ja elinkeinoelämälle.

Koulutuspolitiikka

Kevään 2023 eduskuntavaalien ympärillä käytiin keskustelua julkisen talouden tasapainottamisesta ja ns. kestävyysvaiveen ratkaisemisesta. Hallitusohjelmaneuvoittelut kestivät poikkeuksellisen pitkään ja vasta juhannusviikolla hallitusohjelma oli lopullisesti valmis. "Koulutuksesta ei leikata" kaikui usein vaalikeskusteluissa ja lupauksesta pidettiin nyt täysimääräisesti kiinni (indeksitarkistukset). Keskustelu työvoimapulasta ja osaamisen riittävyydestä hallitsi koko vuotta 2023.

Uusi hallitusohjelma oli toisen asteen koulutuksen osalta perustehtävää tukeva ja perusasioihin keskittyvä, suuria uudistuksia tai muutoksia siihen ei liittynyt. Hallituksen muodostamisen jälkeen käytiin kesän aikana laaja rasismi- ja yhdenvertaisuuskeskustelu. Syyslukukauden alkaessa keskustelua jatkettiin myös oppilaitoksissa ja sitä kautta nostettiin esille kaikkien keskinäistä yhdenvertaisuutta. Gradiassa noudatetaan aina perustuslakiin kirjattuja periaatteita ja valtakunnallisissa opetussuunnitelmien perusteissa olevia linjauksia.

Toimitilat

Gradian perustehtävänä on laadukkaan ja vaikuttavan toisen asteen koulutuksen järjestäminen. Kiinteistöt ja toimitilat ovat keskeisessä roolissa opetuksen toteuttamisessa ja tilat mielletään entistä enemmän oppimisympäristöiksi. Kokonaisvaltaisesti tarkasteltavien tilakulujen osuutta kaikista toimintakuluista pystyttiin pienentämään toimintavuonna ja niitä tulee edelleen pienentää uuden, vuonna 2024 hyväksyttävän tilaohjelman puitteissa. Tilakulujen pienentäminen tulee olla koko Gradia-yhteisöä sitova tavoite.

Yhteistyötä omassa ja alueen toimintaympäristössä

Gradia koulutuspalvelut Oy jatkoi itsenäistä, yhtiömuotoista toimintaansa Ammattiopisto Gradian rinnalla ei-tutkintotoivoitteisen, markkinoilla toteutettavan koulutuksen järjestäjänä. Kilpailutilanne markkinoilla on entisestään koventunut ja opiskelijahankinta vaikeutunut. Tilinpäätös päättyi kuitenkin selkeästi ylijäämäiseksi (+320 000 €).

Lukiokoulutuksen jo pitkään valmisteltu virkarakenneuudistus saatiin hyvässä yhteistyössä henkilöstön kanssa päätökseen.

Gradian työelämävaltuuskunnan toiminnassa korostui ratkaisujen löytäminen osaavan työvoiman saatavuuteen sekä Gradian talouden sopeuttamisen vaikutukset opiskelijoiden osaamiseen ja työelämäyhteistyöhön.

EduFutura yhteistyö kumppanioppilaitosten (Jyväskylän yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu) kanssa toimi hyvin. Koulutusyhteistyön päätavoitteena on ollut osaamisen jäsentäminen siten, että opintotarjonnassa, tukipalveluissa ja valituilla kärkialoilla saavutetaan yhdessä enemmän ja luovutaan päällekkäisestä tekemisestä.

Keski-Suomen vaalipiiri kansanedustajat ja maakuntajohtaja sekä ELY:n ylijohtaja olivat Gradian vieraana tammikuussa. Heille pidettiin ajankohtaiskatsaus Gradian tilanteesta ja esiteltiin toimintaa oppilaitoskierroksella (media-ala ja turvallisuusala). OAJ Keski-Suomen alueyhdistys järjesti eduskuntavaalien alla vaalipaneelin Gradian Viitaniemen kampuksella, alustajina tilaisuuteen osallistuivat myös Gradian ylimmän johdon edustajat.

Vihreiden eduskuntaryhmä tutustui kesäkokouksensa aluksi Gradiaan vieraillemalla Priimus-kampuksella elokuussa. Opiskelijoita ja myös henkilöstöä kannustettiin seuraamaan presidentinvaalien ympärillä käytävää keskustelua. Presidenttiehdokkaista Gradian kampuksilla ehtivät vierailemaan Mika Aaltola, Pekka Haavisto ja Olli Rehn.

STTK:n puheenjohtaja Antti Palola vieraili Gradian Viitaniemen toimipaikassa maaliskuussa.

Gradian uutena talous- ja hallintojohtajana sekä kuntayhtymän johtajan 1. varahenkilönä aloitti KTM Piia Rissanen elokuussa.

Lopuksi

Kuntayhtymän hallitus on toiminut toisen täyden toimintavuoden ja se on ohjannut vahvasti talouden tasapainottamista ja katsonut vastuullisesti ja laaja-alaisesti toisen asteen koulutuksen tulevaisuuteen.

Olemme yhdessä osoittaneet, että pystymme uudistumaan ja selviytymään vaikeista tilanteista yhdessä. Olen ylpeä ja kiitollinen koko Gradian henkilöstöstä, opiskelijoista, luottamushenkilöistä ja omistajista, jotka ovat tehneet arvokasta työtä koulutuksen ja osaamisen eteen vuonna 2023. Vuosi 2024 tulee olemaan uuden alku, jossa jatkamme koulutuksen kehittämistä ja kuntayhtymän talouden vahvistamista. Uskon, että Gradia on tulevaisuudessa entistäkin vetovoimaisempi ja vaikuttavampi koulutuksen järjestäjä, joka palvelee opiskelijoita, työelämää ja toimintaympäristöä parhaalla mahdollisella tavalla.

Anssi Tuominen
Kuntayhtymän johtaja

Kuntayhtymän valtuusto 2021–2025

	Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Hankasalmi	Mika Kiuru	Harri Hämäläinen
Joutsa	Tenho Tornberg	Pekka Lankia
Jyväskylä	Tapani Mäki	Matias Holmström/Jouni Kosonen
	Pentti Mäkinen, puh. joht.	Tarja Hyötyläinen
	Pentti Niekka	Leila Saikkonen
	Matti Pöppönen	Matleena Käppi/Elli Veijanen
	Jenny Riivali	Mimori Fellman-Närhi
	Petri Turunen	Ulla Sivunen/Maija Putkonen
	Tytti Vänskä	Amir Soltanpanah
Jämsä	Pekka Kataja	Taika Olin
	Merja Lahtinen, 2. vpj	Ville Erkkilä
	Tomi Lampinen	Susanna Sinisaari-Kaislo
	Antti Manninen	Elina Koivumäki
	Helena Salminen	Aki Lemmetyinen
Keuruu	Kalle Kuusimäki	Auli Rannikko
	Leena Laurila	Pasi Kovanen
Kuhmoinen	Pekka Pitkäranta	Eija Hännikäinen/Päivi Malin
Laukaa	Jari Hyvärinen	Pasi Puupponen
	Jonna Ortju	Pasi Honkonen
	Erkki Paananen	Kirsi Nieminen
	Eija Syrjälä	Simo Pannula
Luhanka	Hannu Inkeroinen	Marjo Merivirta
Muurame	Raija Nieminen	Arto Liikanen
	Riikka Purola	Luka Linqvist
	Heli Räisänen	Petri Pukari
Petäjävesi	Paula Vulli	Risto Paakkunainen
Toivakka	Päivi Pitko	Juha Houni
Uurainen	Pia Bärlund, 1. vpj	Jari Flyktman

Valtuuston 2021–2025 puheenjohtajaksi valittiin valtuuston kokouksessa 15.10.2021 Pentti Mäkinen, 1. varapuheenjohtajaksi Pia Bärlund ja 2. varapuheenjohtajaksi Merja Lahtinen. Valtuusto myönsi kokouksessaan 15.12.2023 Pia Bärlundille eron 1. varapuheenjohtajan tehtävästä ja valitsi hänen tilalleen tehtävään Jari Hyvärisen. Pia Bärlund erosi myös yhtymävaltuuston jäsenen tehtävästä ja hänen tilalleen ei vuoden 2023 aikana Uuraisten kunta nimennyt vielä ketään.

Petri Turusen henkilökohtaisena varajäsenenä toimi Ulla Sivunen 26.5.2023 saakka ja sen jälkeen Jyväskylän kaupunki nimesi tehtävään Maija Putkosen.

Tapani Mäen henkilökohtaisena varajäsenenä toimi Matias Holmström 29.9.2023 saakka ja sen jälkeen Jyväskylän kaupunki nimesi tehtävään Jouni Kososen.

Matti Pöppösen henkilökohtaisena varajäsenenä toimi Matleena Käppi 29.9.2023 saakka ja sen jälkeen Jyväskylän kaupunki nimesi tehtävään Elli Veijasen.

Pekka Pitkärannan henkilökohtaisena varajäsenenä toimi Eija Nurmilaakso 29.9.2023 saakka ja sen jälkeen Kuhmoisten kunta nimesi tehtävään Päivi Malinin.

Valtuuston pöytäkirjanpitäjänä toimi kuntayhtymän hallintopäällikkö Sonja Julkunen. Valtuusto kokoontui vuonna 2023 kolme kertaa sekä piti yhden strategiaseminaarin 24.2.2023 ja käsitteli/päättyi mm. seuraavista asioista:

- Valtuuston puheenjohtajan sekä I ja II varapuheenjohtajan valitseminen vuosiksi 2023–2025
- Valitus kuntayhtymän valtuuston päätöksestä 16.12.2022 § 31
- Hallintosäännön muutokset
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian strategia 2024–2027
- Kuntayhtymän talousarvio 2024 ja taloussuunnitelmat 2025–2026
- Useita erojen myöntämissä yhtymävaltuuston jäsenille ja varajäsenille, hallituksen jäsenelle ja varajäsenelle sekä tarkastuslautakunnan varajäsenelle

1.1.3 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Kuntayhtymän perustehtävissä tai tuloperusteissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2023 aikana.

Kuntayhtymän toimintaan liittyvä olennainen muutos vuonna 2023 oli vuoden 2022 yhteistoimintaneuvotteluissa sovitun organisaatiomuutos, jolla pyrittiin organisaatorakenteen keventämiseen. Vuoden 2023 alussa Gradian sisäiset palvelut-tulosalue muuttui Hallinto ja kehittäminen tulosalueeksi, joka koostuu kahdesta toimintayksiköstä aiemman kolmen sijaan. Organisaatiomuutoksen toinen vaihe astui voimaan 1.8.2023, jolloin ammatilliset oppilaitokset Gradia Jyväskylä ja Gradia Jämsä yhdistettiin yhdeksi oppilaitokseksi. Ammattiopisto Gradia-tuloalueella on kiinteät toimipaikat Jyväskylässä, Jämsässä ja Lievestuoreella.

Organisaatiomuutoksen myötä myös kuntayhtymän hallintosääntö päivitettiin syksyllä 2023 vastaamaan uutta hallintorakennetta.

Merkittävänä muutoksena voidaan myös todeta kuntayhtymän tilinpäätöksen mukainen noin 6,5 milj. euron ylijäämä, joka on 3,7 milj. euroa talousarviota suurempi. Tuloksen perusteena ovat muun muassa ennakoitua suurempi ammatillisen koulutuksen valtionosuuspäätös, merkittävät vähennykset toimitiloissa sekä yt-menettelyssä sovitut talouden tasapainottamistoimenpiteet, joissa on onnistuttu. Lisäksi on huomattava, että kuntayhtymän henkilöstömäärä on vähentynyt tilinpäätösvouden aikana 99 henkilöllä.

1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Katsaus Keski-Suomen talouden kehitykseen

Keski-Suomen Aikajana II/2023-katsauksessa todetaan Keski-Suomen elinkeinoelämän tilanteesta vuonna 2023 seuraavasti:

Keski-Suomessa yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi vuoden 2023 alkupuoliskolla 1,5 % edellisvuodesta. Niukka kasvu nojasi ensimmäiseen vuosineljännekseen – vuoden toisella neljänneksellä liikevaihto kääntyi jo laskuun. Päätoimialoista yksityiset palvelut ja kaupan ala kasvattivat liikevaihtoaan tammi-kesäkuussa, teollisuudessa kasvu pysähtyi ja rakentamisen alalla liikevaihto laski edellisvuodesta. Yksityisten palvelualojen liikevaihto oli alkuvuonna Keski-Suomessa 6,0 %:n kasvussa (koko maassa 7,7 %) ja kaupan alalle kirjattiin 2,8 % kasvua (koko maassa 0,8 %). Kasvuluvut maltillistivat vuoden 2023 edetessä. Hintojen ja korkojen nousu tekivät suuren loven kotitalouksien talouteen, mutta vaikutukset palveluihin ja kaupan alan kysyntään ovat toistaiseksi olleet hillittyjä.

Teollisuudessa talouden hidastuminen alkoi näkyä kesää kohti mentäessä ja liikevaihdon kehitys kääntyi miinukselle vuoden toisella neljänneksellä vuoden takaiseen verrattuna. Alkuvuoden kaksijakoisuus näkyi myös vientiliikevaihdon kehityksessä, kun vuoden ensimmäisen neljänneksen kasvua seurasi roima pudotus laskuun. Erityisen nopea käänne edellisvuodesta tapahtui metsäteollisuudessa, jonka liikevaihdon kehitys painui reilusti miinukselle. Taustalla oli mm. sellun maailmanmarkkinahinnan lasku ennätyskorkealta pohjalukemiin, asiakkaiden varastojen poikkeuksellisen mittava purku, kysynnän heikkeneminen, korkea inflaatio ja geopolitiittinen epävarmuus. Rakentamisen alalla yleiskuva on synkistynyt ja erityisesti asuntorakentaminen on vaikeuksissa hiipuneen kysynnän vuoksi. Asuntolainojen korkojen nousu vähentää kotitalouksien halukkuutta lainanottoon ja heikentää siten asuntojen kysyntää. Keski-Suomessa rakentamisen alan yritysten liikevaihto laski tammi-kesäkuussa 5,7 % edellisvuodesta, kun koko maassa oltiin 1,4 %:n laskussa.

Yritysten henkilöstömäärän kehitys on talouden heikentyneistä suhdanteista huolimatta jatkunut edelleen varsin hyvänä. Vuoden 2023 alkupuoliskolla Keski-Suomessa henkilöstömäärän kasvua kertyi 2,5 % edellisvuodesta (koko maassa 2,9 %). Työllisyyden kasvua on tukenut työvoimaintensiivisten palveluiden kysyntä, ja teollisuudessakin työpaikkojen määrä on lisääntynyt. Ainoastaan rakentamisen alalla henkilöstömäärä laski. Työmarkkinoille odotetaan maltillista notkaidusta.

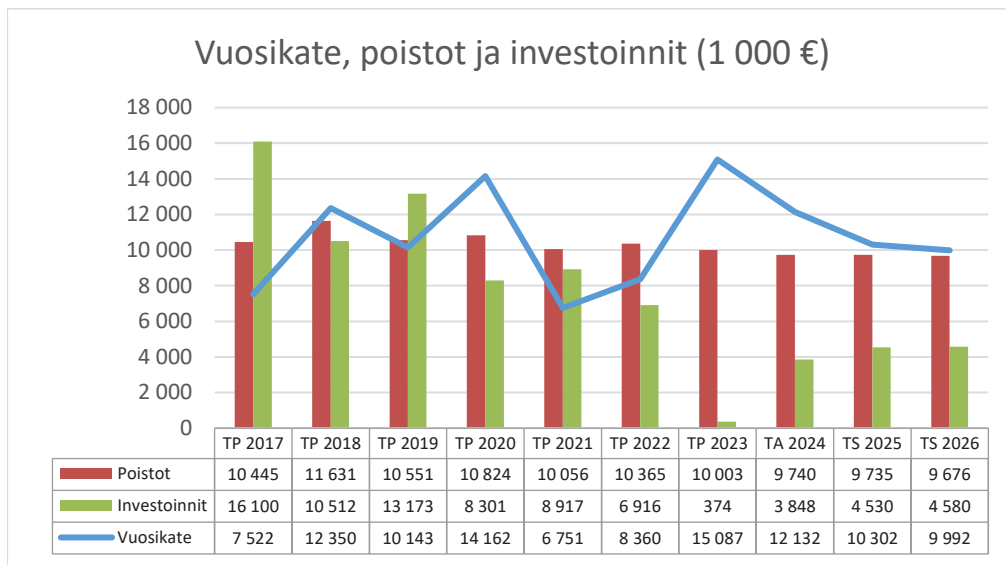
Arvio kuntayhtymän talouden kehityksestä

Kuntayhtymän talous on saatu talouden sopeuttamistoimenpiteillä tasapainoon. Kuntayhtymän vuoden 2024 talousarvion tehdään kuitenkin muutos merkittävästi talousarviosta poikkeavien rahoituspäätösten (Ammattiopisto Gradia ja Gradia-lukiot) vuoksi. Muutos on tilinpäätöstekstejä valmisteltaessa vielä valtuustolla käsiteltävänä, joten tilinpäätöskirjassa esitetyissä vuosien 2024–2026 luvuissa on käytetty vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion tietoja.

Vuodelle 2024 tehtävät talousarviomuutokset perustuvat ammatillisen koulutuksen osalta 3,8 miljoonaa euroa talousarviota suurempaan valtiosuuspäätökseen. Gradia-lukioiden osalta talousarviomuutoksessa korjataan Jyväskylän kaupungin lukiotuen määrää vastaamaan kaupungin päätöstä (1,1 milj. euroa vuodelle 2024). Myös taiteenperusopetuksen rahoitusta korjataan vastaamaan Jyväskylän kaupungin tukea. Lisäksi talousarviomuutoksena esitetään 1 milj. euron lisäystä ammatillisen koulutuksen kalustoinvestointeihin vuodelle 2024. Näillä talousarviomuutoksilla tulee olemaan positiivinen vaikutus kuntayhtymän vuoden 2024 vuosikatteeseen, toisaalta poistot hieman kasvavat investointien myötä. Talousarviomuutoksilla ei ole vaikutusta kuntayhtymän lainakantaan. Kuntayhtymän tulosodotukset vuodelle 2024 ovat siis vahvat.

Kuntayhtymän tulevaisuuden talousnäkyymiin tulee vaikuttamaan ammatillisen koulutuksen rahoitusmuutos, joka on valmistelussa ja astuu voimaan vuoden 2026 alussa. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia muutetaan enemmän tulokellisuuteen perustuvaksi. Muutoksen vaikutukset Ammattiopisto Gradian rahoitukseen eivät vielä ole tiedossa.

Kuntayhtymän talouden kehitystä kuvataan kuvioissa 1, 2 ja 3. Kuviossa 1 on kuntayhtymän vuosikatteen, suunnitelman mukaisien poistojen ja investointien toteuma vuosina 2017–2023 sekä arvio taloussuunnitelmavuosille 2024–2026.

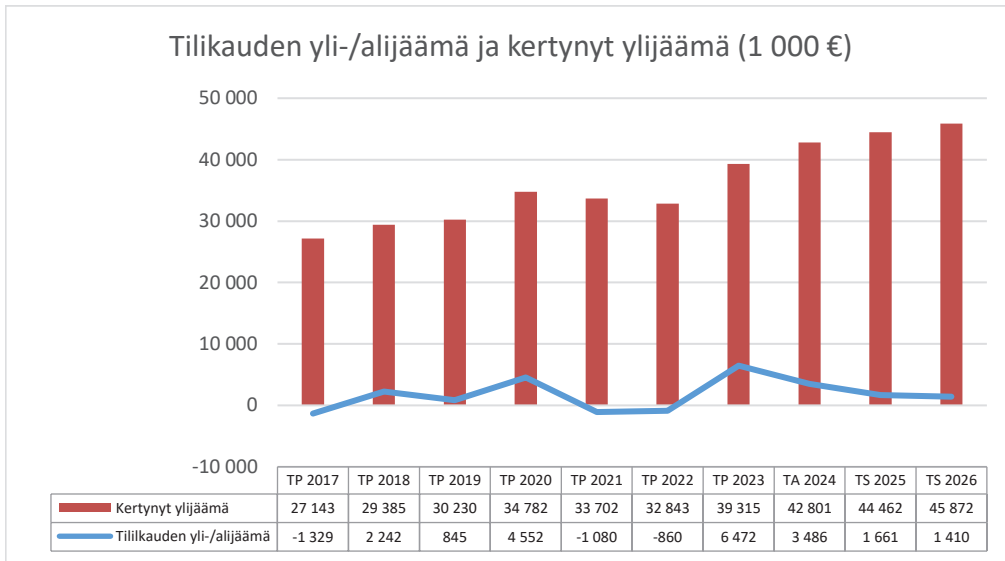


Kuvio 1. Vuosikate, poistot ja investoinnit

Vuoden 2023 tilinpäätös toteutui talousarviota huomattavasti parempana. Investointien toteuma oli talouden tasapainottamistavoitteiden vuoksi poikkeuksellisen pieni, vain 0,4 milj. euroa. Poistojen määrä pieneni vuoden aikana investointien vähyyden vuoksi, mutta poistotaso on edelleen suunnitelmavuosinakin merkittävä (melkein 10 milj. euroa/vuosi). Suunnitelmavuosina vuosi-investointien taso pyritään pitämään noin 4–5 miljoonassa eurossa.

Vuoden 2023 vuosikate on 15 milj. euroa ja vuosikatteen suhde poistoihin on 151 %. Vuosikate laskee suunnitelmavuosina, mutta kattaa yhä poistojen määrän.

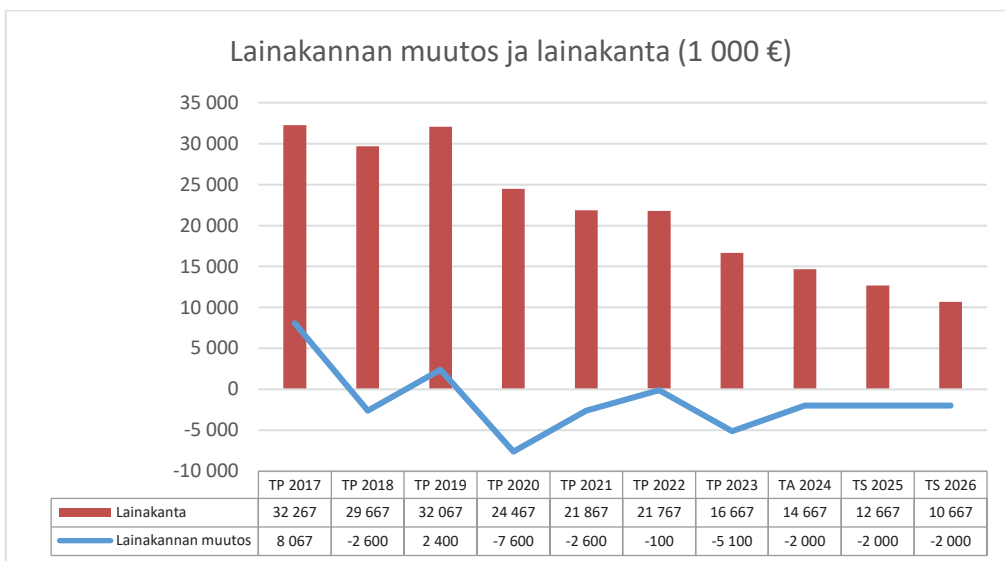
Kuviossa 2 on esitetty tilikauden yli-/alijäämä sekä kertynyt ylijäämä vuosina 2017–2026.



Kuvio 2. Tilikauden yli-/alijäämä ja kertynyt ylijäämä

Kuntayhtymän tulos oli vielä vuonna 2022 alijäämäinen noin 0,9 milj. euroa. Kuntayhtymän talous on kuitenkin saatu käännettyä vuoden 2023 aikana reilusti positiiviseksi ja vuoden 2023 tulos +6,5 milj. euroa on kuntayhtymän historian korkein ylijäämä. Kuntayhtymän kertynyt ylijäämä on vuoden 2023 lopussa noin 39 milj. euroa. Kuntayhtymän rahoituspäätökset vuodelle 2024 ovat varmistuneet, jonka johdosta voidaan ennustaa myös kuluvan vuoden olevan kuntayhtymälle tuloksellisesti hyvä. Epävarmuutta vuoden 2024 tuloskehitykselle aiheuttavat yhä jatkuva kustannusten yleinen kasvu sekä henkilöstökustannusten kehitys.

Kuviossa 3 on esitetty kuntayhtymän lainakannan muutos ja lainakanta. Vuonna 2023 kuntayhtymä maksoi pois vuonna 2022 nostetun 2,5 milj. euron lyhytaikaisen lainan sekä lyhensi pitkäaikaisia lainoja yhteensä 2,6 milj. euroa. Kuntayhtymä ei nostanut uusia lainoja vuonna 2023, joten lainakanta pieneni vuoden aikana yhteensä 5,1 milj. euroa. Suunnitelmavuosina lainakantaa lyhennetään vuosittain 2 milj. euroa. Tällöin kuntayhtymä olisi velaton vuoden 2032 loppuun mennessä.



Kuvio 3. Lainakannan muutos ja lainakanta

1.1.5 Kuntayhtymän henkilöstö

Henkilöstöraportti on tämän tilinpäätös- ja toimintakertomuksen luvussa 3.

1.1.6 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a-luvun mukaisesti toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kuntayhtymä huolehtii korrupti- on ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpito- velvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Gradia toteuttaa ja kehittää eettisesti kestävää, läpinäkyvää ja avointa toimintaa ja päätöksentekoa. Kuntayhtymän halli- tus on hyväksynyt 15.4.2021 (§52) kokouksessaan Gradian eettiset periaatteet, jossa on kootusti esitetty päätöksenteon, käytännön toiminnan ja hallinnon säännöt ja ohjeet sekä toimintaan vaikuttavat lait. Eettisissä periaatteissamme koros- tamme johdon ja esihenkilöiden vastuuta siitä, että jokainen työntekijä organisaatiossamme on tietoinen omaa työtä koskevista säädöksistä ja ohjeista.

Eettistä toimintatapaa tukevat myös sisäinen valvonta ja tarkastus, sidonnaisuusilmoitukset sekä avoin päätöksenteko. Kuntayhtymän toimielinten pöytäkirjat ovat julkisesti nähtävillä Gradian verkkosivuilla kahden vuoden ajan. Kuntayhty- mällä on käytössä myös Whistleblowing-ilmoituskanava, jonka kautta kuka tahansa voi ilmoittaa hallinnollisista väärin- käyttöepäilyksistä, kuten lainvastaisesta tai epäeettisestä toiminnasta, nimettömästi.

1.2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet on hyväksytty valtuustossa 17.12.2015.

Sisäinen valvonta on osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoit- teena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöt- tömyydestä. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei ole eriytetty muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toimin- nasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työntoteuttamista. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset viranhaltijat ja esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että kuntayhtymän toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan.

Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta on osa normaalia toiminnan suunnittelua, seurantaa ja päätöksentekoa. Kuntayhtymän hallintosäännössä on määritelty keskeiset valvontavastuut kuntayhtymän johdolle ja keskeisille viranhaltijoille. Kuntayhty- män tehtävät on järjestettävä siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riski- enhallinta, josta vastaavat kaikki tilivelvolliset toimielimet, viranhaltijat ja esimiehet.

Tilivelvollisiksi toimielimiksi määritetään Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallitus, valtuusto ja Gradia-kiinteis- töt-liikelaitoksen johtokunta. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat: kuntayhtymän johtaja, talous- ja hallintojohtaja, kehittämis- johtaja, oppilaitostulosalueiden johtajat, rehtorit sekä liikelaitoksen johtaja. Kuntayhtymän konsernijohdoksi on hallinto- säännössä määritelty kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja.

Johtavat viranhaltijat ja esimiehet ovat seuranneet ja arvioineet säännöllisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta talousarviovuoden aikana.

Vuonna 2023 toteutuneet riskienhallinnan toimenpiteet, havainnot ja toteutuneet riskit

Kuntayhtymän vuoden 2023 talousarviossa tunnistettiin viisi kriittistä riskiä: tietojärjestelmien käytettävyyden ja jatkuvuu- den riskit, yhteisöllisyyden murentuminen, väkivallan uhka, kustannusten nousu ja asetettuihin pedagogisiin tavoitteisiin yltämättömyys.

Tietojärjestelmien ja tietosuojan riskien kasvu on tunnistettu kuntayhtymässä yhtenä kriittisimpinä riskinä. Tietojärjestelmiin ja tietosuojaan liittyviä riskejä on seurattu kuntayhtymän tietosuojatyöryhmässä, joka koostuu eri alojen ammattilaista ja kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa. Tietosuojatyöryhmä osallistui 9.11.2023 Digi- ja väestötietoviraston TAISTO-harjoitukseen, joka on Suomen suuri digitaalisen turvallisuuden harjoitus. Tietosuojatyöryhmä loi vuoden 2022 aikana uuden tietosuojakoulutuksen, joka kaikkien kuntayhtymän työntekijöiden tuli suorittaa huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Tietosuojaan tai tietojärjestelmiin kohdistuneita merkittäviä riskejä ei toteutunut vuoden 2023 aikana.

Yleinen häiriökäyttäytyminen ja levottomuus lisääntyivät oppilaitoksissa menneen vuoden aikana ja myös väkivallan riskin voidaan todeta kasvaneen. Väkivaltatilanteiden riskin hallitsemiseksi on mm. henkilökuntaa ohjeistettu, uhkatilanteita harjoiteltu, hätäviestintää kehitetty (Secapp) ja poliisin kanssa tehty tiivistä, ennakoivaa yhteistyötä. Kaikkiin häiriötilanteisiin on puututtu ja tehty yhteistyötä oppilaitosten, viranomaisten sekä perheiden kanssa.

Kuntayhtymä on lisännyt myös valmiusharjoittelua erilaisiin häiriötilanteisiin liittyen. Kuntayhtymän varautuminen poikkeustilanteita ja uhkia kohtaan voidaan todeta olevan hyvässä valmiudessa.

Kustannusten nousun riskin voidaan todeta toteutuneen. Kuntayhtymässä käytyjen yt-neuvotteluiden ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden myötä kuntayhtymän toimintakulut laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 4,5 %. Mutta kustannusten kasvuun ovat vuoden aikana vaikuttaneet korkea maailmanlaajuinen inflaatio sekä työehtosopimusten mukaiset poikkeuksellisen korkeat palkkojenkorotukset. Inflaatio ja palkkojenkorotukset vaikuttavat kuntayhtymän toimintaan myös suunnitelmavuosina.

Kuntayhtymän sopeuttamisen myötä avainhenkilöriskien on todettu olevan nyt suurempia kuin aiemmin. Erityisesti hallinnon osalta henkilöstömäärä on vähentynyt kuluneen vuoden aikana merkittävästi ja yksittäisten, avaintehtäviä hoitavien henkilöiden osalta varahenkilöjärjestelyjä ei välttämättä ole olemassa. Riski on tunnistettu ja toimenpiteet riskin vähentämiseksi on aloitettu.

Gradian ammatillisessa koulutuksessa tapahtui mittavia muutoksia, kun oppilaitokset yhdistyivät ja henkilöstömäärä väheni merkittävässä määrin. Samaan aikaan entistä suurempi osa opiskelijoista tarvitsi aiempaa enemmän ohjausta ja tukea, lisäksi osa opiskelijoista oli häiriökäyttäytyjiä.

Opetus ja ohjaus pystyttiin muutoksista huolimatta järjestämään niin, että se tuotti tunnuslukujen valossa opiskelijalle ja työelämäasiakkaalle heidän tarvitsemaansa ammatillista osaamista, ohjausta ja tukea. Myös suoritteet (toteutuneet opiskelijavuodet, suoritettut tutkinnot ja tutkinnon osat) toteutuivat suurelta osin tavoitteen mukaisesti, mikä mahdollistaa ammatilliselle koulutukselle hyvää rahoituspohjaa vuodelle 2025. Perustehtävään keskittymällä pystyttiin ylläpitämään koulutuksen pitovoimaa.

Koulutuksen vetovoimaisuus on saattanut kärsiä muutoksista. Tämä näkyy joiltain osin aloittaneiden määrän pienemisenä. Suurimpana selittävänä tekijänä tähän on jatkuvan haun tarjonnan supistuminen. Riskiä voidaan hallita varmistamalla erityisesti riittävä aikuiskoulutustarjonta ja joustava sisäänotto sekä koulutuksia suuntaamalla.

Muutokset ovat hankaloittaneet arjen sujuvuutta, millä on voinut olla vaikutusta opiskelijan kokemaan ohjauksen ja opetuksen laatuun. Arjen sujuvuutta ovat haastaneet uudet rakenteet ja toimintamallit sekä vähentynyt henkilöstöresurssi. Opetuksen uudistamista ei ole ehditty tehdä muutosten tahdissa. Riski on tunnistettu. Laadun pitäminen riittävän hyvällä tasolla edellyttää pedagogista kehittämistä ja uudistumista. Tämä tukee opiskelijan oppimista ja motivaatiota oppia sekä lisää henkilöstölle työn mielekkyyttä ja vahvistaa työssä jaksamista.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntayhtymän hallituksen tietoon ei ole tullut sellaisia oikaisuvaatimuksia tai valituksia, joiden tekemisen perusteena olisi ollut selkeästi sisäisen valvonnan puutteellisuudesta aiheutunut lakien, ohjeiden, päätösten tai hyvän hallintotavan noudattamisen laiminlyönti.

Hallituksen tietoon ei ole saatettu johtokunnan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevassa selonteossa sellaista säännöistä, ohjeista, sopimuksista tai päätöksistä poikkeavaa viranomaistoimintaa, jonka seurauksena kuntayhtymä olisi joutunut syytteeseen tai muutoin korvausvastuuseen.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta ja kehittämiskohteista

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta tuottavat pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lainmukaisuudesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet-dokumentti on hyväksytty kuntayhtymässä vuonna 2015, minkä vuoksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosesseja tulee kuitenkin tarkastella ja päivittää vastaamaan nykyistä organisaatiomallia ja muuttunutta toimintaympäristöä mahdollisimman pian. Sisäisen valvonnan osalta tarkastuspisteitä, ohjeistusta ja menetelmiä tulee lisätä sekä dokumentointia parantaa.

Kuntayhtymän tiedolla johtamisen työkaluja on kehitetty, ja ne auttavat esihenkilöitä ja johtoa oman vastualueensa tuloksellisuuden seuraamisessa.

Kuntayhtymätasoinen kokonaisvaltainen riskianalyysi toteutettiin johtoryhmässä tammikuussa 2024, jonka myötä riskienhallintaprosessia kehitetään kuntayhtymässä yhä eteenpäin. Riskienhallinnassa siirrytään käyttämään vuoden 2024 aikana laajemmin Granite-ohjelmaa, jonka avulla riskien hallintaa ja dokumentointia saadaan parannettua. Riskianalyyssissä merkittävimpinä riskeinä kuntayhtymätasolla tunnistettiin tietohallintoon ja tietoturvaan liittyvät sekä valtionosuusrahoituksen riskit.

Sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan kehittämistoimenpiteet koskevat myös konsernin tytäryhtiötä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä ja vuonna 2023 toteutetut sisäisen tarkastuksen toimenpiteet, havainnot ja suositukset

Kuntayhtymän sisäinen tarkastus on ulkoistettu palvelu ja palveluntuottajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy.

Vuoden 2023 sisäisen tarkastuksen kohde oli sisäinen valvonta ja kontrolliympäristö muuttuvassa organisaatiossa. Tarkastuskohteen perustana oli vuoden 2022 aikana päätetyt talouden sopeuttamistoimenpiteet sekä organisaatiomuutokset. Tehtyjen organisaatio- ja toimenkuvamuutosten yhteydessä on tärkeä varmistaa, että sisäinen valvonta toimii edelleen, joten tarkastus oli jaettu kahteen osaan: organisaatiomuutosten vaikutus ammatillisen koulutuksen tehtäväkuviin ja sisäisiin ohjeisiin sekä taloushallinnon sisäisen valvonnan prosesseihin.

Tarkastus suoritettiin henkilöhaastatteluina keväällä ja syksyllä 2023. Tarkastuksen havaintojen mukaan sisäisen valvonnan ja kontrolliympäristön osalta ei havaittu merkittäviä puutteita. Organisaatiomuutosten vaikutus taloushallintoon ja keskeisiin talouden prosesseihin ja niiden kontrolleihin todettiin olleen hyvin pienet. Lisäksi todettiin, että kuntayhtymän sisäisiä sääntöjä oli päivitetty ajantasaisesti.

Havainnoissa tehtävänkuvien osalta todettiin, että muutokset niissä olivat olleet pääosin pieniä ja suuremmat muutokset yksittäisten henkilöiden osalta oli käyty henkilökohtaisesti läpi.

Tarkastuksen johtopäätöksenä kuitenkin todettiin, että sisäisen tarkastuksen ajankohta oli juuri Ammattiopisto Gradian organisaatiomuutoksen aikaan. Tarkastuksessa ei näin ollen voitu tutkia uudistuksen vaikutuksia operatiiviseen toimintaan kuin hyvin rajallisesti. Jotta uudistuksen vaikutukset vastaisivat parhaiten tavoiteltua, niin tarkastuksen suosituksena oli, että uudistuksen seurantaan tulisi kohdistaa jälkiseurantaa.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma (1 000 €)	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos	
						1 000 €	%
Toimintatuotot	96 410	100 973	99 125	101 127	103 584	2 457	2,4 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-85 666	-86 270	-91 773	-92 203	-88 015	4 188	-4,5 %
Toimintakate	10 744	14 702	7 352	8 924	15 569	6 645	74,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korko- ja muut rahoitustuotot	117	136	54	115	129	14	12,0 %
Korko- ja muut rahoituskulut	-717	-677	-655	-679	-611	67	-9,9 %
Vuosikate	10 143	14 162	6 751	8 360	15 087	6 727	80,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 551	-10 824	-10 056	-10 365	-10 003	362	-3,5 %
Tilikauden tulos	-409	3 337	-3 304	-2 005	5 084	7 089	353,6 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	1 254	1 215	1 154	1 145	1 388	243	21,2 %
Varausten lisäys (-)/vähennys(+)	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Rahastojen lisäys (-)/vähennys(+)	0	0	1 070	0	0	0	0,0 %
Tilikauden ylijäämä	845	4 552	-1 080	-860	6 472	7 331	853,0 %
Tuloslaskelman tunnusluvut							
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	113 %	117 %	108 %	110 %	118 %		
Vuosikate/Poistot, %	96 %	131 %	67 %	81 %	151 %		

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kuntayhtymän ulkopuolelta, ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kuntayhtymän ulkopuolelta. Kuntayhtymän sisäiset taloudelliset tapahtumat on laskelmasta eliminoitu.

Toimintatuotot/Toimintakulut, % = 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 118 %. Tunnusluvun arvo parani edellisen vuoden tasosta huomattavasti (110 %). Toimintatuotot kasvoivat 2,5 milj. euroa (+ 2,4 %) vuodesta 2022. Kuntayhtymän yt-neuvotteluiden toimenpiteet näkyvät vuoden 2023 toimintakuluissa selvästi; toimintakulut vähenivät 4,2 milj. euroa (-4,5 %). Toimintakatteen toteuma oli 15,6 milj. euroa, joka on 6,6 milj. euroa (+74,5 %) parempi kuin vuonna 2022.

Toimintatuotot	2022	2023	Muutos	Muutos-%
Opiskelijatuotot	86 812	89 136	2 324	2,7 %
Myyntituotot	6 647	6 684	36	0,5 %
Maksutuotot	90	112	21	23,7 %
Tuet ja avustukset	5 017	4 643	-373	-7,4 %
Vuokratuotot	1 739	1 976	237	13,6 %
Muut toimintatuotot	822	1 034	212	25,8 %
Yhteensä	101 127	103 584	2 457	2,4 %

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma (1 000 €)	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos	
						1 000 €	%
Vuosikate	10 143	14 162	6 751	8 360	15 087	6 727	80,5 %
Tulorahoituksen korjauserät	-232	-846	-397	-432	-605	-173	40,0 %
Toiminnan rahavirta	9 911	13 316	6 354	7 928	14 482	6 554	82,7 %
Investointimenot	-13 173	-8 301	-8 917	-6 916	-374	6 542	-94,6 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	122	0	0	0	0	0	0,0 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	257	5 669	413	442	827	385	87,0 %
Investointien rahavirta	-12 795	-2 633	-8 504	-6 474	453	6 927	-107,0 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 884	10 684	-2 150	1 455	14 935	13 480	926,8 %
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600	-2 000	600	-23,1 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000	-5 000	0	2 500	-3 100	-5 600	-224,0 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 278	-548	-3 448	1 419	-1 151	-2 570	-181,1 %
Rahoituksen rahavirta	-878	-8 148	-6 048	1 319	-6 251	-7 570	-573,9 %
Rahavarojen muutos	-3 762	2 536	-8 199	2 774	8 684	5 911	213,1 %
Rahavarat 31.12.	8 789	11 324	3 126	5 899	14 584	8 684	147,2 %
Rahavarat 1.1.	12 551	8 789	11 324	3 126	5 899	2 774	88,7 %
Rahoituslaskelman tunnusluvut							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-26 510	-9 718	177	9 819	22 039		
Investointien tulorahoitus, %	77 %	171 %	76 %	121 %	4037 %		
Lainanhoitokate	3,6	5,0	2,5	3,0	7,0		
Kassan riittävyys, pv	31	42	11	21	58		

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli vuoden 2023 lopussa 137,0 milj. euroa (138,2 milj. euroa vuonna 2022). Taseen loppusumma pieneni yhteensä 1,2 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Pysyvissä vastaavissa aineelliset hyödykkeet vähenivät 9,7 milj. euroa ja vaihtuvissa vastaavissa rahat ja pankkisaamiset kasvoivat 8,7 milj. euroa. Taseen vastatavissa oma pääoma kasvoi 6,5 milj. eurolla. Poistoero pieneni 1,4 milj. eurolla ja vieras pääoma väheni 6,3 milj. eurolla.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Kuntayhtymän omavaraisuusaste oli 77,8 % (73,4 % vuonna 2022).

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista (toimintatuotoista) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet ovat selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kuntayhtymän suhteellinen velkaisuus oli 28,9 % (35,8 % vuonna 2022). Tunnusluku parani 6,9 prosenttiyksikköä, mihin vaikutti vieraan pääoman määrän väheneminen 6,3 milj. eurolla ja käyttötulojen määrän nousu 2,5 milj. eurolla.

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 € = Edellisten kausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä

Tunnusluku osoittaa, paljonko kuntayhtymälle on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavaraksi tai paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kuntayhtymän taseen ylijäämien kertymä on 39,3 milj. euroa ja se kasvoi vuoteen 2022 verrattuna 6,5 milj. euroa.

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Kuntayhtymän lainakanta oli 16,7 milj. euroa (21,8 milj. euroa vuonna 2022). Lainakanta pieneni 5,1 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Lainat ja vastuut 31.12

Lainat ja vastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisina.

Lainojen ja vastuiden määrä 31.12.2023 oli 56,5 milj. euroa ja se väheni noin 5,1 milj. euroa. Vuonna 2022 lainojen ja vastuiden määrä oli 61,5 milj. euroa.

T A S E

VASTAAVAA (1 000 €)	2022	2023	VASTATTAVAA (1 000 €)	2022	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	129 448	119 597	OMA PÄÄOMA	83 232	89 704
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	13 671	13 671
Aineettomat oikeudet	0	0	Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	0	0	Muut omat rahastot	36 717	36 717
Aineelliset hyödykkeet	128 931	119 221	Edellisten tilikausien ylijäämä	33 703	32 843
Maa- ja vesialueet	3 680	3 680	Tilikauden yli- /alijäämä	-860	6 472
Rakennukset	118 053	110 711	POISTOERO JA VAPAA- EHTOISET VARAUKSET	18 250	16 863
Kiint. rakenteet ja laitteet	0	0	Poistoero	18 250	16 863
Koneet ja kalusto	5 936	4 320	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	244	244	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	498	498
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	1 018	266	Lahjoitusrahastojen pääomat	498	498
Sijoitukset	517	376	VIERAS PÄÄOMA	36 212	29 942
Osakkeet ja osuudet	393	253	Pitkäaikainen	16 667	14 667
Muut saamiset	123	123	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 667	14 667
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	497	501	Muut velat	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	497	501	Lyhytaikainen	19 545	15 275
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 246	16 908	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 100	2 000
Vaihto-omaisuus	173	181	Ostovelat	3 582	4 010
Aineet ja tarvikkeet	173	181	Muut velat	1 095	1 104
Saamiset	2 174	2 143	Siirtovelat	9 768	8 161
Lyhytaikaiset saamiset	2 174	2 143	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	138 191	137 006
Myyntisaamiset	797	762	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Muut saamiset	316	601	Omavaraisuusaste, %	73,4 %	77,8 %
Siirtosaamiset	1 060	780	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,8 %	28,9 %
Rahoitusarvopaperit	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	32 843	39 315
Osakkeet ja osuudet	0	0	Lainakanta 31.12., 1 000 €	21 767	16 667
Rahat ja pankkisaamiset	5 899	14 584	Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	61 532	56 447
VASTAAVAA YHTEENSÄ	138 191	137 006			

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Liikelaitos on yhdistelty laskelmaan rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2023

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	103 584	99,6	Toimintakulut	88 015	93,5
Korkotuotot	0	0,0	- Valmistus omaan käyttöön	0	0,0
Muut rahoitustuotot	129	0,1	Korkokulut	194	0,2
Tulosrahoituksen korjauserät			Muut rahoituskulut	417	0,4
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-605	-0,6	Tulorahoituksen korjauserät		
Investoinnit			- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	20,7	0,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	848	0,8	Investointimenot	374	0,4
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 000	2,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	3 100	3,3
Kokonaistulot yhteensä	103 956	100,0	Kokonaismenot yhteensä	94 121	100,0

Kokonaistuloista 99,6 % muodostui toimintatuotoista ja loppuosa muista rahoitustuotoista sekä pysyvien hyödykkeiden luovutustuloista. Kokonaismenoista 93,5 % koostui toimintakuluista, 0,6 % korko- ja muista rahoituskuluista, 0,4 % investointimenoista ja 5,4 % lainojen vähennyksistä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus oli 9,8 milj. euroa.

1.6 Kuntayhtymäkonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Koulutuskuntayhtymäkonserni

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian konserniin kuuluu kuntayhtymän 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelut Oy, jonka toiminta käynnistyi vuoden 2015 alussa. Yhtiöön on siirretty koulutuskuntayhtymän kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittama toiminta eli muu kuin koulutuksen järjestämislupa, toimilupaan tai oppilaitoksen ylläpitämislupa perustuva koulutus sekä siihen kiinteästi liittyvien oppilas- ja opiskelijatöiden tuottaminen.

Kuntayhtymä on osakkaana Viitasaaren kaupungin konserniin kuuluvassa Viitasaaren koulutuskiihteistö Oy:ssä (kuntayhtymän omistusosuus 24 %). Kuntayhtymä on myynyt joulukuussa koko osakekantansa Viitasaaren kaupungille (kauppahinta kirjautui kuntayhtymän tilille vasta tammikuussa 2024). Lisäksi kuntayhtymän on mukana Jyväskylän yliopiston konserniin kuuluvassa EduCluster Finland Oy:ssä (kuntayhtymän omistusosuus 10 %). Kuntayhtymä omistaa yhden (1) Monetra Keski-Suomi Oy:n osakkeen (kuntayhtymän omistusosuus noin 0,01 %). Monetra Keski-Suomi Oy kuuluu Monetra Oy:n (Oulu) konserniin, ja 1 318 kpl Kuntien Tiera Oy:n osakkeita (kuntayhtymän omistusosuus yhtiöstä on alle 0,1 %). Lisäksi Gradia omistaa 1 500 kpl Sarastia Oy:n osakkeita (omistusosuus yhtiöstä n. 0,04 %). Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelemättä jättäminen ei vaarana olennaisella tavalla oikean ja riittävän kuvan antamista konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 6:12.2 §).

Kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaan epäolennaiseksi konsernitilinpäätöksen kannalta voidaan katsoa yhteisö, jolla ei ole merkittävää varallisuutta eikä velkaa eikä takaussitoumuksia ja jonka oma pääoma vastaa kunnan taseeseen osakkeisiin ja osuuksiin merkittyä erää. Edelleen yleisohjeessa todetaan, että pienet kiinteistöyhteisöt voidaan usein jättää yhdistelemättä niiden vähäisen merkityksen johdosta. Oikean ja riittävän kuvan antamista arvioitaessa tulee ensisijaisesti kiinnittää huomiota yhdistelemättä jättämisen vaikutukseen konsernin tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan.

Viitasaaren Koulutuskiihteistö Oy:n vaikutus konsernin tilikauden tulokseen olisi -968,30 euroa ja omaan pääomaan 137 672,56 euroa. Viitasaaren koulutuskiihteistö Oy:n taseen loppusumma on 606 516,48 euroa, yhtiöllä ei ole lainaa eikä takaussitoumuksia. EduCluster Finland Oy:n vaikutus konsernin tilikauden tulokseen olisi -6 341,74 euroa ja omaan pääomaan 76 121,64 euroa. Yhtiöllä ei ole merkittävää varallisuutta, yhtiön pitkäaikaisten velkojen määrä kasvoi vuonna 2023.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntayhtymän tytäryhtiön toiminnan ja talouden ohjaus perustuu valtuuston 28.5.2021 (V 15) hyväksymään ja 23.9.2022 (V22) päivitettyyn omistajapolitiikkaan ja konserniohjeeseen, jonka mukaan

- Tytäryhteisöt noudattavat talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnassa kuntayhtymän antamia ohjeita ja aikatauluja. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raporttoimaan toiminnastaan ja taloudellisesta tilanteestaan kuntayhtymän raportointiaikataulujen mukaisesti.
- Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhdessä kuntayhtymän kanssa.
- Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että oleellisiin muutoksiin on etukäteen saatu kuntayhtymän lupa.
- Kuntayhtymän hallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai muihin päättäviin elimiin sekä nimeää ehdokkaat tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallitukseen.

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalain (410/2015) 48 §:n mukaan konsernijohto (kuntayhtymässä hallitus ja kuntayhtymän johtaja) vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Kuntayhtymän hallintosäännön 4.luvun 23 §:ssä on täsmennetty kuntayhtymän hallituksen ja kuntayhtymän johtajan tehtäviä ja toimivallan jakoa omistajaohjauksessa ja konsernivalvonnassa.

Kuntalain (410/2015) 123 §:n mukaan tilintarkastajien on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Konserniohjaus ja -valvonta on perustunut läheiseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen sekä kuntayhtymän johtajan ja yhtiön hallituksen välillä. Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa, ohjeiden anto kuntayhtymän edustajille tytäryhtiössä, konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi sekä tytäryhtiön toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi on ollut toimivaa ja riittävää.

Kuntayhtymän tytäryhtiön talous- ja palkkahallinto on ulkoistettu yksityiselle tilitoimistolle. Muutoin tytäryhtiö on käyttänyt kuntayhtymän keskitettyjä konsernipalveluita ja tiloja.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma (1 000 €)	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos	
						1 000 €	%
Toimintatuotot	97 058	101 391	99 735	101 867	104 429	2 563	2,5 %
Toimintakulut	-85 920	-86 457	-92 138	-92 615	-88 562	4 054	-4,4 %
Toimintakate	11 138	14 935	7 597	9 251	15 868	6 616	71,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	13	-29	-35	-17	22	38	230,3 %
Muut rahoitustuotot	0	10	20	35	12	-23	-65,7 %
Korko- ja muut rahoituskulut	-291	-261	-239	-255	-194	61	-23,9 %
Muut rahoituskulut	-426	-416	-418	-457	-417	40	-8,8 %
Vuosikate	10 433	14 239	6 925	8 557	15 290	6 733	78,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 551	-10 824	-10 056	-10 365	-10 003	362	-3,5 %
Tilikauden tulos	-118	3 414	-3 131	-1 808	5 287	7 095	392,3 %
Tilinpäätössiirrot	0	0	1 070	0	0	0	0,0 %
Tilikauden verot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset verot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä	-118	3 414	-2 060	-1 808	5 287	7 095	392,3 %
Tuloslaskelman tunnusluvut							
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	113 %	117 %	108 %	110 %	118 %		
Vuosikate/Poistot, %	99 %	132 %	69 %	83 %	153 %		

Kuntayhtymäkonsernin toimintatuotot olivat 104,4 milj. euroa ja ne kasvoivat 2,6 milj. euroa (2,5 %). Toimintakulut olivat 88,6 milj. euroa ja ne pienenevät 4,1 milj. euroa (-4,4 %).

Konsernin ja kuntayhtymän tilikauden tulokset eivät eroa toisistaan merkittävästi (konsernin tilikauden tulos 5,2 milj. euroa ja kuntayhtymän 5,1 milj. euroa). Erot tuloslaskelman tunnusluvuissa ovat myös varsin pieniä.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernirahoituslaskelma (1 000 €)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos	
							1 000 €	%
Vuosikate	12 562	10 433	14 239	6 925	8 557	15 290	6 733	78,7 %
Tulosrahoituksen korjaukset	-244	-232	-846	-397	-432	-605	-173	40,0 %
Toiminnan rahavirta	12 318	10 201	13 393	6 528	8 125	14 685	6 560	80,7 %
Investointimenot	-10 512	-13 173	-8 301	-8 919	-6 916	-374	6 542	-94,6 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	122	0	0	0	0	0	0,0 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 121	257	5 669	413	442	827	385	87,0 %
Investointien rahavirta	-9 391	-12 795	-2 633	-8 507	-6 474	453	6 927	-107,0 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 927	-2 593	10 761	-1 979	1 651	15 138	13 487	816,7 %
Lainakannan muutokset								
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600	-2 000	600	-23,1 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	5 000	-5 000	0	2 500	-3 100	-5 600	-224,0 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 055	-3 280	-607	-3 451	1 371	-1 118	-2 489	-181,5 %
Rahoituksen rahavirta	-3 655	-880	-8 207	-6 051	1 271	-6 218	-7 489	-589,2 %
Rahavarojen muutos	-729	-3 474	2 554	-8 030	2 922	8 920	5 998	205,2 %
Rahoitusarvopaperi 31.12.	0	0	0	0	467	484	18	3,8 %
Rahoitusarvopaperi 1.1.	0	0	0	0	0	467	467	100,0 %
Rahavarat 31.12.	13 058	9 584	12 138	4 108	6 564	15 466	8 902	135,6 %
Rahavarat 1.1.	13 787	13 058	9 584	12 138	4 108	6 564	2 456	59,8 %
Rahoituslaskelman tunnusluvut								
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-25 731	-25 845	-8 959	1 065	10 766	22 978		
Investointien tulo-rahoitus, %	120 %	79 %	172 %	78 %	124 %	4091 %		
Lainanhoitokate	4,4	3,7	5,1	2,5	3,1	7,1		
Kassan riittävyys, pv	48	34	45	14	23	62		

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut vastaavat hyvin pitkälti kuntayhtymän rahoituslaskelmaa.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

Konsernitase

VASTAAVAA (1 000 €)	2022	2023	VASTATTAVAA (1 000 €)	2022	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	129 389	119 538	OMA PÄÄOMA	102 592	107 878
Aineettomat hyödykkeet	1	1	Peruspääoma	13 671	13 671
Aineettomat oikeudet	1	1	Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	0	0	Muut omat rahastot	36 717	36 717
Aineelliset hyödykkeet	128 931	119 221	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	54 012	52 203
Maa- ja vesialueet	3 680	3 680	Tilikauden yli-/alijäämä	-1 808	5 287
Rakennukset	118 053	110 711	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
Kiint. rakenteet ja laitteet	0	0	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Koneet ja kalusto	5 936	4 320	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	498	498
Muut aineelliset hyödykkeet	244	244	VIERAS PÄÄOMA	36 338	30 085
Ennakomaksut ja keskener.hank.	1 018	266	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	16 667	14 667
Sijoitukset	457	316	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	5 100	2 000
Osakkeet ja osuudet	333	193	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	14 571	13 418
Muut saamiset	123	123	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	139 427	138 461
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	497	501	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT:		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 541	18 423	Omavaraisuusaste, %	73,6 %	77,9 %
Vaihto-omaisuus	173	181	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,7 %	28,8 %
Saamiset	2 337	2 291	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	52 203	57 490
Lyhytaikaiset saamiset	2 337	2 291	Lainakanta 31.12., 1 000 €	21 767	16 667
Rahoitusarvopaperit	467	484	Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	61 532	56 446
Rahat ja pankkisaamiset	6 564	15 466			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	139 427	138 461			

Konsernitase ja sen tunnusluvut vastaavat hyvin pitkälti kuntayhtymän taseen tietoja. Merkittävin ero on se, että kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöstä koskevaan ohjeen mukaisesti kuntayhtymän taseessa olevat vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on merkitty konsernitaseessa omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

1.7 Kuntayhtymän tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntayhtymän hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (kuntalaki 115 §). Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutoksia.

Kuntayhtymän vuoden 2023 tilikauden tulos on 5 084 117,58 euroa. Hallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- vähennetään poistoeroa yhteensä 1 387 814,42 euroa. Poistoero koostuu kokonaisuudessaan Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen poistoeron vähennyksestä.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kuntayhtymän tilikauden ylijäämäksi muodostuu 6 471 932,00 euroa, joka esitetään siirrettäväksi edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille.

Kuntayhtymän kertynyt ylijäämä vuoden 2023 lopussa on 39,3 milj. euroa.

Kuntayhtymän ylijäämä taloussuunnitelmakaudella 2024–2026 on arviolta yhteensä vähintään 6,6 milj. euroa. Näin olen kuntayhtymällä ei ole kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaista alijäämän kattamisvelvoitetta.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Gradian yhteiset tavoitteet

Opiskelijavirtoja koskevien talousarvion tavoitteiden toteutumista vuonna 2023 on kuvattu oppilaitostulosalueittain seuraavassa taulukossa, jossa toteutuneet tavoitteet on merkitty kursivoilla:

1. Aloittaneiden opiskelijoiden määrän lisäys	2022	2023	% muutos 2022–2023
Ammatilliset tutkinnot (pt+at+eat)	4 558	4 451	-2,35 %
Schildtin lukio ja Jyväskylän Lyseon lukio	873	895	2,52 %
Jyväskylän aikuislukio	144	143	-0,69 %
Yhteensä	5 575	5 489	-1,54 %

2. Tutkinnon suorittaneiden määrän lisäys	2022	2023	% muutos 2022–2023
Ammatilliset tutkinnot (pt+at+eat)	2 645	2 575	-2,65 %
Schildtin lukio ja Jyväskylän Lyseon lukio	732	717	-2,05 %
Jyväskylän aikuislukio	48	56	16,67 %
Yhteensä	3 425	3 348	-2,25 %

3. Eronneiden opiskelijoiden (alle 30 v) osuus kaikista opiskelijoista - suhteen alentaminen	2022 eronneet	2022 kaikki pt / päivälukion opiskelijat	2022 %	2023 eronneet	2023 kaikki pt / päivälukion opiskelijat	2023 %
Ammatillinen perustutkinto	280	7 058	3,97 %	235	6 977	3,37 %
Schildtin lukio ja Jyväskylän Lyseon lukio	14	3 364	0,42 %	7	3 364	0,21 %
Jyväskylän aikuislukio	4	233	1,72 %	14	233	6,01 %
Yhteensä	298	10 655	2,80 %	256	10 574	2,42 %

4. Eronneeksi katsottujen opiskelijoiden (alle 30 v) osuus kaikista opiskelijoista - suhteen alentaminen	2022 eronneet	2022 kaikki pt / päivälukion opiskelijat	2022 %	2023 eronneet	2023 kaikki pt / päivälukion opiskelijat	% muutos 2022– 2023
Ammatillinen perustutkinto	256	7 058	3,63 %	204	6 977	2,92 %
Schildtin lukio ja Jyväskylän Lyseon lukio	17	3 364	0,51 %	10	3 364	0,30 %
Jyväskylän aikuislukio	54	233	23,18 %	44	233	18,88 %
Yhteensä	327	10 655	3,07 %	258	10 574	2,44 %

- tarkastelussa kaikki tutkintotavoitteiset opiskelijat
- tarkastelussa kaikki ammatillisen koulutuksen tutkintotavoitteiset opiskelijat ja lukion/aikuislukion koko oppimäärän suorittaneet (päättötodistuksen saaneet) opiskelijat Huomioitava aikuislukiossa myös aineopiskelijat, jotka suorittavat lukion koko oppimäärän.
- tarkastelussa alle 30-vuotiaat perustutkinto-opiskelijat ja päivälukio-opiskelijat, eronneiden lukumäärä sisältää väärän valinnan, motivaation puutteen tai henkilökohtaisten syiden vuoksi eronneet.
- tarkastelussa alle 30-vuotiaat perustutkinto-opiskelijat ja päivälukio-opiskelijat. Ikä alle 30 vuotta 31.12.2023.

1. Aloitaneiden tutkinto-opiskelijoiden määrä oli tavoitteen mukaisesti kasvussa Gradian päivälukioissa, joissa aloittaneiden määrän kasvua selittää osaltaan Lyseon lukioon kevään 2023 yhteishaussa lisätyt 30 aloituspaikkaa. Aikuislukioissa aloittaneiden määrä säilyi käytännössä samalla tasolla. Ammatillisessa koulutuksessa aloittaneiden määrä laski. Tätä selittää ensisijaisesti supistunut jatkuvan haun tarjonta ja sisäänotto, mikä näkyy erityisesti perustutkintojen ja erikoisammattitutkintojen aloittaneiden määrissä.

2. Tutkinnon suorittaneiden määrä laski sekä ammatillisessa koulutuksessa että päivälukioissa. Ammatillisessa koulutuksessa laskua tapahtui eniten ammatti- ja erikoisammattitutkinnon suorittaneiden määrässä. Osatutkinnon suorittaneiden määrä sen sijaan kasvoi. Suuntaus aikuisten kouluttautumisessa on tutkinnon osien suorittamisessa, mikä vastaa hallitusohjelman tavoitteita. Vähemmän lukiokoulutuksessa selittyy sillä, että vuonna 2022 valmistui koronapandemian jäljiltä poikkeuksellisen paljon lukioiden opiskelijoita. Heillä oli tutkinnon suorittaminen venynyt kolmeen ja puoleen tai neljään vuoteen. Vuoteen 2021 verrattuna vuodessa 2023 on kasvua, mikä on puolestaan seurausta opiskelijamäärän kasvusta. Aikuislukioissa tutkinnon suorittaneita oli selvästi edellisvuotta enemmän, mikä on seurausta niin ikään aloittajamäärän kasvusta edellisinä vuosina.

3. – 4. Eronneiden sekä eronneeksi katsottujen opiskelijoiden osuudet pienenevät ammatillisessa koulutuksessa ja päivälukioissa. Positiivisen kehityksen taustalla on toimenpiteet, joilla on vahvistettu opintoihin kiinnostusta ja opintojen loppuunsaattamista, kuten joustavat opetusjärjestelyt, tukiopetus ja opiskeluvaihtoehtoja tukevat opinnot. Opiskelutaitoihin ja -valmiuksiin on kiinnitetty tehostetusti kaksi vuotta huomiota ja lisäksi yhteisöllisyyden eteen on tehty työtä. Eronneiden määrään oleellisesti vaikuttaa myös laajennetun oppivelvollisuuden tulo toiselle asteelle. Aikuislukioissa eronneiden osuus oli kasvussa, mutta kyseessä on vain reilu 10 opiskelijaa, joiden keskeytykselle ei löydy yhtä selittävää tekijää. Samaan aikaan eronneeksi katsottujen osuus myös aikuislukioissa laski.

Uudistuneen oppivelvollisuuslain myötä on tullut muutos oppilaitosta vaihtavien opiskelijoiden eroamiseen liittyvissä kirjaamistavoissa. Toiseen oppilaitokseen siirtyneet opiskelijat on kirjattu eronneeksi katsottuihin oppivelvollisuuslain (1214/2020) 13 § mukaisesti. Eronneiden ja eronneeksi katsottujen luvut eivät ole enää täysin vertailukelpoisia oppivelvollisten ja ei-oppivelvollisten välillä. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä siirrytään uuden strategian mukaisiin mittareihin, eikä taulukon mukaisia tietoja enää esitetä vastaavalla tavalla.

Nuorten opiskelijoiden virrat, Aurinkokuva 2023

Nuorten opiskelijoiden virtoja seurataan yhteisten tavoitteiden mukaisesti Aurinkokuvan kautta. Aurinkokuva^[1] päivitetään vuoden 2019 talousarvioon uuden ammatillisen koulutuksen lainsäädännön pohjalta. Aurinkokuvassa tarkastellaan alle 30-vuotiaita perustutkinto- ja päivälukio-opiskelijoita. Tarkoituksena on saada kuva nuorten ja nuorten aikuisten opintojen etenemisestä ja mahdollisista tuen vahvistamisen vaiheista opiskelijan polulla. Aurinkokuva kuvaa opiskelijoiden polun vaiheita hakuvaiheesta tutkinnon suorittamiseen, vaiheiden tilaa^[2] opiskelijan näkökulmasta sekä eri tahojen (perusaste, kunnat, toinen aste) vastuita opiskelijan vaiheissa. Kuvassa esitetyt luvut on poimittu rekisteriaineistoista 15.2.2024, mutta tietojen päivittyessä lukuihin voi tulla korjauksia pitkälläkin viiveellä.

Vuonna 2023 Gradiassa aloitti yhteensä 3 371 aurinkokuvan kohderyhmän opiskelijaa. Tämä oli 89 vähemmän kuin edellisenä vuonna, mikä selittyy ammatillisen koulutuksen pienemmällä aloittaneiden määrällä. Lukiokoulutuksessa aloitti 36 opiskelijaa edellisvuotta enemmän.

Vuonna 2022 Keski-Suomen maakunnan perusasteen päättänyt ikäluokka oli 3 111 (suluissa vuoden 2021 luvut, 2 958) ja Jyväskylässä 1 575 (1 473) eli edellisvuotta suurempi lähinnä Jyväskylässä. Yhteishaussa Gradian oppilaitoksiin sai ja otti vastaan opiskelupaikan 1 932 (1 869) opiskelijaa, joista 1 818 (1 770) oli keskisuomalaisia (58 % ikäluokasta, 59 % vuonna 2022) ja 1 260 (1 212) Jyväskylässä (80 % ikäluokasta, 80 % vuonna 2021).

Valtaosa opiskelijoista suorittaa tutkinnon ilman katkoksia ja siirtymiä. Vuonna 2023 yhteensä 2 135 (2 110) alle 30-vuotiaasta opiskelijaa sai suoritettua tutkintonsa loppuun. Tutkinnon osan/osia ammatillisessa koulutuksessa suoritti 255 (162) valmistunutta opiskelijaa. 297 (316) opiskelijaa vaihtoi opiskelupaikkaa koulutuskuntayhtymän sisällä ja 155 (158) siirtyi muihin oppilaitoksiin. Tämä vaihdos tulkitaan opiskelijan näkökulmasta positiiviseksi, koska sitä kautta on löytynyt opiskelijan tarpeita paremmin vastaava opiskelusuunta. Noin 200 opiskelijaa löysi siis sujuvan siirtymän uusiin opintoihin Gradian sisällä ja puolet vähemmän siirtyi muualle opiskelemaan. Muualle siirtyneet ovat pääosin asuinpaikkaa vaihtaneita.

Opiskelun keskeyttäminen katsotaan neutraaliksi tilaksi, koska se sisältää suunnitelman palata opintoihin, kun keskeytyksen syy (esim. sairaus, perhevapaa, armeija) on takana. Määräaikaisesti opintonsa keskeyttäneitä oli 323 (416). Niin ikään opintojen keskeyttäminen työhön, perhevapaalle, armeijaan tai siviilipalvelukseen siirtymiseksi on opiskelijan pollulla neutraaliksi katsottu asia, vaikka määräaikainen keskeytys olisi monelle tulevaisuuden kannalta kestävämpi vaihtoehto. Näiden syiden vuoksi keskeyttäneitä opiskelijoita oli 62 (60).

Henkilökohtaisten syiden tai väärän valinnan vuoksi opintonsa kokonaan keskeyttäneitä yhteensä 256 (298). Suurin keskeyttämisen syy ovat terveydelliset syyt. Eronneiksi katsottuja opiskelijoita oli 268 (327). Sekä keskeyttäneitä että eronneiksi katsottuja oli molemmissa koulutusmuodoissa edellistä vuotta vähemmän. Positiiviseen kehitykseen johtavia tukitoimia on kuvattu edellä kohdassa 3.–4.

Tiedot eronneista on toimitettu opiskelijan kotikuntiin, jotta kunnan etsivä nuorisotyö voi jatkaa opiskelijan kanssa uusien vaihtoehtojen etsimistä. Oppivelvollisten osalta tiedot eronneiksi katsotuista toimitetaan opiskelijan asuinkunnan nimetyille toimijoille vaihtoehtoisten opiskelumahdollisuuksien, kuntouttavien tai muiden soveltuvien palveluiden etsimiseksi.

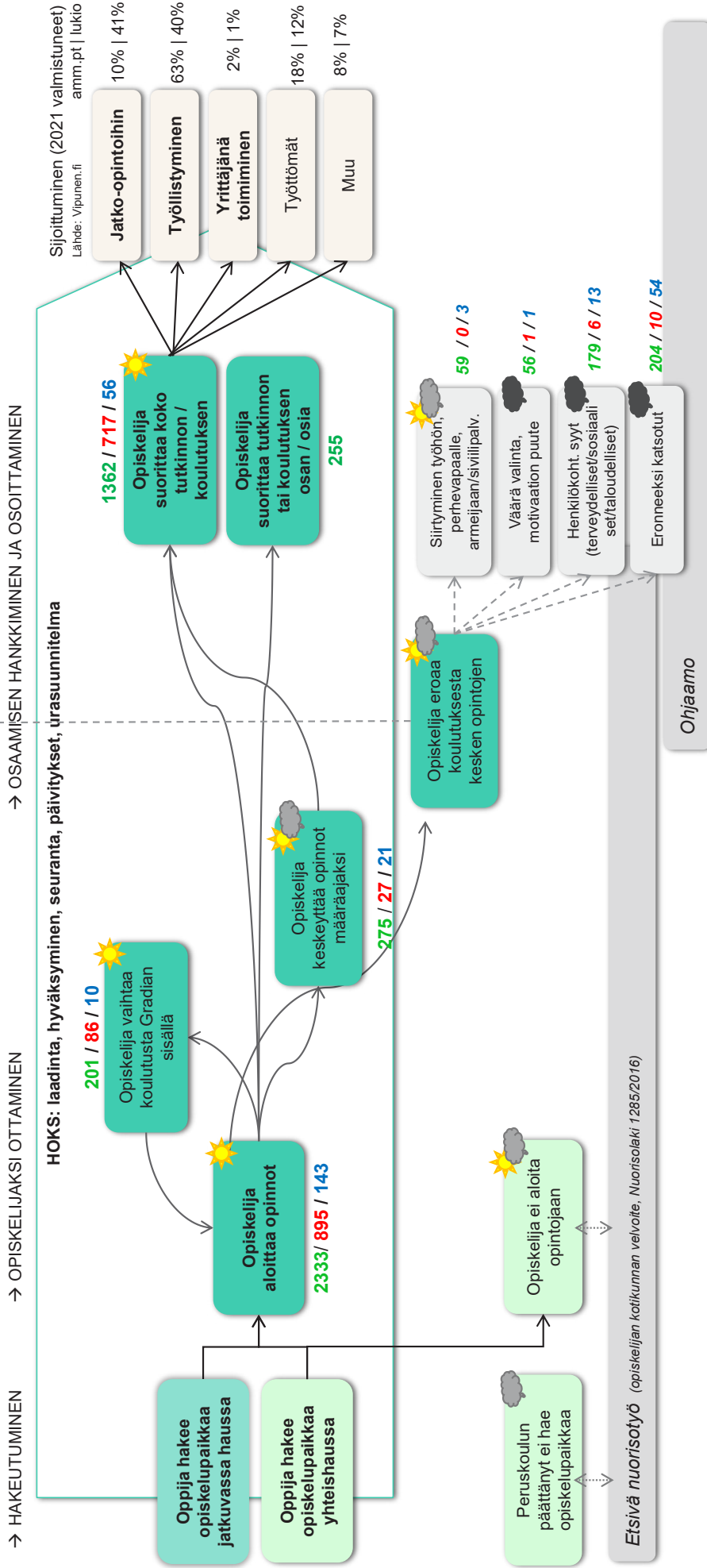
Opiskelijoiden sijoittumisen tiedot saadaan jälkikäteen vuoden viiveellä. Sijoittuminen kuvaa pääasiallista toimintaa valmistumisvuoden jälkeisen vuoden viimeisenä päivänä. Vuonna 2023 tilastoidut ovat siis vuonna 2022 valmistuneita. Työllisten osuus on ollut pienessä kasvussa verrattuna edelliseen vuoteen ollen 61 % ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla ja 40 % lukio-opiskelijoilla. Sijoittuminen jatko-opintoihin oli noussut ammatillisesta koulutuksesta (9 -> 10 %) sekä lukiokoulutuksesta valmistuneiden osalta (34 -> 41 %).

gradia.fi = opinnot etenevät suunnitellusti ☀️ = riski koulutuksen jäämiselle kesken ☁️ = selkeä riski pudokkuudelle

Gradia opiskelijavirrat 2023

ammattilinen perustutkinto/ päivälukiot / aikuislukio Jyväskylää

Tarkastelussa alle 30v opiskelijat kalenterivuoden 2023 aikana



Kuva 1. Opiskelijavirrat seurantavuoden 2023 tietojen mukaisesti (Lähteet: Gradian opintohallintorekisteri, Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen.fi)

[1] Aurinkokuva on alun perin kehitetty yhdessä Jyväskylän kaupungin kanssa Koppari-hankeessa vuosina 2010–2012

[2] aurinko = opinnot etenevät suunnitellusti, musta pilvi = mitä tummempi pilvi sitä suurempi pudokkuuden vaara, puolipilvinen = sisältää riskin vaaran mutta ohjauksen avulla riski voidaan välttää

2.1.1.1 Gradian yhteiset toiminnalliset tavoitteet

Seuraavana esitellään Gradian yhteisten tavoitteiden toteuma. Gradian yhteiset toiminnalliset tavoitteet koskevat kaikkia tulosalueita ja kannustavat niiden väliseen yhteistyöhön. Jäljempänä esitellyt tulosaluekohtaiset tavoitteet täydentävät yhteisiä tavoitteita.

Uusi yhdessä 2020+ Strateginen pää-tavoite:	Yhteiset tavoitteet 2023	Toteuma 2023
<p>Itseensä ja tulevaisuuteen luotava opiskelija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisen kehittämisohjelman systemaattinen toteutus koulutustoiminnassa. • Opiskelijoiden hyvinvointiohjelman toimeenpanon tehostaminen opiskelijoiden erilaisiin elämäntilanteisiin. • EduFuturan joustavien ja laadukkaiden opintopolkujen sekä siirtymien edistäminen Gradian oppilaitoksissa. • Koulutuksen veto- ja pitovoiman vahvistaminen selkeällä, saavutettavalla ja erottuvalla tarjonnalla eri oppivelvollisille sekä aikuisväestölle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutettiin teemoitettu pedagogisten iltapäiväkahvien sarja, jonka avulla edistettiin pedagogisen kehittämisohjelman tunnettuutta ja juurtumista osaksi kaikkien opetus- ja ohjaustyötä tekevien arkea. • Opettajien ja ohjaajien toiminnan tueksi laadittiin vinkki- ja menetelmäpankki matalan kynnyksen hyvinvointitekojen aktivoinniksi (Thinglink). Opiskelijoiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin. Haettiin täydentävää rahoitusta opiskelijoiden hyvinvointia tukevien uusien henkilöresursien ja toimintamallien mahdollistamiseksi. • EduFutura-oppilaitosten opiskelijoiden opintopolkua ja sujuvia siirtymiä on edistetty uudessa EduFuturan kehittämisohjelmassa. Gradian opiskelijoiden osalta konkreettisia toimia ovat olleet mm. olemassa olevien polku- ja väyläopintojen vahvistaminen sekä uusien pilotointi. Ohjauksen työnjakoa ja eri toimijoiden rooleja on selkiytetty. • Ammatillisen koulutuksen tarjonta on pysynyt edelleenkin laaja-alaisena. Gradian verkkosivu-uudistuksen yhteydessä tehdyt muutokset mahdollistivat sen, että nuorille suunnattu yhteishaun tarjonta ja aikuisopiskelijoille suunnatut eri opiskelumahdollisuudet olivat löydettävissä aiempaa helpommin. <p>Kokonaisopiskelijamäärä pysyi hyvällä tasolla, samoin kuin opiskelijavuosien määrä, mikä kuvaa ennen kaikkea positiivista pitovoiman kehittymistä. Jatkuvassa haussa opiskelijaksi hakeutuvia oli aiempaa vuotta selkeästi enemmän. Supistuneesta sisäänotosta johtuen aloittaneiden määrä jäi kuitenkin aiempaa vuotta merkittävästi</p>

		<p>alhaisemmaksi. Yhteishaun kautta aloittaneita oli hieman aiempaa vuotta vähemmän.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradia-lukioiden vetovoima kevään 2023 yhteishaussa pysyi hyvällä tasolla. Kaikkiin hakukohteisiin oli ensisijaisia hakijoita aloituspaikkoja enemmän. Eronneiden ja eronneeksi katsottujen määrä pysyi erittäin alhaisena. Aikuislukio ja erityisesti sen verkko-opintotarjonta mahdollistaa aikaan ja paikkaan sitomattoman opiskelun nuorille ja aikuisille.
<p>Osuvaa osaamista työelämään nyt ja tulevaisuudessa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EduFuturan elinvoima- ja työelämäyhteistyön konkretisoiminen yhteisinä palveluina asiakkaille. • Gradian roolin vahvistaminen hyvinvointialueella sekä kunnille vuonna 2024 siirtyvissä työ- ja elinkeinopalveluissa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Työelämäpalveluiden henkilöstöt tuutuistuivat toistensa palveluihin ja valmistelivat yrityspilotteja kolmelle alalle: uudistuva teollisuus, hyvinvointi ja ict. Pilotit toteutuvat vuonna 2024. • Gradia toimii yhteistyökumppanina Hyvaks-Akatemian kehittämisessä sekä EduFuturan Hyvaks-koordinaatioryhmässä. • Gradia on mukana Maine-työryhmässä, jonka tavoitteena hyvinvointialan veto- ja pitovoiman kehittäminen. Järjestetty kaksi innovaatiotyöpajaa. • Gradian koordinoimassa Vetoa ja voimaa pienten kuntien soteen -hankkeessa kehitetty yhteistyönä hyvinvointialueen rekrytointia. • Osallistuttu Jyväskylän kaupungin TE2024 -uudistuksen valmisteluworkshopeihin (6 kpl) • Käyty aktiivista vuoropuhelua omistajakuntien edustajien, kunnanjohtajien, Jyväskylän kaupungin elinkeino- ja työllisyyspalveluiden toimialajohtajan sekä työllisyyspalvelupäälliköiden kanssa. Keskustelut liittyneet TE2024-uudistukseen ja sen vaikutuksiin kuntien työllisyys- ja elinvoimatyöhön sekä ammatillisen koulutuksen rooliin siinä. • Käyty keskusteluja TE2024 uudistuksen valmistelijoiden kanssa ammatillisen koulutuksen eri tehtävistä työllisyydenhoidossa.

	<ul style="list-style-type: none"> • Omistajakuntayhteistyön tiivistäminen vuoden 2022 kuntakierroksella sovittujen toimenpiteiden mukaisesti. • Työperäisen maahanmuuton edistäminen toisen asteen koulutuspalveluiden kautta. • Gradia-koulutuspalvelut Oy:n prosessien vahva integrointi Gradian prosesseihin. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yritys- ja elinvoimapalveluiden kuntayhdyshenkilöt tekivät aktiivista yhteistyötä kuntien kanssa mm. Viestinnässä ja organisoimalla täsmäkoulutuksia kuntiin. Pääteemana kuntayhteistyössä oli osaavan työvoiman turvaaminen. • Valmisteltiin kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoiman kehittämissuunnitelmaa. Toteutettiin sote-alalla kv-osaajien koulutuspilotteja oppisopimuskoulutuksena sekä tilauskoulutuksena. • Gradia-koulutuspalvelut Oy:n toimitusjohtaja osallistuu kerran kuukaudessa Ammattiopisto Gradian johtoryhmän kokoukseen yhteistyön tiivistämiseksi. • Työvoimakoulutustarjonta suunnitellaan yhteistyössä yhtenä kokonaisuutena.
<p>Hyvinvoiva ja kestävästi toimiva Gradia-yhteisö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön hyvinvoinnin varmistaminen ja kehittäminen uudessa organisaatiossa. • Etätyöskentelyn, -johtamisen ja -kulttuurin vahvistaminen koronajan käytäntöjen pohjalta. • Hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtäävä tiekartta ja konkreettiset toimet strategian hiilineutraalustavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointi nostettiin vuonna 2023 alkaneessa strategiatyössä uuden strategian läpileikkaavaksi teemaksi. Keskiössä oli toimintatapojen kehittäminen ja luopumisosaaminen siten, että työt voidaan hoitaa vähemmällä henkilöstömäärällä. • Palautettiin sopeuttamistoimien rajoissa yhteisöllisyyttä edistäviä lähikohtaamisia työn arjessa, tiivistettiin toimistotiloja etätyöskentelyn yhä kasvavassa. • Gradian Ilmastotiekartta hyväksyttiin hallituksessa 24.2.2023. Vuoden aikana järjestettiin useita tema- ja tapahtumakampanjoita, joiden avulla henkilöstöä ja opiskelijoita kannustettiin toteuttamaan kestävyysteko omassa toiminnassaan mm. energiansäästöviikko, liikkujan viikko sekä nostamalla uutisiin konkreettisia tekoja kaikille innoitukseksi. <p>Okka-sertifiointiprosessit käynnistettiin Priimuskampuksella, uudistuva teollisuus osaamispoolissa ja koko lukiokoulutuksessa ja sertifikaatti saatiin Ammattiopisto Gradian Jämsän Myllymäen yläkampukselle 13.9.2023.</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Energiansäästöön osallistuminen kaikissa yksiköissä.• Tilankäytön merkittävä tiivistäminen ja supistaminen kaikessa toiminnassa.	<ul style="list-style-type: none">• Toteutettiin useita eri energiansäästötoimenpiteitä, joista merkittävimpinä ilmanvaihdon käyntiaikamuutokset ja lämpötilojen pudotukset yö- ja viikonloppuaikaan. Näillä saatiin aikaan merkittävä energiansäästö.• Useita pieniä "reuna-alueiden" kiinteistöjä on myyty. K-S hyvinvointialue on vuokrannut toimitiloja Viitaniemestä ja Kukulalta. Isot kiinteistöratkaisut odottavat kiinteistöstrategian valmistumista vuonna 2024.
--	---	---

2.1.2 Ammattiopisto Gradia

Vuoden 2023 aikana Gradian ammatillinen koulutus koottiin yhteen Ammattiopisto Gradiaksi. Uusi oppilaitos - tulosalue käynnisti toimintansa 1.8.2023, siihen asti toiminta järjestettiin kahden eri oppilaitoksen, Gradia Jyväskylän ja Gradia Jämsän toimintana. Talouden ja toiminnan toteutumista seurattiin kuitenkin yhtenä kokonaisuutena vuoden 2023 ajan talousarvion mukaisesti.

Ammattiopisto Gradia tarjosi monipuolisia oppimispolkuja sekä oppivelvollisille että työikäisille aikuisille koko Keski-Suomen alueella. Koulutustoiminnan lisäksi tehtiin tiivistä yhteistyötä yritysten ja julkisyhteisöjen kanssa tavoitteena turvata niiden tarvitsemat koulutuspalvelut. Yrittäjyyttä edistettiin tuottamalla yritysten perustamisneuvontaa (K-S Yritysidea).

Koulutustoiminta

Koulutustarjonnassa oli 100 ammatillista tutkintoa, aikuisten perusopetus, TUVA-koulutus, muita valmentavia koulutuksia, VIVO-valmennus sekä taiteen perusopetus (musiikki ja tanssi). Opetusta järjestettiin monitoimipaikkaisesti Jyväskylässä, Jämsässä ja Lievestuoreella. Jämsässä oli tarjolla kahdeksan eri alan koulutuksia, Lievestuoreella kahden.

Opiskelijoita oli yhteensä 17 016, valtaosa tutkintokoulutuksissa (noin 11 500 opiskelijaa). Opiskelijoista alle 20-vuotiaita oli 41,8 %, 20–29-vuotiaita 24,6 % ja yli 30-vuotiaita 33,6 %. Jämsän kampuksella opiskeli 1343 ja Lievestuoreella 409 opiskelijaa. Oppivelvollisia oli yhteensä 3899, suurin osa suoritti perustutkintoa. TUVA-koulutuksessa opiskeli ennätysmäärä opiskelijoita, yhteensä 505. Näistä 126 opiskelijalla äidinkieli oli muu kuin suomi. Vuoden 2023 aikana järjestettiin kolme vieraskielisille tarkoitettua S2-TUVA-ryhmää, yksi niistä Jämsässä. Suurin osa näistä opiskelijoista oli ukrainalaisia.

Uutena toteutuksena käynnistettiin eMerkonomi -koulutus lokakuussa 2023. Opiskelu toteutuu täysin verkko-opintoina. Tarjontaan lisättiin myös Kiinteistöautomaatio -tutkinnon osa, joka toteutetaan kiinteistöpalvelu- ja sähköalan yhteistyönä. Keväällä 2023 saatiin järjestämislupa englanninkieliseen ravintola- ja cateringalan perustutkintoon. Koulutus aloitettiin 15.1.2024. Syksyn aikana valmisteltiin myös tammikuussa 2024 alkanutta musiikkitekniikan koulutusta.

Työelämän osaajatarpeisiin järjestettiin ennätysmäärä rekrytointikoulutuksia yhteistyössä Gradia-koulutuspalvelut Oy:n kanssa, yhteensä 28 kpl (muun muassa Jyky Oy, Valtra Oy Ab, ISS Palvelut Oy, Valio Oy). Osa rekrytointikoulutuksista jatkui oppisopimuksina, kuten Jyväskylän Liikenne Oy:lle toteutetut polut. Täsmäkoulutuksista esimerkkinä on Keskimäelle toteutettu Vähittäiskaupan palvelutiskillä -toteutus. Lisäksi koulutettiin merkittävä määrä uusia osaajia Metsä Groupin, UPM:n ja Koskinen Oy:n tehtaille, Kurikka Timber Oy:lle ja Kaskipuu Oy:lle. Teknologiaaltaan täysin uusi tehdas Metsä Groupin LVL Core rakentuu Äänekoskelle vuoden 2024 aikana, koulutussuunnittelu käynnistyi joulukuussa 2023.

Pirkanmaan hyvinvointialueen pelastajayksikön työntekijöille alkoi lokakuussa 2023 perustason ensihoitokoulutus oppisopimuksena. Omistajakuntayhteistyössä suunniteltiin ja toteutettiin seutukunta- tai kuntakohtaisia yrittäjyysvalmennuksia (Joutsan seutukunta: Pienten kuntien akatemia sekä Muurame ja Uurainen).

Osaajapulaan etsittiin ratkaisuja myös järjestämällä koulutusta kansainvälisille osaajille. Yhteistyötä tehtiin muun muassa Attendon kanssa. Oppisopimuksilla koulutettiin kaksi ryhmää etiopialaisia opiskelijoita lähihoitajiksi. Vuonna 2022 Keniassa lähihoitajaopintonsa aloittaneista 48 opiskelijan ryhmästä 22 saapui jatkamaan opintojaan Jyväskylään syyskuussa 2023.

Muu toiminta

Gradian menestys Taitaja-kisoissa jatkui, kun Espoon kisoissa toukokuussa 2023 Gradian opiskelijat voittivat seitsemän mitalia kuudessa eri lajissa, kolme kultaista. Gradiasta osallistui kilpailuun 14 finalistia 11 eri lajissa. Talouden sopeuttamistoimenpiteiden takia kansainvälisiin kilpailuihin ei lähetetty osallistujia vuonna 2023.

Okka-säätiö myönsi Jämsän Myllymäen kampukselle kestävän kehityksen sertifikaatin syyskuussa 2023. Sertifikaatin saamista edelsi laajamittainen itsearviointi ja ulkoinen auditointi. Arviointia olivat laatimassa henkilökunnan lisäksi myös opiskelijat. Priimus-kampuksella vastaava itsearviointityö saatiin päätökseen ja auditointi toteutettiin joulukuussa 2023.

K-S Yritysidea jatkoi yritysten perustamisneuvontaa edellisen vuoden malliin. Toimintaa rahoitti kuusi kuntaa ja Jyväskylän kaupunki. Konneveden kunta jättäytyi pois syksyllä 2023. Asiakaskontakteja oli yhteensä 585 ja uusia perustettuja yrityksiä 175. Molemmissa oli hienoista kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakastyytyväisyys pysyi erinomaisella tasolla 4,3/5.

2.1.2.1 Ammattiopisto Gradian toiminnalliset tavoitteet

Uusi yhdessä 2020+ Strateginen pää-tavoite:	Gradian ammatillisen koulutuksen toiminnalliset tavoitteet 2023	Toteuma Ammattiopisto Gradia
Itseensä ja tulevaisuuteen luotava opiskelija	<p>Vahvistetaan pitovoimaa ja tehostetaan läpäisyä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan asetuksen mukainen opetuksen ja ohjauksen määrä. Opettajien muuta kuin opetus- ja ohjaustyötä kevennetään ja työtä kohdennetaan opetukseen ja ohjaukseen. Seuranta neljännesvuosittain (PowerBI-raportit) ja sen pohjalta tarvittavat toimenpiteet. Mittarit: valmistumisaste (=valmistuneiden määrä suhteessa poislähtevien määrään), toteutuneet opiskelijavuodet, tutkinnot ja tutkinnon osat. 	<ul style="list-style-type: none"> Opetuksen ja ohjauksen määrän varmistamiseksi on tarkennettu opetus- ja ohjaushenkilöstön vuosisuunnitelmien laatimisperiaatteita. Opetuksen ja ohjauksen osuutta työajasta on lisätty ja opetushenkilöstön muita työtehtäviä, kuten koordinaatio- ja kehittämistehtäviä (kv, yrittäjyys, kilpailutoiminta jne.) on vähennetty kaikilla aloilla.
	<p>Varmistetaan, että HOKS toimii aidosti opiskelijan henkilökohtaisen opintopulun tukena. Opiskelija saa säännöllistä palautetta opintojen etenemisestä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lähiesihenkilöt varmistavat hokskortin käyttöönoton koulutusaloilla ja sopivat käsittelytavan. Osaamisen tunnistamiseen, tunnustamiseen ja arviointiin liittyviä toimintatapoja tehostetaan. Mittari: HOKSien ajantasaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> HOKS-sparreja on jatkettu aloittain tai kampuksittain (yht. 10 krt, osallistujia n. 300). Pehdytysten teemoina mm.: HOKS-kortin käyttö, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä erityisen tuen prosessit. Opintojen etenemistä seurataan säännönmukaisesti koulutuspäälliköiden johdolla järjestetyissä seurantakokouksissa. HOKSien päivittämisen aikataulua on tarkennettu 1.8.2023 alkaen. Henkilöstö on perehdytetty uuteen ohjeeseen elokuun henkilöstöpäivässä.
	<p>Varmistetaan palautteiden systemaattinen käsittely (henkilöstö, opiskelijat) ja niiden pohjalta korjaavat toimenpiteet.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mittari: Amis-palautte (vaikutavuus), opiskelijaraatien yms. kautta saatava palaute. 	<ul style="list-style-type: none"> Palautteen keräämisen prosessia on mallinnettu koulutussuunnittelijoiden työryhmässä apulaisrehtoreiden ohjauksessa. Tavoitteena on nostaa opiskelijoiden antamaa palautteiden määrää kaikilla aloilla. Opiskelijaraadeista saatujen opiskelijapalautteiden pohjalta tehty tarvittavia toimenpiteitä mm. opiskelijoiden hyvinvointiin liittyen.

	<p>Kehitetään ja laajennetaan asteittain verkossa tapahtuvaa oppimista: vähintään 20 % opiskelusta voidaan suorittaa suunnitelmallisesti ja ohjatusti etäopiskeluna.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mittari: toteutuneet etäopiskelupäivät. 	<ul style="list-style-type: none"> Verkkokurssitarjonnassa oli v. 2023 kaksi kokonaan verkko-opintoina suoritettavaa perustutkintoa (liiketoiminta, tieto- ja viestintätekniikka), yhteiset tutkinnon osat, tutkinnon osia kymmenestä eri tutkinnosta (mm. rakennus-, logistiikka-, ravintola- ja catering- ja sote-ala) sekä 15 lyhytkoulutusta (mm. projektinhallinta, kustannuslaskenta ja hinnoittelu). Lisäksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon voi suorittaa etämonimuoto-opintoina. Verkkokurssitarjonnan kehittämiseen on laadittu suunnitelma vuodelle 2027 asti (eGradia-kehittämistyö). Tavoite ”väh. 20 % opiskelusta verkossa tapahtuvaa oppimista” on todettu olevan haasteellinen mitata.
	<p>Uudistetaan pedagogiikkaa pedagogisen kehittämisohjelman mukaisesti, painopisteinä yhdessä tekemistä ja verkostoitumista tukevat mallit ja menetelmät.</p> <ul style="list-style-type: none"> Eri opetusryhmien ja/tai eri koulutusalojen opiskelijoiden yhteiset oppimistilanteet tai projektit esimerkiksi yhteiset asiakastyöt, yhteisopettajuus, tiimioppiminen. Mittari: uudistetut opetusmenetelmät ja niistä saatu palaute. 	<ul style="list-style-type: none"> Vakiintuneita usean eri alan yhteistoteutuksia on jatkettu: <ul style="list-style-type: none"> esim. media-, hius-kauneus-, musiikki- sekä taide- ja muotialan yhteistyö musiikin produktioissa ja Valon kaupungin tapahtumassa. Jämsän Veturitiimin monialainen yhteistoiminta, jossa alojen välisiä rajapintoja hyödynnetään toiminnassa ja kehittämisessä. erilaiset markkinointi-, ym. tapahtumat: Jämsän Rekka on the Roadkiertue, Hyvän Mielen Joulu Syksyllä toimintansa aloittaneissa osamispöleissa on mm. kartoitettu tutkinnon osia, joita voidaan tarjota eri tutkintojen opiskelijoille yhteistoteutuksina sekä löydetty alojen rajapinnoilta aiheita tutkinnon osia pienemmiksi koulutuksiksi.

<p>Osuva osamista työelämään nyt ja tulevaisuudessa</p>	<p>Vahvistetaan ja syvennetään työikäisten ja työelämässä olevien koulutustarjontaa (tutkinnon osat ja pienemmät osakokonaisuudet) ja oppimismahdollisuuksia.</p> <ul style="list-style-type: none"> Joustavan aloituksen tehostaminen (nonstop-aloitukset, jatkuvan haun tarjonta ja näkyvyys). Yhteistyö kuntakokeilujen ja TE2024 toimijoiden kanssa. Mittari: yli 25-vuotiaiden opiskelijoiden määrä, at- ja eat-tutkinnoissa opiskelevien/tutkinnon tai tutkinnon osien suorittaneiden määrä. 	<ul style="list-style-type: none"> Työvoimakoulutukseen hakeutuville on avattu jatkuvan haun aloituksia ja opiskelijoita on integroitu olemassa oleviin ryhmiin. Työelämäasiakkaille suunnattiin Yritys- ja elinvoimapalveluiden sekä eri alojen uutiskirjeet. Keski-Suomen Hyvinvointialueen kanssa on laadittu Hyvaks-akatemian koulutustarjontaa, mm. puolivuositain käynnistyvä lähiesimiestyön ammattitutkinto. Suunniteltu vuoden 2024 työvoimakoulutustarjonta huomioiden TE2024-uudistuksen tuomat muutokset. Valmistauduttu TE2024-uudistukseen: <ul style="list-style-type: none"> käyty vuoropuhelua uudistuksen valmistelijoiden kanssa mm. asiakasohjaukseen ja yritys- ja työnantajapalveluihin sekä palveluhankintoihin liittyen. osallistuttu Jyväskylän kaupungin järjestämiin TE2024-uudistusta valmisteleviin työpajoihin (6 kpl) sekä Jämsän, Keuruun ja Äänekosken työllisyysalueen ohjausryhmäkoukuihin. tutustuttu Kuopion yhteistyömalliin Työvoimakoulutuksena tutkinnon osaa suorittavien opiskelijoiden määrä on kasvanut edellisestä vuodesta 12 %. Yli 25 -v. opiskelijoiden määrä (ei sis. taiteen perusopetusta) on kasvanut 4 % edelliseen vuoteen verrattuna.
	<p>Kehitetään vieraskielisten opiskelijoiden oppimispolkua ja opintotarjontaa, erityisesti osaajapula-aloilla.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mittari: vieraskielisten opiskelijoiden määrä. 	<ul style="list-style-type: none"> Työelämäyhteistyössä toteutettu: mm. Attendon kanssa kaksi vieraskielisten oppisopimuskoulutusta. Mallinnettu vieraskielisten oppimispolkua TUVa-koulutuksesta ja aikuisten perusopetuksesta ammatillisiin tutkintoihin. Järjestetty 3 vieraskielisille suunnattua TUVa-ryhmää. Suunniteltu englanninkielisen ravintola- ja catering-alan perustutkinnon käynnistäminen vuoden 2024 alussa. Kehitetty vieraskielisten opiskelijoiden oppimisen tukea ja työelämässä oppimisen mahdollisuuksia, mm. kenialaisten lähihoitajaopiskelijoiden opiskelua tukemaan.

	<p>Vahvistetaan koulutusten vetovoimaisuutta yhteistyössä työelämän kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varmistetaan työelämäyhteistyöryhmien toiminta koulutusaloilla. • Mittarit: hakeutujien ja aloittaneiden määrä, toteutuneet opiskelijavuodet, tutkinnot ja tutkinnon osat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vieraskielisten opiskelijoiden kokonaismäärä: 885 (v. 2022: 569) • Toteutettu työelämätapoja: mm. Priimuksen alojen yhteinen työelämätaaminen, sosiaali- ja terveystieteiden rekrytori, työelämätoimikuntien vierailut jne. • Osallistuttu Hyvinvointialueen Mainetyöryhmän työhön ja sen järjestämiin innovointityöpajoihin (2 kpl). Tavoitteena Keski-Suomen sotealan pito- ja vetovoiman varmistaminen. • Yhdenmukaisten, säännöllisesti kokouksettujen työelämäyhteistyöryhmien rakentaminen siirtyi vuodelle 2024.
<p>Hyvinvoiva ja kestävästi toimiva Gradia-yhteisö</p>	<p>Kahdesta oppilaitoksesta muodostuvan uuden oppilaitos-tulosalueen käynnistäminen. Muutoksen tukeminen organisaatio- ja yksilötasolla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimintasuunnitelman laadinta ja seuranta: toimintatapojen yhteensovittaminen, uuden yhteisöllisyyden rakentaminen, avoin viestintä ja vuorovaikutus, työhyvinvoinnin varmistaminen, lähiesihenkilötyön tukeminen. • Mittarit: yhdistymisen tavoitteiden toteutuminen (toiminnan jatkuvuuden varmistaminen, opintopolkujen ja riittävän tarjonnan varmistaminen monitoimipaikkaisesti, toiminnan kannattavuus). Seuranta: neljännesvuosittain seuraavat 2–3 vuotta ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Lähiesihenkilöiden työtä muutoksen johtamisessa on tuettu: kuukausittain toteutetut yhteiset esihenkilötapaamiset ja rehtorin infot. • Jämsässä toimivalle henkilöstölle suunnatut johdon tapaamiset (kuntayhtymän johtaja ja rehtori) maaliskuussa ja joulukuussa. • Yhteiset koko Ammattiopisto Gradian henkilöstölle suunnatut henkilöstöpäivät: kesäkuu ja elokuu. • Osaamispoolien tehtäviä, uusia rooleja ja vastuita on avattu johdon infoissa, henkilöstöpäivissä, osaamispoolien tapaamisissa ja esihenkilötapaamisissa. • Rehtorit ja koulutuspäälliköt osallistuvat Jämsän Veturitiimin palaveriin kevästä alkaen. • Rehtori ja koulutuspäälliköt työskennelivät Jämsässä 1 pv/vko tai 1 pv/2 vkoa. • Jämsän kampuksen akuuteista tilanteista vastaamaan nimetty kampusvastaava. • Rehtori ja kampusvastaava jäsenenä Jämsän seudun toisen asteen johtoryhmässä.

	<p>Tuetaan opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijaraatitoiminnan vakiinnuttaminen. • Mittari: opiskelijaraateihin, Hyryryhmiin jne. osallistuvien määrä. 	<ul style="list-style-type: none"> • ”Mukana ja mukava” - opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittämishojelman käyttöönottoa aloilla on tuettu Pedagogisten iltapäiväkahvien teemoilla, mm. 9.11. teemana ”Yhdessä tekeminen ja osallisuus”. • Opiskelijaraatitoimintaa on vakiinnutettu. Toimintaa laajennetaan v. 2024 kaikille aloille. • Opiskelijaraatien antamia palautteita on käsitelty Hyry-ryhmissä, koulutusaloilla sekä tiimeissä. • Hyry-ryhmät ovat kehittäneet hyvinvointia tukevia toimintatapoja ja tapahtumia: mm. Hyvinvointiviikon tapahtumat, Viitaniemen yhteisöllinen siivoustopaus, Hyvinvointicornerit (eri hyvinvointiteemoja), Kampuksen kauneimmat -joulutapahtuma neljällä kampuksella. • Toiminnassa 10 Hyry-ryhmää, joissa osallistujia n. 80–100.
	<p>Edistetään Green Bookissa linjattua vastuullista toimintaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laajennetaan OKKA-säätiön kestävä kehityksen sertifiointiprosessia uusille kampuksilla: Metsäoppilaitoksente, Priimus. • Mittari: tehdyt itsearviointit, sertifiointihaku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Myllymäen yläkampus sai OKKA-säätiön sertifikaatin 13.9.23. • Priimus-kampuksella järjestettiin OKKA-sertifikaatin auditointipäivä 14.12.23.
	<p>Vahvistetaan henkilöstön opetusteknologiaan liittyvää osaamista, erityisesti verkkopedagogiset valmiudet (Digivisio).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mittari: koulutuksiin, työpajoihin ja kehittämiseen osallistuneiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> • Digipalveluiden koordinoimat, verkko-pedagogisia valmiuksia kehittävät koulutukset: opetus- ja ohjaushenkilöstön osallistumisia yht. 526.

Yhteenveto Ammattiopisto Gradian tunnusluvuista

Ammattiopisto Gradia tuloskortti

Asiakas	Ammattiopisto Gradia TILINPÄÄTÖS 2023	Ammattiopisto Gradia TA 2023	Gradia Jyväskylässä Gradia Jämsä TILINPÄÄTÖS 2022
Suoritetut tutkinnot	2 575	2 580	2 645
Ammatilliset perustutkinnot	1 743	1 770	1 754
...joista saman aikaan ylioppilastutkinnon suorittaneita	75	105	101
Ammattitutkinnot	583	540	611
Erikoisammattitutkinnot	249	270	280
Opiskelijämäärä (opinto-oikeuksia kalenterivuoden aikana)	17 016	15 369	16 742
Ammatilliset perustutkinnot (koko tutkinto)	7 967	8 153	8 131
Ammattitutkinnot (koko tutkinto)	1 654	1 510	1 627
Erikoisammattitutkinnot (koko tutkinto)	730	816	761
Ammatilliset tutkinnot (pt, at, eat, tutkinnon osien suorittajat)	1 175	1 080	1 051
TUVA	505	250	226
Aikuisten perusopetus	212	200	212
Taiteen perusopetus	1 327	1 200	1 266
Muu ei-tutkintoon johtava koulutus	3 446	2 160	3 269
Opiskelijatytytyväisyys	4	4,2	4,2
Ammatillinen tutkintokoulutus (ARVO)	4	4,2	4,2
Työelämä- ja yrityskumppanuudet	2 747		
koulutusoppimapaikat	1 972		1 987
oppisopimusaikat	775		779
muut asiakkaat			2 122
Työelämäpalaute	4,1	4,2	4,185
Ensimmäisen toisen asteen tutkinnon läpäisy 3,5 vuodessa	63 %	65 %	66 %
Valmistuneiden työllistyminen (pt)	63 %	68 %	59 %
Valmistuneiden sijoittuminen jatko-opintoihin (pt)	10 %	10 %	8 %
Opiskelijaliikkuvuus	153	205	115
Opiskelijayrittäjien määrä	427	485	475
NY-yrittäjyystoiminnassa	180		205
Osuuskuntatoiminnassa	247		270
Henkilöstömäärä	589	583	646
Opetus- ja ohjaushenkilöstö	496		537
Johto ja esimiehet	24		28
Muu henkilöstö	69		81
Toimintatuotot, ulkoiset	74 746 558 €	74 042 000 €	73 779 494 €
Toimintakulut, ulkoiset	46 589 116 €	46 865 363 €	48 935 104 €
Investoinnit	0 €	15 000 €	1 795 765 €

Mittariseloste (ks. liite 4)

2.1.3 Gradia-lukiot

Lukio-opetuksen järjestäminen

Gradia-lukiot ovat Jyväskylän Lyseon lukio ja Schildtin lukio sekä Jyväskylän aikuislukio. Lukiokoulutuksen tehtävä on nuorten ja aikuisten yleissivistävän koulutuksen järjestäminen ja siten vahvojen valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään.

Opiskelijoiden yksilöllisten opinpolkujen valintoja vahvistavat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät erityiset koulutustehtävät (linjat): englanninkielinen IB Diploma Programme Jyväskylän Lyseon lukiossa (IB World School) sekä urheilupainotteinen opetus ja musiikki-ilmaisupainotteinen opetus Schildtin lukiossa.

Kummatkin päivälukiot ovat vahvoja ja monipuolisia yleislukioita, joiden tarjontaa laajentaa valtakunnallisten erityistehävien lisäksi Lyseon lukiossa Jyväskylän yliopiston kanssa yhteistyössä toteutettava IT-linja. Jyväskylän aikuislukio puolestaan on Keski-Suomen ainoa aikuislukio. Aikuislukio järjestää lähiopetuksen lisäksi runsaasti verkko-opintoja. Aikuislukio järjestää myös aikuisten perusopetusta tietyissä aineissa (tutkintotavoitteinen aikuisten perusopetus on keskitetty Ammattiopisto Gradiaan).

Vuonna 2023 koronan aiheuttamaa oppimisvajetta pyrittiin paikkaamaan Takaisin raiteille II ja Takaisin raiteille III -hankkeissa mm. resurssiopettajien työn sekä pajatoiminnan kautta. Lisäksi erityisopetuksen ja opinto-ohjauksen resurssia lisättiin kyseisillä hankerahoituksilla. Opiskelijoiden hyvinvointia pyrittiin myös lisäämään oppilaitosten kuraattorien ja psykologien sekä muun koulun henkilöstön yhteistyönä.

Verkostot ja hankkeet

Gradia-lukiot ovat kansallisesti ja kansainvälisesti aktiivisia toimijoita lukiokoulutuksen toteuttamisessa ja kehittämisessä. Ne toimivat vuorovaikutteisesti Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian kokonaisuudessa ja ovat osa Gradian, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston muodostamaa EduFutura-osaamiskeskittymää. Lukiokoulutuksen edunvalvomiseksi ja uudistamiseksi toimitaan mm. Kuntaliiton lukiofoorumissa, Kuntatyönantajien lukiotyöryhmässä ja valtakunnallisissa verkostoissa kuten JOTTEHELVA (Jyväskylä, Oulu, Turku, Tampere, Espoo, Helsinki ja Vantaa), Viisiapila (Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Hämeenlinna, Mikkeli) sekä kansainvälisissä verkostoissa esimerkiksi IB-koulutukseen liittyen.

Koulutuksen kehittämistä tuetaan aktiivisella hanketyöllä, jonka keskiössä on opetussuunnitelmaan kirjattujen keskeisten teemojen kehittäminen sekä erityisesti vuoden 2023 osalta lukiokoulutuksen laatutyö. Gradia-lukioille (nuorten lukiokoulutus) myönnettiin Erasmus-akkreditointi vuosille 2021–2027, mikä mahdollistaa kansainvälisten liikkuvuuksien laajan toteutuksen. Yhdessä Kuopion ja Lahden lukiokoulutusten kanssa toteutetussa Opiskelija oman elämänsä ohjaajana -hankkeessa kehitettiin erityisesti suurten lukioiden ohjauksen käytänteitä. Hankkeen tuloksista muun muassa Power BI -raportointia hyödyntävä lukiolaisen HOPS-kortti on osoittautumassa erityisen menestyksekkääksi ja on jo kiinteä osa ohjauksen kokonaisuutta.

Opiskelijamäärät

Lukioiden laskennallinen opiskelijamäärä oli 2 671 opiskelijaa vuoden 2023 laskentapäivien keskiarvona laskettuna. Schildtin lukion opiskelijamäärän keskiarvo oli 1276 ja Lyseon lukio 1232 opiskelijaa. Aikuislukiossa opiskeli keskimäärin 140 tutkintotavoitteista opiskelijaa. Aikuislukion aineopiskelijoita oli laskennallisesti 22 valtionosuusopiskelijan verran. Suurimmillaan opiskelijamäärät olivat syksyn laskentapäivänä 20.9., jolloin Lyseossa oli 1 279, Schildtin lukiossa 1 334 ja aikuislukiossa 141 tutkintotavoitteista opiskelijaa. Valtionosuusopiskelijoiden määrä toteutui hieman ennakoitua pienempänä, mutta vaikutukset talousarvion toteutumiseen eivät ole merkittäviä. Jyväskylän Lyseon lukion IB-linjalla opiskelijoita on vähemmän kuin erityisen koulutustehtävän järjestämisluvassa on määriteltä.

Gradia-lukioiden vetovoima on jatkunut pääosin hyvänä, ja kevään 2023 yhteishaussa ensisijaisia hakijoita oli noin 90 aloituspaikkoja enemmän. Kevään 2024 yhteishakuun Gradia-lukioihin lisättiin 20 aloituspaikkaa. Lukioiden yksittäisistä hakukohteista erityisen koulutustehtävän linjojen vetovoimaa seurataan erittäin tarkasti.

Oppimisympäristöt

Gradia-lukiot toimivat sekä Harjun kampuksella (Lyseo ja aikuislukio) että Viitaniemen kampuksella (Schildt). Molempien kampusten lukioiden käytössä olevat kiinteistöt ja toimintaympäristö ovat varsin hyväkuntoisia. Schildtin osalta toimintaa vaikeuttaa osaltaan opetuksen järjestäminen kahdessa rakennuksessa. Erityisesti kolmen ensimmäisen jakson aikana molempien päivälukioiden toimintaa rajoittaa opetustilojen määrä. Luokkaopetustiloja ei ole käytettävissä niin paljon kuin opetusta voitaisiin tiettyinä aikoina järjestää. Myös opinto-ohjauksen, opiskeluhuollon ja opetuksen tukipalveluiden toimintaa vaikeuttaa jonkin verran toimintaan soveltuvien tilojen puute.

Verkko-oppimisympäristöjä on hyödynnetty ja verkko-opintotarjontaa on rakennettu osana eGradian toimintaa, jossa Jyväskylän aikuislukio on erittäin aktiivinen. Gradia-lukioiden verkko-opintotarjottimella on tarjolla kaikki LOPS2021:n valtakunnalliset pakolliset opintojaksot sekä osa valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista. Opiskelijat hyödyntävät verkko-opintomahdollisuuksia osana omia opintopolkuaan erittäin tehokkaasti.

Henkilöstö

Vuoden 2023 lopussa Gradia-lukioiden henkilöstömäärä oli 163, josta opetushenkilöä 154, johtoa ja esihenkilöitä 8 ja muuta henkilöstöä yksi. Henkilöstö väheni vuoden 2023 aikana kahdeksalla henkilöllä.

Toiminnan arviointi

Gradia-lukioista valmistui vuoden 2023 aikana 844 ylioppilasta. Opintojen läpäisyaste (päivälukioissa) oli 86 %. Vuoden 2023 aikana eronneiden päivälukioiden opiskelijoiden osuus koko opiskelijamäärästä oli 0,3 % ja eronneeksi katsottujen opiskelijoiden osuus 0,4 %. Lukioissa kansallisen ylioppilastutkinnon suoritti 802 opiskelijaa ja IB-Diploman 42 opiskelijaa.

Gradia-lukioiden toiminnassa oli vuonna 2023 huomioitava edelleen koronaepidemian aiheuttama oppimisvajetta ja opiskelijoiden kokemana henkinen kuormittuminen. Oppimisvajetta paikattiin mm. Takaisin raiteille -hankkeiden rahoituksella sekä kiinnittämällä entistä enemmän ja tietoisemmin huomiota opiskelijoiden opiskelutaitoihin ja -valmiuksiin. Syksyllä 2022 käydyt YT-neuvottelut lisäsivät omalta osaltaan henkilöstön ja opiskelijoiden kuormitusta.

Taloudellisesti Gradia-lukioiden toimintavuosi 2023 toteutui budjetoitua parempana, vaikka rahoituksen riittävyys oli haasteellista myös kuluneena vuonna. Ennakoitua parempi tulos selittyi talouden sopeuttamistoimilla, jotka näkyivät erityisesti budjetoitua pienempinä toteutuneissa henkilöstömenoissa. Lukuvuoden 2023–2024 opetustarjonnassa jouduttiin varautumaan supistuvaan Jyväskylän kaupungin lukiotukeen, mikä vaikutti osaltaan syksyn jo 2023 henkilöstömenoihin. Myös ulkoiset palveluiden ostot toteutuivat budjetoitua pienempinä.

Valtio jatkoi lukioiden yksikköhintarahoituksen alimitoitamista kustannuspohjaan verrattuna, ja lukiokoulutuksen nykytasoinen järjestäminen on edelleen riippuvaista Jyväskylän kaupungin lukiotuesta. Vuonna 2023 tuki oli riittävällä tasolla. Vuodelle 2024 Jyväskylän kaupungin lukiotuki pieneni 600 000 eurolla 1,1 miljoonaan euroon. Jyväskylän kaupungin lukiotuen merkitys Gradia-lukioiden tulorakenteessa on merkittävä.

Merkittävin toiminnallinen riski liittyi edelleen sähköisiin yo-koetilaisuuksiin, joissa mahdollinen ulkoinen häiriö voi mahdollisesti keskeyttää koetilaisuuden, eikä kokeen jatkamiselle sopivia väistöratkaisuja pystytä suurille kokelasmäärille järjestämään. Vuoden 2023 aikana riski ei realisoitunut ja yo-tutkinnon kokeet saatiin vietyä läpi hyvin. Ylioppilastutkinnon koesaleissa jatkettiin kameravalvontajärjestelmän pilotointia. Saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä.

2.1.3.1 Gradia-lukioiden toiminnalliset tavoitteet

Uusi yhdessä 2020+ Strateginen pää-tavoite:	Gradia-lukioiden toiminnalliset tavoitteet 2023	Tavoitteiden toteuma 2023
Itseensä ja tulevaisuuteen luotava opiskelija	Opiskelutaidot ja -valmiudet sekä osallisuus <ul style="list-style-type: none"> • Gradian pedagogisen kehittämissuunnitelman teemoja kiinnitetään lukioiden arkeen vaihteittain osana opetussuunnitelman käyttöönottoa. • Opiskelija tunnistaa roolinsa lukiolaisena ja sitoutuu omaan opiskelijaidentiteettiin. • Opiskelija tunnistaa omat opiskelutapansa ja -taitonsa ja saa valmiuksia kehittää niitä. • Henkilökohtainen opintosuunnitelma ja yksilölliset opintopolut tarjoavat mahdollisuuden kehittää monipuolisesti omaa osaamistaan. • Opetus, ohjaus ja osallistava lukion toimintakulttuuri vahvistavat opiskelijan kokemusta oppimisen omistajuudesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa omaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa. • Opiskelijan myönteinen tulevaisuususkon vahvistuu lukion aikana. 	Opiskelutaidot ja -valmiudet sekä osallisuus <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisen kehittämissuunnitelman teemoja edistettiin osana opetusta ja koulun muuta toimintaa mm. yhteissuunnitteluajoina. • Gradia-lukioiden opiskelijat sitoutuvat opintoihinsa hyvin. Työtä opiskelijoiden lukiolaisiksi kasvamisen eteen on kuitenkin jatkettava. • Opiskelijoiden digivalmiuksien kehittämiseksi toteutettiin oma opintojakso lv. 2023–2024. Kokemukset olivat hyviä, ja opintojakso toteutetaan myös jatkossa. • Lukiolaisen henkilökohtainen opintosuunnitelma on hyvin käytössä. Opiskelijoiden, ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien ja rehtoreiden työn tueksi opintosuunnitelmien seurantaan on kehitetty lukiolaisen HOPS-kortti.
Osuva osaamista työelämään nyt ja tulevaisuudessa	Sivistys <ul style="list-style-type: none"> • Gradia-lukioiden tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. • Opiskelijat osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen. • Gradia-lukioissa opiskelijoista kasvaa yhteistoiminnallisessa ja vuorovaikutuksellisessa ympäristössä osaavia, sosiaalisia, yhteiskuntaa kehittäviä, kansainvälisiä ja hyvinvoivia nuoria, jotka tunnistavat ja ymmärtävät oman yhteiskunnallisen ja sosiaalisen vastuunsa. 	Sivistys <ul style="list-style-type: none"> • Gradia-lukioiden opiskelijoita on ohjattu osallisuuteen ja vaikuttamiseen mm. opiskelijakuntatoiminnan sekä oppilaitosten edustajistojen toiminnan kautta. • Demokratiakasvatus, yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ovat opetuksessa läpäiseviä teemoja. • Yhteisöllistä hyvinvointia on edistetty osana oppilaitosten arkea.

	<p>Kohti korkea-astetta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradia-lukioiden tarjoavat opiskelijoilleen mahdollisuuden tutustua korkeakoulujen tarjontaan, opetukseen ja opiskelijavalinnan perusteisiin monipuolisesti. • Jokaista opiskelijaa kannustetaan suorittamaan lukio-opintojensa aikana korkeakouluopintoja vähintään kahden opintopisteen verran jossakin kotimaisessa tai kansainvälisessä korkeakoulussa. • Gradia-lukioiden vahvistavat kaikilla osa-alueilla EduFutura yhteistyötä ja sen entistä vahvempaa kytköstä lukion omaan opetustyöhön. • Keski-Suomen lukioiden yhteistyötä tiivistetään OPH:n hallinnoiman lukioiden kehittämisverkoston (LUKE-verkosto) työn kautta. 	<p>Kohti korkea-astetta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jokaisella Gradia-lukioiden opiskelijalla on mahdollisuus tutustua korkea-asteen opintotarjontaan, opiskeluun ja opiskelijavalinnan perusteisiin. Jatko-opintojen suunnittelussa hyödynnetään opintokorjaajatelua. • Jokainen Gradia-lukioiden opiskelija osallistuu opintojensa aikana Keski-Suomen korkeakouluviikolle, jonka aikana hän suorittaa korkea-asteen opintoja. Opiskelijoita kannustetaan tekemään myös muita korkea-asteen opintoja lukion aikana. • Yhteistyötä EduFuturan sisällä on lisätty vuoden 2023 aikana. • LUKE-verkoston toimintaa on kehitetty vuoden 2023 aikana.
<p>Hyvinvoiva ja kestävästi toimiva Gradia-yhteisö</p>	<p>Jälleenrakennus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jälleenrakentaminen on pandemian jälkeisen koulutyön uudelleen organisointia ja arkisen koulutyön merkityksellisyyden vahvistamista. • Opiskelijoiden hyvinvointia tuetaan sekä yksilöllisten oppimisen tuen muotojen että yhteisöllisten opiskeluolosuhteiden avulla. • Gradia-lukioiden uusi johtamisjärjestelmä, vahva lähiesihenkilötyö, yhteinen toimintakulttuuri, opetussuunnitelma ja toimintasuunnitelma tukevat kestävä ja hyvinvoivaa työyhteisöä. • Kestävä kehitys tuetaan mm. OKKA-säätiön kestävä kehityksen sertifikaattiin tähtävään työn avulla. 	<p>Jälleenrakennus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaikessa toiminnassa on pyritty vahvistamaan sujuvan arjen ja turvallisen opiskeluolosuhteiden kokemusta. Oppimisen merkityksellisyyden varmistamisen eteen on vielä tehtävä työtä. • Opiskelijoiden hyvinvointia on pyritty lisäämään ennaltaehkäisevästi moniammatillisessa yhteistyössä. Opiskelutaitojen ja -valmiuksien kehittämisen on todettu olevan tärkeä osa opiskelijoiden hyvinvointia. • Gradia-lukioiden uutta johtamisjärjestelmää on pyritty kehittämään edelleen. Johtamisen keskeinen tavoite on sujuvan arjen ja toimintaedellytysten varmistaminen. • Työ OKKA-säätiön kestävä kehityksen sertifikaatin eteen on jatkunut. Lukioihin on perustettu kestävä tulevaisuuden rakentamiseksi kestävä kehityksen ryhmät.

Yhteenvedo Gradia-lukioiden tunnusluvuista

GRADIA-lukioiden tulostkortti

	Gradia-lukioiden TILINPÄÄTÖS 2023	Gradia-lukioiden TA 2023	Gradia-lukioiden TILINPÄÄTÖS 2022
Asiakas			
Suoritetut tutkinnot	844	790	870
Ylioppilastutkinto	802	735	817
IB-tutkinto (Diploma, ei Certificate)	42	55	53
Opiskelijamäärä (opinto-oikeuksia kalenterivuoden aikana)	5 239	5 105	
Lukiokoulutus (tutkintotavoitteinen)	3 636	3 650	3 644
Aikuisten perusopetus	0	0	0
Muu ei-tutkintoon johtava koulutus	1 603	1 455	1 463
Opiskelijatytyväisyys	3,95	4	
Lukiokoulutus	3,95	4	3,95
Pedagogiikka			
Ensimmäisen toisen asteen tutkinnon läpäisy 3,5 vuodessa (päivälukioiden)	86 %	80 %	88 %
Päivälukiossa opettettuja kursseja/opiskelija/vuosi	0,86	0,88	0,94
Valmistuneiden työllistyminen (päivälukioiden)	41 %	40 %	39 %
Valmistuneiden sijoittuminen jatko-opintoihin (päivälukioiden)	41 %	40 %	34 %
Opiskelijaliikkuvuus	167	200	138
Opiskelijayrittäjien määrä	12	25	29
NY-yritystoiminnassa	12		29
Osuuskuntatoiminnassa	0		
Yhteisö	163	158	171
Henkilöstömäärä	163	158	171
Opetus- ja ohjaushenkilöstö	154		160
Johto ja esimiehet	8		9
Muu henkilöstö	1		2
Talous			
Toimintatuotot, ulkoiset	21 145 701 €	21 168 000 €	19 998 865 €
Toimintakulut, ulkoiset	13 498 442 €	14 114 484 €	13 041 874 €
Investoinnit	0 €	- €	81 335 €

Mittariseloste (ks. liite 4)

2.1.4 Hallinto ja kehittäminen

Vuoden 2023 alussa käynnistyi uuden, tiiviimmän hallinnon tulosalueen toiminta. Yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksena Gradian Sisäiset palvelut päätettiin tiivistää siten, että 1.1.2023 alkaen sisäiset palvelut ovat nimeltään Hallinto ja kehittäminen -tulosalue, joka koostuu enää kahdesta toimintayksiköstä aiemman kolmen sijaan. Uusi hallinto ja kehittäminen -tulosalue palvelee koko kuntayhtymän henkilöstöä, opiskelijoita ja muita asiakkaita tehtäväkenttensä mukaisesti.

Gradian hallintopalvelut jakautuvat johtamisen tukipalveluihin, talouspalveluihin ja henkilöstöpalveluihin. Hallintopalvelut vastaa myös hankintojen ja turvallisuuden keskitetyistä toiminnoista. Kehittämispalveluihin kuuluvat hanke- ja kv-palvelut, digipalvelut sekä viestintä- ja markkinointipalvelut sekä opiskelijapalveluiden yksiköstä siirtyneet hakeutumisen palvelut, opiskeluhuollon järjestämiseen hallinnointi, tieto- ja vapaa-ajanpalvelut sekä asuntolapalvelut.

Toiminnan arviointi

Talousarvion mukaan hallinto ja kehittäminen tulosalueen henkilöstömäärän odotettiin olevan vuoden 2023 aikana 114 henkeä. Vuoden viimeisenä päivänä tulosalueella työskenteli 117 henkilöä, joista 106 oli vakituisia ja 11 määräaikaista työntekijää. Kuntayhtymän toteuttamien talouden sopeuttamistoimien ja tiukan henkilöstöpolitiikan myötä tulosalueen henkilöstömäärä on pudonnut vuoden 2023 alusta 19 henkilöllä. Henkilöstömäärän väheneminen on näkynyt tulosalueen toiminnassa kasvaneina työmäärinä ja uudenlaisten toimintatapojen opetteluna. Uudistetulla ja tiivistetyllä hallinto- ja kehittämisspalveluiden tulosalueella tehtiin vuonna 2023 prosessien yksinkertaistamista, digitalisointia, palveluiden priorisointia ja karsintaa vastaamaan supistunutta henkilöstömäärää ja uuden organisaation tarpeita. Toisteisen työn vähentäminen ja palveluiden ja prosessien kehittäminen jatkuu vahvana tulevina vuosina.

Hallinnon ja kehittämisen talousarvion mukainen tulos vuodelle 2023 oli 0,7 milj. euroa. Toimintatuotot olivat yhteensä 15,2 milj. euroa ja toteutuivat hankerahoituksen osalta hieman odotettua ja budjetoitua suurempana (+0,3 milj. euroa). Toimintakuluissa henkilöstökulujen toteuma oli lopulta noin 0,9 milj. euroa budjetoitua pienempi. Palveluiden ostoissa budjetti ylittyi noin 0,6 milj. euroa johtuen yt-prosessissa aiheutuneista erilaisista selvitystöistä ja tukitoimista, joihin on jouduttu käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita. Lisäksi hanketoiminnan budjetissa oli varauduttu suurempiin henkilöstömenoihin, jotka toteutuivatkin palveluiden ostoina (henkilöstökuluissa säästöä). Kokonaisuutena hallinnon ja kehittämisen tulosalueen toimintakulut olivat yhteensä 13,8 milj. euroa ja jäivät alle budjetin 0,2 milj. euroa. Ennakoitua suuremmat korkotuotot sekä pienemmät poistot myötävaikuttivat myös osaltaan tulosalueen 1,2 milj. euron ylijäämään.

Hallinnon ja kehittämisen päätavoite ja -tehtävä oli tukea perustehtävänsä mukaisesti oppilaitoksia Gradian yhteisten ja oppilaitoskohtaisten tavoitteiden toteutumisessa. Sen lisäksi hallinnon ja kehittämisen tulosalue toteutti eri palveluiden kehittämiseen liittyviä tavoitteita, joiden toteumaa on kuvattu seuraavassa taulukossa.

2.1.4.1 Hallinto ja kehittäminen -tulosalueen toiminnalliset tavoitteet

Uusi yhdessä 2020+ Strateginen pää-tavoite:	Hallinto ja kehittäminen-tulosalueen toiminnalliset tavoitteet 2023	Toteuma 2023
Itseensä ja tulevaisuuteen luotava opiskelija	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisen kehittämisohjelman toimeenpanon tukeminen erityisesti opiskelijoiden hyvinvoinnin näkökulmasta. • Opiskelijan kansainvälistymismahdollisuuksien varmistaminen ja opiskelijalähtöisten hankeideoiden edistäminen. • Yhteistyön valmistelu Keski-Suomen hyvinvointialueen tuottamien tukipalvelujen kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gradian opiskeluhoitosuunnitelma liitteineen päivitettiin ja Gradian opiskeluhoillon ohjausryhmän ja yhteisöllistä opiskeluhoiltoa tukevien Hyry-ryhmien toiminta organisoitiin uudelleen. • Opiskelijoiden hyvinvointiohjelma päivitettiin ja julkaistiin helppokäyttöisenä Thinglink-toteutuksena. • Opiskelijoiden yksilö- ja ryhmäliikkuvuusmahdollisuuksien saavutettavuus on varmistettu päivittämällä ja yhtenäistämällä kv-vaihtoprosessin käytänteet ja ohjeet. • Kansainvälistymismahdollisuuksista ja niiden erilaista toteuttamismalleista tiedottamista on tehostettu, monipuolistettu ja aineistoa visualisoitu. Liikkuvuusmäärät ovat palautuneet poikkeusvuosien jälkeen lähes tavoitetasolle. • Ei ole edennyt, koska keskustelua on käyty lähinnä EduFuturan osapuolien ja Jyväskylän kaupungin kanssa.
Osuava osaamista työelämään nyt ja tulevaisuudessa	<ul style="list-style-type: none"> • Gradian ennakoititiedon vuosikello ja säännöllinen tiedontuotanto tiedolla johtamisen tueksi. • Gradian vetovoimaisuuden ja kilpailukyvyyn vahvistaminen viestinnän ja markkinoinnin keinoin. • Gradian omistajakuntayhteistyön tiivistäminen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ennakointitiedon vuosikello hyväksyttiin laadulla ja tiedolla johtamisen ryhmässä. Ennakointitietoa käsitellään suunnitelmallisesti jokaisessa ryhmän kokouksessa. • Markkinointi- ja muut aineistot päivitettiin vastaamaan uutta organisaatiokennettä, mm.: Opasteet, organisaatiokaaviot yms. uusittiin. Yhteishaussa olevien koulutusten markkinointivideoiden uusiminen aloitettiin. Sosiaalisen median tilirakennetta ja nimeämistä selkiytettiin. Koulutustarjonnan esittäminen verkkosivuilla selkiytettiin. • Strategiaprosessia tuotiin näkyväksi eri sidosryhmille mm. strategiakiertueen avulla ja strategian lanseeraamisen ja viestinnän toimenpiteiden toteutus käynnistettiin. Kohderyhmälähtöistä mainontaa jatkettiin eri kanavissa omana ja yhteistyönä ml. EK-vetoinen Ihmistä tarvitaan aina -kampanja. • Yhteistyötä omistajakuntiin tiivistettiin kuntayhdysheikilöiden aktiivisella

		työllä. Vuonna 2023 valmisteltiin myös johdon tapaamisia ja johdon yritysviereisiä tapaamisia ja johdon yritysviereisiä tapaamisia vuodelle 2024. Jämsän kanssa toteutettiin kahta suurta elinvoiman kehittämishanketta ja osallistuttiin aktiivisesti mm. Himoksen alueen osaamisen kehittämiseen.
Hyvinvoiva ja kestävästi toimiva Gradia-yhteisö	<ul style="list-style-type: none"> • Palveluiden sopeuttaminen vastaamaan uuden organisaation tarpeita. • Henkilöstön osaamisen kehittämisohjelman toimeenpanon tukeminen erityisesti henkilöstön hyvinvoinnin näkökulmasta. • Hiilineutraaliustavoitteen tietokartan mukaisten toimenpiteiden tukeminen. • Gradian digivision 2030 konkretisointi Digipalveluiden toimintasuunnitelmaksi. • Gradian nettisivuston kehittäminen vastaamaan uudistunutta organisaatiota ja sen koulutustarjontaa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosesseja yksinkertaistettiin, digitalisointia edistettiin, palveluita priorisoiittiin sekä karsittiin vastaamaan supistunutta henkilöstömäärää ja uuden organisaation tarpeita. Ammattiopiston kehittämisen tukipalvelut organisoitiin osaamispoolikohtaisesti. • Keskityttiin erityisesti osaamisen kehittämisohjelman 70–20–10 mallin mukaiseen osaamisen kehittämiseen (yhdessä ja toisilta oppiminen, kollegiaalinen vertaistuki) eikä sopeuttamistoimien johdosta kartutettu niinkään henkilöstön koulutuspäiviä. • Intraan laadittiin Kestävyystekoja -sivusto, johon koottiin kattavasti tietoa, ohjeita, suunnitelmia ja toimintavinkkejä miten jokainen gradialainen voi omassa toiminnassa huomioida Gradian hiilineutraaliustavoitteen ja edistää tavoitteiden saavuttamista. • Gradian hiilijalanjälki laskettiin toisen kerran (vuoden 2022 tiedoilla). Gradian hiilijalanjälki on pienentynyt ensimmäiseen laskentaan (vuoden 2019 tiedoilla tehty laskenta) verrattuna n. 18 %, kun laskentatavan muutoksesta aiheutuneet näkökulmat huomioidaan vertailussa. • Gradian Digivisio 2030 pohjalta muodostettiin Digipalveluiden vuotuisia tehtäviä ja Digivisio huomioitiin strategian luomisen yhteydessä. • Gradian verkkosivujen kehittämisprojektissa sivuston käyttäjäkokemusta ja helppokäyttöisyyttä parannettiin asiakaslähtöisesti mm. uudistamalla sivuston koulutushaku ja koulutuskortit sekä kehittämällä sivuston ulkoasua ja rakenetta.

Yhteenveto Hallinto ja kehittäminen tunnusluvuista

Gradia hallinto ja kehittäminen osuus Gradia-tuloskortista

	Hallinto ja kehittäminen TILINPÄÄTÖS 2023	Hallinto ja kehittäminen TA 2023	Gradian sis.palvelut TILINPÄÄTÖS 2022
Yhteisö	Henkilöstömäärä	114	131
	Opetus- ja ohjaushenkilöstö	0	0
	Johto ja esimiehet	10	12
	Muu henkilöstö	104	119
Talous	Toimintatuotot, ulkoiset	2 490 000 €	3 069 455 €
	Toimintakulut, ulkoiset	11 852 922 €	13 920 901 €
	Investoinnit	60 000 €	86 631 €

Mittariseoste (ks. liite 4)

2.1.5 Gradia-ravintolat

Gradia-ravintolat-tulosalueeseen kuului vuoden 2023 alussa yhdeksän opiskelija- ja henkilöstöravintolaa eli Oppilikka, Hoivakka, Lounastuuli, Kyytipoika, Popina, Ykkönen, Kahveli, Musiikkikampus sekä Jyväskylän Steinerkoulun ravintola. Gradia-ravintolat toimivat Jyväskylän koulutuskuntayhtymän kiinteistöissä Jyväskylässä Kukkulan, Viitaniemen, Kankaan, Harjun ja Musiikin kampuksilla sekä Jämsässä ja Lievestuoreella. Cafe-myymäle Oppipuoti kuului myös Gradia-ravintolat-tulosalueelle.

Gradia-ravintoloiden perustehtävänä oli tuottaa lounas-, kahvio- sekä kokouspalveluja Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opiskelijoille ja henkilöstölle. Lisäksi merkittävä osa perustehtävää oli toimia opiskelijoiden ammatillisesti esimerkiksi oppimista sekä yrittäjyyttä tukevana oppimisympäristönä sekä työelämän oppimispaikkana. Perustehtävien lisäksi Gradia-ravintoloissa oli vuoden aikana monipuolista ulkoista palvelutoimintaa.

Henkilöstö

Gradia-ravintoloissa oli työssä vuoden 2023 lopussa 37 kokoaikaista sekä 4 osa-aikaista työntekijää. Gradia-ravintolat koulutti henkilöstöään edelleen oppisopimuskoulutuksella. Vuonna 2023 neljä henkilöä suoritti kokon ammattitutkintoon valmistavia opintoja. Tutkinnot valmistuvat vuoden 2024 aikana.

Sisäinen yrittäjyys ja tuloksellisuus

Opiskelijaravintoloiden toiminta oli työntäyteistä koko vuoden ja budjetoidut tulot ylittyivät. Liikevaihdoksi oli budjetoitu 4,9 miljoonaa euroa ja liikevaihto toteutui 5,3 miljoonana euronä. Tulot toteutuivat 375 000 euroa budjetoitua suurempana. Ulkoisiksi myyntituotoiksi oli budjetoitu 1,7 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 1,9 miljoonana euronä. Ulkoiset myyntituotot toteutuivat 242 000 euroa budjetoitua parempina. Tilikauden tulos oli + 175 000 €.

Oman alamme erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden työelämässä tapahtuva oppiminen ja oppimisympäristönä toimiminen oli edelleen Gradia-ravintoloiden toinen perustehtävä. Gradia-ravintolat vastaanottivat ravintola- ja cateringalan opiskelijoiden lisäksi myös matkailu- ja liiketoiminnanalan sekä logistiikanalan opiskelijoita työelämäjaksolle ravintoloihinsa. Gradia-ravintoloissa suoritettiin runsaasti erilaisia opintoihin sisältyviä työelämän näyttöjä ja saatiin keskenäisiä tutkintoja valmiiksi ja siten opintoja päätökseen.

Gradia-ravintoloiden liiketoimintaan sisältyi edelleen monipuolista ulkoista palvelutoimintaa, jonka tuotolla katettiin olemassa olevia kiinteitä kustannuksia. Näillä toiminnoilla myös tarjottiin monipuolisia oppimistilanteita ja osaamisen näyttämisen mahdollisuuksia työelämäjaksolla oleville opiskelijoillemme ja siten käytettiin tehokkaasti myös olemassa olevia resursseja eli tiloja, koneita ja laitteita sekä ammattitaitoista henkilöstöämme työpaikkaohjaajina. Mahdollisuutta myydä opiskelijoiden kanssa valmistettuja tuotteitamme Cafe-myymäle Oppipuodissa hyödynnettiin myös.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän oppilaitokset maksoivat toisen asteen ammatillisesta opiskelija-ateriasta sekä lukiopuolijoiden aterialusta Gradia-ravintoloille vuonna 2023 yhteensä 3,1 miljoonaa euroa. Opiskelija-aterian hinnaksi oli budjetoitu 4,29 €/ toteutunut eli syöty ateria. Opiskelija-aterioita oli budjetoitu toteutuvaksi 722 000 ja niitä toteutui 706 670 ateriaa eli 15 330 ateriaa arvioitua vähemmän. Opiskelija-aterian hinnaksi tuli 4,39 €/ toteutunut eli syöty ateria.

2.1.5.1 Gradia-ravintolat toiminnalliset tavoitteet

Uusi yhdessä 2020+ Strateginen pää-tavoite:	Gradia-ravintolat toiminnalliset Tavoitteet 2023	Toteuma 2023
Itseensä ja tulevaisuuteen luotava opiskelija	<ul style="list-style-type: none"> Gradia-ravintoloissa toteutuvien työelämäjaksojen hyvien toimintamallien ja yhteistyön kehittäminen yhdessä tulosalueiden kanssa tukemaan erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoitamme. Gradia-ravintolat toimii hyvänä työelämän yrittäjyyden mallina työelämäjaksoilla oleville opiskelijoilleen. 	<ul style="list-style-type: none"> Erytystä tukea tarvitsevat opiskelijat suorittivat työelämäjaksojaan ja antoivat näyttöjään Gradia-ravintoloissa henkilöstömme ohjauksessa. Gradia-ravintolat hyödynsivät tehokkaasti olemassa olevia resurssejaan tuottavaan työhön yhdessä työelämäjaksoilla olevien opiskelijoidensa kanssa.
Osuvaa osaamista työelämään nyt ja tulevaisuudessa	<ul style="list-style-type: none"> Gradia-ravintolat tarjoaa työssäoppimispaikkoja laajasti ravintola- ja catering-, elintarvike-, matkailu-, kaupan- sekä logistiikan alojen eri tutkinnonosiin. Gradia-ravintoloissa tarvittavan henkilöstön sekä henkilöstön osaamisen hankkiminen ja varmistaminen oppisopimuskoulutus-järjestelmää sekä palkkatukijärjestelmää hyödyntäen. 	<ul style="list-style-type: none"> Gradia-ravintoloissa oli ravintola-, catering-, elintarvike-, matkailu- liiketoiminta- sekä logistiikan alan opiskelijoita suorittamassa opintoihinsa kuuluvia eri tutkinnonosia sekä niihin sisältyviä näyttöjä. Gradia-ravintolat koulutti omaa henkilöstöään aktiivisesti ammattitutkintoon johtavilla oppisopimuskouluksilla.
Hyvinvoiva ja kestävästi toimiva Gradia-yhteisö	<ul style="list-style-type: none"> Arviointi ja jatkuva parantaminen sekä esimiestyö ovat luonteva osa Gradia-ravintoloiden jokapäiväistä työtä. Ymmärretään ja huomioidaan ruokapalvelutyön fyysinen ja henkinen kuormittavuus ja tuetaan Gradia-ravintoloiden henkilöstön työkykyä erilaisin työ- ja työaika-järjestelyin Gradia-ravintoloiden ruokalistan hiilijalanjäljen selvittäminen ja dokumentointi asiakkaillemme tuotannonohjausjärjestelmämme hiilijalanjälkilaskurin avulla ohjaamaan asiakkaitamme ympäristövastuullisiin ateriavalintoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> Molemminpuolinen arviointi ja jatkuva parantaminen oli osa arjen toimintaa. Henkilöstön työssäjaksamista tuettiin ja mahdollistettiin osa-aikatyötä. Myös työjärjestelyissä huomioitiin työn kuormittavuus eri työtehtävissä. Gradia-ravintolat sai valmiiksi kehitysprojektin, jonka tuloksena Jamix Menu sovelluksesta asiakkaamme näkevät nyt ruokalajiemme CO2-arvot ja voivat valita vastuullisia aterioidia.

	<ul style="list-style-type: none">• Ympäristövastuullinen toiminta Ekokompassi-ympäristön laatujärjestelmän tavoitteiden mukaan:<ul style="list-style-type: none">○ energiatehokkuuden lisääminen○ jätemäärän vähentäminen○ vastuullisuudesta viestiminen	<ul style="list-style-type: none">• Gradia-ravintoloiden toiminnassa valmistauduttiin Ekokompassin seuraavaan auditointiin, joka oli sertifikaatin aikataulun mukaan tulossa v.2024 tammikuussa.<ul style="list-style-type: none">○ Astiahuollossa toimitaan tehokkaasti ja seurataan veden- ja sähkönkulutusta○ Asiakkaiden lautastähteen määrään pyrittiin vaikuttamaan erilaisilla kampanjoilla ja lautastähdettä mitattiin päivittäin○ Aktiivinen näkyvyys ja osallisuus alamme ammattijulkaisuissa ja -seminaareissa
--	---	---

Yhteenveto Gradia-ravintoloiden tunnusluvuista

Gradia-ravintoloiden osuus Gradia-tuloskortista

	Gradia-ravintolat TILINPÄÄTÖS 2023	Gradia-ravintolat TA 2023	Gradia-ravintolat TILINPÄÄTÖS 2022
Yhteisö	41	41	42
Henkilöstömäärä			
Opetus- ja ohjaushenkilöstö	1	1	1
Johdo ja esimiehet			
Muu henkilöstö	40	40	41
Talous			
Toimintatuotot, ulkoiset	2 024 131 €	1 776 000 €	1 985 915 €
Toimintakulut, ulkoiset	3 471 447 €	3 233 400 €	-3 356 874 €
Investoinnit	0 €	0 €	0 €

Mittariseloste (ks. liite 4)

2.1.6 Gradia-kiinteistöt-liikelaitos

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulos vuonna 2023 oli 2,4 milj. euroa. Liikelaitokselle asetettu tulostavoite toteutui 1,4 milj. euroa talousarvion tavoitetta suurempana.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian omistamien rakennusten tekninen nykyarvo oli vuoden 2023 lopussa yhteensä noin 234 milj. euroa, josta Jyväskylässä käytössä olevien rakennusten osuus oli noin 195 milj. euroa, Jämsän noin 29 milj. euroa ja Lievestuoreen noin 10 milj. euroa. Kuntayhtymän omistamien tilojen laajuus on 121 848 hum², josta Jyväskylässä tiloja on 102 105 hum², Jämsässä 16 315 hum² ja Lievestuoreella 3 428 hum². Vuokratiloja kuntayhtymän käytössä on 16 054 hum², joista suurimpina kohteina ovat Musiikkikampuksen ja Kankaan kampuksen tilat sekä Hemsö Finland Oy:ltä vuokratut tilat Wilhelm Schildtin katu 2:ssa.

Kuntayhtymän kiinteistöomaisuudesta on pidetty hyvää huolta. Gradia-kiinteistöt on vienyt läpi mittavan kiinteistöinvestointiohjelman viimeisen 15 vuoden aikana, jossa erityistä huomiota on kiinnitetty Terve talo -kriteerien noudattamiseen, kiinteistöjen elinkaaren hallintaan, energiatehokkuuteen sekä tilojen yhteiskäyttöön ja muuntojoustavuuteen. Investointiohjelmaan kuuluvien hankkeiden yhteydessä on tähdätty myös tilatehokkuuteen teettämällä tilatarveselvityksiä oppilaitostulosyksiköiden kanssa.

Tilankäytön tehostamista jatkettiin vuonna 2023 edelleen liikelaitoksella laaditun Kiinteistöjen kehittämissuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Investointeja rajoitettiin syksyn 2022 YT prosessin seurauksena ja vuonna 2023 suoritettiin vain aivan pakolliset investoinnit 0,3 milj. eurolla.

Reuna-alueiden pienistä ja vajaakäytöllä olleista kiinteistöistä ja osakeomistuksista luovuttiin vuosien 2022 ja 2023 aikana. Tiloista saatiin markkinahinta, mutta ennen kaikkea päästiin eroon ylläpitokustannuksista ja kiinteistöriskeistä. Keski-Suomen hyvinvointialueelle on vuokrattu toimitiloja yli 1 100 m². Tämä on ollut mahdollista, koska koulutuskuntayhtymä on tiivistänyt omaa tilankäyttöään hallinto ja kehittäminen tulosalueella.

Digitalisaatio ja sähköistyminen tulevaisuuden kiinteistöjen megatrendinä on tiedostettu ja Gradian strategian mukainen hiilineutraaliustavoite on otettu sekä tavoitteissa että toiminnassa huomioon. Gradian hankkima sähköenergia on tuotettu jo useita vuosia päästöttömästi pohjoismaisella vesi- ja ydinvoimalla.

Venäjän hyökkäyssodan käynnistämä energiakriisi aiheutti paljon huolta vuoden 2023 talousarvion laadinnassa. Kiinteistöliikelaitos suoritti useita toimenpiteitä energian säästämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi. Pahimmat uhkakuvat hintojen noususta eivät kuitenkaan toteutuneet ja tällä oli iso merkitys kiinteistöliikelaitoksen hyvään tilinpäätökseen.

Syksyn 2022 YT prosessi vähensi merkittävästi (-25 %) kiinteistöliikelaitoksen henkilöstöä ja toimintavuoden aikana jouduttiin monia toimintatapoja ja prosesseja miettimään uudelleen. Henkilöstö on antanut vahvan panoksen uudistusten läpiviemiseen ja sitoutunut uuteen toimintamalliin. Vuorovaikutus ja keskusteluyhteys kuntayhtymän oppilaitosten kanssa on parantanut merkittävästi.

Kaikilla vuoden aikana tehdyillä toimenpiteillä on tähdätty toiminnan tehostamiseen, energiatehokkuuteen sekä tilatehokkuuteen ja näiden kautta kustannusten karsimiseen kestävä kehityksen arvoja noudattaen. Toimenpiteet tukevat koko kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutumista, unohtamatta kuitenkaan laadukasta asiakaspalvelua, taroituksenmukaisia oppimisympäristöjä ja henkilöstön työhyvinvointia.

Yhteenveto Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tunnusluvuista

Gradia-kiinteistöjen osuus Gradia-tuloskortista

	Henkilöstömäärä	Gradia-kiinteistöt TILINPÄÄTÖS 2023	Gradia-kiinteistöt TA 2023	Gradia-kiinteistöt TILINPÄÄTÖS 2022
Yhteisö		32	0	42
	Opetus- ja ohjaushenkilöstö			
	Johto ja esimiehet	3		4
	Muu henkilöstö	29		38
	Jätteiden kierrätysaste	63	>60%	61 %
	Viitaniemi	61	>60%	64 %
	Harju	66	>60%	71 %
	Kukkula	53	>60%	57 %
	Priimus	87	>60%	87 %
	Myllymäki	34	>30%	31 %
	Musiikkikampus	100	>60%	
	Kangas	51	>60%	81 %
	Lievestuore	69	>60%	42 %
Talous	Toimintatuotot, ulkoiset	2 881 787 €	2 516 000 €	2 300 950 €
	Toimintakulut, ulkoiset	12 602 983 €	13 419 687 €	12 962 132 €
	Investoinnit	466 378 €	1 290 000 €	5 393 892 €

Mittariseloste (ks. liite 4)

2.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosien toteutuminen

1 000 €

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ

- ilman sisäisiä eriä

Tästä tuloslaskelmasta on eliminoitu pois kuntayhtymän tulosalueiden sisäinen myynti ja ostot. Euromäärät kertovat kuntayhtymän ulkopuolelta tulevien tuottojen ja ulkopuolelle maksettavien kulujen määrän.

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	86 812	87 724	89 135	1 411
Myyntituotot (ulkoiset)	6 648	7 327	6 684	-643
Tuet ja avustukset, hankerah.	5 016	4 345	4 643	298
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 737	1 749	1 975	226
Muut toimintatuotot	914	847	1 147	300
*TOIMINTATUOTOT YHT.	101 127	101 992	103 584	1 592
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-45 743	-43 966	-43 600	366
Henkilöstökulut, muu työ	-20 897	-19 759	-18 161	1 598
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-11 458	-10 698	-11 131	-433
Aineet ja tarvikkeet	-8 444	-9 512	-9 115	397
Avustukset	-210	-177	-190	-13
Vuokrat (ulkoiset)	-3 757	-4 053	-4 016	37
Verot	-1 571	-1 478	-1 660	-182
Muut toimintakulut	-123	-72	-141	-69
*TOIMINTAKULUT YHT.	-92 203	-89 715	-88 015	1 700
*TOIMINTAKATE	8 924	12 277	15 569	3 292
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-563	-500	-482	18
*VUOSIKATE	8 360	11 777	15 087	3 310
Poistot ja arvonalentumiset	-10 365	-10 175	-10 003	172
*TILIKAUDEN TULOS	-2 005	1 602	5 084	3 482
Poistoeron muutos	1 145	1 137	1 388	251
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI-/ALIJÄÄMÄ	-860	2 739	6 472	3 733

1 000 €

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	86 812	87 724	89 135	1 411
Myyntituotot (ulkoiset)	6 648	7 327	6 684	-643
Myyntituotot (sisäiset)	19 810	17 917	18 312	395
Tuet ja avustukset, hankerah.	5 015	4 345	4 643	298
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 737	1 749	1 975	226
Vuokratuotot (sisäiset)	17 357	17 776	17 755	-21
Muut toimintatuotot	921	847	1 149	302
*TOIMINTATUOTOT YHT.	138 300	137 685	139 653	1 968
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-45 743	-43 966	-43 600	366
Henkilöstökulut, muu työ	-20 897	-19 759	-18 161	1 598
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-11 458	-10 698	-11 131	-433
Palveluiden ostot (sisäiset)	-19 801	-17 917	-18 302	-385
Aineet ja tarvikkeet	-8 451	-9 512	-9 125	387
Avustukset	-210	-177	-190	-13
Vuokrat (ulkoiset)	-3 757	-4 053	-4 016	37
Vuokrat (sisäiset)	-17 360	-17 776	-17 756	20
Verot	-1 571	-1 478	-1 660	-182
Muut toimintakulut	-130	-72	-141	-69
*TOIMINTAKULUT YHT.	-129 377	-125 408	-124 084	1 324
*TOIMINTAKATE	8 924	12 277	15 569	3 292
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-563	-500	-482	18
*VUOSIKATE	8 361	11 777	15 087	3 310
Poistot ja arvonalentumiset	-10 365	-10 175	-10 003	172
*TILIKAUDEN TULOS	-2 005	1 602	5 084	3 482
Poistoeron muutos	1 145	1 137	1 388	251
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-860	2 739	6 472	3 733

1 000 €

Koulutuskuntayhtymä ilman liikelaitosta

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	86 813	87 724	89 136	1 412
Myyntituotot (ulkoiset)	6 494	7 179	6 538	-641
Myyntituotot (sisäiset)	17 630	15 961	16 398	437
Tuet ja avustukset, hankerah.	5 016	4 345	4 644	299
Vuokratuotot (ulkoiset)	17	1	12	11
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	494	227	373	146
*TOIMINTATUOTOT YHT.	116 463	115 437	117 100	1 663
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-45 744	-43 966	-43 601	365
Henkilöstökulut, muu työ	-19 049	-18 051	-16 622	1 429
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-7 315	-6 824	-7 357	-533
Palveluiden ostot (sisäiset)	-19 749	-17 805	-18 182	-377
Aineet ja tarvikkeet	-5 641	-5 742	-6 216	-474
Avustukset	-210	-177	-190	-13
Vuokrat (ulkoiset)	-1 079	-1 395	-1 221	174
Vuokrat (sisäiset)	-17 360	-17 777	-17 756	21
Verot	-98	-74	-86	-12
Muut toimintakulut	-122	-67	-131	-64
*TOIMINTAKULUT YHT.	-116 363	-111 878	-111 361	517
*TOIMINTAKATE	101	3 559	5 739	2 180
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	22	67	90	23
*VUOSIKATE	122	3 626	5 829	2 203
Poistot ja arvonalentumiset	-1 982	-1 796	-1 735	61
*TILIKAUDEN TULOS	-1 860	1 830	4 093	2 263
Poistoeron muutos	8	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 852	1 830	4 093	2 263

1 000 €

Ammattiopisto Gradia

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	68 600	68 256	69 789	1 533
Myyntituotot (ulkoiset)	4 559	5 402	4 504	-898
Myyntituotot (sisäiset)	674	445	755	310
Tuet ja avustukset, hankerah.	199	156	158	2
Vuokratuotot (ulkoiset)	13	1	12	11
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	410	227	284	57
*TOIMINTATUOTOT YHT.	74 453	74 487	75 501	1 014
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-34 816	-32 952	-32 918	34
Henkilöstökulut, muu työ	-6 607	-6 294	-5 905	389
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-3 356	-3 248	-3 640	-392
Palveluiden ostot (sisäiset)	-14 825	-12 821	-12 976	-155
Aineet ja tarvikkeet	-3 131	-3 226	-3 085	141
Avustukset	-176	-161	-170	-9
Vuokrat (ulkoiset)	-689	-878	-737	141
Vuokrat (sisäiset)	-11 854	-12 241	-12 228	13
Verot	-78	-66	-68	-2
Muut toimintakulut	-82	-40	-71	-31
*TOIMINTAKULUT YHT.	-75 615	-71 927	-71 799	128
*TOIMINTAKATE	-1 161	2 560	3 704	1 144
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-1	0	-1	-1
*VUOSIKATE	-1 162	2 560	3 703	1 143
Poistot ja arvonalentumiset	-1 644	-1 494	-1 460	34
*TILIKAUDEN TULOS	-2 806	1 066	2 243	1 177
Poistoeron muutos	8	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 798	1 066	2 243	1 177

1 000 €

Gradia-lukiot

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	18 213	19 468	19 347	-121
Myyntituotot (ulkoiset)	2	0	15	15
Myyntituotot (sisäiset)	11	11	11	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	1 723	1 700	1 718	18
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	61	0	66	66
*TOIMINTATUOTOT YHT.	20 010	21 179	21 157	-22
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-10 928	-11 014	-10 681	333
Henkilöstökulut, muu työ	-763	-903	-867	36
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-297	-725	-274	451
Palveluiden ostot (sisäiset)	-4 149	-4 280	-4 432	-152
Aineet ja tarvikkeet	-704	-974	-1 221	-247
Avustukset	-8	-6	0	6
Vuokrat (ulkoiset)	-339	-487	-452	35
Vuokrat (sisäiset)	-2 660	-2 695	-2 711	-16
Verot	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-3	-5	-3	2
*TOIMINTAKULUT YHT.	-19 850	-21 089	-20 641	448
*TOIMINTAKATE	160	90	515	425
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0	0	0
*VUOSIKATE	159	90	515	425
Poistot ja arvonalentumiset	-103	-90	-85	5
*TILIKAUDEN TULOS	57	0	430	430
Poistoeron muutos	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	57	0	430	430

1 000 €

Hallinto ja kehittäminen

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	63	73	73	0
Myyntituotot (sisäiset)	13 999	12 405	12 405	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	2 986	2 417	2 692	275
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	21	0	21	21
*TOIMINTATUOTOT YHT.	17 068	14 895	15 191	296
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0	-2	-2
Henkilöstökulut, muu työ	-10 033	-9 114	-8 233	881
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-3 565	-2 740	-3 359	-619
Palveluiden ostot (sisäiset)	-225	-113	-183	-70
Aineet ja tarvikkeet	-209	-178	-132	46
Avustukset	-26	-10	-20	-10
Vuokrat (ulkoiset)	-38	-20	-38	-18
Vuokrat (sisäiset)	-1 880	-1 836	-1 810	26
Verot	-14	0	-11	-11
Muut toimintakulut	-36	-22	-57	-35
*TOIMINTAKULUT YHT.	-16 025	-14 033	-13 845	188
*TOIMINTAKATE	1 043	862	1 345	483
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	23	67	91	24
*VUOSIKATE	1 066	929	1 436	507
Poistot ja arvonalentumiset	-235	-212	-190	22
*TILIKAUDEN TULOS	830	717	1 246	529
Poistoeron muutos	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	830	717	1 246	529

1 000 €

Gradia-ravintolat

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	1 871	1 704	1 946	242
Myyntituotot (sisäiset)	2 946	3 100	3 227	127
Tuet ja avustukset, hankerah.	109	72	76	4
Vuokratuotot (ulkoiset)	4	0	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	2	0	2	2
*TOIMINTATUOTOT YHT.	4 932	4 876	5 251	375
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1 646	-1 740	-1 617	123
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-97	-111	-84	27
Palveluiden ostot (sisäiset)	-550	-591	-591	0
Aineet ja tarvikkeet	-1 597	-1 364	-1 778	-414
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-13	-10	6	16
Vuokrat (sisäiset)	-966	-1 005	-1 007	-2
Verot	-6	-8	-7	1
Muut toimintakulut	-1	0	0	0
*TOIMINTAKULUT YHT.	-4 873	-4 829	-5 077	-248
*TOIMINTAKATE	59	47	175	128
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0	0	0
*VUOSIKATE	59	47	175	128
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
*TILIKAUDEN TULOS	59	47	175	128
Poistoeron muutos	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	59	47	175	128

1 000 €

Gradia-kiinteistöt

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	153	148	146	-2
Myyntituotot (sisäiset)	2 179	1 956	1 913	-43
Tuet ja avustukset, hankerah.	0	0	0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 721	1 748	1 964	216
Vuokratuotot (sisäiset)	17 357	17 776	17 755	-21
Muut toimintatuotot	427	620	776	156
*TOIMINTATUOTOT YHT.	21 837	22 248	22 553	305
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1 848	-1 708	-1 539	169
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-4 143	-3 874	-3 774	100
Palveluiden ostot (sisäiset)	-52	-111	-120	-9
Aineet ja tarvikkeet	-2 811	-3 770	-2 910	860
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-2 679	-2 658	-2 796	-138
Vuokrat (sisäiset)	0	0	0	0
Verot	-1 473	-1 404	-1 574	-170
Muut toimintakulut	-7	-5	-9	-4
*TOIMINTAKULUT YHT.	-13 014	-13 530	-12 723	807
*TOIMINTAKATE	8 823	8 718	9 830	1 112
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-585	-567	-572	-5
*VUOSIKATE	8 238	8 151	9 258	1 107
Poistot ja arvonalentumiset	-8 383	-8 379	-8 267	112
*TILIKAUDEN TULOS	-144	-228	991	1 219
Poistoeron muutos	1 137	1 137	1 388	251
Varausten muutos	0		0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	993	909	2 379	1 470

KIINTEISTÖJEN RAKENTAMISINVESTOINNIT 2023			
1 000 euroa			
	Toteuma 2023	Talousarvio 2023	Poikkeama
Rakennukset:			
Aktivoitavat vuosikorjaukset	177	600	-423
Projektit 52327			
Jämsän Koulutie C peruskorjaus	0	500	-500
Projekti 52233			
Jämsän laboratorio	82	0	82
Projekti 52223			
Harjun A 2 sisäilmakorjaus	78	0	78
Projekti 52313			
Investointimenot yhteensä	337	1 100	-763
Siirrot käyttötalouteen			
Jämsän Koulutie C peruskorjaus	142		
Projektit 52175, 52233			
Siirrot käyttötalouteen yhteensä	142		
Jyväs kylän pienteollisuustalo Oy:n osakkeiden myynti			
Jämsän Koulutie 19, B-rakennuksen myynti	167		167
Palvia -nimisen kiinteistön myynti	146	200	146
Investointitulot yhteensä	405	200	205

2.3.2 Irtaimistohankinnat

IRTAIMISTOHANKINNAT 2023 (1 000 €)

Irtaimistohankinnat (1 000 €)	TA 2023	TP 2023	Ero
Ammattiopisto Gradia	15	-1 *)	-16
Gradia-lukiot	0	0	0
Hallinto ja kehittäminen	60	50	-10
Gradia-ravintolat	0	0	0
Gradia-kiinteistöt	190	129	-61
Irtaimistohankinnat yhteensä	265	178	-87
<i>-Rahoitusosuus</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Irtaimistohankinnat yhteensä, netto	265	178	-87

*) Hyvityslasku edellisen vuoden av-laitehankintaan Priimuksen opetuskeittiöön

Ammattiopisto Gradia ja Gradia-lukiot

Ammattiopisto Gradia ja Gradia-lukiot eivät tehneet irtaimistoinvestointeja vuonna 2023 kuntayhtymän taloudellisen tilanteen ja sopeutuksen vuoksi.

Oppivelvollisille opiskelijoille hankittiin henkilökohtaiset tietokoneet kuntayhtymän ohjeistuksen mukaisesti leasingrahoitusmallilla.

Hallinto ja kehittäminen

Hallinnon ja kehittämisen tuloalueella irtaimistoinvestointeihin oli varattu 60 000 €, josta käytettiin 50 000 € alkupe-
räisen tarkoituksen mukaisesti digipalveluiden toimesta langattoman tietoverkon ylläpitoon ja palvelinten uusimiseen.

Gradia-kiinteistöt

Gradia-kiinteistöt käytti vuonna 2023 kone- ja laiteinvestointeihin yhteensä 128 897,03 €. Kukkulan kulunvalvonta kustansi 44 272,90 €. Priimuksen auditorion AV-laitteet 27 024,13 € ja Viitaniementie E:n valaisimien uusinnat 57 600,00 €.

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Verrattaessa toteutuneita tilinpäätöslukuja talousarvioon voidaan todeta, että toiminnan rahavirta eli kuntayhtymän tu-
lorahoitus oli 2,9 milj. euroa budjetoitua suurempi ja investointien rahavirta 1,6 milj. euroa budjetoitua pienempi (inves-
tointimenot toteutuivat 1,0 milj. euroa vuoden 2023 talousarviota pienempinä ja rahoitusosuudet investointimenoihin
ja pysyvien vastaavien luovutustulot toteutuivat 0,6 milj. euroa suurempina).

Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 4,5 milj. euroa budjetoitua parempi.

Vuoden 2023 talousarviossa rahoituksen sitovuustaso määriteltiin siten, että lainakannan muutos (lainakannan kasvu)
saa olla enintään 5,1 milj. euroa.

Tilinpäätöksen mukainen lainakannan muutos oli -5,1 milj. euroa. Lainakanta aleni 21,8 milj. eurosta 16,7 milj. euroon
talousarvion mukaisesti.

KUNTAYHTYMÄN RAHOITUSLASKELMA 2023

1 000 €

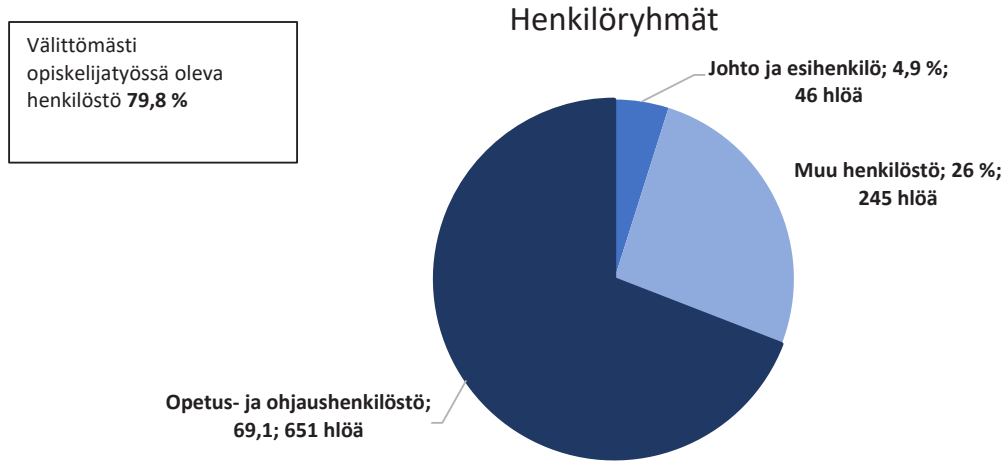
	TP 2022		TA 2023		TP 2023		Poikkeama	
Toiminta ja investoinnit								
Toiminnan rahavirta								
Vuosikate	8 360		11 777		15 087		3 310	
Satunnaiset erät	0		0		0		0	
Tulorahoituksen korjaukset	-432	7 928	-239	11 538	-605	14 482	-366	2 944
Investointien rahavirta								
Investointimenot	-6 916		-1 365		-374		991	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		239		0		-239	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	442	-6 474	0	-1 126	827	453	827	1 579
Toiminta ja investoinnit, netto	1 455		10 412		14 935		4 523	
Rahoitustoiminta								
Antolainauksen muutokset								
Antolainasaamisten lisäykset	0		0		0		0	
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset								
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0		0		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 600		-2 600		-2 000		600	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 500	-100	-2 500	-5 100	-3 100	-5 100	-600	0
Oman pääoman muutokset		0		0		0		0
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 355		5 312		9 835		4 523	
Lainakanta 31.12.		21 767		16 667		16 667		0

3. Henkilöstöraportti 2023

Henkilöstöraportin tehtävänä on antaa henkilöstölle ja sidosryhmille tietoa Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian henkilöstövoimavaroista kokonaisuutena tilinpäätösvuonna. Henkilöstöraporttiin on koottu toiminnan kannalta keskeisiä henkilöstötunnuslukuja tiiviissä esitysmuodossa.

Tietojen vertailtavuuden sujuvoittamiseksi vuoden 2022 ja sitä aikaisempien vuosien Gradia Jyväskylän ja Gradia Jämsän tiedot on yhdistetty Ammattiopisto Gradiaan.

3.1 Henkilöstömäärät ja rakenne



Kuvio 4. Kokonaiskuva Gradian henkilöstön rakenteesta

Kuntayhtymän palveluksessa oli tilikauden päättyessä 31.12.2023 yhteensä 942 päätoimista, vakinaista tai määräaikaista henkilöä (958 henkilötyövuotta – ei sisällä sivutoimisia). Edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 041, joten kokonaisuudessaan henkilöstömäärä on laskenut 99 henkilöllä. Edellisten lisäksi kuntayhtymän palveluksessa työskentelee vaihteleva määrä sivutoimisia tuntiopettajia ja palkkioita maksettiin näyttöarvioijille, luennoitsijoille, erilaisten toimikuntien ja ohjausryhmien jäsenille sekä asiantuntijoille ja luottamushenkilöille. Palkanlaskennasta lähti viime vuonna maksuun keskimäärin 1 064 (v. 2022: 1 198) palkkalaskelmaa kuukausittain.

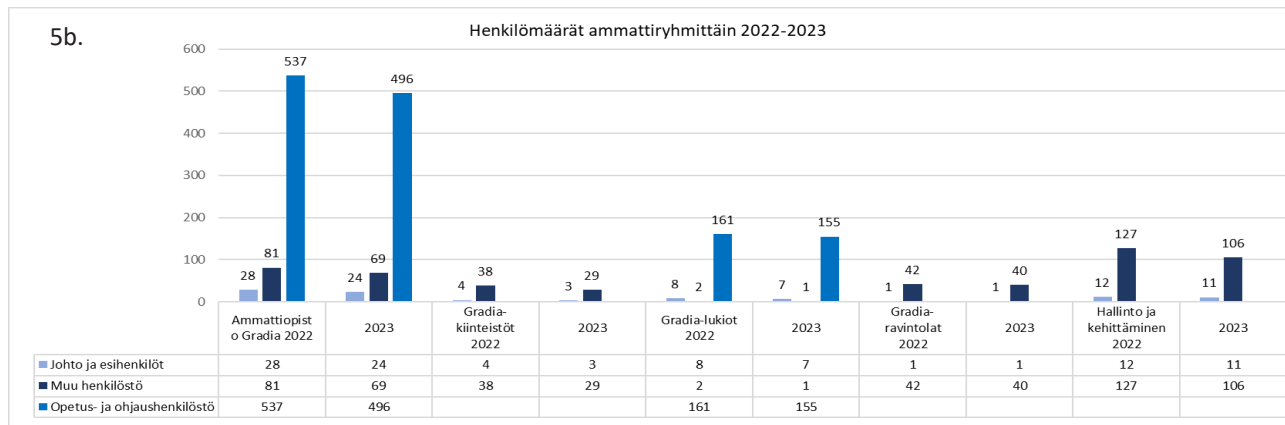
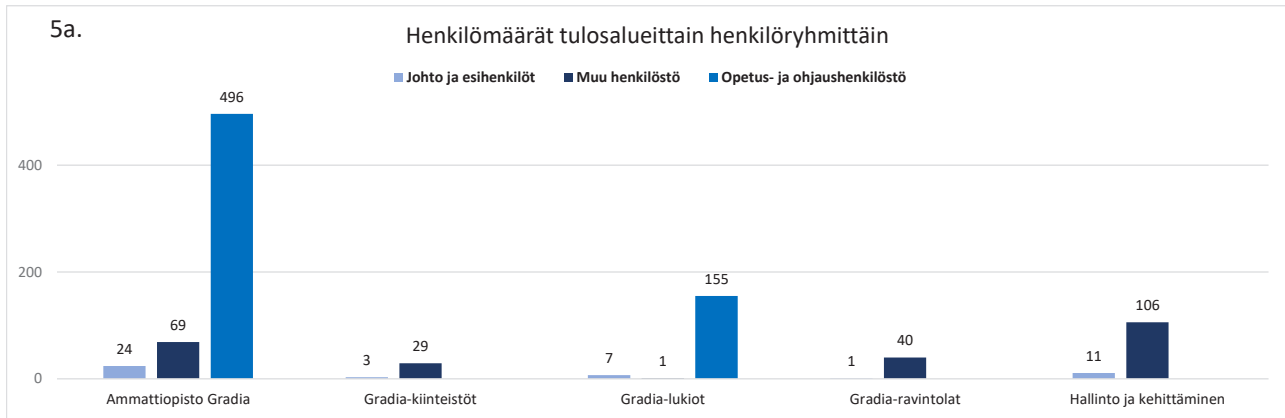
Gradian syksyn 2022 yhteistoimintaneuvotteluilla tavoiteltiin 7,5 miljoonan euron kustannusvähennystä vuodelle 2023. Neuvotteluiden lopputuloksena päätettiin irtisanoa 60 henkilöä (lopullinen luku oli 58, koska kaksi henkilöä irtisanoutui itse), joista 36 oli opetushenkilöstöä ja 24 hallinto- ja tukipalveluhenkilöstöä. Henkilöstömäärän todettiin vähenevän 2023 lisäksi 77 henkilöllä siten, että 42 päättävää määräaikaista tehtävää ei jatketa ja 35 eläköityvän tehtävää ei täytetä.

Irtisanottujen määrä jakautui tulosalueittain seuraavasti:

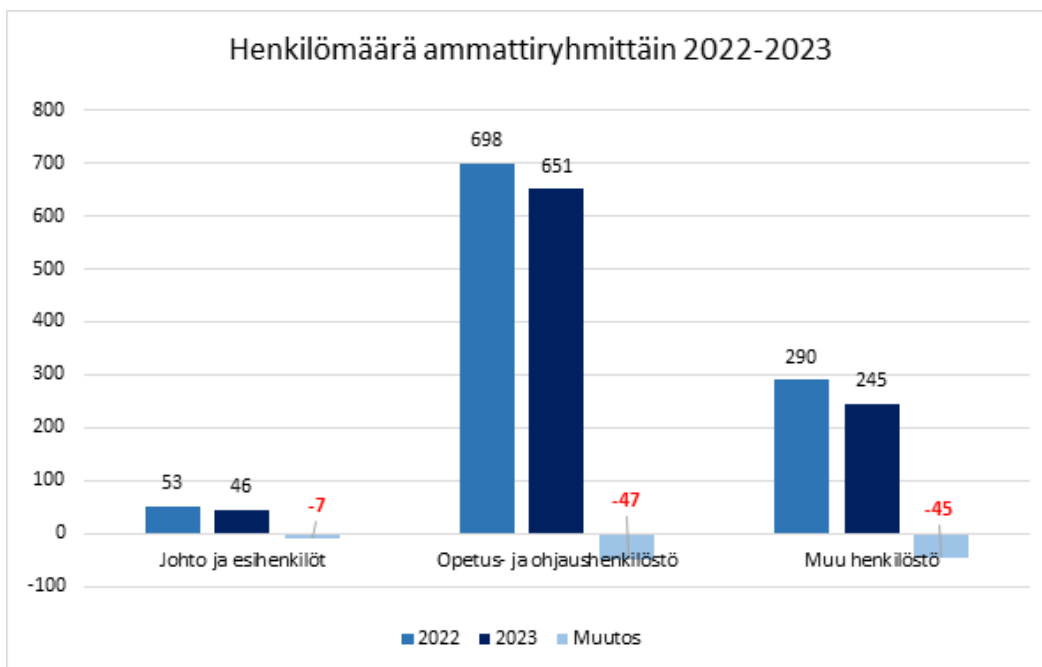
- Gradia Jyväskylä 30
- Gradia Jämsä 15
- Gradia-kiinteistöt 2
- Gradian sisäiset palvelut 11

Muuta työtä irtisanomisen vaihtoehtona tarjottiin 13 henkilölle. Heistä jokainen otti tarjotun työn vastaan. Irtisanoutumiset konkretisoituivat kevään 2023 aikana viimeistään 30.6.2023, johon mennessä tehtävät lakkasivat Gradiassa. Irtisanomiset kohdennettiin kaikkiin eri organisaatiotasoihin: ylimpään johtoon, esihenkilöihin sekä työntekijöihin.

Lisäksi säästöjen aikaansaamiseksi päätettiin rakenteellisista uudistuksista siten, että lakkautettiin erilliset Gradia Jyväskylä - ja Gradia Jämsä -tulosalueet, joiden tilalle perustettiin yksi yhteinen Ammattiopisto Gradia, joka aloitti toimintansa 1.8.2023 alkaen.

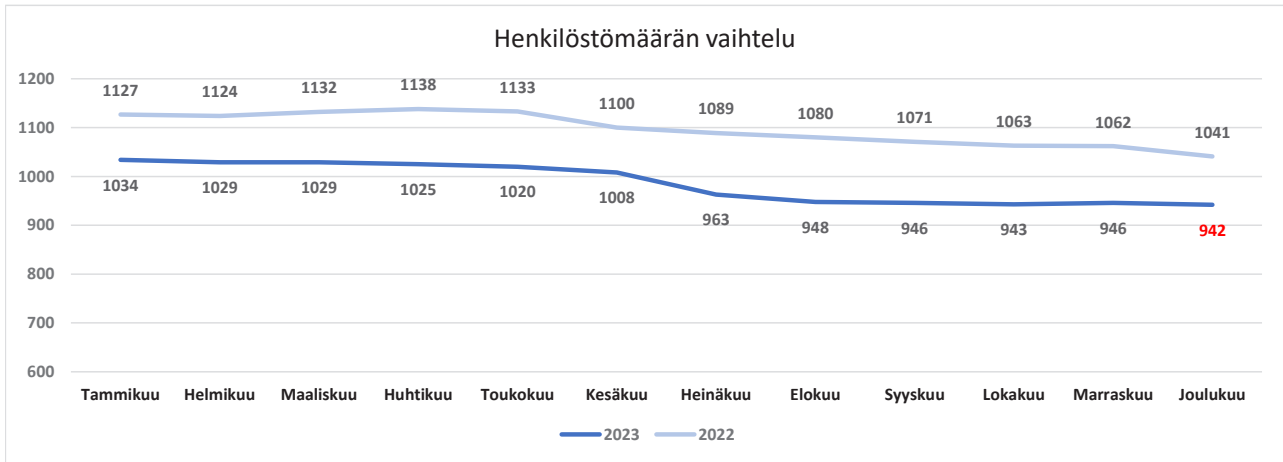


Kuvio 5a ja 5b. Henkilöstömäärät tulosalueittain ja henkilöstöryhmittäin



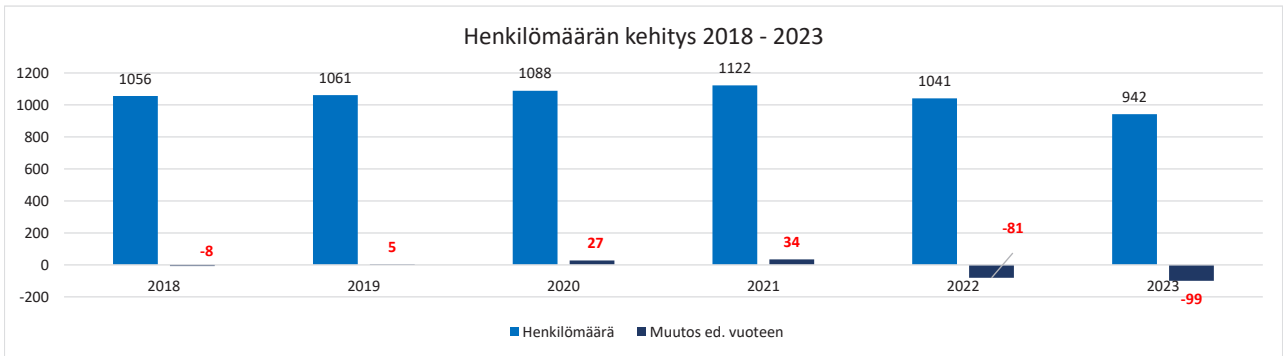
Kuvio 6. Henkilömäärä ammattiryhmittäin ja muutos edelliseen vuoteen

Kuvio 7 kuvaa henkilöstömäärän vaihtelua kuukausitasolla vuosina 2022–2023. Kesäkuukausina koulutustoimialalla ei rekrytoida, mutta alkuvuosi ja elokuu ovat uusien palvelussuhteiden solmimisen aikaa. Toukokuussa 2022 aloitettiin rekrytointien rajoittamistoimet, mikä näkyy henkilöstömäärässä laskevana trendinä vuoden 2023 loppuun asti.



Kuvio 7. Henkilöstömäärän vaihtelu kuukausittain vuosina 2022–2023

Alla oleva kuvio 8 kuvaa sen sijaan kuntayhtymän päätoimisen ja määräaikaisen henkilöstömäärän kehitystä vuodesta 2018 alkaen.

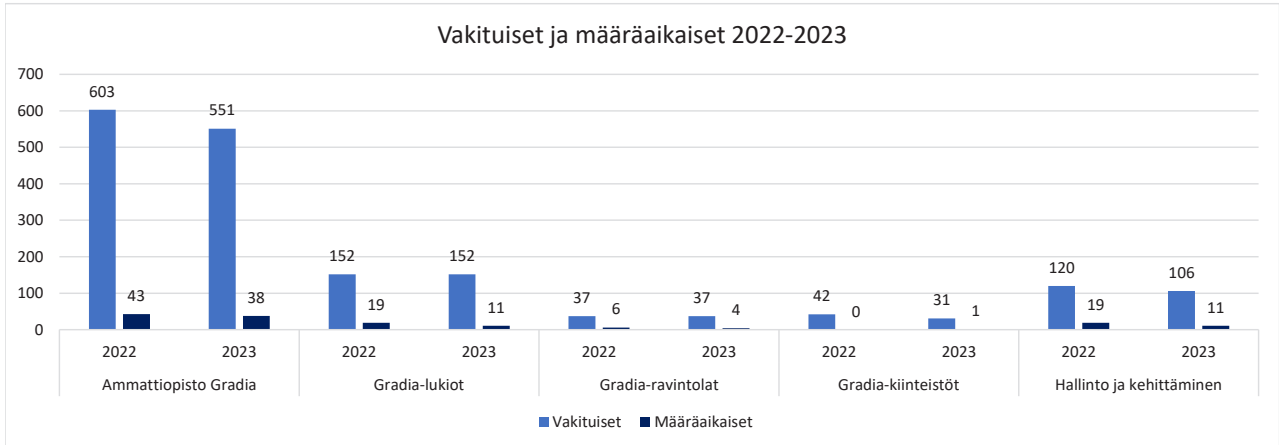


Kuvio 8. Henkilöstömäärän kehitys

Gradian henkilöstöstä 93 % (v. 2022: 92 %, 2021: 86 %) työskenteli toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa. Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli 7 %:ia (v. 2022: 8 %). Sivutoimisia tuntiopettajia oli vuoden lopussa kaikkiaan 27 henkilöä, joista 22 oli Ammattiopisto Gradiassa ja Gradia-lukioissa 5. Edellisenä vuonna sivutoimisia tuntiopettajia oli 26.

Taulukko 1. Vakituiset ja määräaikaiset tilivuosien lopussa 2022–2023

	2022		2023		Muutos	
	Vakituiset	Määräaikaiset	Vakituiset	Määräaikaiset	Vakituiset	Määräaikaiset
Ammattiopisto Gradia	603	43	551	38	-52	-5
Gradia-kiinteistöt	42	0	31	1	-11	1
Gradia-lukiot	152	19	152	11	0	-8
Gradia-ravintolat	37	6	37	4	0	-2
Hallinto ja kehittäminen	120	19	106	11	-14	-8
Yhteensä	954	87	877	65	-77	-22



Kuvio 9. Vakituiset ja määräaikaiset kuviona vuosina 2022–2023

Kaikista rekrytoinneista on haettava rekrytointilupa, alle 1 kuukauden rekrytoinnissa tulosaluejohtajalta ja sen yli menevistä työnantajaryhmältä. **Täyttölupia haettiin yhteensä 251 kertaa.** Kaikki täyttöluvat kulkevat henkilöstöpäällikön kautta työnantajaryhmän yhteiseen käsittelyyn. **Työpaikkoja oli avoinna 44, joista julkisessa rekrytoinnissa oli 36** ja sisäisesti täytettiin 8 tehtävää (jotka pääosin hankkeisiin liittyviä määräaikaisia projektitehtäviä, joko osa-aikaisia oman tehtävän ohella tai kokoaikaisia). Täyttölupaa haetaan vakituiseen tai määräaikaisen työntekijän rekrytoinnin lisäksi myös työntekijän vakinaistamisesta, tukityöllistety-, siviilipalvelusmiehen tai palkallisen harjoittelijan työhön ottamiseksi.

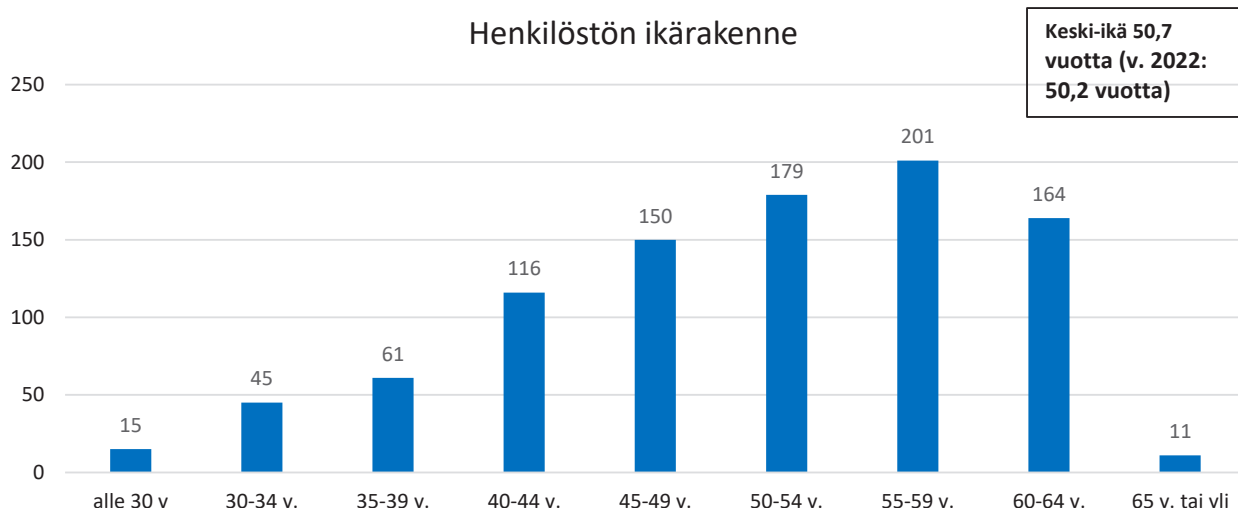
Edellisen vuoden aikana uusia vakituisia palvelussuhteita alkoi 17 ja päättyi 118. Päättyneistä palvelussuhteista 36 oli eläköitymisiä. Uusia vakituisia palvelussuhteita solmittiin lähinnä opetustehtäviin, osa näistä oli irtisanottuja, joille tarjottiin irtisanomisen jälkeen toista vakinaista tehtävää.

Pääasiallisesti opetustyötä tehdään Gradiassa lehtorin virassa. Lisäksi myös oppilaitosten opinto-ohjaajat ja erityisopettajat ovat kokoaikaisissa viroissa. Uudet virat perustetaan hallintosäännön mukaisesti hallituksessa ja niitä ylläpidetään erillisessä virkaluettelossa. Virkasiirtoja päätoimisesta tuntiopettajasta lehtorin virkaan tehdään vuosittain harkintaa käyttäen sen mukaan, miten virkoja vapautuu muun muassa eläköitymisen myötä. Virkasiirrot käsitellään oppilaitosten johtoryhmissä yhdessä henkilöstöpäällikön kanssa.

Gradia-lukioissa käytiin keväällä 2023 paikallisneuvottelut lukion opettajien virkarakenteen oikaisemiseksi (lehtoreiden ja tuntiopettajien välinen suhde) ja neuvottelutuloksena päätettiin täyttää vapaana olevia lehtorin virkoja siirtämällä niihin lukioiden päätoimisia tuntiopettajia yhteisesti sovittujen kriteereiden mukaisesti. Näin Gradia-lukioissa ja Ammattiopisto Gradiassa yli 70 %:ia opetushenkilöstöstä työskentelee nykyisin lehtorin virassa ja päätoimisten tuntiopettajien osuus on pienentynyt tavoitteiden mukaisesti.

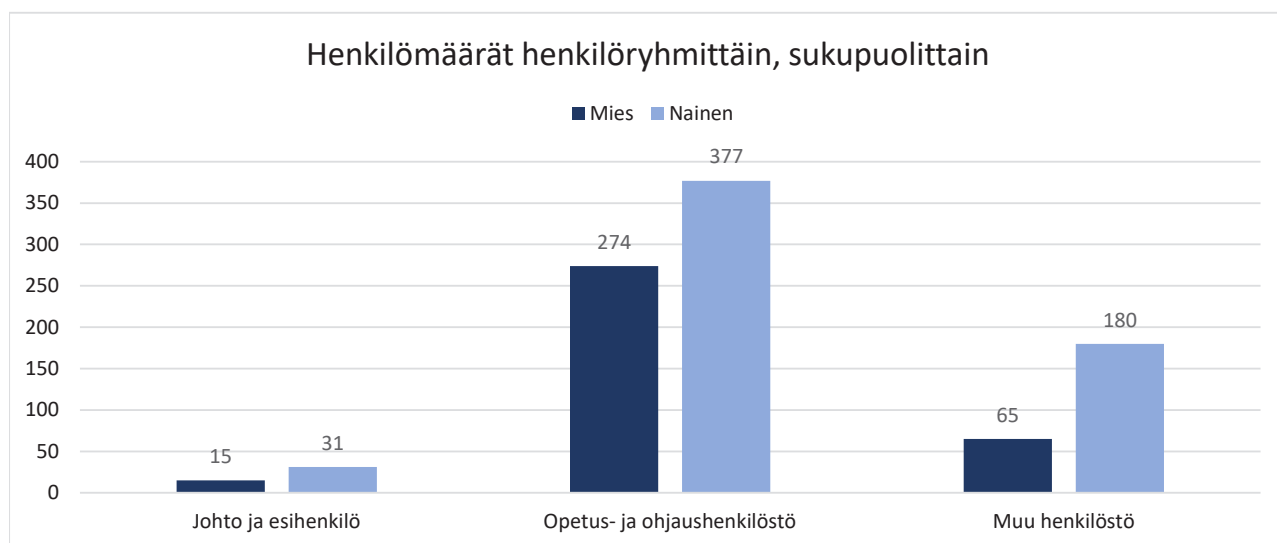
Taulukko 2. Lehtoreiden ja tuntiopettajien osuudet

	Lehtori (opettaja)					Tuntiopettaja (päätoiminen)				
	2022	%	2023	%	Muutos	2022	%	2023	%	Muutos
Ammattiopisto Gradia	410	76,6	376	75,8	-34	125	23,4	120	24,2	-5
Gradia-lukiot	75	46,6	106	71,1	31	86	53,4	43	28,9	-43
Kaikki yhteensä	485		482			211		163		



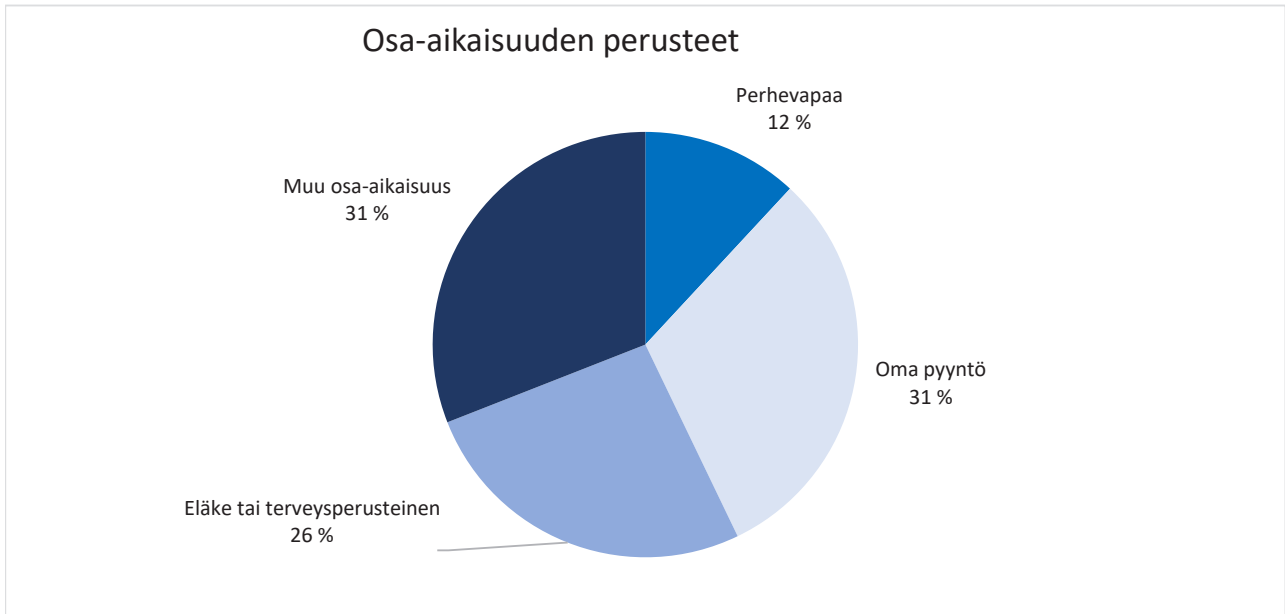
Kuvio 10. Henkilöstön ikärakenne

Koko henkilöstöstä miehiä on 38 % ja naisia 62 %. Naisten ja miesten osuus henkilöstöstä pysyi lähes samana kuin edellisenä vuonna (v. 2022 miehiä 37 % ja naisia 63 %).



Kuvio 11. Henkilöstön sukupuolirakenne

Osa-aikaisesti työskenteli vuoden vaihteessa 84 henkilöä (8,9 % henkilöstöstä), joista eläke tai jokin terveydellinen peruste osa-aikaisuudelle oli 22 henkilöllä. Edellisvuonna osa-aikaisia oli 123 (11,8 % henkilöstöstä). Muulla osa-aikaisuudella tarkoitetaan sellaisia päätoimisia tuntiopettajia, joiden vuosityöaika on alle 1 500 tuntia (ammattillinen koulutus) tai sellaisia päätoimisia tuntiopettajia, joiden työaika jää alle opetusvelvollisuuden (lukiokoulutus). Osa-aikatyötä tekevien osuus on laskenut tavoitteiden mukaisesti sopeuttamistoimien takia, sillä omaan harkintaan perustuen ei työajanlyhennyksiä ole myönnetty, sillä niiden on katsottu lisäävän muiden työmäärää tai aiheuttavan opetushenkilöstön osalta usein lisätyövoiman tarpeen.



Kuvio 12. Osa-aikaisuudet

3.2 Henkilöstökustannukset

Henkilöstökulut olivat yhteensä 62 milj. euroa (70,2 % toimintakuluista). Henkilöstökulut laskivat edellisvuodesta -7,9 prosenttiyksikköä.

Taulukko 3. Henkilöstökustannukset vuosina 2020–2023

	2020	% toiminta- kuluista	2021	% toiminta- kuluista	2022	% toiminta- kuluista	2023	% toiminta- kuluista
Palkat ja palkkiot	51 160	59,3	54 317	59,2	54 359	61,8	51 489	58,5
Eläkekulut	9 816	11,4	10 410	11,3	10 458	11,9	8 452	9,6
Muut henkilösivukulut	1 783	2,1	2 023	2,2	1 823	2,1	1 821	2,1
Yhteensä	62 759	72,7	66 749	72,7	66 641	75,7	61 761	70,2

Henkilöstölle maksettiin henkilöstöpalveluista työmatkustamisen kustannuksia (sis. maksetut päivärahat, km-korvaukset sekä työntekijöiden itse maksamat majoitus- ja muut matkakulut) vuonna 2023 yhteensä 348 040 euroa (v.2022: 360 933 €). Lisäksi työntekijöiden matkustamisesta aiheutuneita kokonaiskustannuksia lisäävät Gradian suoraan sopimusten puitteissa maksamat lento-, juna- ja hotellikustannukset, joita ei ole edellä olevassa työntekijöille korvatuissa luvuissa mukana.

3.2.1 Palkkauksen rakenne

Taulukossa on esitetty sopimusaloittain henkilöstön palkkauksen rakenne keskimäärin sekä miesten ja naisten keskiansiot suhteessa edelliseen vuoteen. Gradian sopimusalojen palkkatasoon vaikuttaa koulutusalan henkilöstörakenne ja henkilöstön työvuosien pituus yleisen valtakunnallisen palkkakehityksen lisäksi. Yleiskorotus ja keskitetty järjestelyvaeraerä tuli virka- ja työehtosopimusten mukaisesti maksuun 1.6.2023 lukien. Lisäksi kesäkuun palkassa henkilökunnalle maksettiin palkkatarkaisun takia kertaerä, joka tarkoitti Gradian henkilöstömäärällä yhteensä noin puolen miljoonan ylimääräistä kertakustannusta.

Taulukko 4. Sopimusaloittain palkkauksen rakenne keskimäärin (%-osuudet kokonaisansioista)

2023	KVTES	OVTES	TS
Tehtäväkohtainen palkka	92,11 %	89,52 %	86,16 %
Palvelu aikaan sidotut lisät	6,15 %	4,78 %	6,89 %
Määrävuosi/erillislisä	0,06 %	0,02 %	0,13 %
Henkilökohtainen lisä	1,68 %	2,92 %	6,81 %
Rekryointilisä	0,00 %	0,95 %	0,00 %
Yli- ja lisätötyunnit	0,00 %	1,78 %	0,00 %
kouluk.opet.kehit.	0,00 %	0,04 %	0,00 %
Yhteensä %	100 %	100 %	100 %
keskiansio keskim. €/kk	3 460,97 €	4 513,81 €	3 188,30 €
muutos ed. vuoteen	2,32 %	3,85 %	5,82 %
Miesten keskiansio €/kk	3 803,30 €	4 435,93 €	3 188,30 €
Naisten keskiansio €/kk	3 373,61 €	4 570,09 €	3 251,86 €
2022 Miesten keskiansio €/kk	3 852,05 €	4 279,85 €	2 937,45 €
2022 Naisten keskiansio €/kk	3 265,58 €	4 395,01 €	3 484,61 €
tämä vuosi (2023)	3 460,97 €	4 513,81 €	3 188,30 €
viime vuosi (2022)	3 382,46 €	4 346,47 €	3 012,92 €
erotus viime vuoteen euroissa	78,51 €	167,34 €	175,38 €
Henkilöitä 2023	241	677	24
Henkilöitä 2022	286	726	29
Erotus ed. vuoteen	-45	-49	-5

*Gradian opettajan ja/tai opinto-ohjaajan mediaanipalkka v. 2023 oli 4 522,10 €
(v. 2022: 4236,09 €, mediaanipalkka nousi +286,01 €)

Palkkausjärjestelmät

Palkkausjärjestelmien kehittäminen ja ylläpitäminen on jatkuvaa työtä, jota tehdään henkilöstöpalveluiden johdolla.

Oppilaitosten opetushenkilöstön palkan arviointikierrokset (TVA) käydään aina syksyisin uuden lukuvuoden alkaessa, jossa palkkausjärjestelmien mukaisesti tarkastellaan tehtävät, joista kuuluu maksaa opettajalle niin kutsuttua TVA-lisää. Järjestelmät toimintaohjeineen on kuvattu henkilöstölle intrassa. OVTES-sopimusallalla Gradia-lukioihin neuvoteltiin paikallisesti uudistettu opetushenkilöstön TVA-järjestelmä käyttöön 1.8.2023 alkaen. Lisäksi kevään paikallisneuvotteluissa paikallisen järjestelyvaraerän jakamiseen liittyen sovittiin järjestöjen kanssa uuden palkanosan eli rekryointilisan käyttöönotosta Gradian koko opetushenkilöstölle, jolla tavoiteltiin osaajapitovoimaa sekä varmistetaan opetushenkilöstön saatavuutta jatkossakin.

Gradiassa on kaikkien sopimusalojen (OVTES, KVTES ja TS) yhteinen henkilökohtaisen työsuorituksen arviointijärjestelmä eli ns. TSA-järjestelmä. Arvioinnin perusteella voidaan työntekijälle maksaa henkilökohtaista lisää, jos työsuoritus on tavoitetasoa parempi. Henkilökohtaiset lisät myönnetään Gradiassa työntekijöille toistaiseksi. Henkilökohtaisen lisän suuruus voi olla joko 5 %:ia tai 10 %:ia työntekijän tehtäväkohtaisesta palkasta laskettuna. Järjestelmä toimintaohjeineen on kuvattu henkilöstölle intrassa.

Gradiassa on käytössä myös työehtosopimusten mukainen kertapalkkiojärjestelmä, joita maksettiin viime vuonna 11 työntekijälle Gradian kertapalkkiojärjestelmän kriteereiden mukaisesti (v. 2022 kertapalkkion sai 5 työntekijää). Kertapalkkion suuruus on 400 euroa. Kertapalkkio on ns. kertaluonteista työntekijöiden pikapalkitsemista. Kertapalkkiota on mahdollista käyttää tilanteissa, jotka jollain tavoin poikkeavat tavanomaisesta työntekijän työtilanteesta. Palkitseminen edellyttää lähtökohtaisesti ylimääräistä ponnistelua sekä erityisen hyvin onnistunutta tehtävän hoitoa. Esitykset kertapalkkioista tehdään keskitetysti henkilöstöpäällikölle ja ne käsitellään tulosalueiden johtoryhmissä.

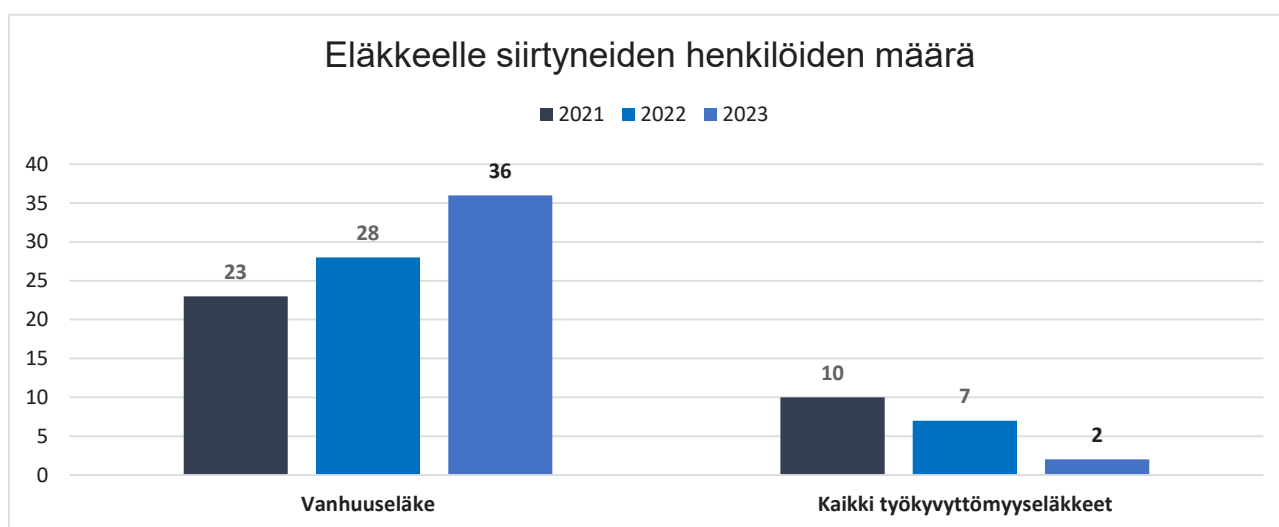
3.3 Henkilöstön eläköityminen

Henkilöstö voi siirtyä vanhuuseläkkeelle 63–68-vuotiaana. Pääsääntöisesti henkilöstö jatkaa työssä henkilökohtaiseen vanhuuseläkeikään saakka, joka on useimmilla korkeampi kuin yleinen vanhuuseläkeikä. Eläkkeelle on Gradiassa jääty noin 64-vuotiaana, mutta viime vuonna vanhuuseläkkeelle jäätiin keskimäärin 65,2-vuotiaana (v. 2022: 64,7-vuotiaana).

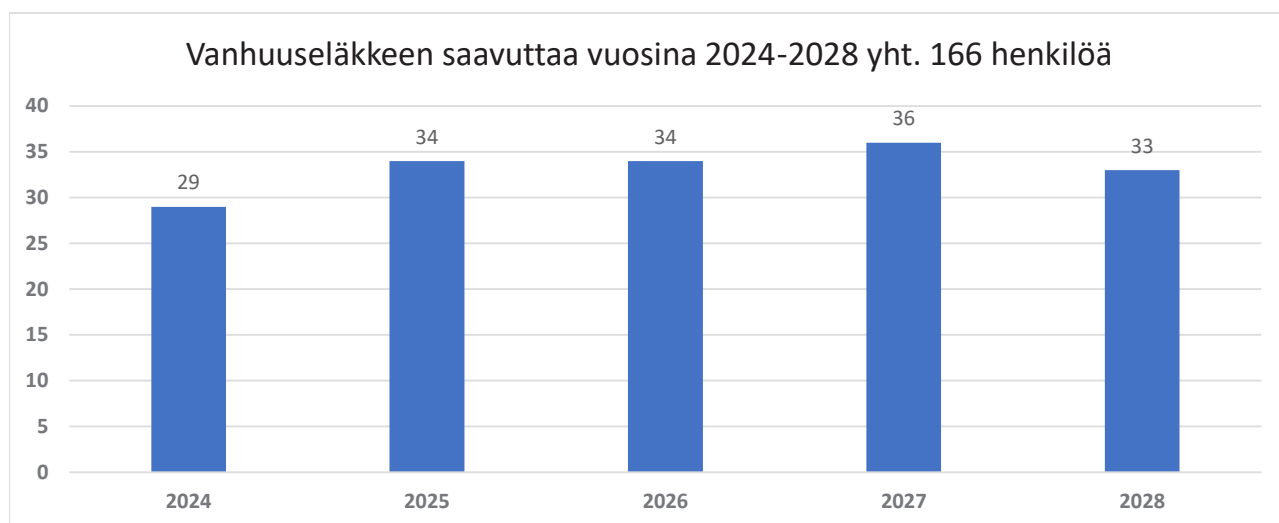
3.3.1 Ennakoitu eläkkeelle siirtyminen

Seuraamalla eläkepoistumaa ja eläke-ennusteita sekä yhdistämällä tietoja strategiaan tavoitteisiin ja toiminnan painopisteisiin kyetään ennakoimaan tulevaa työntekijätarvetta, osaamisen poistumaa ja työurien pituutta. Kuntayhtymän henkilöstöstä vanhuuseläkkeelle jäi 36 työntekijää. Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä väheni viidellä henkilöllä.

Kevan tilastojen mukaan Gradian henkilöstöstä vanhuuseläkeiän saavuttaa ajanjaksolla 2024–2029 yhteensä 166 henkilöä eli 18 % tämänhetkisestä henkilöstövahvuudesta.



Kuvio 13. Erilaisille eläkkeille siirtyneet vuosina 2021–2023



Kuvio 14. Vanhuuseläkeiän saavuttavat työntekijät tarkastelujaksolla (lkm)

3.4 Henkilöstön kouluttautuminen ja koulutus

Koulustustoimialalla työskentelevät ovat aktiivisia oman osaamisen kehittäjiä. Gradian koulutustarjonta on henkilöstön saatavilla ja moni kehittää osaamistaan mm. Gradian tarjoamissa ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa oman työnsä ohella. Henkilöstöllä on erilaista täydennyskoulutusta, jatkokoulutusta, uusia tutkintoja parhaillaan työn alla tai tehtynä sekä erilaisia ammattia tukevia lyhytkursseja työuransa aikana. Erikoistumiskoulutus on tutkintokoulutuksen ja täydennyskoulutuksen rinnalla oleva koulutusmuoto, joka on lisääntynyt myös Gradian henkilöstöllä eli hankitaan lisää asiantuntijuutta jollain oman alan erikoisosaamisalueella. Myös lakisääteisen opintovapaan hyödyntäminen on ollut suosittua. Täydennyskoulutuksen muodot ovat kehittyneet ja yhä enemmän opitaan yhdessä uutta työn tekemisen ohessa mm. vertaisryhmissä, keskustelufoorumeissa ja kehittämistehtävissä mukana olemalla. Gradian henkilöstön osaamisen kehittämistä suuntaa kehittämisohjelma.

Valtaosalla Gradian työntekijöistä on ylempi korkeakoulututkinto joko yliopistosta eli vähintään maisterin tutkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto tai vähintään jokin amk-tasoinen tutkinto oli työtehtävä mikä tahansa. Opettajien kelpoisuusvaatimukset on määritelty asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).

Gradian henkilöstöpalveluista on mahdollista saada tarpeen mukaan työnohjausta tai muuta pienryhmissä tapahtuvaa työnohjauksellista kehittämisen tukea. Kynnys tämän tyyppiseen kehittämiseen ja tukeen on pyritty pitämään matalana, vaikka talouden sopeuttamistoimien takia myös näistä palveluista on säästetty. Johdolla ja esimiehillä on tarvittaessa mahdollisuus kehittää johtajuuttaan johtajuuscoachingin keinoin.

Henkilöstöpalvelut järjestää kuukausittain henkilöstöjohtamisen iltapäivän esihenkilötyötä tekeville, joissa käydään läpi henkilöstöjohtamisen käytäntöjä ja toimintatapoja. Lisäksi henkilöstöpalvelut lähettää esihenkilöviestejä kuukausittain, joissa muistutetaan ja opastetaan ajankohtaisissa henkilöstöasioissa ja vastataan kaikille yhteisesti eniten kysytyihin kysymyksiin. Koko henkilöstö saa ajankohtaisista henkilöstöasioista kuukausittain henkilöstöviestin henkilöstöpalveluista, jotka kootaan talteen intraan.

Kunnilla ja kuntayhtymillä on mahdollisuus saada kolmelta ensimmäiseltä säännösten mukaiselta koulutuspäivältä/työntekijä taloudellista tukea, ns. koulutuskorvausta. Koulutuskorvausta haetaan ja sen myöntää Työllisyysrahasto. Työllisyysrahasto seuraa ammatillisen osaamisen kehittämistä, mutta vain työntekijän kolmen ensimmäisen koulutuspäivän osalta. Gradia hakee vuosittain tammikuun loppuun mennessä koulutuskorvausta henkilöstön käymien koulutuspäivien perusteella.

Opintovapaalla (lakisääteinen) vuonna 2023 oli yhteensä 24 työntekijää (v. 2022: 25 hlöä, v. 2021: 29 hlöä, v. 2020: 41 hlöä) yhteensä 3 378 kalenteripäivää (v.2022: 3 131, v.2021: 3 504, v. 2020: 4 708).

Vuorotteluvapaalla oli kaksi (2) työntekijää yhteensä 70 päivää. Uusia vuorotteluvapaita ei voida myöntää rekrytointirajoitusten voimassaollessa.

Työntekijää kohden laskettuna järjestelmään kirjattuja koulutuspäiviä kertyi 2,19 päivää eli yhteensä 2 067 pv (v. 2022: 4,22 päivää 4 395). Koulutuspäivien määrä on laskenut, mitä selittää osin heikko koulutuspäivien dokumentointi hr-järjestelmään työn ohessa seurattavien webinaarien sekä aikaan ja paikkaan sitomattomien koulutustallenteiden yleistyessä.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa esihenkilöt käyvät kehityskeskustelut joko yksilö- tai ryhmäkehityskeskusteluna tyyppillisesti aina kevättalvesta alkaen. Esihenkilöt kirjaavat käydyt kehityskeskustelut yhteiseen järjestelmään seurantaan ja raportointia varten.

Hr-järjestelmään kirjattuja ja rekisteröityjä kehityskeskusteluja oli kuntayhtymässä viime vuonna yhteensä 799 kpl (v. 2022: 669 kpl). Osa henkilöistä (21) kävi kehityskeskustelussa useampaan kertaan. **Kehityskeskusteluprosentti nousi 76 %:iin**, kun keskustelussa käyneiden eri henkilöiden määrä suhteutetaan vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön määrään vuoden vaihteessa (v. 2022: 62 %). Tavoite on, että kehityskeskustelut pyritään käymään vuosittain koko henkilöstön kanssa ja ne kirjataan yhteisesti sovitulla tavalla tietojärjestelmään raportointia ja seurantaan varten. Kehityskeskustelujen käymiseen on yhtenäinen malli, jota esihenkilö voi muokata henkilöstöryhmän ja vuosittaisen tilanteen mukaan sopivaksi painotuksiltaan. Painotus kuntayhtymän kehityskeskusteluissa on dialogi ja työntekijöiden kohtaaminen, osaamisesta puhuminen, kehittämisen suunnittelu, tavoitteiden kirkastaminen, toiminnan ja yhteistyön arviointi. Olennaista on osata huomioida työntekijöiden ja eri henkilöstöryhmien erilaiset ja vuosittaiset tarpeet kehityskeskustelujen sisällöille.

3.5 Työhyvinvointi, terveydellinen toimintakyky ja sairauspoissaolot

Taulukko 5. Sairauspoissaolopäivät tulosalueittain ja muutos% edelliseen vuoteen

Tulosalue	Sairauspoissaolot kalenteripäivinä			
	2022	2023	Muutos	Muutos %
Ammattiopisto Gradia	7 388	7 349	-39	-0,5 %
Gradia-kiinteistöt	769	544	-225	-29,3 %
Gradia-lukiot	1 233	1 236	3	0,2 %
Hallinto ja kehittäminen	1 909	986	-923	-48,3 %
Gradia-ravintolat	464	453	-11	-2,4 %
Kaikki yhteensä	11 763	10 568	-1 195	-10,2 %

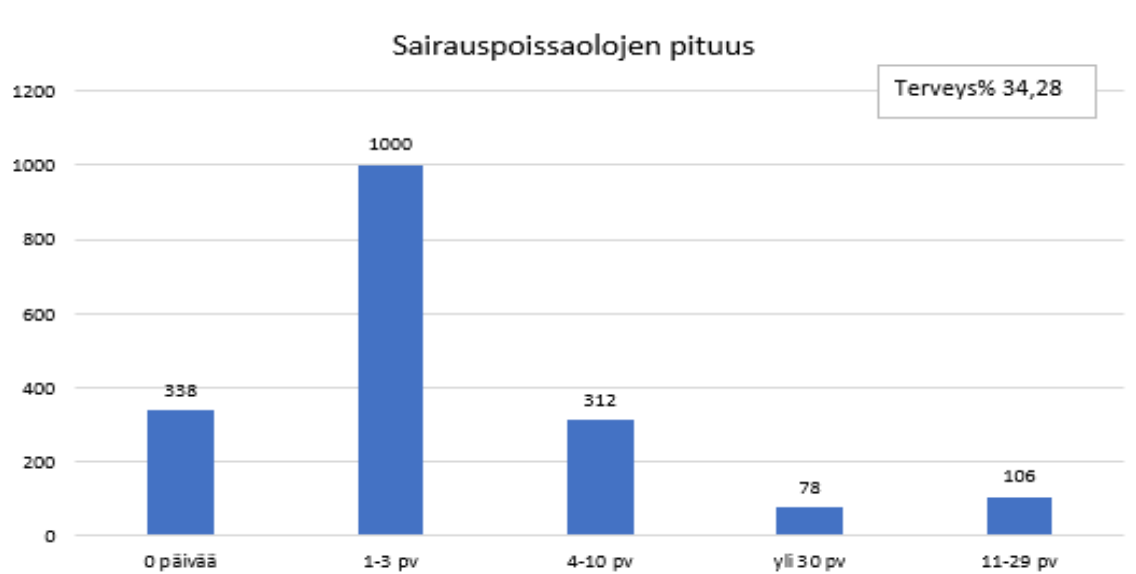
Sairauspoissaolopäiviä oli työntekijää kohden laskettu 11,2 kalenteripäivää. Sairauspoissaolopäivissä on huomioitu kaikki sairauspoissaolot eli palkalliset, osapalkalliset (2/3 palkkaa) ja palkattomat sekä työtapaturmista johtuvat poissaolot. Sairauspoissaolopäivät ovat pysyneet edellisen vuoden tasolla.

Taulukko 6. Sairauspoissaolopäivät työntekijää kohden ja muutos% edelliseen vuoteen

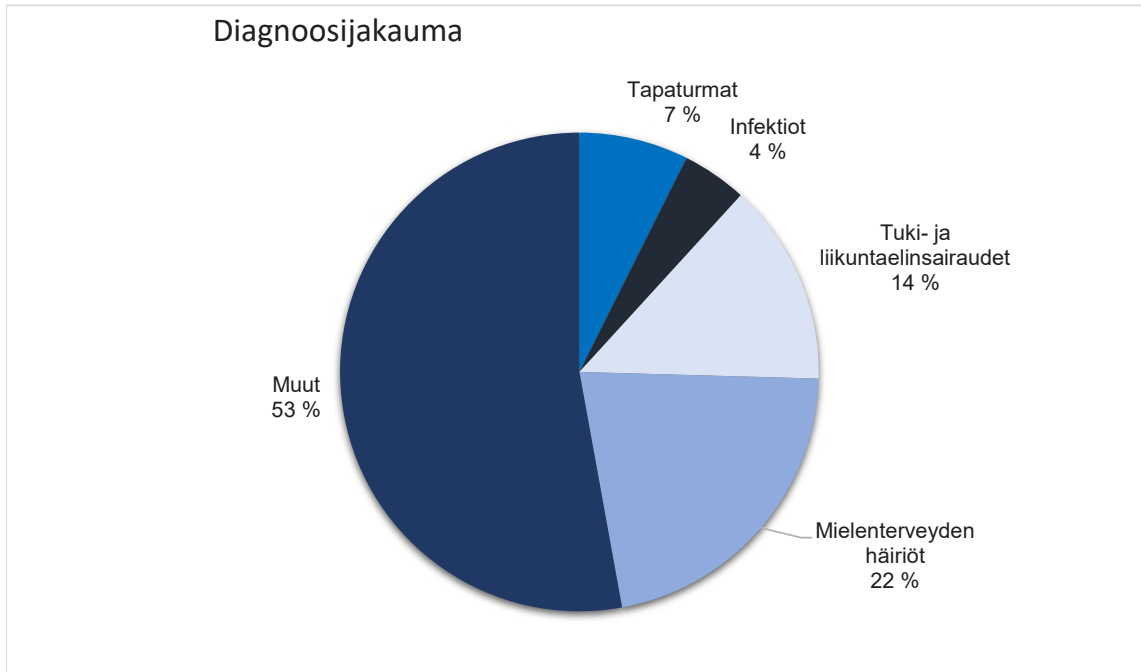
	2021	2022	2023
Kalenteripäivät ja muutos %	8 335	11 763	10 568
Työntekijää kohden laskettuna	7,4	11,3	11,2

Alla oleva kuvio kuvaa henkilömääriä ja sairauspoissaolopäiviä vielä keston mukaan ryhmiteltynä. Lyhyet 1–3 päivää kestävä sairauslomat ovat työntekijöiden tavanomaista sairastamista eli nuhakuume, infektio-tyypisiä poissaoloja, koronasairastamista on mukana vielä 4–10 päivää poissaoloissa. Gradiassa työntekijät voivat olla omailmoitteisesti poissa 1–7 päivää.

Reilulla 300 työntekijällä ei ollut yhtään sairauspoissaolopäivää viime vuonna. Terveysprosentti jäi alle tavoitteen, joka oli 65 %:ia.



Kuvio 15. Sairauspoissaolopäivät ryhmiteltynä keston mukaan.



Kuvio 16. Poissaolot diagnosoiryhmittäin

Erilaiset mielenterveyden häiriöt poissaolojen aiheuttajana nousivat viime vuoden aikana 22 %:iin, kun ne vuonna 2022 olivat 13 %:ia poissaaloista. Työterveyshuollon tilastojen perusteella 130 työntekijälle kirjattiin viime vuonna mielialaan, ahdistuneisuuteen tai unihäiriöihin liittyvä diagnoosi, mikä on liki 14 %:ia Gradian nykyisestä henkilöstömäärästä. Työterveyshuollon mukaan nämä kyseiset poissaolot myös pitenevät viime vuonna keskimäärin 16 työstä poissaolopäivään. Toiseksi eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet 14 % (v. 2022: 17 %). Muut-ryhmään kuuluviin poissaoloihin lukeutuu esihenkilöiden luvalla annetut sairauslomamat ilman diagnoosia (1–7 päivää), työterveyshoitajan luvalla myönnettyt poissaolot ilman diagnoosia, koronapoissaolot, jotka eivät ole mukana infektioiden diagnoosiluokassa sekä syövästä tai raskaudesta aiheutuneet poissaolot.

Sairauspoissaolojen syitä ja kohdentumista seurataan systemaattisesti työterveyshuollon ja kuntayhtymän yhteisessä ohjausryhmässä ja niiden taustoihin päästään kiinni varhaisessa vaiheessa tiiviin työterveyshuoltoyhteistyön avulla. Gradiassa on käytössä yhteinen tietojärjestelmä työterveyshuollon kanssa työkyvyn hallintaan liittyen, jota kautta saadaan reaaliaikaista tietoa henkilöstön sairastamisesta ja työkyvyn haasteista.

Kuntayhtymässä henkilöstön sairauspoissaolojen määrä on ollut yleensä varsin alhainen ja sairastaminen on ollut koulutustoimialan verrokkeihin nähden keskimääräisissä määrissä. Henkilöstö on pääsääntöisesti sitoutunutta ja motivoitunutta työhönsä, jolloin kynnys jäädä sairauslomalle on korkea, ellei kyseessä ole vakavampi sairaus. Sairauspoissaolojen vähäisyyttä voi koulutustoimialalla selittää myös opettajien pitkällä keskeytys- ja vapaajaksoilla (yhteensä 12 viikkoa) lukuvuoden aikana, jolloin osa sairastamisesta jää piiloon työnantajalta. Vuosilomien siirtämisen mahdollisuus sairastuessa ei koske Suomessa opettajia. Hybridityössä toisin sanoen Gradiassa käytössä olevan etä- ja lähityön vuorottelun mallissa erilaisissa asiantuntijatehtävissä työskentelevät tekevät helposti töitä sairaanakin kotoa käsin, joka voi sekin jäädä työnantajalta piiloon, mutta voi olla pidemmän päälle työkykyriskitekijä.

Työnantaja seuraa tarkasti myös talouden sopeuttamisen vaikutuksia henkilöstön jaksamiseen ja poissaolojen määriä sekä niiden kehitysuintia muun muassa työterveyshuoltoyhteistyön ja eri mittareiden avulla. Viime vuoden sairauspoissaolojen taustalla vaikuttaa nyt työterveyden tietojen perusteella talouden sopeuttamistoimien heijastevaikutukset henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointikokemuksiin sekä suoraan yhteistoimintaneuvotteluista aiheutunut yleinen henkilöstön pahoinvointi sekä henkilöstövähennyksistä aiheutunut työn kuormituksen lisääntyminen, vaikka poissaolojen kehityksessä isossa kuvassa ei muutosta huonompaan ole havaittavissa ja valtaosa sairastamisesta selittyy edelleen tavanomaisella nuha-kuume sairastamisella.

Sairaalan lapsen hoito (tilapäinen hoitovapaa)

Henkilöstöllä on oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen alle 12-vuotiaan lapsen tai vammaisen lapsen äkillisen sairastumisen takia. Tilapäistä hoitovapaata voi saada enintään neljä työpäivää kerrallaan lapsen hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi. Kuntayhtymässä on sovittu henkilöstöjärjestöjen kanssa käytännöstä, jossa esihenkilön on mahdollista myöntää tilapäinen hoitovapaa työntekijälle ilman lapsen terveydentilan todistusta. Yhteensä näitä päiviä kertyi viime vuonna 267 kalenteripäivää eli 0,28 päivää työntekijää kohden laskettuna (v. 2022: 275 kalenteripäivää eli 0,26 päivää / työntekijä).

Sairastamisen kustannukset työnantajalle

Sairausajan palkkaa sivukuluineen maksettiin yhteensä 1 459 215 euroa (v. 2022: 1 583 905), joka on -7,9 % vähemmän kuin edellisenä vuonna (kustannuksissa ei ole huomioitu Kelalta saatuja sairauspäivärahoja). Sairausajan palkan lisäksi kustannuksia aiheutuu mm. mahdollisten opettajien sijaisten palkkaamisesta.

Tapaturmien aiheuttamat sairausajan palkkakustannukset sivukuluineen olivat yhteensä 37 269 euroa (v. 2022 51 770). Tapaturmien osalta kustannukset laskivat 14 501 euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko 7. Sairauspoissaolojen ja työtapaturmien kokonaiskustannukset (huom. luvuista ei ole vähennetty Kelalta työnantajalle saatuja päivärahoja)

Tulosalue	Sairauslomat €	Työtapaturmat €
Ammattiopisto Gradia	828 715	10 437
Gradia-kiinteistöt	27 265	0
Gradia-lukiot	179 197	0
Hallinto ja kehittäminen	84 020	17 952
Gradia-ravintolat	29 791	956
Yhteensä	1 148 988	29 346
Sivukulut 27,00%	310 227	7 923
Yhteensä	1 459 215	37 269

Työterveyshuolto

Henkilöstöllä on käytössä sopimuksella määritellyt laajat työterveyspalvelut (Kela korvausluokka I ja II). Palvelun tuottajana on Terveystalo. Akuutin sairaanhoidon palveluita voi käyttää kaikissa Suomen Terveystalon toimipisteissä ja lääkäri- ja hoitaja-chat on käytettävissä mistä päin maailmaa tahansa 24/7. Työntekijöillä on käytössä myös iltavastaanotot arkisin.

Kuntayhtymän ja Terveystalon välinen ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa vuoden aikana. Tapaamisissa arvioitiin yhteistyötä, seurattiin kustannusten muodostumista sekä toiminnan ja käytien volyyymiä ja syitä sekä keskusteltiin toimintasuunnitelman toteutumisesta ja työpaikkaselvitysten tuloksista sekä mahdollisista sopimusmuutoksista.

Kustannukset vähennettynä työnantajan saamalla Kela-korvauksella olivat yhteensä 352 000 euroa. Kustannus laskettuna henkilöä kohden oli viime vuonna 373,68 euroa. Työterveyshuollon kustannukset laskivat suunnitellusti sopeuttamistoimien yhteydessä tehtyjen palvelusopimusmuutosten takia -25,35 %:ia edellisestä vuodesta.

Toimiva työterveyshuolto ja siihen monin tavoin panostaminen sekä yhteistyön jatkuva kehittäminen ja arviointi on Gradiassa olennainen osa henkilöstön terveyden, työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämistä, jolla ennalta ehkäistään työstä poissaoloja. Työterveyshuoltoyhteistyön tarpeiden tunnistaminen on jatkuvaa työterveyshuollon ammattilaisten ja työpaikan toimijoiden yhteistä toimintaa, johon myös Gradian johdossa on sitouduttu.

Taulukko 8. Työterveyshuollon kustannukset

Työterveyshuollon kustannukset 1 000 euroa

- Kelan korvauksella vähennettynä

	2020	Muutos%	2021	Muutos%	2022	Muutos%	2023
Yhteensä	367 826	36,40 %	501 732	-6,01 %	471 554	-25,35 %	352 006
euroa/henkilö	346,68		447,18		452,98		373,68

Henkilöstön tapaturmat, tapaturmista aiheutuneet poissaolot ja turvallisuus

Työtapaturmista aiheutuneita sairauspoissaoloja oli kuntayhtymän tilaston perusteella 280 kalenteripäivää.

Vakuutusyhtiölle ilmoitettuja henkilöstön työtapaturmia oli yhteensä 45 (v. 2022: 53). Työssä tai työtehtäviä hoitaessa näistä aiheutui 23 ja työmatkalla 22 kappaletta. Liukkaat kulkuväylät ja alustat sekä erilaiset aineet aiheuttivat valtaosan työssä aiheutuneista tapaturmista.

Taulukko 9. Tapaturmapoissaolot

Työtapaturmapoissaolot kalenteripäivinä				
Tulosalue	2022	2023	Muutos päivät	Muutos %
Ammattiopisto Gradia	240	126	-114	-48 %
Hallinto ja kehittäminen	0	132	132	> 100 %
Gradia-kiinteistöt	42	0	-42	-100 %
Gradia-lukiot	0	0	0	0 %
Gradia-ravintolat	31	22	-9	-29 %
Kaikki yhteensä	313	280	-33	-11 %

Henkilöstöliikunta

Kuntayhtymässä toimii kuntovalmentaja. Kuntovalmentajan tehtäviin kuuluu yksilöllinen hyvinvointiohjaus, kuten PT-palvelu ja fyysiseen kuntoon liittyvät mittaukset, liikuntaryhmien ohjaaminen ja niiden organisointi eri liikunnan sarjoilta. Koska liikuntaryhmät kannattaa tarjota työpaikalla heti työpäivän jälkeen, käytetään kurseissa ja kuntosaleilla myös ohjaajaa talon ulkopuolelta ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Gradian työntekijöille on liikuntakurssien ollessa täydessä vauhdissa ollut tarjolla yhteensä noin 20 ohjattua liikuntaryhmää Jyväskylän ja Jämsän toimipaikoissa. Ryhmissä on lajista riippuen ollut noin 6–40 osallistujaa. Priimuksen kampuksella ja Jämsän toimipaikassa ryhmät järjestetään osin yhteistyönä Palokan Ilon ja Jämsän naisvoimistelijoiden kanssa yhteistyössä. Kun kurssit ovat hiljaisimmillaan (ennen joulua ja ennen kesää), ohjattuja ryhmiä on tarjolla vähemmän (tarve laskee lukukauden lopussa, ja se on suurimmillaan lukukauden alkupuolelta lähtien). Ohjattuja viikoittaisia vakioryhmiä ovat mm. henkilöstön ohjatut kuntosaliryhmät, ja erilaiset ryhmäliikuntatunnit, joista mahdolliset striimataan myös omatoimisille kotiharjoittelijoille. Taukojummat pidetään striiminä kolme kertaa viikossa aamulla tai iltapäivällä. Lisäksi henkilöstölle on ollut tarjolla monipuolisesti pelivuoroja liikuntasaleissa, liikuntaan ja hyvinvointiin liittyviä lyhytkurseja, verkossa tapahtuvaa hyvinvointiohjausta ja kiinteistöjen kuntosalien vapaata käyttöä. Kuntokartoitukset toteutetaan kuntovalmentajan testiasemalla Priimuksen kampuksella.

Henkilöstöliikunta normalisoitui vuonna 2023 korona-ajan jälkeen ja työntekijät ovat jopa kiinnostuneempia terveydestä ja liikunnasta. Uutena kuntovalmentajan toimintana pilotoitiin 2023 vuoden lopulla kuntovalmentajan kolmen kerran PT-jaksot. Jakso kohdistuu useimmiten lihaskunto- ja voimaharjoitteluun. Koska haluttiin panostaa nimenomaan lihaskuntoharjoittelun tukemiseen, kuntovalmentajan työtilaan kuntokartoitusasemalle hankittiin voimaharjoittelua varten vapaiden painojen välineistö, jolloin PT-työtä voi tehdä myös koulupäivän aikana, koulun liikuntatilojen ollessa opetuskäytössä.

Gradia on tarjonnut henkilöstölleen monipuolisia henkilöstöliikunnan palveluja jo vuodesta 2009 alkaen. Ohjaustilanteita järjestetään sekä verkossa että kontaktina, ja Meidän Intran henkilöstöliikunnan sivut ja uutena Teams-palvelun henkilöstöliikunta-kanava mahdollistaa tiedottamisen. Henkilöstöliikuntatarjonta ja hyvinvointivalmennus nähdään Gradiassa tärkeänä työkykyä ja yhteisöllisyyttä ylläpitävänä asiana. Ryhmähenki ja mukava tunnelma liikuntaryhmissä vaikuttaisivat olevan monille ennen liikkumattomalle tärkeä positiivinen asia Gradiassa. Henkilöstöliikunnan toiminnan katsotaan olevan merkittävä henkilöstöetu työntekijöille.

Gradia tarjosi lisäksi henkilöstölleen mobiilietuna 100 euron liikunta- ja kulttuuriedun (ePassi-etu) kannustimena liikunnan ja kulttuuripalveluiden pariin. Edun käyttäjien määrä on kasvanut vuosittain sen käyttöönotosta alkaen. Etua käytti viime vuonna yli 80 % edunsaajista (reilu 900 työntekijää).

Henkilökunta- ja senioriyhdistys

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa toimii henkilöstön jäsenistä koostuva erillinen henkilökuntayhdistys. Henkilökuntayhdistyksen jäseneksi voi halutessaan liittyä maksamalla yhdistyksen jäsenmaksun. Kuntayhtymä tuki yhdistyksen toimintaa 5 000 euron avustuksella. Päättynyt tilikausi oli yhdistyksen 26. toimintavuosi. Henkilökuntayhdistys järjesti jäsenilleen kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia tuki senioriyhdistystä 500 euron avustuksella. Senioriyhdistys tarjoaa kuntayhtymästä eläkkeelle jääneille työntekijöille mm. liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia.

Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta

Kuntayhtymässä toteutetaan yhteistoimintaa yhteistoimintalain hengen mukaisesti. Yhteistoiminnan tavoitteena on edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta ja mahdollistaa työntekijöiden osallistuminen ja vaikuttaminen työpaikan asioihin. Yhteistoiminta näyttäytyy muun muassa henkilöstön kuulemisena, muutostilanteiden perusteiden selvittämisenä ja henkilöstön osallistamisena. Esimiehen ja työntekijän välitön yhteistoiminta toteutuu muun muassa työpaikkakokouksissa. Luottamusmies on mukana myös kuntayhtymän eri johtoryhmissä.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa toimii koko kuntayhtymän yhteinen yhteistyötoimikunta, jonka puheenjohtaja on kuntayhtymän johtaja. Lisäksi Gradian tulosalueille on nimetty omat yhteistyöryhmät, joissa käsitellään kyseistä tulosaluetta koskevia asioita.

Yhteistyötoimikunnassa käsiteltiin mm. talousarviota, tilinpäätöstä, henkilöstöraporttia, työterveyshuollon- ja työsuojelun toimintaohjelmaa ja henkilöstöhallinnon toimintaohjeita sekä muita ajankohtaisia henkilöstöä koskettavia asioita.

Lisäksi henkilöstöpalvelut sekä kuntayhtymän johto tapaa pääsopijajärjestöjen pääluottamusmiehiä erilaisissa pääluottamusmiestapaamisissa tilanteen mukaan. Tapaamisten tavoitteena on keskustella ja vaihtaa kuulumisia ajankohtaisista asioista puolin ja toisin. Henkilöstöpalvelut vastaa myös Gradian paikallisesta sopimustoiminnasta yhteistoiminnassa.

Työsuojelu, sisäilmasto ja yleinen turvallisuus

Työsuojelun tavoitteena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ehkäistä ja torjua työtapaaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia fyysisiä ja henkisiä työn haittoja.

Gradiassa on kahdeksanjäseninen työsuojelutoimikunta, jonka puheenjohtajana toimii työsuojelupäällikkö. Henkilöstöllä on yksi päätoiminen työsuojeluvaltuutettu, ensimmäiselle varavaltuutetulle on myös resursoitu työaika työsuojeluasioita varten. Toimihenkilöiden valtuutettu hoitaa työsuojelutehtäviä oman toimensa ohella. Kuntayhtymään on nimetty yhdeksän työsuojeluasiamiestä.

Työsuojelutoimikunta kokoontui viisi kertaa käsitellen mm. yt-prosessin vaikutuksia, työterveyshuollon toteuttamia työpaikkaselvityksiä, työpaikkakäyntejä, organisaatiomuutosta ja sen vaikutusta työhyvinvointiin, riskien ja vaarojen arviointia, kemikaaliturvallisuutta, läheltä piti/turvallisuuspoikkeamailmoituksia sekä yleiseen oppilaitosturvallisuuteen ja sisäilmaan liittyviä asioita.

Työympäristön ja -yhteisön kehittämiseen työsuojelutoimijat osallistuivat tekemällä sisäisiä työsuojelukäyntejä, tuemalla ristiriitojen ratkaisua, osallistumalla työpaikkaselvitysten käsittelyyn työpaikoilla, tunnustelemalla fliilismittarin avulla työyhteisön tilaa ja kertaamalla intrassa keskeisiä työsuojelun käytänteitä henkilökunnalle.

Yhtenä keskeisenä kehittämiskohteena oli työn riskien ja vaarojen arviointi, koneriskien arviointi ja kemikaaliriskien arviointi.

Sisäilma-asioita käsittelevä kuntayhtymän moniammatillinen sisäilmatyöryhmä kokoontui seitsemästi. Ryhmässä on opiskelu- ja työterveyden, työsuojelun, Jyväskylän kaupungin ympäristöterveystarkastuksen ja kuntayhtymän edustajat. Ryhmää täydennetään kampuksikohtaisilla asiantuntijoilla käsiteltävän kohteen mukaisesti.

Vuoden laajin sisäilmakohde oli Harjun kampuksen oppilaitosrakennuksen kakkosiiven tutkimukset, jotka johtavat koko siiven korjaukseen keväällä 2024. Siivessä toteutettiin kesällä 2023 tiivistyskorjaukset, joilla varmistettiin tilojen turvallisuus remontin alkamiseen saakka.

Kuntayhtymän turvallisuutta kehittää ja koordinoi kiinteistöjen turvallisuuspäälliköistä koostuva Gradian turvaryhmä, joka kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

Gradiassa toimii valmiusryhmä, jonka tehtävä on ohjata valmiussuunnittelua ja johtaa suurissa poikkeustilanteissa häiriötilanteen toimintaa. Valmiusryhmä koostuu kuntayhtymän johtoryhmän jäsenistä ja muista asiantuntijoista, ryhmä kokoontui seitsemän kertaa.

Valmiussuunnittelussa yhteistyökumppanina toimi Ryntötyö ja toisen asteen valtakunnallisesta turvallisuusverkostosta koottu työryhmä. Tuotoksena syntyi tiivis materiaali, jossa tunnistetaan uhat ja kuvataan käytännön toiminta uhkatilanteen haltuun ottamisessa.

Vuoden aikana toteutettiin ylimmän johdon valmiusharjoitus, ict-painotteinen harjoitus (Taisto) sekä kampuksilla poistumis- ja sisällesuojautumisharjoituksia.

Poliisin ennalta estävän yksikön kanssa tiivis yhteistyö jatkui. Väkivallan ja poikkeustilanteiden uhkaan varautumiseen, ennaltaehkäisyyn ja turvallisuuden varmistamiseen kiinnitettiin huomiota. Erilaiset häiriötilanteet lisääntyivät merkittävästi syyslukukaudella Gradiassa, kuten myös koko maassa suurilla koulutuksen järjestäjillä.

4. Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	95 819 427,20	93 459 493,15
Maksutuotot	111 697,05	90 316,81
Tuet ja avustukset	4 643 270,12	5 016 648,05
Muut toimintatuotot	3 009 552,87	2 560 164,77
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-51 488 960,05	-54 359 386,17
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-8 451 668,81	-10 458 342,17
Muut henkilösivukulut	-1 820 657,91	-1 822 999,45
Palvelujen ostot	-11 131 226,08	-11 458 617,43
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 114 366,48	-8 438 317,32
Avustukset	-189 577,48	-210 101,62
Muut toimintakulut	-5 818 452,96	-5 455 285,73
Toimintakate	15 569 037,47	8 923 572,89
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	140,00	-16 657,79
Muut rahoitustuotot	128 978,25	131 961,34
Korkokulut	-194 111,14	-254 908,51
Muut rahoituskulut	-417 276,74	-423 714,40
Vuosikate	15 086 767,84	8 360 253,53
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 002 650,26	-10 021 048,86
Arvonalentumiset	0,00	-344 000,00
Tilikauden tulos	5 084 117,58	-2 004 795,33
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	1 387 814,42	1 145 267,30
Varausten lisäys(-)/vähennys(+)	0,00	0,00
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	6 471 932,00	-859 528,03

4.2 Rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	15 086 767,84		8 360 253,53	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-604 905,83</u>	14 481 862,01	<u>-432 161,83</u>	7 928 091,70
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-373 752,66		-6 915 731,12	
Rahoitusosuudet investointi- menoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>826 857,06</u>	<u>453 104,40</u>	<u>442 161,83</u>	<u>-6 473 569,29</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		14 934 966,41		1 454 522,41
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-1 999 998,00		-2 599 998,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		1 999 998,00		10 599 998,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		-5 099 998,00		-8 099 998,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	-3 265,84		2 791,04	
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 033,59		-16 818,34	
Saamisten muutos	30 626,33		3 279 612,66	
Korottomien velkojen muutos	-1 169 927,08		-1 846 501,04	
Korollisten velkojen muutos	<u>0,00</u>	<u>-1 150 600,18</u>	<u>0,00</u>	<u>1 419 084,32</u>
Rahoituksen rahavirta		-6 250 598,18		1 319 086,32
Rahavarojen muutos		8 684 368,23		2 773 608,73
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	14 583 858,84		5 899 490,61	
Rahavarat 1.1.	<u>5 899 490,61</u>	8 684 368,23	<u>3 125 881,88</u>	2 773 608,73

4.3 Tase

T A S E	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 679 694,95	3 679 694,95
Rakennukset	110 710 711,10	118 053 211,28
Koneet ja kalusto	4 320 374,49	5 935 951,72
Muut aineelliset hyödykkeet	244 069,79	244 069,79
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	<u>266 070,05</u>	<u>1 018 437,96</u>
	119 220 920,38	128 931 365,70
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	252 851,47	393 254,98
Muut saamiset	123 264,00	123 264,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	500 938,32	497 166,76
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	181 218,06	173 184,47
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	762 225,04	796 834,76
Muut saamiset	601 230,61	316 468,61
Siirtosaamiset	<u>779 653,48</u>	<u>1 060 432,09</u>
	2 143 109,13	2 173 735,46
Rahat ja pankkisaamiset	<u>14 583 858,84</u>	<u>5 899 490,61</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>137 006 160,20</u>	<u>138 191 461,98</u>

T A S E	31.12.2023		31.12.2022	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	13 671 480,50		13 671 480,50	
Muut omat rahastot	36 716 876,15		36 716 876,15	
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	32 843 319,02		33 702 847,05	
Tilikauden yli/alijäämä	<u>6 471 932,00</u>	89 703 607,67	<u>-859 528,03</u>	83 231 675,67
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Poistoero		16 862 613,33		18 250 427,75
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Lahjoitusrahastojen pääomat		498 287,52		497 781,80
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta		14 666 682,00		16 666 680,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta	1 999 998,00		5 099 998,00	
Ostovelat	4 010 266,47		3 581 732,61	
Muut velat	1 104 162,96		1 095 426,63	
Siirtovelat	<u>8 160 542,25</u>	15 274 969,68	<u>9 767 739,52</u>	19 544 896,76
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>137 006 160,20</u>		<u>138 191 461,98</u>

4.4 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toimintatuotot	104 429 086,95		101 866 502,21	
Toimintakulut	<u>-88 561 519,91</u>		<u>-92 615 170,06</u>	
Toimintakate		15 867 567,04		9 251 332,15
Verotulot				
Valtionosuudet				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	21 702,22		-16 657,79	
Muut rahoitustuotot	11 894,64		34 665,20	
Korkokulut	-194 111,14		-254 908,51	
Muut rahoituskulut	<u>-417 281,74</u>	-577 796,02	<u>-457 403,83</u>	-694 304,93
Vuosikate		15 289 771,02		8 557 027,22
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 003 082,26		-10 021 480,86	
Omistuksen eliminointierot	0,00		0,00	
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	-10 003 082,26	<u>-344 000,00</u>	-10 365 480,86
Satunnaiset erät		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Tilikauden tulos		5 286 688,76		-1 808 453,64
Tilinpäätössiirrot	0,00		0,00	
Tilikauden verot	0,00		0,00	
Laskennalliset verot	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä		<u>5 286 688,76</u>		<u>-1 808 453,64</u>

Konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	15 289 771,02		8 557 027,22	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-604 905,83</u>	14 684 865,19	<u>-432 161,83</u>	8 124 865,39
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-373 752,66		-6 915 731,12	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>826 857,06</u>	<u>453 104,40</u>	<u>442 161,83</u>	<u>-6 473 569,29</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		15 137 969,59		1 651 296,10
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-1 999 998,00		-2 599 998,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		1 999 998,00		10 599 998,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		-5 099 998,00		-8 099 998,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	-3 265,84		2 791,04	
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 033,59		-16 818,34	
Saamisten muutos	46 386,18		3 191 683,71	
Korottomien velkojen muutos	-1 152 948,67		-1 806 610,29	
Korollisten velkojen muutos	<u>0,00</u>	<u>-1 117 861,92</u>	<u>0,00</u>	<u>1 371 046,12</u>
Rahoituksen rahavirta		-6 217 859,92		1 271 048,12
Rahavarojen muutos		8 920 109,67		2 922 344,22
Rahavarojen muutos				
Rahoitusarvopaperit 31.12.	484 356,20		466 685,73	
Rahoitusarvopaperit 1.1.	466 685,73		0,00	
Rahavarat 31.12.	15 466 380,73		6 563 941,53	
Rahavarat 1.1.	<u>6 563 941,53</u>	<u>8 920 109,67</u>	<u>4 108 283,04</u>	<u>2 922 344,22</u>

Konsernitase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		864,00		1 296,00
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	3 679 694,95		3 679 694,95	
Rakennukset	110 710 711,10		118 053 211,28	
Koneet ja kalusto	4 320 374,49		5 935 951,72	
Muut aineelliset hyödykkeet	244 069,79		244 069,79	
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	<u>266 070,05</u>	119 220 920,38	<u>1 018 437,96</u>	128 931 365,70
Sijoitukset				
Muut osakkeet ja osuudet	192 851,47		333 254,98	
Muut saamiset	<u>123 264,00</u>	316 115,47	<u>123 264,00</u>	456 518,98
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		500 938,32		497 166,76
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus		181 218,06		173 184,47
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset		2 290 600,39		2 336 986,57
Rahoitusarvopaperit		484 356,20		466 685,73
Rahat ja pankkisaamiset		<u>15 466 380,73</u>		<u>6 563 941,53</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>138 461 393,55</u>		<u>139 427 145,74</u>

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 671 480,50	13 671 480,50
Muut omat rahastot	36 716 876,15	36 716 876,15
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	52 203 355,52	54 011 809,16
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>5 286 688,76</u>	<u>-1 808 453,64</u>
	107 878 400,93	102 591 712,17
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	498 287,52	497 781,80
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	14 666 682,00	16 666 680,00
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 999 998,00	5 099 998,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>13 418 025,10</u>	<u>14 570 973,77</u>
	30 084 705,10	36 337 651,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>138 461 393,55</u>	<u>139 427 145,74</u>

5. Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

5.1.1 Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian valtuusto on muuttanut suunnitelman mukaisia poistoaikoja vuodesta 2013 alkaen vastaamaan Kirjanpitolautakunnan (Kilan) Kuntajaoston suosituksen alarajoja. Vuodesta 2013 alkaen tehtyihin investointeihin sovelletaan Kilan kuntajaoston mukaisia poistoaikojen alarajoja. Ennen vuotta 2013 tehdyt investoinnit poistetaan vanhojen poistoaikojen mukaan. Valtuusto on hyväksynyt uuden poistosuunnitelman 18.12.2020, mutta sen mukaisia poistoaikoja on noudatettu vasta 1.1.2021 alkaen.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaan hankintamenoa määrällisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoonsa.

5.1.2 Kuntayhtymän tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutokset

Kirjanpitoasetuksen 1 luvun 11 §:n mukaan nimikettä ei merkitä tuloslaskelmaan tai taseeseen, jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta. Tällaiset nimikkeet ja rivit on poistettu laskelmista.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Taseessa lomapalkkavelan muutos on -495 606,57 €.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja ei ollut.

5.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty koulutuskuntayhtymän täysin omistama tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelut Oy.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Sisäisiä katteita ei ole.

Konsernin tilikauden verot

Konsernitilinpäätöksen laatimisen yleisohjeen mukaan välittömät ja laskennalliset verot tulee merkitä omaan kohtaansa. Niiden vähäisen määrän (konserni yhteensä 90 595,66 euroa) vuoksi niitä ei ole siirretty kyseiseen kohtaan, vaan ne sisältyvät toimintakuluihin kuten emoyhteisöllä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa kuntayhtymän taseessa oleva kertynyt poistoero on siirretty vapaaseen omaan pääomaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kuntayhtymän ja tytäryhtiön keskinäinen omistus on eliminoitu.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty niiden vähäisen merkityksen vuoksi. Jyväskylän Koulutuskuntayhtymä Gradian osakkuusyhtiöitä ovat 31.12.2023 olleet Viitasaaren Koulutskiinteistö Oy (omistusosuus 24 %), EduCluster Finland Oy (omistusosuus 10 %), Monetra Keski-Suomi Oy (omistusosuus alle 0,01 %), Kuntien Tiera Oy (omistusosuus alle 0,1 %) sekä Sarastia Oy (0,04 %).

5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot**6) Kuntayhtymän toimintatuotot tulosalueittain ja konsernin toimintatuotot (ulkoiset erät)**

Kuntayhtymän toimintatuotot tulosalueittain ja konsernin toimintatuotot (sisäiset tuotot eliminoitu).

(1 000 €)	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Ammattiopisto Gradia				
Valtionosuusrahoitus	69 789	68 599	69 789	68 599
Muut toimintatuotot	4 800	4 982	4 800	4 982
Saadut tuet ja avustukset	158	199	158	199
Hallinto ja kehittäminen				
Valtionosuusrahoitus	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	94	78	94	78
Saadut tuet ja avustukset	2 692	2 986	2 692	2 986
Gradia-ravintolat				
Valtionosuusrahoitus	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 948	1 877	1 948	1 877
Saadut tuet ja avustukset	76	109	76	109
Gradia-lukiot				
Valtionosuusrahoitus	19 347	18 213	19 347	18 213
Muut toimintatuotot	81	63	81	63
Saadut tuet ja avustukset	1 718	1 723	1 718	1 723
Gradia-kiinteistöt (liikelaitos)				
Muu liikevaihto	2 882	2 298	2 882	2 298
Saadut tuet ja avustukset	0	0	0	0
*Kuntayhtymän toimintatuotot yhteensä	103 584	101 127	103 584	101 127
Gradia-koulutuspalvelut Oy				
Liikevaihto	2 900	2 538		
*Konsernin toimintatuotot yhteensä	106 484	103 665		

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistosuunnitelma 1.1.2021 alkaen (yhtymävaltuusto 18.12.2020 V19)

PYSYVÄT VASTAAVAT	Poistoaika / V	Poisto- menetelmä	Kuntajaoston suositus / V
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
Aineettomat oikeudet			
ICT-ohjelmat	2	Tasapoisto	2-5
Muut pitkävaikutteiset menot			
Kehittämismenot	2	Tasapoisto	2-5
Muut	2	Tasapoisto	2-10
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Maa- ja vesialueet			
Ei poistoa			
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	25	Tasapoisto	20-50
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20	Tasapoisto	20-30
Taloussrakennukset	10	Tasapoisto	10-20
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto	20-30
Kevyet varastot ja rakennelmat	10	Tasapoisto	
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto	30-50
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
- pysäköintialueet	15	Tasapoisto	15-20
- puisto- ja viheralueet	15	Tasapoisto	15-20
- puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	10	Tasapoisto	10-12
- muut putki- ja kaapeliverkot	15		15-20
- muut kiinteät koneet, laitteet, rakenteet	10	Tasapoisto	10-15
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet			
- henkilöautot	4	Tasapoisto	4-7
- mopot, moottoripyörät	4	Tasapoisto	
- kevyet peräkärret	4	Tasapoisto	
- mönkijät, moottorikelkat	4	Tasapoisto	
- kuorma-autot, traktorit, perävaunut	10	Tasapoisto	10-15
- linja-autot	10	Tasapoisto	
Tietokoneet			
- tietokoneet, palvelimet, tietoverkkolaitteet	3	Tasapoisto	3-5
ja tietokoneiden oheislaitteet		Tasapoisto	
Viestintälaitteet			
- puhelin-, audio-, video- ja muut viestintälaitteet	3	Tasapoisto	3-5
- teleliikenneverkot		Tasapoisto	
- murto- ja palohälytysjärjestelmät		Tasapoisto	
- televisiot, digiboksit		Tasapoisto	
- monitorit, projektorit		Tasapoisto	
- kamerat		Tasapoisto	
- vahvistimet ja kaiuttimet		Tasapoisto	
Muut koneet ja laitteet			
- kevyet koneet, kevyet liikkuvat työkonet	5	Tasapoisto	5-10
- laboratorio- ja tutkimuslaitteet	5	Tasapoisto	5-15
- kevyet laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto	3-5
- kalustohankinnat	3	Tasapoisto	3-5
- simulaattorit	5	Tasapoisto	
- Priimuksen ja opiskelijaravintoloiden keittiökoneet	3/10	Tasapoisto	
- raskaat sorvit	10	Tasapoisto	10-15
- raskaat maansiirtokoneet	10	Tasapoisto	10-15
- metsäkoneet	10	Tasapoisto	10-15
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön muk.		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa		
SIJOITUKSET			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa		

Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hyödyke poistetaan kuitenkin enintään sen taloudellisena pitoaikana.

EU-hankkeissa voidaan noudattaa rahoittajan ilmoittamia poikkeavia poistoaikoja.

Poistot aloitetaan hankintakuukaudesta seuraavan kuukauden alusta.

13) Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot (1 000€)				
	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0	145	0	145
Rakennusten luovutusvoitot	313	50	313	50
Muut luovutusvoitot	313	247	313	247
Luovutusvoitot yhteensä	626	442	626	442
Muut toimintakulut				
Osakkeiden luovutustappio	0	10	0	10
Muut luovutustappiot	21	0	21	0
Luovutustappiot yhteensä	21	10	21	10

5.3 Tasetta koskevat liitetiedot

5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet (1 000 €)									
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	0	0	3 680	118 053	5 936	244	1 018	128 931
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	948	179	0	502	1 629
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	-82	-1	0	0	-82
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0	0	-1 254	-1 254
Tilikauden poisto	0	0	0	0	-8 209	-1 794	0	0	-10 003
Arvonlennukset ja niiden palautukset					0				0
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	0	0	3 680	110 711	4 320	244	266	119 221
Arvonkorotukset 1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	3 680	110 711	4 320	244	266	119 221

Pysyvien vastaavien sijoitukset (1 000 €)						
	Osakkeet ja osuudet				Muut saamiset	Yhteensä
	Osakkeet tytär- yhteisöt	Osakkeet osakkuus- yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä		
Hankintameno 1.1.	60	0	333	394	123	517
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-140	-140	0	-140
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	60	0	193	253	123	376
Arvonlennukset	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	60	0	193	253	123	376

20)–22) Omistuksia muissa yhteisössä koskevat liitetiedot

Tytär- ja osakkuusyhtiöt					
Nimi	Kotipaikka	Kunta- yhtymän omistus- osuus	Kuntayhtymän laskennallinen osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhtiöt					
Gradia-koulutuspalvelut Oy	Jyväskylä	100,00 %	1 372 179,93	427 099,01	320 031,98
		Yhteensä	1 372 179,93	427 099,01	320 031,98
Yhdistelemättömät osakkuusyhtiöt					
Viitasaaren Koulutuskiinteistö Oy	Viitasaari	24,00 %	137 672,56	7 891,40	-968,30
		Yhteensä	137 672,56	7 891,40	-968,30
Muut omistusoosuudet					
EduCluster Finland Oy	Jyväskylä	10,00 %			
Kuntien Tiera Oy	Helsinki	0,10 %			
Sarastia Oy	Helsinki	0,04 %			
Monetra Keski-Suomi Oy	Jyväskylä	0,01 %			

23) Saamisten erittely tytäryhteisöltä ja osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyhteisöiltä

Lyhytaikaiset saamiset (1 000€)		
	Kuntayhtymä	
	31.12.2023	31.12.2022
Saamiset tytäryhteisöltä		
Myyntisaamiset	259	273
Yhteensä	259	273
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	0	0
Yhteensä	0	0
Saamiset yhteensä	259	273

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät (1000€)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Hankkeiden tuet ja avustukset	481	585	481	585
Valtionosuussaaminen 2023	0	146	0	146
Työterveyshuollon korvausarvio 2023	209	270	209	270
Koulutuskorvausarvio 2023, TVR	33	50	33	50
Sosiaalivakuutusmenojen jaksotussaamiset	14	5	14	5
Lyhytaikaisen lainan lyhennyskirjaus	0	0	0	0
Muut jaksotussaamiset	43	3	43	3
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	780	1 060	780	1 060

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (1.1.2029 jälkeen)

Pitkäaikainen vieras pääoma (1 000 €)	Kuntayhtymä	
	31.12.2023	31.12.2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 667	8 667
Yhteensä	6 667	8 667

30) Velat tytäryhteisölle ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

Lyhytaikainen vieras pääoma (1 000€)	31.12.2023	31.12.2022
Velat tytäryhteisölle		
Ostovelat	25	13
Muut velat	0	0
Siirtovelat	0	0
Yhteensä	25	13
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille		
Ostovelat	0	0
Siirtovelat	0	0
Yhteensä	0	0
Yhteensä	25	13

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (1 000 €)	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Korkomenojen jaksotus	14	23	14	23
Lomapalkkajaksotus	4 317	4 798	4 275	4 770
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	991	1 069	982	1 053
Hankkeiden etukäteeseen saamat tuet ja avustukset	425	921	425	921
Muut siirtovelat	2 478	3 024	2 464	3 001
Siirtovelat yhteensä	8 225	9 833	8 161	9 768

5.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärää on esitelty tarkemmin toimintakertomuksen kohdassa 3 Henkilöstöraportti.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty kohdassa 4.1 Tuloslaskelma.

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut (1 000 €)	Kuntayhtymä	
	2023	2022
Kansallinen Kokoomus r.p.	2	3
Perussuomalaiset rp	1	1
Suomen Keskusta r.p.	4	3
Suomen Kristillisdemokraatit (Kd) r.p.	0	0
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	3	3
Vasemmistoliitto r.p.	1	1
Vihreä Liitto r.p.	1	2
Yhteensä	12	12

45) Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastusyhteisön palkkiot (1 000 €)	Kuntayhtymä	
	2023	2022
Tilintarkastustehtävät	16	21
Tarkastusltk:n sihteerin teht.	5	7
BDO Audiator Oy		
Palkkiot yhteensä	21	28

46) Kuntayhtymän ja sen intressitahoihin kuuluvien välinen liiketoiminta

Valtuusto on päättänyt 17.12.2021 V 47 kuntayhtymän johtajan kanssa solmittavasta kuntalain mukaisesta johtajasopimuksesta, joka astui voimaan 21.2.2022 viranhoidon käynnistyessä. Johtajasopimuksessa on sovittu erokorvauksesta, joka vastaa suuruudeltaan kolmen (3) kuukauden palkkaa ja johon sisällytetään myös kolmen kuukauden auto- ja puhelinnetua vastaavaa summa. Erakorvauksen rahallinen arvo on noin 35 000 euroa. Kun virkasuhde on ollut voimassa yli viisi (5) vuotta, nousee erakorvaus kuuden (6) kuukauden palkkaa vastaavaksi summaksi (tämän rahallinen arvo tällä hetkellä noin 70 000 euroa).

Kuntayhtymän tietoon ei ole tullut kuntayhtymän ja sen intressitahojen välisiä liiketoimia vuonna 2023.

5.6 Muut liitetiedot

Lukiokoulutuksen yli-/alijäämä

Kuntayhtymän valtuusto 10.3.2016 V 8 päätti Jyväskylän lukiokoulutus- liikelaitoksen lakkauttamisesta 31.12.2016. Samalla valtuusto päätti, että lukiokoulutusta käsitellään 1.1.2017 alkaen Jyväskylän lukiokoulutus -tulosalueena ja että tulosalueen tuloja ja menoja sekä tilikauden ja edellisten tilikausien yli-/alijäämää seurataan erikseen kuntayhtymän taloudenpidossa.

Lukiokoulutuksen tilikauden ylijäämä vuonna 2023 oli 429 579,19 euroa ja kumulatiivinen alijäämä vuoden 2023 lopussa -13 166 150,01 euroa.

6. Eriytetyt tilinpäätökset

6.1 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tilinpäätös

KJ liite nro 1

Johtokunta

14.3.2024

Hallitus

26.3.2024

Valtuusto

7.6.2024

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ GRADIA GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS 2023

Sisällysluettelo

1. Kiinteistöliikelaitoksen johtajan katsaus	2
2. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen hallinto	4
2.1 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta	4
2.2 Liikelaitoksen virkavastuut.....	4
2.3 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	4
2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	7
2.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja käsittely	7
2.4.2 Toiminnan rahoitus	9
2.4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	12
3. Talousarvion toteutumisvertailu	14
3.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	14
3.2 Tunnuslukujen toteutuminen	15
3.3 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	16
3.4 Investointi- ja rahoitusosan toteutuminen vuonna 2023.....	19
3.4.1 Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit 1.1.2023 - 31.12.2023.....	19
3.4.2 Kiinteistöjen irtaimistohankinnat 1.1. - 31.12.2023	20
4. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tuloslaskelma	21
5. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tase.....	22
6. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen rahoituslaskelma	23
7. Tilinpäätöksen liitetiedot	24
7.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	24
7.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	24
7.1.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	24
7.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	25
7.3 Tasetta koskevat liitetiedot	28
7.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	28
7.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	29
7.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	30
7.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	31
8. Muut eriytetyt laskelmat	32
9. Tilinpäätöksen allekirjoitukset	33

1. Kiinteistöliikelaitoksen johtajan katsaus

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulos vuonna 2023 oli 2,379 milj. euroa. Liikelaitokselle asetettu tulostavoite toteutui 1,470 milj. euroa talousarvion tavoitetta suurempana.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian omistamien rakennusten tekninen nykyarvo oli vuoden 2023 lopussa yhteensä noin 234 milj. euroa, josta Jyväskylässä käytössä olevien rakennusten osuus oli noin 195 milj. euroa, Jämsän noin 29 milj. euroa ja Lievestuoreen noin 10 milj. euroa. Kuntayhtymän omistamien tilojen laajuus on 121 848 hum², josta Jyväskylässä tiloja on 102 105 hum², Jämsässä 16 315 hum² ja Lievestuoreella 3 428 hum². Vuokratiloja kuntayhtymän käytössä on 16 054 hum², joista suurimpina kohteina ovat Musiikkikampuksen ja Kankaan kampuksen tilat sekä Hemsö Finland Oy:ltä vuokratut tilat Wilhelm Schildtin katu 2:ssa.

Kuntayhtymän kiinteistöomaisuudesta on pidetty hyvää huolta. Gradia-kiinteistöt on vienyt läpi mittavan kiinteistöinvestointiohjelman viimeisen 15 vuoden aikana, jossa erityistä huomiota on kiinnitetty Terve Talo -kriteerien noudattamiseen, kiinteistöjen elinkaaren hallintaan, energiatehokkuuteen sekä tilojen yhteiskäyttöön ja muuntojoustavuuteen. Investointiohjelmaan kuuluvien hankkeiden yhteydessä on tähdätty myös tilatehokkuuteen teettämällä tilatarveselvityksiä oppilaitostulosyksiköiden kanssa.

Tilankäytön tehostamista jatkettiin vuonna 2023 edelleen liikelaitoksella laaditun Kiinteistöjen kehittämishjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Investointeja rajoitettiin syksyn 2022 YT prosessin seurauksena ja vuonna 2023 suoritettiin vain aivan pakolliset investoinnit 0,337 milj. eurolla.

Reuna-alueiden pienistä ja vajaakäytöllä olleista kiinteistöistä ja osakeomistuksista luovuttiin vuosien 2022 ja 2023 aikana. Tiloista saatiin markkinahinta, mutta ennen kaikkea päästiin eroon ylläpitokustannuksista ja kiinteistöriskeistä. Keski-Suomen hyvinvointialueelle on vuokrattu toimitiloja yli 1 100 m². Tämä on ollut mahdollista, koska koulutuskuntayhtymä on tiivistänyt omaa tilankäyttöään hallinto ja kehittäminen tulosalueella.

Digitalisaatio ja sähköistyminen tulevaisuuden kiinteistöjen megatrendinä on tiedostettu ja Gradian strategian mukainen hiilineutraaliustavoite on otettu sekä tavoitteissa että toiminnassa huomioon. Gradian hankkima sähköenergia on tuotettu jo useita vuosia päästöttömästi pohjoismaisella vesi- ja ydinvoimalla.

Venäjän hyökkäyssodan käynnistämä energiakriisi aiheutti paljon huolta vuoden 2023 talousarvion laadinnassa. Kiinteistöliikelaitos suoritti useita toimenpiteitä energian säästämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi. Pahimmat uhkakuvat hintojen noususta eivät kuitenkaan toteutuneet ja tällä oli iso merkitys kiinteistöliikelaitoksen hyvään tilinpäätökseen.

Syksyn 2022 YT prosessi vähensi merkittävästi (-25 %) kiinteistöliikelaituksen henkilöstöä ja toimintavuoden aikana jouduttiin monia toimintatapoja ja prosesseja miettimään uudelleen. Henkilöstö on antanut vahvan panoksen uudistusten läpiviemiseen ja sitoutunut uuteen toimintamalliin. Vuorovaikeus ja keskusteluyhteys kuntayhtymän oppilaitosten kanssa on parantanut merkittävästi.

Kaikilla vuoden aikana tehdyillä toimenpiteillä on tähdätty toiminnan tehostamiseen, energiatehokkuuteen sekä tilatehokkuuteen ja näiden kautta kustannusten karsimiseen kestävä kehityksen arvoja noudattaen. Toimenpiteet tukevat koko kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutumista, unohtamatta kuitenkaan laadukasta asiakaspalvelua, tarkoituksenmukaisia oppimisympäristöjä ja henkilöstön työhyvinvointia.

Haluan lausua isot kiitokset kiinteistöliikelaituksen osaavalle ja vastuulliselle henkilöstölle toimintavuodesta 2023.

Tilivelvollisiksi toimielimiksi Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksessa määritetään liikelaitoksen johtokunta ja tilivelvollisena viranhaltijana toimii kuntayhtymän johtaja, joka hoitaa myös liikelaitoksen johtajan tehtävää.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Liikelaitoksen johtokunnan tietoon ei ole tullut sellaisia oikaisuvaatimuksia tai valituksia, joiden tekemisen perusteena olisi ollut selkeästi sisäisen valvonnan puutteellisuudesta aiheutunut lakien, ohjeiden, päätösten tai hyvän hallintotavan noudattamisen laiminlyönti.

Johtokunnan tietoon ei ole saatettu johtokunnan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevassa selonteossa sellaista säännöistä, ohjeista, sopimuksista tai päätöksistä poikkeavaa viranomaistoimintaa, jonka seurauksena liikelaitos ja kuntayhtymä olisivat joutuneet syytteeseen tai muutoin korvausvastuuseen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty tilinpäätös- ja toimintakertomuksen muissa kohdissa, kuten myös keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin ja poikkeamiin mahdollisesti tehdyt toimenpiteet.

Riskienhallinnan järjestäminen

Valtuusto on hallintosäännössä määrittänyt keskeiset valvontavastuut kuntayhtymän johdolle ja keskeisille viranhaltijoille. Riskienhallinta nivoutuu talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Talousarvioon kirjataan merkittävimmät riskit talousarviovuotta koskien, tilinpäätökseen toteutuneet riskienhallinnan toimenpiteet, havainnot ja toteutuneet riskit. Riskejä raportoidaan myös kuntayhtymän osavuosisaustusten yhteydessä.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Liikelaitoksen johtokunnalla ei ole tiedossa omaisuuden hankinnan, luovutuksen tai hoidon valvonnan osalta laiminlyöntiä tai muuta virheellistä menettelyä, josta saattaisi aiheutua liikelaitokselle tai kuntayhtymälle korvausvaade tai muu oikeudellinen vastuu.

Sopimustoiminta

Rakennusurakkasopimuksiin liittyviä riskejä ovat esimerkiksi sopimusrikkomukset ja sopimuskumppanien taloudelliset vaikeudet. Sopimuskumppanin taloudellisiin vaikeuksiin liittynyt riski toteutui yksittäisessä vuoden 2023 rakentamisinvestointihankkeessa, jossa hankkeeseen valittu puitesopimusurakoitsija hakeutui hankkeen päätyttyä konkurssiin ja osa sopimuskumppanin alihankkijan saatavista jäi maksamatta. Tapaus ei kuitenkaan vaikuttanut Gradian talouteen, vaan oli puhtaasti sopimusurakoit-

2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja käsittely

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Liikevaihto	22 553 042,62	21 836 962,65
Tuet ja avustukset		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 910 355,69	2 810 869,53
Palvelujen ostot	3 894 177,58	4 195 385,50
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 287 197,85	1 511 922,39
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	214 525,42	289 415,69
Muut henkilösivukulut	37 206,66	47 033,48
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	8 267 208,23	8 038 594,18
Arvonalentumiset	0,00	344 000,00
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		
Vuokrat	2 795 592,98	2 678 885,16
Verot	1 574 346,07	1 473 451,21
Liiketoiminnan muut kulut	9 498,07	7 105,15
	4 379 437,12	4 159 441,52
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 562 934,07	440 300,36
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	0,01	
Muille maksetut korkokulut	-199 605,98	-212 156,33
Korvaus peruspääomasta	-372 073,62	-372 073,62
Muut rahoituskulut	-436,67	-385,13
	-572 116,26	-584 615,08
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	990 817,81	-144 314,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	990 817,81	-144 314,72
Poistoerojen lisäys (-) / vähennys (+)	1 387 814,42	1 137 219,88
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 378 632,23	992 905,16
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,1 %	0,6 %
Kuntayhtymän sijoittaman pääoman tuotto, %	2,3 %	0,4 %
Voitto, %	4,4 %	-0,7 %

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Gradia-kiinteistöjen liikevaihto oli tilinpäätösvuonna 22,553 milj. euroa, joka oli 0,716 milj. euroa suurempi kuin vuonna 2022. Toimintaan käytetyt kulut 12,723 milj. euroa toteutuivat edellistä vuotta 0,291 milj. euroa ja talousarviota 0,807 milj. euroa pienempänä, vaikka kustannusten nousu tilikaudella oli merkittävä.

Sijoitetun pääoman tuotto, % = $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kuntayhtymälle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Kuntayhtymän sijoittaman pääoman tuotto, % = $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kuntayhtymälle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kuntayhtymältä} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti ja kuntayhtymän sijoittaman pääoman tuotto prosentti kertovat sijoitetun pääoman tuoton eli mittaavat suhteellista kannattavuutta. Gradia-kiinteistöjen suhteellinen kannattavuus nousi sijoitetun pääoman tuotto prosentilla mitattuna. Se oli 2,1 % ja edellisenä vuonna 0,6 %. Myös kuntayhtymän sijoittaman pääoman tuotto prosentti nousi 2,3 %, edellisenä vuonna 0,4 %. Tunnuslukujen arvojen muutokseen vaikutti mm. tilinpäätösvuoden ylijäämä ennen satunnaisia eriä, joka oli tilikaudella 0,991 milj. euroa, vuonna 2022 se oli -0,144 milj. euroa. Vieras pääoma myös väheni tilikaudella 2,7 milj. euroa.

Voitto, % = $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja} / \text{Liikevaihto})$

Gradia-kiinteistöjen voittoprosentti oli 4,4 %, edellisellä tilikaudella se oli -0,7 %. Tunnusluku kertoo kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista. Tilikaudella tunnusluku muuttui positiiviseksi, sillä ylijäämä ennen satunnaisia eriä parani huomattavasti.

Gradia-kiinteistöjen tilikauden tulos ennen poistoeron muutosta oli 990 817,81 euroa.

Johtokunta esittää tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja 1 387 814,42 euroa

Edellä mainitun toimenpiteen jälkeen Gradia-kiinteistöjen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 2 378 632,23 euroa, joka esitetään siirrettäväksi edellisten vuosien yli-/alijäämättilille. Gradia-kiinteistöjen kertynyt ylijäämä vuoden 2023 lopussa on 28,913 milj. euroa.

2.4.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	1 562 934,07		440 300,36	
Poistot ja arvonalentumiset	8 267 208,23		8 382 594,18	
Rahoitustuotot ja -kulut	-572 116,26		-584 615,08	
Satunnaiset erät				
Tuloverot				
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-430 821,73</u>	8 827 204,31	<u>-195 301,65</u>	8 042 977,81
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-324 569,31		-5 323 640,21	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>615 711,88</u>	291 142,57	<u>195 301,65</u>	-5 128 338,56
Toiminnan ja investointien rahavirta				
		9 118 346,88		2 914 639,25
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset		0,00		0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1 999 998,00		-2 599 998,00	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys muilta	1 999 998,00		2 599 998,00	
Lyhytaikaisten lainojen vähennys muilta	<u>-2 599 998,00</u>	-2 599 998,00	<u>-2 599 998,00</u>	-2 599 998,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kuntayhtymältä	-6 392 097,57		-1 208 986,16	
Saamisten muutos muilta	-5 680,40		1 164 714,64	
Korottomien velkojen muutos muilta	<u>-120 570,91</u>	-6 518 348,88	<u>-270 369,73</u>	-314 641,25
Rahoituksen rahavirta				
		-9 118 346,88		-2 914 639,25
Rahavarojen muutos				
		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	18 449	8 429
Investointien tulorahoitus, %	2852 %	155 %
Laskennallinen lainanhoitokate	4,1	3,2
Lainanhoitokate	3,4	3,0

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki rahan lähteet ja rahan käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta rahavaroihin eli rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö rahavarat tilikauden aikana. Gradia-kiinteistöjen toiminnan ja investointien rahavirta oli 9,118 milj. euroa. Investointien rahavirta oli puolestaan 0,291 milj. euroa, joka muodostui investointimenoista 0,325 milj. euroa ja näitä menoja pienentävistä pysyvien vastaavien

Lainanhoitokate = (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kun tunnusluvun arvo on 1–2, lainanhoitokyky on tyydyttävä ja arvon ollessa yli 2, lainanhoitokyky on hyvä. Gradia-kiinteistöjen lainanhoitokyky (3,4) oli hyvä sekä tilinpäätös-vuonna että edeltävänä vuonna.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen rahoituslaskelman tunnusluvuista on jätetty pois maksuvalmiutta kuvaavat tunnusluvut **kassan riittävyys (pv)**, **quick ratio** ja **current ratio**. Gradia-kiinteistöjen maksuvalmius- ja rahoitussuunnittelu tapahtuu osana kuntayhtymän maksuvalmius- ja rahoitussuunnittelua.

Gradia-kiinteistöillä ei ole myöskään omaa kassaa, vaan liikelaitoksen kassa on osa kuntayhtymän kassaa. Liikelaitoksella ei ole omaa pankkitiliä, vaan sillä on kirjanpidollinen yhdystili. Maksuvalmiuden tunnusluvut eivät ole edellä mainittujen asioiden takia relevantteja Gradia-kiinteistöjen kohdalla.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tilinpäätösvouden koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kuntayhtymältä. Gradia-kiinteistöjen 2023 vuoden koko vieraan pääoman määrä oli 57,415 milj. euroa, josta koroton velka kuntayhtymältä oli 38,964 milj. euroa, lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta 16,667 milj. euroa ja muut velat 1,784 milj. euroa. Toteutuneet käyttötulot vuodelta 2023 olivat 22,553 milj. euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus % -tunnusluku parani ollen 254,6 %, muutokseen vaikutti vieraan pääoman vähentyminen ja käyttötulojen lisääntyminen. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet liikelaitoksella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 € = Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Kertynyt yli-/alijäämä -tunnusluku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Gradia-kiinteistöjen kertynyt ylijäämä vuonna 2023 on 28,913 milj. euroa., joka on 2,379 milj. euroa suurempi kuin edellisenä vuonna.

Lainakanta 31.12., 1 000 € = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kuntayhtymältä)

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Gradia-kiinteistöjen lainakanta oli 2023 vuoden lopussa 16,667 milj. euroa. Lainakanta aleni 2,6 milj. euroa vuodesta 2022.

Lainat ja vastuut 31.12., 1 000 € = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Gradia-kiinteistöjen lainat ja vastuut olivat 2023 vuoden lopussa 54,843 milj. euroa. Tämä oli 2,490 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. 2023 vuoden vuokravastuut olivat 38,176 milj. euroa, joka oli 0,110 milj. euroa enemmän kuin 2022 vuonna.

Gradia-kiinteistöillä ei ole sijoituksiin merkittäviä joukkovelkakirjalainasaamisia ja muita lainasaamisia, joten liikelaitoksen taseen tunnusluku lainasaamiset 31.12. on jätetty pois tunnuslukuanalyysistä.

3. Talousarvion toteutumisvertailu

3.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Uusi yhdessä 2020+ Strateginen pääta- voite:	Gradia-kiinteistöjen toiminnalliset ta- voitteet 2023	Toteuma 2023
<p>Hyvinvoiva ja kestävästi toimiva Gradia-yhteisö</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gradian hiilitiekartassa vuodelle 2023 esitettyjen tavoitteiden toteuttaminen Pilotoidaan olosuhdeanalytiikkaa ja tilojen käyttöä mittaavaa anturointia. Kannustetaan tulosalueita tilankäytön tehostamiseen tuottamalla tietoa tilankäytön todellisista kustannuksista ja tilojen käyttöasteista. Tuetaan hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä mm. järjestämällä yhteisiä koulutus- ja työhyvinvointitilaisuuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutettu kaksi kalusteiden kierrätystoria Yhdenmukaistettiin yleisten tilojen jätteiden syntytyypien lajittelu Jättemääräraportit lisätty Intraan kaikkien nähtäville Ei toteutettu vuonna 2023 Tilankäyttöä tehostettu kiinteistöjä ja osakkeita myymällä (Koulutie 19B, Palviantie 598, Tapionkatu 4b) ja ulosvuokrauksella Osallistuttiin kuntayhtymän yhteiseen liikuntailta-päivään

3.2 Tunnuslukujen toteutuminen

Tunnuslukujen tavoitteet 2023 ja toteutumat 2020–2023

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP2023
Kiinteistöjen ylläpito					
Ominaiskulutuksen muutos, sähkö	-10,8 %	7,3 %	-3,50 %	-5,00 %	-15,80 %
Ominaiskulutuksen muutos, lämpö	-8,6 %	1,1 %	-4,50 %	-5,00 %	-20,10 %
Ominaiskulutuksen muutos, vesi	-21,2 %	5,3 %	15,30 %	-1,00 %	-8,50 %
Kuntien energiatehokkuussopimuksen säästötavoite, 10,5 %:n kokonaistavoite kaudella 2017-2025	6,10 %	6,90 %	8,80 %	8,10 %	19,10 %
Kuntoluokka, %	82	83	83	75	82
Tyhjät tilat, %	13,0	11,9	9,7	-	6,4
Tilankäytön tehokkuus, m2/opiskelijamäärä -netto (Vipunen)	14,2	13,7	13,5	-	12,5
Rakentamisinvestointien kustannusarvion pitävyys:					
kustannusarvion ylitys %					
- Jämsän Tekniikan rakennus	-0,1				
- Viitaniemen piha-alue	-21,4				
- Lievestuore 3. vaihe			-1,8		

Koulutuskuntayhtymä on mukana kuntien energiansäästöohjelmassa vuosille 2017–2025 (KETS-hanke), jossa tavoitteena on 10,5 % (4124 MWh) energiansäästö vuonna 2014 kulutetusta energiamäärästä vuoteen 2025 mennessä. Toteutuneet energiansäästötoimet, joista suurimpina ovat olleet ilmanvaihdon käyntiaikamuu- tokset ja lämpötilojen pudotukset, ovat kasvattaneet energiansäästötoimia erittäin merkittävästi. Säästö- jen määrä nousi jopa yli koko säästökauden tavoitteen ja mikäli säästötoimet saadaan pidettyä voimassa kauden loppuun asti, tavoite tullaan ylittämään reilusti. Säästötavoitteeksi arvioitiin 8,1 %, toteutuneet sääs- tötoimet olivat 19,1 % (7513 MWh).

Energiankulutukset pienenevät vuonna 2023 lämmitysenergian osalta -20,1 % (normeerattu) ja sähkönkulu- tuksen osalta -15,8 % verrattuna edelliseen vuoteen. Kulutukset pienenevät suhteellisen tasaisesti eri kohtei- den välillä.

Myös vedenkulutus pieneni edelliseen vuoteen verrattuna -8,5 %, suurimmat muutokset vedenkulutukseen olivat Kukkulan kampuksella, -23 %.

Jätteiden kierrätysastetavoite saavutettiin, kierrätysasteen oltua 63 %. Hyötykäyttöön menevän jätteen osuus kasvoi myös hieman. Jätteiden kokonaismäärä saatiin pienennettyä 14 % edelliseen vuoteen verrat- tuna. Jätteiden lajittelupisteitä lisätty ja poistettu yksittäisiä roska-astioita käytävätiloista.

3.3. Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tilastokeskuksen mukaan kiinteistön ylläpidon kustannukset nousivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä 11,5 %, toisella vuosineljänneksellä 8,4 % ja kolmannella vuosineljänneksellä 3,6 % vuoden 2022 vastaaviin ajanjaksoihin. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksistä.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen vuoden 2023 tilikauden ylijäämä on 2,379 milj. euroa. Talousarviossa liikeylijäämäksi arvioitiin 0,909 milj. euroa, tulos toteutui 1,470 milj. euroa parempana.

Liikevaihdon (22,553 milj. euroa) suurin erä muodostui sisäisistä ja ulkoisista vuokratuotoista (19,719 milj. euroa), jotka toteutuivat 0,195 milj. euroa talousarviota suurempina. Uusia ulkopuolisia vuokralaisia saatiin Keski-Suomen Hyvinvointialue ja Miriam's Viitaniemeen sekä pienempiä toimijoita Kukkulan kampukselle. Ulkoiset vuokratuotot toteutuivat 0,216 milj. euroa budjetoitua suurempana, nousuun vaikutti myös kustannusindeksien kohoaminen. Sisäisiä vuokratuottoja laski hiukan yksiköiden tilamuutokset vuoden aikana. Sisäiset ja ulkoiset myyntituotot (2,059 milj. euroa) toteutuivat hieman budjetoitua pienempänä. Muihin toimintatuottoihin kirjattiin tilikaudella pysäköintimaksutuottoja 0,124 milj. euroa ja kiinteistönhoidon käyttökorvauksia n. 0,165 milj. euroa. Pysyvien vastaavien myyntivoittoja kertyi yhteensä 0,431 milj. euroa, joka koostui Jyväskylän pienteollisuustalo Oy:n osakkeiden, Jämsän Koulutie 19 B-rakennuksen ja Palvia -nimisen kiinteistön sekä kuljetusvälineen myynteistä.

Toimintakulut (12,723 milj. euroa) toteutuivat 0,808 milj. euroa pienempänä kuin oli talousarviossa suunniteltu. Talouden sopeuttaminen aiheutti harkintaa hankinnoissa, kustannusten noususta huolimatta Gradia-kiinteistöt onnistui vähentämään toimintakuluja talousarvioon nähden. Suurin säästö 0,860 milj. euroa saatiin aineissa ja tarvikkeissa, joissa sähkön ja kaukolämmön hinnannousu ei toteutunut niin suurena kuin talousarviota tehdessä arvioitiin. Henkilöstökulut olivat 0,170 milj. suunnitelmasta pienemmät, irtisanoutuneiden henkilöiden tilalle ei palkattu uusia ja osa tehtävistä korvattiin ostopalveluna. Gradia-kiinteistöjen henkilöstömäärä väheni 10 henkilöllä (24 %) tilikauden aikana.

Ulkoisten palveluiden ostoissa säästö oli yhteensä 0,100 milj. euroa. Ulkoisia vuokria maksettiin 0,138 milj. euroa budjetoitua enemmän, tähän vaikutti kuten vuokratuloihin suunniteltua suuremmat indeksikorotukset, johtuen kohonneista kiinteistökustannuksista. Kiinteistöveroja puolestaan maksettiin 0,161 milj. euroa enemmän kuin oli budjetoitu, nousuun vaikutti kohonnut rakennuskustannusindeksi ja tehdyt perusparannukset.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 0,111 milj. euroa suunniteltua pienemmät, sillä kaikkia investointeja ei toteutettu tai niiden valmistuminen siirtyi seuraavalle tilikaudelle. Poistoeron muutos oli vastaavasti suunniteltua suurempi johtuen Jämsän B-rakennuksen myynnistä, kuntayhtymän toiminta rakennuksessa oli päättynyt ja suunnitelmiin ei kuulunut rakennuksen käyttö tulevaisuudessa.

Gradia-kiinteistöjen ulkoisten ostopalveluiden kehitys vuonna 2023

Alla esitetyssä taulukossa on esitetty Gradia-kiinteistöjen puhtauspalveluiden osalta ostopalvelukustannusten, henkilöstömenojen ja henkilöstömäärän muutos vuosina 2022-2023.

Siivouspalvelut

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos 2022 - 2023	Muutos %
Siivouspalvelu, 1000 €	644	697	768	855	943	88	10
Henkilöstömenot, 1000 €	768	697	707	686	536	-150	-22
Henkilöstö, lkm	26	23	22	18	13	-5	-28

Puhtauspalveluiden henkilöstöä irtisanoutui omaehtoisesti muutosneuvotteluiden aikana vuoden 2023 aikana, jonka seurauksena henkilöstön määrä ja henkilöstökulut laskivat yli 20 %. Puhtauspalveluiden sisältöä tarkasteltiin kiinteistöittäin, sillä kuntayhtymä luopui tilikauden aikana yli 6000 huonetta, jonka vuoksi myös puhtauspalveluiden tarve väheni. Ulkoisten puhtauspalveluiden hankintoihin kului 10 % enemmän kuin edellisellä tilikaudella, tämä selittyy lähinnä kohonneilla kustannuksilla.

Tiedot ostopalveluiden kehityksestä on lisätty tilinpäätökseen Gradia-kiinteistöt liikelaitoksen johtokunnan tilinpäätöskokouksen jälkeen johtokunnan pyynnöstä.

1 000 €

Gradia-kiinteistöt

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	153	148	146	-2
Myyntituotot (sisäiset)	2179	1956	1 913	-43
Tuet ja avustukset, hankerah.	0	0	0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	1721	1748	1 964	216
Vuokratuotot (sisäiset)	17357	17776	17 755	-21
Muut toimintatuotot	427	620	776	156
*TOIMINTATUOTOT YHT.	21 837	22 248	22 553	305
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1848	-1 708	-1 539	169
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-4143	-3874	-3 774	100
Palveluiden ostot (sisäiset)	-52	-111	-120	-9
Aineet ja tarvikkeet	-2811	-3770	-2 910	860
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-2679	-2658	-2 796	-138
Vuokrat (sisäiset)	0	0	0	0
Verot	-1473	-1404	-1 574	-170
Muut toimintakulut	-7	-5	-9	-4
*TOIMINTAKULUT YHT.	-13 014	-13 530	-12 723	807
*TOIMINTAKATE	8 823	8 718	9 830	1 112
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-585	-567	-572	-5
*VUOSIKATE	8 238	8 151	9 258	1 107
Sumu-poistot	-8 383	-8 379	-8267	112
*TILIKAUDEN TULOS	-144	-228	991	1 219
Poistoeron muutos	1 137	1 137	1 388	251
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	993	909	2 379	1 470

KIINTEISTÖJEN RAKENTAMISINVESTOINNIT 2023

1 000 euroa

	Toteuma	Talousarvio	Poikkeama
	2023	2023	
<i>Rakennukset:</i>			
Aktivoitavat vuosikorjaukset	177	600	-423
Projektit 52327			
Jämsän Koulutie C peruskorjaus	0	500	-500
Projekti 52233			
Jämsän laboratorio	82	0	82
Projekti 52223			
Harjun A 2 sisäilmakorjaus	78	0	78
Projekti 52313			
Investointimenot yhteensä	337	1 100	-763

Siirrot käyttötalouteen			
Jämsän Koulutie C peruskorjaus	142		
Projekti 52175, 52233			
Siirrot käyttötalouteen yhteensä	142		

Jyväskylän pienteollisuustalo Oy:n osakkeiden myynti	92	200	-108
Jämsän Koulutie 19, B-rakennuksen myynti	167		167
Palvia -nimisen kiinteistön myynti	146		146
Investointitulot yhteensä	405	200	205

3.4.2 Kiinteistöjen irtaimistohankinnat 1.1. - 31.12.2023

1000 euroa

	Toteuma	Talousarvio	Poikkeama
	2023	2023	
Koneet ja laitteet	129	190	-61
Yhteensä	129	190	-61

Gradia-kiinteistöt käytti vuonna 2023 kone- ja laiteinvestointeihin yhteensä 128 897,03 € euroa. Kukkulan kulunvalvonta kustansi 44 272,90 €. Priimuksen auditorion AV-laitteet 27 024,13 € ja Viitaniementie E:n valaisimien uusinnat 57 600,00 €.

4. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Liikevaihto	22 553 042,62	21 836 962,65
Tuet ja avustukset		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 910 355,69	2 810 869,53
Palvelujen ostot	<u>3 894 177,58</u>	<u>4 195 385,50</u>
	6 804 533,27	7 006 255,03
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 287 197,85	1 511 922,39
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	214 525,42	289 415,69
Muut henkilösivukulut	<u>37 206,66</u>	<u>47 033,48</u>
	1 538 929,93	1 848 371,56
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	8 267 208,23	8 038 594,18
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	<u>344 000,00</u>
	8 267 208,23	8 382 594,18
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		
Vuokrat	2 795 592,98	2 678 885,16
Verot	1 574 346,07	1 473 451,21
Liiketoiminnan muut kulut	<u>9 498,07</u>	<u>7 105,15</u>
	4 379 437,12	4 159 441,52
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 562 934,07	440 300,36
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	0,01	
Muut rahoitustuotot		
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut		
Muulle maksetut korkokulut	-199 605,98	-212 156,33
Korvaus peruspääomasta	-372 073,62	-372 073,62
Muut rahoituskulut	<u>-436,67</u>	<u>-385,13</u>
	-572 116,26	-584 615,08
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	990 817,81	-144 314,72
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	990 817,81	-144 314,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	990 817,81	-144 314,72
Poistoerojen lisäys (-) / vähennys (+)	1 387 814,42	1 137 219,88
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	0,00	0,00
Pakollisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	0,00	0,00
Tuloverot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	2 378 632,23	992 905,16
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 378 632,23	992 905,16

5. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tase

TASE	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	3 679 694,95		3 679 694,95	
Rakennukset	110 645 618,60		117 941 502,03	
Koneet ja kalusto	195 017,78		133 892,00	
Muut aineelliset hyödykkeet	244 069,79		244 069,79	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	266 070,05	115 030 471,17	1 018 437,96	123 017 596,73
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	0,00		140 403,51	
Muut saamiset	123 264,00	123 264,00	123 264,00	263 667,51
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	117 125,73		216 525,70	
Muut saamiset	312 316,93		216 314,11	
Siirtosaamiset	9 668,85	439 111,51	591,30	433 431,11
Rahat ja pankkisaamiset		0,00		0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>115 592 846,68</u>		<u>123 714 695,35</u>
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	12 402 454,12		12 402 454,12	
Edellisten tilikausien ylijäämä	26 534 285,86		25 541 380,70	
Tilikauden ylijäämä	2 378 632,23	41 315 372,21	992 905,16	38 936 739,98
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Poistoero	16 862 613,33		18 250 427,75	
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	16 862 613,33	0,00	18 250 427,75
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		14 666 682,00		16 666 680,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 999 998,00		2 599 998,00	
Ostovelat	1 564 623,93		1 614 610,40	
Korottomat velat kuntayhtymältä	38 964 080,68		45 356 178,25	
Muut velat	21 554,45		24 917,85	
Siirtovelat	197 922,08	42 748 179,14	265 143,12	49 860 847,62
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>115 592 846,68</u>		<u>123 714 695,35</u>

7. Tilinpäätöksen liitetiedot

7.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

7.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian valtuusto on muuttanut suunnitelman mukaisia poistoaikoja vuodesta 2013 alkaen vastaamaan Kirjanpitolautakunnan (Kilan) Kuntajaoston suosituksen alarajoja. Vuodesta 2013 alkaen tehtyihin investointeihin sovelletaan Kilan kuntajaoston mukaisia poistoaikojen alarajoja. Ennen vuotta 2013 tehdyt investoinnit poistetaan vanhojen poistoaikojen mukaan. Valtuusto on hyväksynyt uuden poistosuunnitelman 18.12.2020, mutta sen mukaisia poistoaikoja on noudatettu vasta 1.1.2021 alkaen.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaan hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoonsa.

7.1.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutokset

Kirjanpitoasetuksen 1 luvun 11 §:n mukaan nimikettä ei merkitä tuloslaskelmaan tai taseeseen, jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta. Tällaiset nimikkeet ja rivit on poistettu laskelmista.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty.

4) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja ei ollut.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

PYSYVÄT VASTAAVAT		Poisto-	Kuntajaoston
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Poisto- / v	menetelmä	suositus / v
Aineettomat oikeudet			
ICT-ohjelmat	2	Tasapoisto	2-5
Muut pitkävaikutteiset menot			
Kehittämismenot	2	Tasapoisto	2-5
Muut	2	Tasapoisto	2-10
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	25	Tasapoisto	20-50
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20	Tasapoisto	20-30
Talousrakennukset	10	Tasapoisto	10-20
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto	20-30
Kevyet varastot ja rakennelmat	10	Tasapoisto	
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto	30-50
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Pysäköintialueet	15	Tasapoisto	15-20
Puisto- ja viheralueet	15	Tasapoisto	15-20
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	10	Tasapoisto	10-12
Muut putki- ja kaapeliverkot	15	Tasapoisto	15-20
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto	10-15
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet			
Henkilöautot	4	Tasapoisto	4-7
Mopot, moottoripyörät	4	Tasapoisto	
Kevyet peräkärryt	4	Tasapoisto	
Mönkijät, moottorikelkat	4	Tasapoisto	
Kuorma-autot, traktorit, perävaunut	10	Tasapoisto	10-15
Linja-autot	10	Tasapoisto	
Tietokoneet			
Tietokoneet, palvelimet, tietoverkkolaitteet ja tietokoneiden oheisla	3	Tasapoisto	3-5
Viestintälaitteet			
Puhelin-, audio-, video- ja muut viestintälaitteet	3	Tasapoisto	3-5
Teleliikenneverkot	3	Tasapoisto	3-5
Murto- ja palohälytysjärjestelmät	3	Tasapoisto	3-5
Televisiot, digiboksit	3	Tasapoisto	3-5
Monitorit, projektorit	3	Tasapoisto	3-5
Kamerat	3	Tasapoisto	3-5
Vahvistimet ja kaiuttimet	3	Tasapoisto	3-5
Muut koneet ja laitteet			
Kevyet koneet, kevyet liikkuvat työkonet	5	Tasapoisto	5-10
Laboratorio- ja tutkimuslaitteet	5	Tasapoisto	5-15
Kevyet laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto	3-5
Kalustohankinnat	3	Tasapoisto	3-5
Simulaattorit	5	Tasapoisto	
Priimuksen ja opiskelijaravintoloiden keittiökoneet	3/10	Tasapoisto	
Raskaat sorvit	10	Tasapoisto	10-15
Raskaat maansiirtokoneet	10	Tasapoisto	10-15
Metsäkoneet	10	Tasapoisto	10-15
Kaivurin kauha, kuorma-auton vaihtolava	10	Tasapoisto	
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat		Käytön muk.	
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa	
SIJOITUKSET			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa		

Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hyödyke poistetaan kuitenkin enintään sen taloudellisena pitoaikana.

EU-hankkeissa voidaan noudattaa rahoittajan ilmoittamia poikkeavia poistoaikoja.

Poistojen laskeminen aloitetaan hyödykkeen käyttöönotosta seuraavan kuukauden alusta.

13) Myyntivoitot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot		
(1000 €)	Liikelaitos	
	2023	2022
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0	145
Rakennusten luovutusvoitot	313	50
Muut luovutusvoitot	118	0
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	431	195
Muut toimintakulut		
X kiinteistön luovutustappio	0	0
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	0	0

7.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**25) Oman pääoman erittely**

Oman pääoman muutokset:	31.12.2023	31.12.2022
Peruspääoma 1.1.	12 402	12 402
Lisäykset tilikaudella		0
Vähennykset tilikaudella		0
Peruspääoma 31.12.	12 402	12 402
Arvonkorotusrahasto 1.1.		0
Lisäykset tilikaudella		0
Vähennykset tilikaudella		0
Arvonkorotusrahasto 31.12.		0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	26 534	25 541
Tilikauden yli-/alijäämä	2 379	993
*Oma pääoma yhteensä (1 000 e)	41 315	38 936

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät viiden vuoden kuluttua eli 1.1.2029 tai sen jälkeen:

	31.12.2023	31.12.2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (teur)	6 667	8 667

7.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

38) Vuokravastuut

	31.12.2023	31.12.2022
Vuokravastuut		
Education Facilities Oy/ Kiinteistö Oy Jyväskylän, Kankaan alue, 31.12.2025 saakka	1 260	1 756
Kiinteistö Oy Jämsänmäki, Konilannotko, 31.12.2024 saakka	127	236
Education Facilities Oy / EQ Yhteiskuntakiinteistöt, Pitkäkatu 18-22, 31.12.2045 saakka	34 337	33 209
Hemsö Suomi Oy, Wilhelm Schildtin katu 2, 6.4.2030 asti	2 453	2 845
Seuraavalla tilikaudella maksettavat yhteensä	2 710	2 559
Myöhemmin maksettavat yhteensä	35 466	35 507
Yhteensä (teur)	38 176	38 066

Leasingvastuut

Ei leasingvastuita	0	0
Seuraavalla tilikaudella maksettavat yhteensä	0	0

41) Muut taseen ulkopuoliset erät

Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit

Investointien valmistumisvuosi	Tarkistusvastuun päättymisvuosi	Palautusvastuun määrä	
		2023	2022
2015	2024	383 616	767 232
2016	2025	834 978	1 252 468
2017	2026	986 002	1 314 669
2018	2027	830 756	1 038 446
2019	2028	1 250 644	1 500 772
2020	2029	800 793	934 258
2021	2030	1 123 382	1 283 865
2022	2031	1 021 404	1 149 080
2023	2032	72 896	
Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä *)		7 304 472	9 240 791

*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakentamisen ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä on otettu huomioon kaikki kiinteistöt, myös ne, joiden osalta vastuun toteutuminen ei ole todennäköistä.

7.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021
Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	32	42	45
*Yhteensä (henkilöä)	32	42	45

8. Muut eriytetyt laskelmat

LIIKETOIMINNAN ERIYTTÄMINEN 1.1.-31.12.2023

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos

	Kuntayhtymän sisäinen toiminta	Kuntayhtymän ulkopuolinen liiketoiminta	Yhteensä
TOIMINTATUOTOT			
Opiskelijatuotot	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	0	146	146
Myyntituotot (sisäiset)	1 913	0	1 913
Tuet ja avustukset, hankerah.	0	0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	1 964	1 964
Vuokratuotot (sisäiset)	17 755	0	17 755
Muut toimintatuotot	3	773	776
*TOIMINTATUOTOT YHT.	19 671	2 882	22 553
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1 342	-197	-1 539
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-3 292	-482	-3 774
Palveluiden ostot (sisäiset)	-41	-79	-120
Aineet ja tarvikkeet	-2 538	-372	-2 910
Avustukset	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-2 439	-357	-2 796
Vuokrat (sisäiset)	0	0	0
Verot	-1 373	-201	-1 574
Muut toimintakulut	-8	-1	-9
*TOIMINTAKULUT YHT.	-11 033	-1 689	-12 723
*TOIMINTAKATE	8 639	1 193	9 830
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-499	-73	-572
*VUOSIKATE	8 140	1 119	9 258
Sumu-poistot	-7 211	-1 056	-8 267
*TILIKAUDEN TULOS	929	63	991
Poistoeron muutos	1 211	177	1 388
Varausten muutos	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	2 140	240	2 379

Liiketoiminnan eriyttämislaskelman osoittamat kustannukset poikkeavat kirjanpitoon kirjatuista kuluista sen vuoksi, että toimintonumeroa ei voida liikelaitoksessa käyttää kulujen eriyttämiseen kirjanpidossa.

Laskelma on laadittu kohdentamalla kustannukset liikevaihdon perusteella kuntayhtymän sisäiselle toiminnalle ja ulkopuoliselle liikevaihdolle. Ulkopuolisen liikevaihdon tuotot kirjataan omille kirjanpidon tileille.

Ulkopuolisen liiketoiminnan kustannukset on laskettu ulkopuolisen liikevaihdon suhteessa kokonaisliikevaihdosta.

Vuokrat (ulkoiset) eriytettyyn laskelmaan sisältyy vuonna 2023 tehtyjä vuokrasopimuksia Keski-Suomen Hyvinvointialueen kanssa. Vuonna 2023 Keski-Suomen Hyvinvointialueelle vuokratut tilat ovat Viitaniementie A 1-siipi, A2-siipi ja varastotila sekä valtuustosalii.

9. Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Jyväskylässä kuun päivänä 2024

Santeri Lohi
Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen
johtokunnan puheenjohtaja

Erja Laaksonen
Gradia -kiinteistöt-liikelaitoksen
varapuheenjohtaja

Pipsa Häkkänen
johtokunnan jäsen

Juha Paananen
johtokunnan jäsen

Tuula Peltonen
johtokunnan jäsen

Anssi Tuominen
Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtaja /
Jyväskylän koulutuskuntayhtymän johtaja

6.2 Liikelaitoksen vaikutus kuntayhtymän talouteen

Kuntayhtymän ja liikelaitoksen välisiä eliminointeja ei on huomioitu laskelmissa.

Liikelaitoksen vaikutus kuntayhtymän tilikauden tuloksen muodostumiseen (1 000 €)

	Sitovuustarkastelu Talousarvion toteutuminen		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kuntayhtymä	Liikelaitos	Kuntayhtymä	Liikelaitos	Tuloslaskelma kunta- yhtymän tilinpäätöksessä
Toimintatuotot	100 822	22 553	-120	-19 671	103 584
Myyntituotot	95 794	2 058	-120	-1 913	95 819
Maksutuotot	112	0			112
Tuet ja avustukset	4 643	0			4 643
Muut toimintatuotot	273	20 495		-17 758	3 010
Toimintakulut	-95 083	-12 723	19 671	120	-88 015
Henkilöstökulut					0
Palkat ja palkkiot	-50 202	-1 287			-51 489
Henkilösivukulut					0
Eläkekulut	-8 237	-215			-8 452
Muut henkilösivukulut	-1 783	-37			-1 821
Palvelujen ostot	-9 270	-3 894	1 913	120	-11 131
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 207	-2 910	3		-9 114
Avustukset	-190				-190
Muut toimintakulut	-19 194	-4 379	17 755		-5 818
					0
Toimintakate	5 739	9 830	19 551	-19 551	15 569
					0
Rahoitustuotot ja -kulut	90	-572			-482
Korkotuotot	0	0			0
Muut rahoitustuotot	129	0			129
Korkokulut	5	-200			-194
Muut rahoituskulut	-45	-373			-417
					0
Vuosikate	5 829	9 258	19 551	-19 551	15 087
					0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 735	-8 267			-10 003
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 735	-8 267			-10 003
Arvonalentumiset		0			0
					0
Tilikauden tulos	4 093	991	19 551	-19 551	5 084
					0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		1 388			1 388
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0			0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0			0
					0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 093	2 379	19 551	-19 551	6 472

Liikelaitoksen vaikutus toimintakatteeseen	Kuntayhtymä	Liikelaitos	YHTEENSÄ
Ulkoiset toimintatuotot	100 702	2 882	103 584
Ulkoiset toimintakulut	-75 412	-12 603	-88 015
Vaikutus toimintakatteeseen	25 290	-9 721	15 569

Liikelaitoksen vaikutus vuosikatteeseen	Kuntayhtymä	Liikelaitos	YHTEENSÄ
Vaikutus toimintakatteeseen	25 290	-9 721	15 569
Ulkoiset rahoituserät	90	-572	-482
Vaikutus vuosikatteeseen	25 380	-10 293	15 087

Liikelaitoksen vaikutus poistojen määrään ja tilikauden tulokseen	Kuntayhtymä	Liikelaitos	YHTEENSÄ
Vaikutus vuosikatteeseen	25 380	-10 293	15 087
Vaikutus poistoihin	-1 735	-8 267	-10 003
Vaikutus arvonalentumiseen		0	0
Vaikutus tilikauden tulokseen	23 645	-18 560	5 084

Yllä olevien laskelmien mukaan kiinteistöliikelaitoksen vaikutus on kuntayhtymän toimintakatteeseen 9,7 milj. euroa, vuosikatteeseen 10,3 milj. euroa ja kuntayhtymän poistoihin 6,9 milj. euroa.

Liikelaitoksen vaikutus kuntayhtymän toiminnan rahoitukseen (1 000 €)

	Sitovuustarkastelu Talousarvion toteutuminen		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kuntayhtymä	Liikelaitos	Kuntayhtymä	Liikelaitos	Rahoituslaskelma kunta- yhtymän tilinpäätöksessä
Vuosikate	5 829	9 258	19 551	-19 551	15 087
Tulorahoituksen korjaukset	-174	-431			-605
Toiminnan rahavirta	5 655	8 827	19 551	-19 551	14 482
Investointimenot	-49	-325			-374
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0			0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	211	616			827
Investointien rahavirta	162	291			453
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 817	9 118	19 551	-19 551	14 935
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0			0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	-2 000			-2 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 500	-600			-3 100
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutokset	-3	0			-3
Vaihto-omaisuuden muutos	-8	0			-8
Saamisten muutos	36	-6			31
Korottomien velkojen muutos	-1 049	-121			-1 170
Rahoituksen rahavirta	-3 524	-2 727			-6 251
Rahavarojen muutos					0
Rahavarat 31.12.	14 584				14 584
Rahavarat 1.1.	5 899				5 899

	Kuntayhtymä	Liikelaitos	Yhteensä
Liikelaitoksen vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan			
Vaikutus vuosikatteeseen	25 380	-10 293	15 087
Ulkoiset investointimenot	-49	-325	-374
Ulkoiset investointitulot	37	185	222
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	25 368	-10 433	14 935
Liikelaitoksen vaikutus rahoituksen rahavirtaan			
Lainakannan muutos	-2 500	-2 600	-5 100
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 024	-127	-1 151
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	-3 524	-2 727	-6 251
Liikelaitoksen vaikutus maksuvalmiuteen			
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	25 368	-10 433	14 935
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	-3 524	-2 727	-6 251
Vaikutus maksuvalmiuteen	21 844	-13 159	8 684

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous vaikuttaa toiminnan ja investointien rahavirtaan -10,4 milj. euroa, vaikuttaa rahoituksen rahavirtaan -2,7 milj. euroa ja maksuvalmiuteen -13,2 milj.euroa.

6.3 Muut eriytetyt laskelmat

LIIKETOIMINNAN ERIYTTÄMINEN 1.1.-31.12.2023

	Koulutus- kuntayhtymä yhteensä	Koulutuksen myynti 212	Muu elinkeino- toiminta 218	Perus- kuntayhtymä ulkopuolinen liiketoiminta yhteensä	Gradia- kiinteistö- liikelaitos ulkopuolinen liiketoiminta
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	89 135	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	6 684	1 941	2 362	4 303	146
Myyntituotot (sisäiset)	18 312	0	0	0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	4 643	0	0	0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 975	0	11	11	1 964
Vuokratuotot (sisäiset)	17 755	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 149	0	0	0	773
TOIMINTATUOTOT YHT.	139 653	1 941	2 373	4 314	2 882
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-43 600	-996	-3	-999	0
Henkilöstökulut, muu työ	-18 161	-83	-779	-863	-197
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-11 131	-99	-48	-148	-482
Palveluiden ostot (sisäiset)	-18 302	-268	-281	-548	-79
Aineet ja tarvikkeet	-9 125	-61	-817	-878	-372
Avustukset	-190	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-4 016	-19	1	-18	-357
Vuokrat (sisäiset)	-17 756	-286	-488	-773	0
Verot	-1 660	-1	-3	-4	-201
Muut toimintakulut	-141	0	-1	-1	-1
TOIMINTAKULUT YHT.	-124 084	-1 812	-2 419	-4 232	-1 689
TOIMINTAKATE	15 569	129	-46	83	1 193
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-482	0	0	0	-73
VUOSIKATE	15 087	129	-46	83	1 119
Poistot ja arvonalentumiset	-10 003	-37	-14	-51	-1 056
TILIKAUDEN TULOS	5 084	92	-60	32	63
Poistoeron muutos	1 388	0	0	0	177
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	6 472	92	-60	32	240

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa harjoittavan kunnan, kuntayhtymän, valtion tai niiden määräysvaltaan kuuluvan yksikön tulee kilpailulain 30 d §:n perusteella eriyttää kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamansa taloudellinen toiminta kirjanpidossaan 1.1.2020 alkaen. Erilliskirjanpidossa on oltava johdonmukaisesti sovellettujen ja objektiivisesti perusteltavien kustannuslaskennan periaatteiden mukaisesti eriteltynä ja kohdistettuna kaikki toimintokohtaiset tulot ja menot sekä lisätietona selkeä kuvaus käytetyn kustannuslaskennan periaatteista. Kirjanpidon eriyttäminen tulee tehdä yksikkökohtaisesti niin että kuntayhtymän tulee eriyttää jokainen kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa harjoittava yksikkönsä erikseen.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa kilpailla markkinoilla tapahtuva toiminta on eriytetty kirjanpidossa tiliöimällä siihen liittyvät tapahtumat tähän tarkoitettuja **toimintokoodeja** käyttäen. Tiedot saadaan koottua täten tulosalue-, kustannuspaikka-, tili- ja toimintotasolla. Kilpailla markkinoilla tapahtuvan toiminnan **tulot** kirjautuvat suoraan erilliskirjanpitoon, sillä tulot on kokonaisuudessaan tiliöity varsin tarkasti oikeita toimintokoodeja käyttäen koko tilikauden

ajan. **Menot** on puolestaan kirjattu erilliskirjanpitoon sekä tiliöimällä ne oikeita toimintokodeja käyttäen että osittain myös kohdistamalla laskennallisesti. Menojen osalta toimintokoodien käyttäminen tiliöinneissä ei toteudu täydellisesti, johtuen mm. ongelmista saada toimintokoodimäärittäminen kustannustietoja tuottaviin järjestelmiin (mm. kiinteistöhoitojärjestelmä).

Taulukossa on esitetty koko koulutuskuntayhtymän sisäinen ja ulkoinen toiminta sekä näistä eriytetty peruskuntayhtymän ulkopuolinen liiketoiminta ja Gradia-kiinteistöliikelaitoksen ulkopuolinen liiketoiminta. Muutokset edelliseen tilikauteen johtuvat muun muassa siitä, että tietyt kuluerät oli viime tilikaudella kirjattu hallinnon kustannuspaikoille, joista ne kohdistettiin laskennallisesti muille kustannuspaikoille. Tällä tilikaudella kyseiset kuluerät on kirjattu suoraan kustannuspaikoittain, mikä tekee laskennasta tarkemman. Tällaisia kulueriä ovat sisäisten palveluiden veloitukset ja siivouskulut sekä sisäiset vuokrat.

Koulutuksen myynti (toiminto 212): Koulutuksen myynti koostuu pääosin koulutustuotoista Gradia-koulutuspalvelut Oy:ltä. Koulutuksen myynnin tulot on eriytetty kirjanpidossa tiliöimällä ne oikeaa toimintokoodia käyttäen. Myyntiin liittyvät kulut on eriytetty kirjanpidossa pääosin toimintokoodia käyttäen ja lisäksi kuluja on kohdennettu laskennallisesti. Kirjanpidossa suoraan toimintokoodin avulla eriytettäviä kuluja ovat opetus-, suunnittelu- ja tukipalveluhenkilöstön palkkakustannukset sivukuluineen, jotka kohdennetaan työajanseurannan mukaisesti. Lisäksi muista kustannuksista ulkoiset palveluiden ostot, aineet ja tarvikkeet sekä ulkoiset vuokrat kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Koulutuksen myyntiin on kohdennettu laskennallisesti kuluja seuraavista kolmesta kuluerästä: sisäiset palveluiden ostot, sisäiset vuokrat ja poistot. Tämän lisäksi on huomioitu yksilöllisesti kunkin alan ja myydyin koulutustoiminnan luonne. Esimerkiksi mikäli myydyssä koulutuksessa ei ole käytetty Gradian tiloja tai laitteita, myöskään vuokria tai poistoja ei ole kohdennettu kyseiseen koulutukseen. Laskennallista kohdistamista on tehty, koska kyseisiä kulueriä tiliöittäessä ne on kohdennettu kustannuspaikoittain mutta tarkkaa kohdennusta toiminnoittain ei ole vielä voitu määrittää. Pääperiaate kulujen kohdistamisessa on koulutusmyynnin ulkoisten myyntituottojen suhteellinen osuus koko koulutusalan toimintatuotoista.

Muu elinkeinotoiminta (toiminto 218): Muu elinkeinotoiminta koostuu pääosin Gradia-ravintoloiden sekä ravintola Priimuksen toiminnasta. Näiden lisäksi vähäistä ulkoista myyntiä ja vuokrausta muutamilla kustannuspaikoilla. Muun elinkeinotoiminnan tuotot on eriytetty kirjanpidossa tiliöimällä ne toimintokoodia käyttäen. Kulut on kohdennettu pääosin laskennallisesti suhteessa myynnistä saatuihin tuottoihin. Laskennallista kohdistamista on tehty, sillä kulujen tiliöiminen kirjanpidossa suoraan oikealle toimintokoodille on haastavaa, koska käytännössä kaikki toiminnot toteutetaan samankaltaisesti ja samoilla resursseilla ja kustannuksilla niin omaan toimintaan kuin ulkopuoliseen elinkeinotoimintaan. Muuhun elinkeinotoimintaan on kohdistettu kuluja kaikista tuloslaskelman kulueristä. Tämän lisäksi on huomioitu yksilöllisesti kunkin toiminnan luonne. Pääperiaate kulujen kohdistamisessa on muun elinkeinotoiminnan ulkoisten myyntituottojen suhteellinen osuus koko kustannuspaikan toimintatuotoista.

Gradia-kiinteistöliikelaitoksen eriyttämislaskelma on esitetty liikelaitoksen erillistilinpäätöksen liitetietona. Ulkopuolisen liiketoiminnan tulot saadaan eriytettyä kirjanpidosta, sillä ne kirjataan omille kirjanpidon tileilleen. Liiketoiminnan eriyttämislaskelman osoittamat kustannukset poikkeavat kirjanpitoon kirjatusta kuluista sen vuoksi, että toimintokoodia ei voida liikelaitoksessa käyttää kulujen eriyttämiseen kirjanpidossa. Laskelma on laadittu kohdentamalla kulut toimintatuottojen perusteella kuntayhtymän sisäiselle ja ulkopuoliselle toiminnalle. Ulkopuolisen liiketoiminnan kulut on laskettu ulkopuolisen liikevaihdon suhteessa koko liikelaitoksen toimintatuotoista.

Eriyttämislaskelman ulkopuolelle on jätetty seuraavat toiminnot:

Oppisopimuskoulutuksen myynti ulkopuolisille (toiminto 213): Sis. mm. oppisopimuskoulutuksen myyntiä ulkopuolisille (valmistava koulutus/tutkinto- tilaisuudet) ja siitä aiheutuneet kulut. Gradia voi tutkintoon oikeuttavien koulutusten järjestäjänä myydä oppisopimuskoulutuksia niille organisaatioille ts. muille kuin koulutusorganisaatioille, jotka eivät voi koulutuksia tai tutkintoja antaa. Eli näitä tutkintoja ei voi markkinoilta ostaa sellaisilta toimijoilta, joilla asianomaisia järjestämislupia ei ole. Toisaalta näitä tutkintoja ostavat voivat halutessaan ostaa niitä myös muilta samanlaisilla luvilla toimivilta koulutuksenjärjestäjiltä. Arviomme mukaan oppisopimuskoulutukset eivät näin ollen ole luonteeltaan kilpailulain 30 d §:n mukaisia markkinaehtoisia ja eriyttämiselvoitteen mukaista toimintaa.

Työtoiminta, oppilastyömyymälät ja asiakastyöt (toiminto 217): Myyntiä tehdään opetustoiminnan ohessa oppilastöinä ja sitä ei tuoteta markkinaehtoisesti esimerkiksi tiettyä kysyntää vastaamaan.

7. Kuntayhtymän allekirjoitukset ja merkinnät

Jyväskylässä 26.3.2024

Tom Nevanpää
hallituksen puheenjohtaja

Emilia Lakka
hallituksen 1. varapuheenjohtaja

Tuula Peltonen
hallituksen 2. varapuheenjohtaja

Kari Kotiranta
hallituksen jäsen

Juha Paananen
hallituksen jäsen

Erja Laaksonen
hallituksen jäsen

Santeri Lohi
hallituksen jäsen

Hannu Rantanen
hallituksen jäsen

Sirkku Ingervo
hallituksen jäsen

Anssi Tuominen
kuntayhtymän johtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Jyväskylässä pnä kuuta 2024

BDO Auditor Oy
Minna Havia-Niemi, KHT | JHT
tilintarkastusyhteisö

LIITE 1**Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista****Käytetyt kirjanpitokirjat**

Päiväkirja
 Pääkirja
 Ostoreskontraluettelo
 Myyntireskontraluettelo
 Palkkakirjanpito
 TEM -matkalaskukirjanpito
 Pysyvien vastaavien kirjanpito
 Tuloslaskelma
 Tase

Käytetyt tositelajit**Tositelaji Nimi**

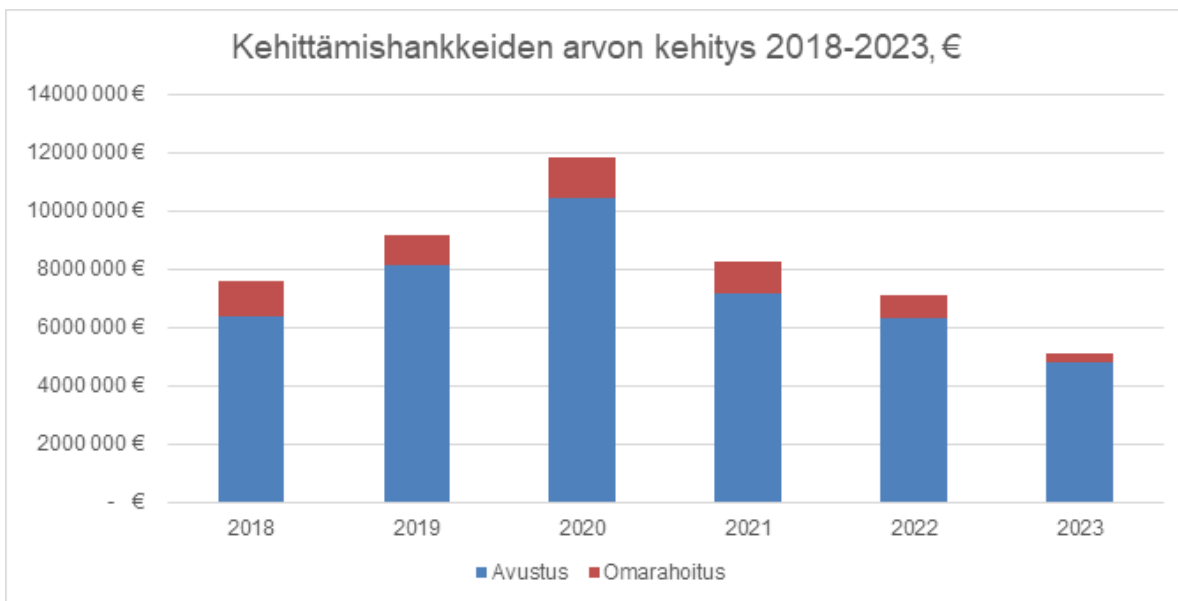
10	Ostolaskut	60	Myyntilaskut, Gradia-kiinteistöt
11	Ostolaskut, Gradia Jyväskylän Työelämä- ja yrityspalvelut/opintososiaaliset maksut	66	Myyntireskontrasuoritukset / Op
12	Ostolaskut, Gradia Jyväskylän Työelämä- ja yrityspalvelut/teoriamaksut	70	Palkkatositteet
13	Ostolaskut, Gradia Jyväskylän Työelämä- ja yrityspalvelut/koulutuskorvaukset	71	Matkalaskutositteet
14	Pankkitositteet, muut/Op	72	Matkaennakkotositteet
15	Pankkitositteet, lahjoitusrahastot/Op	78	Excel-tositteet, Gradia Jyväskylä ja Jämsä
16	Pankkitositteet, maksujen keräily (Gradia Jyväskylä ja Jämsä)/Op	79	Excel-tositteet, Kehittämispalvelut
17	Pankkitositteet, lahjoitusrahastot (lukiot)/Op	80	Excel-tositteet, Kirjanpito
18	Pankkitositteet, maksujen keräily (lukiot)/Op	81	Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Palvelut
19	Pankkitositteet, maksujen keräily (entinen aikuisopisto)/Op	82	Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Teknologia
20	Ostoreskontramaksut	83	Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Palvelut
21	Ostolaskut, stipendit	84	Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Palvelut
25	Poistotositteet, käyttöomaisuus	86	Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Työelämä- ja yrityspalvelut
40	Kassatositteet, sisäinen myynti, CPU Ceepos	87	Excel -tositteet, Kirjanpito
42	Kassatositteet, CPU Ceepos	88	Excel -tositteet, Gradia-kiinteistöt
43	Ceepos saatavareskontra, pky	89	Excel -tositteet, Gradia-ravintolat
44	Ceepos saatavareskontra, Gradia Kiinteistöt	90	Excel -tositteet, Kehittämispalvelut
49	Arvonlisäverojakotositteet	91	Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä
50	Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä	92	Kirjanpidon tuloksen kirjaus
51	Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä	93	Kirjanpidon laskennallisen tuloksen kirjaus
52	Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä	94	Sisäisen laskennan tulos
53	Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä ja Jämsä	95	Sisäisen laskennan laskennallinen tulos
55	Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä	97	Sisäisen laskennan tositteet
56	Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä	98	Sisäinen laskennan laskennalliset kirjaukset
57	Myyntilaskut, Gradia Jämsä, Gradian sisäiset palvelut, Gradia-ravintolat, Gradia-lukiot	99	Vyörytystositteet

Kassatositelajin 40 (Cpu Ceepos kassan kautta kulkeva sisäinen myynti) tositenumerointi on yhteinen tositelajin 42 (Cpu Ceepos kassatositteet) kanssa. Tositelajille 40 ei tositteita muodostu samassa tahdissa kuin tositelajille 42 ja tämän vuoksi tositelajiin 40 muodostuu tyhjiä välejä. Numerointi kulkee samaa tahtia ja siksi tositelajin 40 numerointi ei ole juokseva.

LIITE 2

Kehittämishankkeet 31.12.2023

Gradiassa oli vuoden 2023 lopussa käynnissä 31 ulkoisesti rahoitettua kehittämishanketta. Vuotta aiemmin käynnissä oli 48 hanketta. Hankkeista 15 oli uusia vuonna 2023 käynnistyneitä hankkeita. Hankesalku kokonaisarvo oli 5,1 miljoonaa euroa. Vähennystä vuoden 2022 tilinpäätöksen tilanteeseen oli 2,0 miljoonaa euroa (-28,0 %). Negatiivinen kehitys hankesalkun arvossa jatkui kolmatta vuotta peräkkäin. Vuoden 2021 pudotusta selittää EU-ohjelmakauden vaihdos sekä kehittämisavustusten arvossa mukana olleen Taitaja2020-projektin peruuntuminen. Sen jälkeen heikkenevää kehitystä selittää syksyllä 2022 toteutettu talouden sopeuttamisprosessi, jonka vuoksi uusia ulkoisia hankkeita ei juurikaan haettu ja saatu toteutukseen lukuvuoden 2022–2023 aikana. Koska hankkeiden hakuprosessit ovat pitkiä, on hakutauolla vaikutuksia kehittämisresursseihin vielä pitkään. Tauko vaikutti myös rahoitusosaamiseen, sillä Gradia ei saanut ohjelmakauden alusta kokemusta rahoituksen muuttuneista kriteereistä, mikä saattaa vaikuttaa hakemusten läpimenoa pitkäkestoisesti.



Hankesalkun arvosta 55 % suuntautui ammatillisen koulutuksen kehittämiseen, 40 % lukiokoulutuksen kehittämiseen ja 5 % koko Gradian yhteiseen kehittämiseen. Hankesalkun arvosta 6 % oli Gradian omarahoitusta. Omarahoituksen osuus laski edellisestä vuodesta 5,5 prosenttiyksikköä. Pidemmällä aikavälillä omarahoituksen osuus on ollut merkittävässä laskussa. Erityisesti ammatillisen koulutuksen ja yhteisten hankkeiden hankesalkku on pienentynyt aiemmista vuosista. Pieni omarahoitusprosentti kertoo myös EU-rahoituksen pienestä osuudesta hankesalkussa.

Rahoittajittain eniten hankkeita oli opetushallituksen rahoittamana (12) ja Erasmus+-rahoituksella (7). EAKR-hankkeita oli 1 ja ESR-hankkeita ainoastaan 1, mikä johtui pääosin siitä, ettei hankkeita haettu ja muutamaan haettuun verkostohankkeeseen saatiin kielteinen rahoituspäätös. Suurimmat hankkeista olivat lukiokoulutuksen Takaisin raiteille-hankkeet (yhteensä yli miljoona euroa), joissa toteutetaan Gradia-lukioiden opiskelijoille tukitoimia, kuten lisä- ja tukiopetusta sekä ohjausta, poikkeusolojen tasoittamiseksi vuosina 2020–2024. Ammatillisen koulutuksen hankkeista suurin oli Kohti tulevaisuuden työtä -hanke (450 t €), jonka tavoitteena on osaamispalveluilla tukea Jämsän alueen elinvoimaa ja toimintaympäristön kehittämistä äkillisen rakennemuutoksen tilanteessa. Myös sekä ammatillisen että lukiokoulutuksen Erasmus+ KA1-liikkuvuushankkeet olivat suurimpien joukossa (350–480 t €). Liikkuvuushankkeilla kehitetään ammatillisen ja lukiokoulutuksen kansainvälisyysosaamista mahdollistamalla henkilöstön ja opiskelijoiden liikkuvuusjaksoja yhdessä eurooppalaisten kumppanuusverkostojen kanssa.

Hankkeiden kesto vaihtelee 1–3 vuoden välillä, joten hankesalkun tuotot jakautuvat useammalle tilikaudelle. Tilikaudelle 2023 toteutuksessa olleiden hankkeiden budjettisuunnitelma oli noin 2,6 miljoonaa euroa, josta toteutui toimintaa 2,0 miljoonalla eurolla. Käytössä olleesta budjetista toteutui siis 77 % vuonna 2023. Hanketuottoja kertyi 2,3 miljoonaa euroa, mikä on kuluja enemmän, sillä EU-hankkeiden maksatuksia toteutetaan vielä noin vuosi hankkeiden päättymisen jälkeen. Vuotta aiemmin käytössä ollut hankebudjetti oli noin 4,0 miljoonaa eurolla, josta toteutui 85 %. Hanketoiminnan kuluista henkilöstön palkkakuluja oli 71 %, ulkoisia ostopalveluita 27 % sekä 2 % aineita ja tarvikkeita sekä sisäisiä ostopalveluita. Ostopalveluiden arvio ylittyi kansainvälisen toiminnan elpymässä ennakoitua nopeammin, jolloin kv-matkakuluista kertyi merkittävä osa hankkeiden ostopalveluita.

Aktiiviset projekti

5 111 763 €

Budjetti

2 597 920 €

Toteuma

1 999 063 €

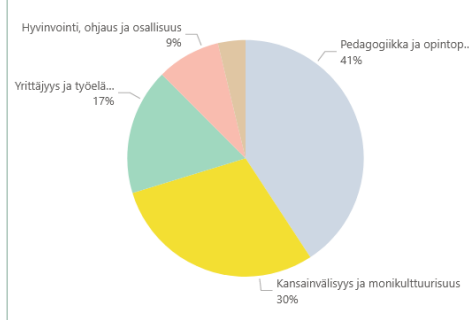
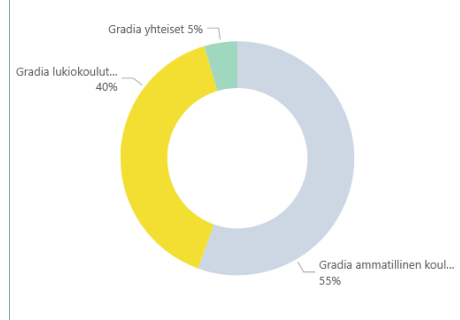
Toteuma tilikauden alusta

31

Hankkeiden lukumäärä

6 %

Oma rahoitus %

Kokonaisbudjetti teemasalkuittain**Kokonaisbudjetti toteuttajittain****Alkavat ja haetut projektit**

722 212 €

Budjetti

4

Hankkeiden lukumäärä

20 %

Oma rahoitus %

TOP 5 suurimmat projektia

Projektin nimi	Budjetti
Takaisin raiteille 3 - tukitoimet poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi Gradia-lukioissa	615 000 €
Takaisin raiteille 2	513 314 €
Promo 13	478 883 €
Kohti tulevaisuuden työtä	450 304 €
Lukiot Erasmus KA121 (22-23)	351 412 €
Yhteensä	2 408 913 €

Organisaation rooli projekteissa

Toimitaan päätoteuttajana	Toimitaan osatoteuttajana
19	12

LIITE 3

Päätyneet hankkeet 30.6. – 30.12.2023

Raportointisuunnitelman mukaisesti raportoidaan kaudella 30.6.2023 – 30.12.2023 päätyneiden hankkeiden taloudellinen toteutuma ja kehittämisen tulokset. Hanke katsotaan päätyneeksi viimeistä toteutuspäivää seuraavana päivänä. Raportointikaudella on päättynyt 16 hanketta.

1. Hanke: 4D Entrepreneurship (Dream, Dare, Design, Do)

Hankeaika: 1.9.2020 - 31.8.2023

Rahoittaja ja rahasto: EU-komissio, KA2

Gradian kokonaisbudjetti: 14 236 €

Toteuma hankkeen lopussa: 15 108 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Northern Regional College (UK)

Osatoteuttajat: Gradia (Finland), Deltion College (Netherlands), Nazaret (Spain), Ekonomiska Skola Novo Mesto (Slovenia), Yuverta (Netherlands), Ballymena Business Centre (UK)

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Liisa Marin

Keskeiset tulokset:

Hankkeessa vahvistettiin toteuttajaorganisaatioiden välistä yhteistyötä ja verkottumista sekä perehdyttiin ja hyödynnettiin Design Thinking metodia (suom. suunnitteluajattelu tai muotoiluajattelu) opetuksessa. Design Thinking metodissa lähtökohtana on empatia. Tuotteen tai palvelun käyttäjän elämää pyritään ymmärtämään, jotta voidaan määrittellä ratkaisemisen arvoinen ongelma. Nopean ideoinnin, prototyyppioinnin ja testaamisen avulla toimimattomat ratkaisut pyritään karsimaan tehokkaasti pois, jolloin jäljelle jää toimivaksi osoitettu palvelu, tuote tai konsepti.

Hankkeessa perehdyttiin partnerioppilaitosten erilaisiin tapoihin tukea ja kannustaa opiskelijoiden sisäistä ja ulkoista yrittäjyyttä ja toteutettiin opettajien koulutustapahtumia, jossa perehdyttiin Design Thinking metodologiaan ja sen hyödyntämiseen erityisesti yrittäjyysopetuksessa. Hankkeessa tuotettiin kaksi yrittäjyyden työkalupakkia Design Thinking metodiin liittyen. Toinen opiskelijoiden ja toinen opettajien käyttöön. Opiskelijat harjoittelivat metodin hyödyntämistä ja käyttivät sitä omien yritysideoidensa suunnittelussa ja erilaisten tehtävien tekemisessä. Opiskelijat tutustuivat myös paikallisiin yrittäjyyttä tukeviin ja perustamisneuvontaa tarjoaviin tahoihin ja organisaatioihin, joita he voivat hyödyntää oman osaamisen tuotteistamisessa ja yritysideokehittämisessä.

2. Hanke: Assessing Digital Maturity in Colleges, AdMiC

Hankeaika: 01.06.2021 – 30.11.2023

Rahoittaja ja rahasto: Erasmus+ KA2

Gradian kokonaisbudjetti: 33 548 €

Toteuma hankkeen lopussa: 49 644 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: City of Glasgow College, Iso-Britannia

Osatoteuttajat: Stichting Chr onderwijsgroep Vallei en Gelderland-Midden, Alankomaat; ROC Noorderpoort, Alankomaat; Instituto Especifico de Formacion Profesional Superior Miguel Altuna, Espanja, Institute of Innovation and Knowledge Exchange, Iso-Britannia

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Marika Peltonen

Keskeiset tulokset:

Projektin aikana tuotettiin ammatillisille oppilaitoksille itsearviointityökalu digikyvykkyyden arviointiin oppilaitoksessa. Arviointityökalua on tarkoitus käyttää koko oppilaitoksen digikyvykkyyden arviointiin ja se on tarkoitus tehdä oppilaitoksessa esim. laajennetussa johtoryhmässä tai jossakin muussa kuhunkin oppilaitokseen sopivassa henkilöryhmässä. Arviointityökalu sisältää myös toimintasuunnitelmatyökalun, jonka avulla kunkin arvioidun osa-alueen kehittämiseen oppilaitoksessa, voidaan tehdä suunnitelma. Arviointityökalun lisäksi hankkeessa tehtiin parhaiden käytänteiden opas sekä verkkokurssi digikyvykkyyden kehittämisestä oppilaitoksissa. Kaikki hankkeessa toteutetut osa-alueet perustuvat IKE-instituutin Digital Maturity Framework® -viitekehukseen organisaatioiden digikyvykkyyksistä ja on jaettu kuuteen digikyvykkyyden osa-alueeseen: Digistrategia ja johtaminen, Digitaalisen toimintakulttuurin kehittäminen, Digitaaliset

taidot ja valmiudet, Data ja päätöksenteko, Yhteistyöekosysteemien kehittäminen, Digitaalisuuden vaikutus ja arvo. Hankkeessa toteutettu työ on ainutlaatuista Euroopassa ja Suomessa ja siitä ollaan oltu erittäin kiinnostuneita. Hanke nivoutuu hyvin yhteen OKM:n uusimpien laajojen strategiahankkeiden kanssa ja yhteistyötä niiden kanssa on tehty ja tehdään hankkeen päättymisen jälkeenkin.

<https://admic.eu/>
<https://sat.admic.eu/>

3. Hanke: Digiluoto – Digitaitavat Lukioiden Opettajat

Hankeaika: 3.11.2021 – 30.06.2023

Rahoittaja ja rahasto: Opetushallitus, OPH

Gradian kokonaisbudjetti: 55 585 €

Toteuma hankkeen lopussa: 53 779 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Gradia

Osatoteuttajat: -

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Hanna Jukola

Keskeiset tulokset:

Hankkeen aikana järjestettiin täydennyskoulutuksia neljästä eri digipedagogiin teemasta: digipedagogiikan perusteet, oppimisen muotoilu, vuorovaikutteinen työskentely etäopetuksessa ja virtuaalioppiminen. Koulutusten pääasiallinen kohderyhmä oli lukioiden opetus- ja ohjaushenkilöstö, mutta koulutuksiin osallistui myös ammatillisen koulutuksen opettajia. Koulutukset aloitettiin kaikille teemoille yhteisellä digipedagogisella iltapäivällä, jossa oli 127 osallistujaa. Digipedagogisessa iltapäivässä kuultiin asiantuntijoiden puheenvuoroja.

Koulutukset oli suunniteltu niin, että ne antoivat perusteet digipedagogiikasta ja käytännön välineitä oman opetuksen kehittämiseen. Osallistujat tekivät koulutuksen aikana erilaisia harjoituksia ja laajemman kehittämistehtävän, jolloin pääsivät kokeilemaan koulutuksen oppeja käytännössä. Osallistujat olivat aktiivisia ja koulutuksiin sitoutuminen oli hyvää. Koulutusten aikana jaettiin paljon omia kokemuksia ja vinkkejä hyväksi havaituista menetelmistä ja sovelluksista. Kaikki koulutukset järjestettiin hybriditoteutuksina, jolloin myös osittainen tai täysi etäosallistuminen oli mahdollista.

Kaikkiaan koulutuksiin osallistui 70 henkilöä, joista 90 % suoritti koulutuksen loppuun. Koulutuspalautteen keskiarvo oli 4,43 (asteikko 1–5). Palautteen perusteella kehittämistehtävien lopputuloksista koettiin olevan hyötyä omassa opetuksessa.

Hankkeen kotisivut <https://blogit.gradia.fi/digiluoto/>

4. Hanke: DigiTalentti lähihoitaja

Hankeaika: 1.9.2021-31.8.2023

Rahoittaja ja rahasto: Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020, Suomen rakennerahasto-ohjelma

Gradian kokonaisbudjetti: 197 209 €

Toteuma hankkeen lopussa: 166 795 €

Päätoteuttajaorganisaatio/ Koordinaattori: Gradia, Sosiaali- ja terveysala

Osatoteuttajat: -

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Mirva Kaipainen

Keskeiset tulokset:

Lähihoitajakoulutuksen on terveydenhoitoalan ajankohtaisten haasteiden vuoksi entistäkin tärkeämpää löytää koulutusta kehittäviä ratkaisuja ja tarjota opiskelijoille riittävät valmiudet ja osaamisen työelämässä pärjäämiseen. Tässä on tärkeää huomioida myös digitaalisten taitojen kehittäminen.

DigiTalentti lähihoitaja -hankkeen tavoitteiden ja toimenpiteiden taustalla oli tarve uudistaa ja monipuolistaa lähihoitajakoulutusta entistä digipainotteisemmaksi tunnistamalla, ylläpitämällä ja parantamalla lähihoitajaopiskelijoiden olemas-

sa olevia digitaalisia taitoja. Hankkeessa selvitetiin, mitä digitalisaatio lähihoitajakoulutuksessa käytännössä tarkoittaa ja kuinka digitalisaation käyttöönotto ja osaaminen suhteutuvat tulevaisuuden koulutuksen ja työelämän osaamistarpeisiin, jatkuvaan oppimiseen sekä esimerkiksi COVID-19:n kaltaisiin äkillisiin muutostilanteisiin.

Hankkeella oli neljä päätavoitetta. Hankkeen ensimmäisenä tavoitteena oli läpivalaista lähihoitajakoulutuksen rakenne digitaalisuuden näkökulmasta. Kaikkien tutkinnonosien läpivalaisu tarjosi hyvän lähtökohdan digipainotteisen toteutustavan suunnittelulle ja sen pohjalta pilotointien tekemiselle.

Toisena tavoitteena oli suunnitella, mallintaa ja pilotoida lähihoitajakoulutuksen digipainotteinen toteutustapa. Lähihoitajakoulutuksen digipainotteinen toteutustapa -mallin pyrkimyksenä on luoda toteutus, jotta valmistuneiden lähihoitajien osaaminen täyttää mahdollisimman hyvin työnantajien nykyiset ja tulevaisuuden osaamistarpeet. Luotu malli kuvaa, millaista asennetta ja mitä tietoja ja taitoja tulevaisuuden lähihoitaja tarvitsee ja kuinka tähän tavoitteeseen päästään lähihoitajakoulutuksella ja työelämäyhteistyöllä.

Toteutussuunnitelmissa esitetään, miten lähihoitajakoulutusta voidaan toteuttaa, jotta opiskelijat saisivat hyvät perusdigitaidot, tietämystä sotealan vaatimuksista digitaalisuuden näkökulmasta sekä kehittäisivät myönteisen asenteen teknologiaa ja digitaalisuutta kohtaan. Hankkeen aikana pilotoitiin toteutussuunnitelmia neljässä tutkinnonosassa: Kotihoidossa toimiminen, Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen, Kasvun ja osallisuuden edistäminen sekä Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen. Nämä pilotit edistivät kolmatta päätavoitetta lisätä koulutuksessa virtuaalisten digioppimisympäristöjen hyödyntämistä ja käyttöastetta sekä hyödyntää monipuolisesti muita digitaalisia ja teknologisia laitteita. Jo opiskeluaikana opiskelijat oppivat hyödyntämään runsaasti ja monipuolisesti erilaisia digitaalisia alustoja, toimintoja ja teknologisia laitteita niin itsenäisesti kuin ryhmätyöskentelyssä.

Hankkeen neljäntenä tavoitteena oli lisätä digipainotteisella toteutustavalla lähihoitajakoulutuksen veto- ja pitovoimaisuutta Keski-Suomen alueella, koska sote-ala kärsii työvoimapulasta, ja moni alalle kouluttautunut vaihtaa alaa tai harkitsee alanvaihtoa.

Myönteiset kokemukset hankepilotointien aikana antavat viitettä siitä, että alan houkuttelevuutta voitaisiin lisätä nyt jo käyttöön tulleiden digitaalisten ja teknisten ratkaisujen sekä työskentelytapojen käyttöönoton myötä. Hanke ja sen tulokset ovatkin tärkeä askel, jotta hyviä tuloksia hankkeessa osoittanut digipainotteinen toteutustapa voidaan pitkällä aikavälillä vakiinnuttaa kattamaan koko lähihoitajakoulutusta sekä laajentaa sitä asteittain koko Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Ammattiopisto Gradian sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialan opintoihin.

5. Hanke: GreenPopUp4All

Hankeaika: 1.11.2021 – 31.10. 2023

Rahoittaja ja rahasto: Erasmus KA2+

Gradian kokonaisbudjetti: 62 307 €

Toteuma hankkeen lopussa: 72 559 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Gradia

Osatoteuttajat: Zealand Business College, Kuressaare Ametikool, Vuxenutbildningen Borås

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Pia Särkkä

Keskeiset tulokset:

Hankkeen kaksi (2) päätulosta ovat:

- Teacher's Manual (kestävän kehityksen ja vastuullisen liiketoiminnan opettamisen käsikirja)
- Blended Learning Module/ Sustainability and Entrepreneurship in Catering (Kestävä kehitys ja yrittäjämäinen toimintatapa cateringalalla)

Hankkeen aikana luotiin digitaalinen oppimisympäristö opiskelijoille sekä kestävän kehityksen ja vastuullisen ravintola- ja catering- liiketoiminnan opettamisen käsikirja. Hankkeen tuotokset (Open Course) ovat oppimismenetelmästä kiinnostuneiden käytössä Gradian hallinnoimassa blogissa <https://blogit.gradia.fi/greenpopup4all/>

Oppimismenetelmänä käytettiin PopUp-ravintolaa. Hankkeessa yhdistyvät digitaalinen oppiminen Moodle-verkkoalustalla ja fyysinen liikkuvuus kaikissa hankkeessa mukana olevissa oppilaitoksissa (Zealand Business College, Slagelse, Tanska, Borås Adult Education, Ruotsi sekä Kuresaari Ametikool, Viro)

7. Hanke: Kivijalka – Ground Work

Hankeaika: 01.12.2020 – 31.08.2023

Rahoittaja ja rahasto: Euroopan sosiaalirahasto

Gradian kokonaisbudjetti: 704 672 €

Toteuma hankkeen lopussa: 359 689 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Jyväskylän kaupunki

Osatoteuttajat: Gradia

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Niina Ojanperä

Keskeiset tulokset:

Hankkeen ja nimen Kivijalka – Ground work taustalla oli ajatus siitä, että jos nuoren elämässä perusasiat eivät ole kunnossa, hän ei pysty opiskelemaan, eikä siten myöskään toteuttamaan omaa elämänsuunnitelmaansa. Vain nuorten paremman hyvinvoinnin kautta myös vaikkapa juuri nuo oppimistulokset paranevat ja mahdollisuudet sijoittua yhteiskuntaan sen toimivaksi jäseneksi kohenevat.

Hankkeen Gradian osatoteutuksen tavoitteena oli luoda kampusvalmennus-toimintamalli, jonka avulla tuetaan nuoria, joilla on suuria pulmia toisen asteen opintojen aikana. Toimintamallin tavoitteena on auttaa nuoria saamaan opinnot paremmin käyntiin ja pysyä kiinni opinnoissaan. Tähän tavoitteeseen pystyimme vastaamaan hankkeen kohderyhmän nuorten kohdalla. Tuen onnistumisessa tärkeää on ollut luottamuksellisen suhteen rakentuminen, välttämättömän tiedon siirtyminen sekä joustava ja tiivis yhteistyö eri toimijoiden välillä. Nämä ovat ehdottomasti olleet hankkeen onnistumisia ja auttaneet tavoitteiden toteutumisessa.

Kampusvalmennuksessa on vastattu kehittämistarpeeseen ja hankkeen aikana on luotu hyvin toimiva kampusvalmennuksen toimintamalli, joka on toteutettavissa muissakin toisen asteen oppilaitoksissa. Tulokset ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti. Vahvoina tuloksellisuuden tekijöinä ja vaikuttimina tavoitteiden saavuttamisessa olivat helppo saavutettavuus ja aktiivinen läsnäolo kampuksilla. Näin tuki oli oikea-aikaista, liikkuvaa ja toiminnallista. Valmennusprosessista saatiin luotua tiiviitä ja niitä leimasi prosessinomaisuus. Kampusvalmentaja osoittautui neutraaliksi aikuiseksi oppilaitoksessa, joka joissain tilanteissa avusti opiskelijaa kertomaan haasteensa ja hänet saatiin ohjattua hänelle oikean tuen piiriin.

Kampusvalmennuksen keinot tavoitteisiin pääsemiseen ovat olleet tiivis yhteydenpito, nopea reagointi, kohtaaminen ja kuuntelu, tuki käytännön asioihin, arjen haasteiden käsittely ja apu palveluihin hakeutumisessa. Juurisyiden etsiminen ja löytyminen yksilö- ja ryhmävalmennuksen toimenpitein ovat kiinnittäneet ja sitouttaneet opiskelijat positiiviseen polkuunsa.

Tavoitteena oli tukea opiskelijaa sitoutumaan opintoihin ja edelleen valmistumaan. Kampusvalmennusprosessissa oli helmikuusta 2021 toukokuuhun 2023 yhteensä 317 opiskelijaa. Lisäksi 167 opiskelijaa on ohjattu kampusvalmennukseen, kun he ovat tarvinneet tukea yksittäisiin asioihin tai esimerkiksi huoliprosessin loppuvaiheessa. Kampusvalmennettavien ikähaitari oli 16–29 vuotta ja kampusvalmennettavien iän keskiarvo oli 18,45 vuotta. Kampusvalmennuksessa käyneistä opiskelijoista 70 prosenttia on ollut tyttöjä ja 30 prosenttia poikia. Valmennus on keskimäärin kestänyt 4,72 kuukautta.

Kampusvalmentajien merkitys omalla alalla pysymiseen on ollut vahva. Yksinomaan kampusvalmennuksen osuutta on vaikea mitata, mutta yhteistyötä oppilashuollon, terveydenhuollon ja pedagogisen väen kanssa keskeytymisvaarassa olevien opintojen statuksen opiskelijat ovat pysyneet erilaisilla positiivisilla poluilla. Tästä voi tulkita, että kampusvalmennuksen rooli on ollut suuri. Huomionarvoista on, että alkutavoitteiden mukaisesti Vivoalta palaavien nuorten tukitoimien lisäksi kampusvalmentajat ovat ohjanneet opiskelijoita Vivo-valmennukseen, kun kampusvalmennuksen tuki ei ole siinä hetkessä ollut riittävää.

”Kampusvalmentajan kanssa käydyt keskustelut ovat olleet tärkeässä roolissa niin että olenkin päässyt eteenpäin opinnoissa, jotka luultavasti olisivat muuten jo keskeytyneet”, opiskelija 2022. ”Ajattelen, että kampusvalmennuksen uutuusarvona on tavallaan se vieläkin matalampi kynnyks, saavutettavuus siellä kampuksella ja puolueeton, neutraali maaperä, johon on helppo astua”, opinto-ohjaaja 2022.

<https://www.jyvaskyla.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/strategia-ja-kehittaminen/hankkeet/kivijalka-hanke>

8. Hanke: Kotopaikka 2 – Kotoutumisen paikalliset prosessit haltuun

Hankeaika: 1.9.2020-31.8.2023

Rahoittaja ja rahasto: Keski-Suomen ELY-keskus, Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 Suomen rakennerahasto-ohjelma (ESR)

Gradian kokonaisbudjetti: 169 849 €

Toteuma hankkeen lopussa: 157 890 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Osatoteuttajat: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Terhi Vesanen

Keskeiset tulokset:

Hankkeessa kehitettiin kotoutumisen edistämisen paikallisia prosesseja ja monikulttuurisuusosaamista kahdeksassa pienessä keskisuomalaisessa kunnassa. Hankkeen toimenpiteet kohdistuivat maahanmuuttajataustaisiin työnhakijoihin, heitä ohjaaviin kuntien toimijoihin, päättäjiin sekä yrityksiin ja työnantajiin. Toimenpiteisiin osallistui kaiken kaikkiaan 426 henkilöä.

Yritykset ja kuntien työllisyystoimijat näkevät maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden vahvuuksina kielitaidon, koulutuksen, ammattitaidon ja motivaation. Maahanmuuttajataustaiset työnhakijat tarvitsevat suomen kielen osaamista ja tietoa suomalaisesta työelämästä. Hankkeen aikana 242 (tavoite 145) maahanmuuttanutta sai työllistämistä tukevaa ura-, opinto- tai koulutusohjausta, työelämävalmennusta tai lupakorttikoulutuksia. Työelämävalmennuksista 21 järjestettiin suomen kielellä (selkeä suomen kieli) ja 25 venäjän kielellä. Lupakorttikoulutuksia suoritettiin 24. Hankkeen toimenpiteisiin ohjautuneista maahanmuuttaneista 15 työllistyi hankkeen yhteistyöyrityksiin.

Kunnissa maahanmuuttaneiden työllistymistä ja kotoutumista ohjaavien toimijoiden interkulttuurista kompetenssia kehitettiin mm. monikulttuurisuuskoulutusten avulla. 23 koulutukseen osallistui kunnista yhteensä 54 työllistymistä ja kotoutumista ohjaavaa tai näistä vastaavaa toimijaa.

Hankkeessa järjestettiin kuntien maahanmuuttotyön johtamisen kehittämiseksi 16 työpajaa. Maahanmuuttotyön johtaminen vaatii organisaatioissa ennakointia ja vastuutettuja henkilöitä. Systeemisen johtamisen viitekehyksessä maahanmuuttotyötä ei nähdä irrallisena toimintana, ja maahanmuuttotyön johtamista ja kehittämistä hankkeessa tarkasteltiin osana koko kunnan toimintaa.

Yrityksille ja työnantajille toteutettiin valmennuksia liittyen monikulttuurisen työntekijän ohjaukseen, perehdyttämiseen ja mentorointiin työpaikalla. Mentorivalmennuksiin osallistui 34 työntekijää. Yritysten oli mahdollista kytkeä valmennukseen mukaan yritysکوhtainen kehittämistehtävä, jota hankkeessa ohjattiin. Hankkeen toimenpiteisiin osallistui kaiken kaikkiaan 28 yritystä.

Tietoa ja hankkeen hyviä käytänteitä jaettiin mm. 7.-8.11.2022 Tampereella järjestetyssä kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton valtakunnallisessa tapahtumassa (Integration 2022) ja 10.11.2022 järjestetyssä seminaarissa Äänekoskella sekä 7.6.2023 julkaistussa verkkojulkaisussa ja hankkeen nettisivuilla.

Hankkeen verkkojulkaisu: <https://www.theseus.fi/handle/10024/802948>

Hankkeen nettisivut: <https://www.jamk.fi/fi/projekti/kotopaikka2>

9. Hanke: LOOKOUT – OSAAMISEN UUDET SUUNNAT – täsmävalmennus luovan alan ammattilaisille koronakriisistä selviytymiseen

Hankeaika: 01.08.2021 – 31.08.2023

Rahoittaja ja rahasto: ESR-hanke, Keski-Suomen ELY-keskus. Toimintalinja 4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen. Erityistavoite 9.1. Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantuminen.

Gradian kokonaisbudjetti: 61 872 €

Toteuma hankkeen lopussa: 53 111 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Humak, Sanna Pekkinen

Osatoteuttajat: Jyu Miikka Pyykkönen, Jamk Eeva Oksala

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Sirpa Lonka

Keskeiset tulokset:

Hankkeen toteuttajina olivat Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon vahvuusala, Jyväskylän ammattikorkeakoulun musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma, Gradian taideteollisuusala, media- ja kuva-ala, tekstiili- ja muotiala sekä musiikkiala ja Jyväskylän yliopiston Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos (MUTKU) sekä Historian ja etnologian laitoksen sekä Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen yhteisen Kulttuurit ja yhteisöt muuttuvassa maailmassa tutkinto-ohjelma (KUMU). Hankkeen kohderyhmänä olivat mainittujen oppilaitosten luovien alojen ja kärkitoimialojen opiskelijat ja vastavalmistuneet, Keski-Suomen kehittämiskärkialojen (digi-, bio- ja osaamistalous sekä matkailu- ja hyvinvointiala) PK-yritykset sekä hankkeessa mukana olevien oppilaitosten opinto-ohjaajat, valmentajat ja muu uraohjausta tekevä henkilöstö.

Hankkeen tavoitteena oli löytää valmistuville ja loppuvaiheen opiskelijoille uusia työllistymismahdollisuuksia sekä oman alan ulkopuolelta että oppilaitokset ylittävän verkostoitumisen ansiosta syntyneissä uusissa yrityksissä ja yhteisöissä. Hankkeessa onnistuttiin laajentamaan opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia. Eri alojen ja oppilaitosten opiskelijat verkostoituivat keskenään. Opiskelijat tutustuivat jo olemassa oleviin osuuskuntiin, osa kiinnittyi olemassa oleviin yhteisöihin ja kaikki mukana olleet opiskelijat ja vastavalmistuneet saivat uusia kontakteja ja verkostoja.

Hankkeessa järjestettiin kaksi lukukauden mittaista valmennuskokonaisuutta oman osaamisen tunnistamisesta, sanoittamisesta ja tuotteistamisesta. Valmennukseen osallistui luovan alan ja kärkitoimialojen opiskelijoita ja vastavalmistuneita, jotka 5–6 hengen tiimeissä ratkaisivat myös kärkitoimialojen yrityksiltä saatuja toimeksiantoja harjoitellen näin oman osaamisensa tunnistamista ja tuotteistamista. Hanke onnistui ristiinpölyttämään luovan ja kärkitoimialojen opiskelijoita, asiantuntijoita ja yrityksiä.

Hankkeen yhteistyökumppaneina toimi 10 keskisuomalaista yritystä. Lisäksi yhteistyötä tehtiin TAKU ry:n, Digi and Game Center:in, Yritystehtaan, Keski-Suomen Yritysidean ja oppilaitosten opiskelijajärjestöjen kanssa. Työmarkkinatempauksessa maaliskuussa 2023 esiteltiin hankkeen tuloksia ja aineistoja sekä Musiikkikampuksen tapahtumassa että kuukauden ajan sosiaalisen median kanavissa. Samalla tehtiin näkyväksi luovan alan osaamista. Uusien työllistymismuotojen selvitystyössä osoitettiin, että erilaisia julkishallinnollisia uudistuksia tai suunnitelmia luovien alojen (erityisesti kulttuurialojen) työelämän parantamiseksi on ollut viime vuosina tai on parhaillaan meneillään Suomessa. Selvitystyön mukaan on olemassa useita erilaisia malleja rakentaa kestävämpää toimeentulomallia itsensä työllistäjille, freelancereille ja monityöpaikkaisille työntekijöille.

Koko hankkeen ajan seurattiin tarkasti valmennettavien osaamisen lisääntymistä ja arvioitiin hankkeessa tehtyjä toimenpiteitä. Arvioinnissa syntyneitä materiaalia hyödynnettiin valmennuskokonaisuuden kehittämisessä sekä työmarkkinatempauksessa. Mukana olevien yritysten palaute oli arvokasta hankkeen kokonaisarviointin kannalta. Hankehenkilöstö teki kaksi laajempaa itsearviointikokonaisuutta ja niiden välillä hanke toimi kehittävällä otteella. Hankkeen aikana on julkaistu hankkeen nettisivuilla podcast- ja blogisarja luovan alan osaamiseen ja työllistymiseen liittyen. Nämä aineistot sekä valmennuksia varten laaditut materiaalit on koottu yhteen ns. Lookout-työkaluksi, jonka avulla kuka tahansa voi harjoitella oman osaamisensa tunnistamista, sanoittamista ja tuotteistamista. Lookout-työkalua on markkinoitu erityisesti opinto-ohjaajille ja muille uraohjausta tekeville asiantuntijoille. Sitä on myös esitelty työelämätempauksessa, messuilla ja opiskelijatapahtumissa opiskelijoille. Työkalu on hankkeen verkkosivuilla avoimesti saatavilla. Hankkeen tuloksista on laadittu julkaisu: Luovien työelämässä – luova osaaminen yritysten toimintaa kehittämässä (toim. Oksala, Pekkinen & Schalin 2023). Se on ladattavissa hankkeen nettisivuilta. Hankkeen aikana Keski-Suomen luovien alojen kouluttajaverkosto tiivistyi ja sai näkyvyyttä kehittämiskärkialojen yrityksiensä parissa. Hankkeen tuloksia on esitelty useissa koulutus- ja uraohjaus- ja rekrytointitapahtumissa eri puolilla Suomea.

10. Hanke: LUKE 2022 Lukioden kehittämisverkosto

Hankeaika: 1.1.2022-30.9.2023

Rahoittaja ja rahasto: OPH

Gradian kokonaisbudjetti: 8 000 €

Toteuma hankkeen lopussa: 8 049 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Gradia-lukiot

Osatoteuttajat:

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Samuli Laitinen, Riikka Lahtonen ja Joonas Ketonen

Keskeiset tulokset:

Alkuvuoden 2022 aikana Gradia-lukioiden toimintaan LUKE-verkoston koordinaattorina hankaloivat Gradia-lukioiden hallinnossa tapahtuneet henkilöstömuutokset sekä lukioden johtamisjärjestelyiden uudelleenorganisointi. Toimintaa

pyrki koordinoimaan kevään 2022 aikana kaksi opettajaa, mutta täysipainoisesti toimintaa ei saatu jalkeille puuttuneen johtamisen vuoksi. Yhteydenpitoa verkoston sisällä toki oli ja yksittäisiä kokoontumisia järjestettiin. Lisäksi valtakunnallisissa verkostoissa pyrittiin olemaan aktiivisia. Valtakunnallisiin lähi- ja etätapahtumiin osallistui lähes poikkeuksetta joko kulloinenkin koordinoinnin vastuuhenkilö tai muu edustaja.

Elokuun 2022 alusta toiminnan vetovastuu siirtyi Gradia-lukioiden uudelle pedagogiselle rehtorille. Syksyn 2022 aikana järjestettiin kolme yhteistä alueellista tapaamista: yksi Keski-Suomen lukioiden opinto- ohjaajille ja kaksi alueen rehtoreille. Tapaamisissa suunniteltiin alueellista yhteistyötä opettajien täydennyskoulutuksissa sekä mm. verkko-opintojen tarjoamisessa. Lisäksi alettiin suunnitella yhteistyössä Keski-Suomen Liiton kanssa alueellista ESR-hanketta lukiokoulutuksen ajankohtaisiin teemoihin liittyen. LUKE-koordinaattorina olimme ensimmäisessä tapaamisessa koollekutsujan roolissa.

Loppuvuodesta 2022 LUKE-koordinoitimme kohtasi jälleen vastoinkäymisiä, kun YT-menettelyn seurauksena toiminnasta vastanneen pedagogisen rehtorin tehtävä lakkautettiin. Koordinoinnin vetovastuu siirtyi tulosaluejohtaja, rehtorille sekä kahdelle lukiokoulutuksen apulaisrehtorille. Kokonaisuudessaan vuoden 2022 toiminta jäi edellä kuvatuista syistä kovin vähäiseksi, ja vuoden 2022 koordinaattorin määrärahalle haettiin jatkoaikaa aina 30.9.2023 saakka.

Keväällä 2023 LUKE-toiminta saatiin aktivoitua, ja konkreettista työtä tehtiin tulosaluejohtaja, rehtorin ja kahden apulaisrehtorin yhteistyönä. Vuoden 2022 toiminta huipentui käytännössä vuoden 2023 puolella kahteen tapahtumaan: 12.-13.6.2023 Jyväskylän Lyseon tiloissa järjestettyyn suurten lukioiden seminaariin sekä 5.10.2023 Schildtin lukiossa järjestettyyn LUKE-verkoston koulutuspäivään. Osa 5.10.2023 tilaisuudesta on toteutettu vuoden 2023 määrärahalta. Molemmat tilaisuudet olivat palautteiden perusteella menestyksekkäitä tapahtumia ja LUKE-verkosto oli tapahtumissa esillä.

11. Hanke: Osaamisella töihin - ammatillisen koulutuksen ratkaisuja alueelliseen kohtaannon haasteeseen

Hankeaika: 1.8.2020 - 30.6.2023

Rahoittaja ja rahasto: OKM, valtionavustus, erityisavustus

Gradian kokonaisbudjetti: 228 127 €

Toteuma hankkeen lopussa: 214 847 €

Päätoteuttajaorganisaatio/ Koordinaattori: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Osatoteuttajat: Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä

Projektipäällikkö/ projektin vetäjä Gradiassa: Kaisa Lassila

Keskeiset tulokset:

Virtuaalinen showroom valituille tutkinnon osille:

- Sosiaali- ja terveysalan virtuaalinen showroom MozillaHubsissa
<https://hubs.mozilla.com/zqNPPRK/osaamisella-toeihin-sote>
- Kone- ja tuotantotekniikan virtuaalinen showroom Thinglinkissä
<https://www.thinglink.com/video/1578024201221046275>

Hoks-prosessin kehittäminen ja tehostaminen:

Tunnistettiin tehostettua HOKS-tukea tarvitsevat työvoimavos-koulutuksen opiskelijat ja tuettiin heidän työllistymisvoittoitaan ja -mahdollisuuksiaan monipuolisin ohjauksellisin keinoin osaamisen hankkimisen ja osoittamisen vaiheissa.

- Ohjeita työvoimakoulutuksessa olevalle opiskelijalle
<https://peda.net/poke/oppimisymparisto/orientaatio/opiskelijatutustu/ohjeita-tyovoimaopiskelijalle>
- Ohjeita omaehtoisesti työttömyysetuudella opiskelevalle
<https://peda.net/poke/oppimisymparisto/orientaatio/opiskelijatutustu/omo-opiskelijalle>

Sosiaali- ja terveysalalla hoks-tukea annettu maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille. Kone- ja tuotantotekniikassa tehostettu työelämäyhteistyötä ja laadittu yksilöllisiä hoks-polkuja

Työvoimakoulutusten tutkintojen ja tutkinnon osien palvelumuotoilu:

Alojen osaamistarpeet huomioitu työvoimakoulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa, alojen välisen yhteistyön tiivistäminen. Kurkista koulutukseen - koulutuskokeilun pilotointi sosiaali- ja terveysalan ja kone- ja tuotantotekniikan koulutukseen (toteutus syksyllä 2022 ja keväällä 2023).

Sosiaali- ja terveysala:

- Suunniteltu mm. sosiaali- ja terveysalan työn hakijoille tieto- ja viestintäteknikan perustutkinnon osa ns. sote-painotuksin, työelämässä oppiminen ja osaamisen osoittaminen sosiaali- ja terveysalan työpaikoissa.
- Työvoimakoulutuksena suunniteltu ja toteutettu (syksy 2022) Tutustu hoiva- ja puhtauspäalvelualaan sosiaali- ja terveysalan ympäristöissä.

Kone- ja tuotantotekniikan kapasiteetti-työvoimakoulutuksien palvelumuotoilu mm. digiosaamisen sisältöön liittyen.

ICT-alan jatkuvan haun ja työvoimakoulutustarjonnan kehittäminen**Uudet teknologiat rekrytoinnin tukena:**

- Sosiaali- ja terveysalan työelämälähtöiset pilotit
- Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön perehdytyskävely thinglink-ympäristöön - ei lupaa julkaista.
- Hoivatie oy Nuutinranta thinglink (<https://www.thinglink.com/video/1581552277125070849>) sopii perehdytykseen ennen työelämässä oppimisen jaksoa ja esim. sanaston kertaamiseen maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille.

Työpaikalla tapahtuva tehostettu ohjauksen, perehdyttämisen ja rekrytoinnin tuki:

- Erityisen tuen työkalupakki työpaikkojen ohjaajille: toimitettu kohdealojen opiskelijoiden työpaikkaohjaajille.
- Sosiaali- ja terveysala:
 - sosiaali- ja terveysalan rekrytorit toteutettu keväällä 2022, syksyllä 2022 ja keväällä 2023.
 - virtuaalinen kesätyötori 2022 thinglinkissä
<https://www.thinglink.com/scene/1560612582727876611>
 - Soten rekrytori ruuhkautui
<https://www.gradia.fi/soten-rekrytori-ruuhkautui>
- työvoimavos-koulutuksessa olevien lähihoitajaopiskelijoiden pitovoiman lisääminen lisäohjauksella ja työpaikkojen tukeminen osana opiskelijan hoks-prosessia.

12. Hanke: Polku 2.0 -Jatkuvan oppimisen Polkukartta kestävään bio- ja kiertotalouteen

Hankeaika: 01.06.2021 – 31.08.2023

Rahoittaja ja rahasto: Hankkeen päärahoittaja Euroopan Unionin Euroopan sosiaalirahasto (ESR). Rahoittavana viranomaisena toimi Keski-Suomen ELY-keskus. Myös Jyväskylän, Jämsän, Äänekosken ja Saarijärven kunnat sekä UPM-Kymmene Oyj rahoittivat hanketta.

Gradian kokonaisbudjetti: 216 920 €

Toteuma hankkeen lopussa: 193 306 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Jyväskylän yliopisto

Osatoteuttajat: Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Pohjoisen Keski-Suomen Ammattiopisto, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Mira Ruth-Viitanen

Keskeiset tulokset:

POLKU 2.0-hanke pilotoi ja tuotti laadukasta ja monipuolista kestävyysopintomateriaalia, jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Hankkeen kohderyhminä olivat keskiuomalaiset mikro- ja pk-yritykset, tutkinto-opiskelijat, työttömät työnhakijat sekä työn tai koulutuksen ohjausta tekevät henkilöt. Hanke alkoi kesäkuussa 2021 ja aihe oli hyvin ajankohtainen, koska rakennemuutos (mm. digitalisaatio) ja globaalit kestävyysaasteet (mm. ilmaston lämpeneminen, resurssien ylikulutus ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen) edellyttivät toimintatapojen muutosta.

Hankkeessa toteutetuissa maksuttomissa Polkukartta-koulutuksissa autettiin yrittäjiä, yritysten työntekijöitä, opiskelijoita ja työttömiä työnhakijoita ymmärtämään kestävyyskysymyksiä kokonaisvaltaisesti ja edistämään vastuullisuutta omalla alallaan. Polkukarttakoulutuksien teemoja olivat mm. hiilijalanjäljen laskenta, kiertotalous, vesivastuu, kestävä ruoantuotanto, kestävyys yritystoiminnassa ja vastuullisuusviestintä. Hanke aikana toteutettiin 41 kestävyysaiheista piilottikoulutusta ja koulutettiin 754 henkilöä.

Hankkeen aikana toteutettiin kohderyhmille suunnattuja kyselyjä ja selvityksiä, joiden perusteella suunniteltiin sisältöjä ja toteutusmuotoja. Polkukartta-koulutuksien laatuun vaikutti myös oleellisesti osatoteuttajaorganisaatioiden (JYU Wisdom, Jamk, Gradia ja POKE) sujuva yhteistyö. Polkukarttakoulutukset rakennettiin oppilaitosrajat ylittävissä työryhmissä, joissa työskenneltiin aihe ja kohderyhmä edellä, ei oppilaitos edellä. Laadukkaiden kestävyysopintojen lisäksi, tiivistynyt oppilaitosyhteistyö onkin yksi hankkeen tärkeimmistä tuloksista.

Tuloksiin kuuluu myös Polkukartta.fi -palvelu, joka kokoaa yhteen paikkaan kestävyysaiheista sisältöä. Sisältöjä ovat: kaikille avoimet ja maksuttomat kestävyysopintomateriaalit pilotoiduista teemoista, tulevaisuuskuvia eri toimialoista, mikäli kestävyyttä toteutetaan tai ei toteuteta, raportteja keskisuomalaisten yritysten näkemyksistä kestävyteen liittyen sekä inspiroivia tarinoita keskisuomalaisten toimijoiden kestävyyspoluista. <https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/wisdom/pol-kukartta>

Polku 2.0-hankkeen tuloksia tullaan hyödyntämään laajasti mukana olleissa oppilaitoksissa, kaikille avoimena tarjontana tai olemassa olevien opintojaksosten täydennyksenä. Lisäksi oppilaitokset jatkavat yhteistyötään, yhteisen EduFutura kestävyysopintomoduulin suunnittelun tiimoilta eli oppilaitosten yhteistyö jatkuu aihepiirin sisällä. Hankkeen tuloksia ja kokemuksia hyödynnetään myös mahdollisissa jatkohankkeissa ja toimenpiteissä. <https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/wisdom/pol-kukartta/polku-2-0-hanke>

13. Hanke: Promo 12

Hankeaika: 1.9.2021 – 31.8.2023

Rahoittaja ja rahasto: Erasmus KA1+

Gradian kokonaisbudjetti: 405 339 €

Toteuma hankkeen lopussa: 411 259 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Osatoteuttajat:

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Joonas Penttinen

Keskeiset tulokset:

Hankkeessa jatkettiin Erasmus + rahoituksen turvin akkreditoinnin (2021–2027) mukaista kehittämistyötä opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuuden osalta. Kohderyhmiä olivat kaikki Jyväskylän koulutuskuntayhtymän ammatillisia tutkintoja suorittavat opiskelijat ja ammatillisen koulutuksen sekä tukipalveluiden henkilöstö.

Hankkeessa toteutettiin sekä opiskelija- että henkilöstöliikkuvuuksia. Kahdeksasta eri toimintotyyppistä painopiste oli opiskelijoiden vähintään 6 viikon vaihdoissa. Hankkeessa tuettiin opiskelijoita hankkimaan osaamista kansainvälisessä työympäristössä toimimisesta, joka samalla edistää ammatillista kehitystä parantaen heidän asemaansa työmarkkinoilla. Vaihtojaksot lisäsivät ymmärrystä vieraista kulttuureista ja tarjosivat mahdollisuuden verkostoitumiseen myös kansainvälisesti.

Opiskelijavaihtojen osalta Promo-hankkeiden perustavoitteena on vahvistaa liikkuvuusmahdollisuuksien tasa-arvoa ja varmistaa vakiintuneiden kumppanuuksien avulla laadukkaita liikkuvuuksia myös koulutusaloille, joissa se on ollut vähäistä aiempiin vuosiin verrattuna. Promo 12 -hankkeen aikana saimme muun muassa ensimmäisen maarakennusalan opiskelijan liikkuvuusjaksolle Eurooppaan.

Henkilöstöliikkuvuuden tavoitteena on ollut tukea ammatillista kehittymistä sekä koulutuksen nykyaikaistamista ja kansainvälistämistä ulkomailla tapahtuvan täydennyskoulutusjakson, opetusvaihdon tai lyhyen laadunvarmistuskäynnin muodossa. Edellä mainitut toiminnot voivat myös sisältää työtoiminnan seurantaan työpaikoilla. Henkilöstön kv-liikkuvuudella pyritään varmistamaan ajantasainen pedagoginen osaaminen ja asiantuntemus mm. työelämässä tapahtuvan oppimisen, laatutyön ja digitalisaation osalta.

14. Hanke: Uteliaasti lukiassa

Hankeaika: 19.05.2021 – 31.07.2023

Rahoittaja ja rahasto: OPH

Gradian kokonaisbudjetti: 137 800 €

Toteuma hankkeen lopussa: 139 632 €

Päätoteuttajaorganisaatio/koordinaattori: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Osatoteuttajat: -

Projektipäällikkö/projektin vetäjä Gradiassa: Sakari Salo

Keskeiset tulokset:

1) Opintokorit

Kehitystyön tuloksena syntyneet Opintokorit ovat ja muun koulun henkilökunnan käyttöön tarkoitettu opintojen suunnittelun työkalu. Luonto- ja teknologia, Talous ja yhteiskunta, Tieteellinen tutkimus, Globaali yhteistyö, Hyvinvointi ja

LIITE 4

Mittariseloste / Gradian tulokortit

Mittarin nimi	Selite
Asiakas	
Suoritetut tutkinnot <ul style="list-style-type: none">- Ylioppilastutkinto- IB Diploma- Ammatilliset perustutkinnot- Ammattitutkinnot- Erikoisammattitutkinnot	Tarkastelujaksolla suoritettuja koko tutkintoja. Gradia-tasoisesti yksi luku, joka oppilaitosten tulokorteissa on ilmoitettu myös tutkintotyypeittäin.
Opinto-oikeuksia <ul style="list-style-type: none">- Lukiokoulutus (tutkintotavoitteinen)- Ammatilliset perustutkinnot (koko tutkinto)- Ammattitutkinnot (koko tutkinto)- Erikoisammattitutkinnot (koko tutkinto)- Ammatilliset tutkinnot (pt, at, eat, tutkinnon osien suorittajat)- TUVA- Aikuisten perusopetus- Taiteen perusopetus- Muu ei tutkintoon johtava koulutus	Kaikki opinto-oikeudet tarkastelujaksolla. Gradia-tasoisesti yksi luku, joka oppilaitosten tulokorteissa on ilmoitettu myös tarjottavin koulutusmuodoittain.
Opiskelijatytyväisyys	Valmistuneiden opiskelijoiden antaman palautteen kokonaisarvosana/keskiarvo. Mukana ammatillisen tutkintokoulutuksen ARVO-palautteet ja tutkintotavoitteisen lukiokoulutuksen palautteet. Arviointiasteikko 1–5.
Työelämä- ja yrityskumppanuudet	Y-tunnuksen mukaan lasketut koulutus- ja oppisopimuspaikat (tarkastelujakson aikana voimassa olleet koulutus- ja oppisopimukset) sekä maksullisen palvelutoiminnan asiakkaat tarkastelujakson aikana.
Työelämäpalaute	Tarkastelujaksolla työpaikkojen ja työpaikkaohjaajien antaman palautteen kokonaisarvosana/keskiarvo. Ammatillisen tutkintokoulutuksen ARVO-palautteet. Arviointiasteikko 1–5.

LIITE 5

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulokortti

Mittari	Mittariseloste
Ominaiskulutuksen muutos, sähkö	Rakennustilavuutta kohti laskettu sähköenergian kulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.
Ominaiskulutuksen muutos, lämpö	Rakennustilavuutta kohti laskettu lämpöenergian kulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.
Ominaiskulutuksen muutos, vesi	Rakennustilavuutta kohti laskettu vedenkulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.
Kuntien energiatehokkuussopimuksen säästötavoite, 9 %:n kokonaistavoite kaudella 2009-2016 ja 10,5 %:n kokonaistavoite kaudella 2017-2025	Sopimuksen sisältämä säästövelvoitteen tavoitearvo.
Kuntoluokka, %	Omien kiinteistöjen nykyhinnan ja uudishinnan välinen suhde. Tunnusluku kuvaa rakennusten nykykuntoa suhteessa uuteen vastaavaan rakennukseen. Tavoitetaso on 75%
Tyhjät tilat, %	Koulutuskuntayhtymän tyhjiällä olevien neliöiden määrä (hum2) suhteessa kaikkiin koulutuskuntayhtymän omassa omistuksessa olevien kiinteistöjen neliöihin (hum2).
Tilankäytön tehokkuus, m2/netto-opiskelijamäärä	Oppilaitoksilla vuokralla olevien tilojen määrä (hum2)/netto-opiskelijamäärä
Rakentamisinvestointien kustannusarvion pitävyys: kustannusarvion ylitys %	Valmistuneiden rakentamisinvestointien toteutuneiden kustannusten ja talousarviokustannusten välinen erotus hankkeittain. Tavoitteena, ettei toteuma ylitä budjettia. Tavoitetunnusluku% pienempi tai yhtä suuri kuin 0.



Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Gradia Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using Gradia Sign

Päiväys / Date: 17.04.2024 12:19:08 (UTC +0300)

Tom Nevanpää

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
SMS PIN [+358***68]

Päiväys / Date: 17.04.2024 12:22:57 (UTC +0300)

Emilia Lakka

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
SMS PIN [+358***56]

Päiväys / Date: 17.04.2024 13:08:34 (UTC +0300)

Tuula Peltonen

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
SMS PIN [+358***56]

Päiväys / Date: 17.04.2024 13:25:49 (UTC +0300)

Anssi Tuominen

Organisaation varmentama (Gradia-käyttäjätunnus)
Certified by organization (Gradia user account)
Certified by organization

Päiväys / Date: 17.04.2024 13:27:54 (UTC +0300)

Kari Kotiranta

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
SMS PIN [+358***91]



Päiväys / Date: 17.04.2024 14:21:01 (UTC +0300)

Sirkku Ingervo

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)

SMS PIN [+358***70]

Päiväys / Date: 18.04.2024 10:21:27 (UTC +0300)

Hannu Rantanen

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)

SMS PIN [+358***65]

Päiväys / Date: 19.04.2024 10:00:31 (UTC +0300)

Erja Laaksonen

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)

SMS PIN [+358***95]

Päiväys / Date: 21.04.2024 21:25:40 (UTC +0300)

Santeri Lohi

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)

SMS PIN [+358***51]

Päiväys / Date: 29.04.2024 14:56:32 (UTC +0300)

Juha Paananen

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)

SMS PIN [+358***10]

Päiväys / Date: 02.05.2024 11:17:55 (UTC +0300)

BDO Audiator Oy Minna Havia-Niemi

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)

SMS PIN [+358***53]



Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Gradia Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using Gradia Sign

Päiväys / Date: 10.06.2024 15:15:46 (UTC +0300)

Sonja Julkunen

Organisaation varmentama (Gradia-käyttäjätunnus)
Certified by organization (Gradia user account)
Certified by organization

Päiväys / Date: 10.06.2024 16:09:24 (UTC +0300)

Riikka Purola

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
*SMS PIN [+358***41]*

Päiväys / Date: 12.06.2024 12:08:27 (UTC +0300)

Pentti Mäkinen

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
*SMS PIN [+358***13]*

Päiväys / Date: 12.06.2024 16:46:30 (UTC +0300)

Jenny Riivali

Kaksiosainen henkilötunnistus (Sähköposti- ja puhelintunnistus)
Two-factor person identification (E-mail and SMS identification)
*SMS PIN [+358***98]*